

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

โดย
นายกฤษฎา พรรณราย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE STRATEGY FOR DEVELOPING LANDSLIDE DISASTER MANAGEMENT OF
STATE AGENCY IN SOUTHERN REGION

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Philosophy (Management)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2017
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
โดย	กฤษฎา พรรณราย
สาขาวิชา	การจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ยุทธพงษ์ ลีลาภิไศย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีระวัฒน์ จันทิก)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รองศาสตราจารย์ ดร. พิทักษ์ ศิริวงศ์)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ดร. สืบวงศ์ กาพวงค์)

56604711 : การจัดการ แบบ 2.1 ปรัชญาคุษภีบัณฑิต

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์/การจัดการภัยพิบัติ/ภาคใต้

นาย กฤษฏา พรหมฉาย: ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ 3) ประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ 4) สรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) ประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR จากผู้ให้จากข้อมูลหลัก คือ ผู้เชี่ยวชาญและ 3) การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้มีส่วนได้เสีย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การพรรณนาวิเคราะห์ การวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการศึกษาพบว่า 1. ข้อมูลพื้นฐานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มาจาก 2 มิติใหญ่ คือ มิติภายในองค์กร กับมิติภายนอกองค์กร, 2. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ คือ สภาพแวดล้อมภายในด้านที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ ด้านโครงสร้างและนโยบาย และด้านที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ ด้านผลผลิตและการให้บริการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการบริหารจัดการ กับสภาพแวดล้อมภายนอก ด้านที่เป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคาม ได้แก่ ด้านประชากร ด้านค่านิยมของสังคม และด้านกฎหมายและการเมือง และด้านที่เป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคาม ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยี และด้านสิ่งแวดล้อม, 3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 31 กลยุทธ์ 2) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 19 กลยุทธ์ และ 3) ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการหลังเกิดเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 16 กลยุทธ์ และ 4. ผลการสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์ พบว่า ผู้มีส่วนได้เสีย มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ายุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติ และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้

56604711 : Major (Management)

Keyword : STRATEGY/DISASTER MANAGEMENT/SOUTHERN REGION

MR. GRIDSADA PANNARAI : THE STRATEGY FOR DEVELOPING LANDSLIDE DISASTER MANAGEMENT OF STATE AGENCY IN SOUTHERN REGION THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR CHALERMCHAI KITTISAKNAVIN, PH.D.

This research was conducted to study the basic information of landslide disaster management of state agency in southern region. Secondly, to analyze the environments that influenced to landslide disaster management of state agency in southern region. Thirdly, to access the concepts used to formulate the strategies of landslide disaster management of state agency in southern region. Lastly, the research aimed to summarize and offer the strategies of landslide disaster management of state agency in southern region. The research was policy research which were 3 procedures. 1) Study of basic information and the need of environments that influenced. The data was collected by using the document's analysis and the in-depth interview. 2) Assessment of the concepts used in strategies formulation. 3) The strategies summary. The data was collected from the stakeholders. The research instruments were semi-structured interview and questionnaires. The Statistic used for data analysis consisted of analytic descriptive, median, mode and interquartile range.

The results revealed that firstly, the basic information was received 2 dimensions; namely, the internal dimension and the external dimension. Secondly, the environments which had the influence on landslide disaster management of state agency in southern region consisted of 2 important sections. The internal environments which were strong points; namely, structure and policy, and the internal environment which were weak points; namely, service and product, man, money, material, management, legal and politics. The external environments which were opportunity point; namely, population, social value, and the external environments which were both the opportunity and the treat included; namely, economic, technology, environment. Thirdly, strategies of state agency in southern region formulated to support landslide disaster management were 1) pre-landslide disaster management strategy; included 31 tactics 2) during--landslide disaster management strategy; included 19 tactics 3) post-landslide disaster management strategy; included 16 tactics. Finally, the result of the summary and strategy offer discovered the agreement of the stakeholders were appropriate, feasible, and useful for state agency in southern region.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาเอาใจใส่เป็นอย่างดีจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์ อดีตคณบดีของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำและความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการทำงานวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพงษ์ ลีลาภิไศยไพศาล ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สีบวงส์ กาฬวงศ์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่ผู้วิจัยเพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ให้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรนี้ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่เสียสละเวลาให้เข้าพบทำการสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย รวมถึงผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัย สงขลา นครินทร์ อันเป็นต้นสังกัดการทำงานที่อนุมัติให้ทุนการศึกษาและให้ผู้วิจัยได้ลาศึกษาต่อแบบเต็มเวลาตลอดระยะเวลา 3 ปี 6 เดือนของการศึกษาและการทำดุษฎีนิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณสนธิ์และคุณอรสา พรรณราย ผู้เป็นบิดามารดาที่รักยิ่งและเป็นพลังแรงใจอันยิ่งใหญ่ของลูกในเรื่องการทำงานด้านวิชาการเสมอมา ขอขอบคุณน้องชาย คุณสถาพร พรรณราย และครอบครัวพรรณรายทุกคนที่เป็นกำลังใจ และขอขอบคุณ คุณพาณี หนูนีม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปารมี หนูนีม เด็กหญิงปาไลดา พรรณราย และเด็กหญิงรมิดา พรรณราย ที่เป็นแรงใจ ดูแล และสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแทนคุณบิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนผู้มีคุณูปการต่อผู้วิจัยทุกท่าน

กฤษฎา พรรณราย

สารบัญ

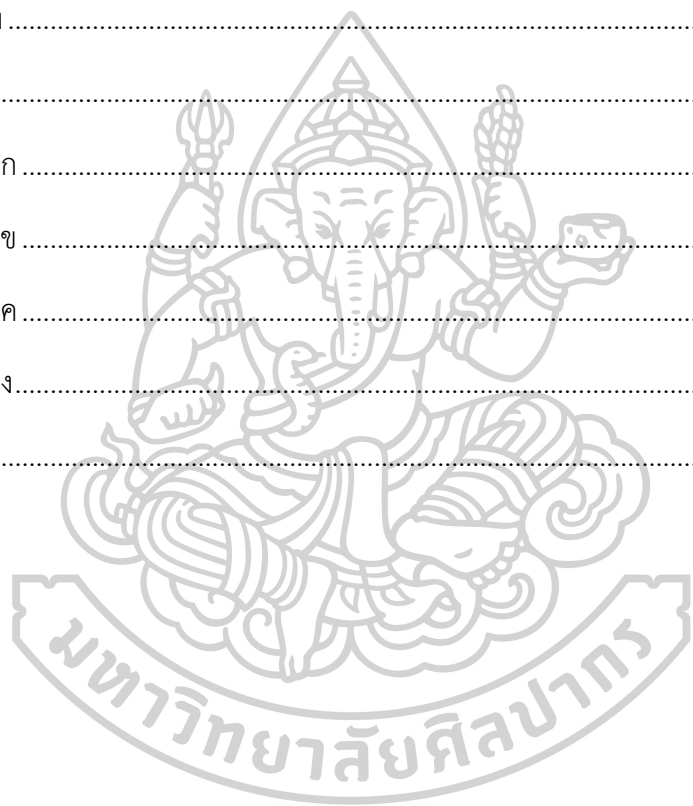
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	11
คำถามการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	12
ขอบเขตด้านพื้นที่.....	13
ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	15
ขอบเขตด้านระยะเวลา.....	17
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	17
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	18
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์.....	19
ความหมายของยุทธศาสตร์.....	19
การวางแผนยุทธศาสตร์.....	21

ระดับของยุทธศาสตร์	22
การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์	23
กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์	23
ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	27
โครงสร้างของแผนยุทธศาสตร์	29
หลักการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ดี	29
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ	31
ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ	31
กรอบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ	34
เป้าหมายและประโยชน์จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ	35
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ	36
ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในระบบราชการไทย	36
ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นของไทย	40
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	44
ความหมายของการกระจายอำนาจ	44
ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ	45
ลักษณะของการกระจายอำนาจ	45
ประเภทของการกระจายอำนาจ	46
ความสำคัญของการกระจายอำนาจ	49
เงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการกระจายอำนาจ	49
ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ	50
ข้อดีและข้อเสียของการกระจายอำนาจ	50
แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล	51

ความหมายและองค์ประกอบของการกำกับดูแล.....	51
ความแตกต่างระหว่างอำนาจบังคับบัญชากับอำนาจกำกับดูแล	52
ลักษณะทั่วไปและสถานะของการใช้อำนาจกำกับดูแล.....	53
วิธีการของการกำกับดูแล.....	54
แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	55
ความหมายของความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	55
หลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	56
แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างองค์กร	58
ความหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร	58
ความจำเป็นและแนวทางในการส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร	58
รูปแบบและเทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร	58
การทำงานแบบเครือข่าย.....	59
การร่วมกันดำเนินภารกิจในประเทศไทย	60
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ	61
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ	63
ความหมายของภัยพิบัติ.....	63
ลักษณะพิเศษของภัยพิบัติ.....	64
ความหมายของการจัดการภัยพิบัติ.....	64
ระบบการจัดการภัยพิบัติ.....	65
ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม.....	65
พื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม.....	67
พัฒนาการของการจัดการภัยพิบัติในประเทศไทย	70
บริบทของการจัดการภัยพิบัติในระดับสากล	71
การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยในปัจจุบัน	72

แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบาย	79
ความหมายของการวิจัยเชิงนโยบาย	79
พัฒนาการของการวิจัยเชิงนโยบาย.....	79
ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบาย.....	80
ประเภทของการวิจัยเชิงนโยบาย	80
ประโยชน์ของการวิจัยเชิงนโยบาย.....	80
วิธีดำเนินการวิจัยเชิงนโยบาย.....	81
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	82
งานวิจัยในประเทศ.....	82
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	93
สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	99
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	102
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	102
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้.....	104
ขั้นตอนที่ 2 ประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการจัดการภัยพิบัติดิน โคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้.....	110
ขั้นตอนที่ 3 การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการจัดการภัยพิบัติดินโคลน ถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้.....	114
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	117
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ ภาคใต้และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้.....	118
ตอนที่ 2 ผลการประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการจัดการภัยพิบัติดิน โคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	214

ตอนที่ 3 ผลการสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	242
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	269
สรุปผลการวิจัย.....	270
การอภิปรายผล	276
ข้อเสนอแนะ	290
รายการอ้างอิง	292
ภาคผนวก.....	313
ภาคผนวก ก	314
ภาคผนวก ข	324
ภาคผนวก ค	340
ภาคผนวก ง.....	352
ประวัติผู้เขียน.....	361

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มในประเทศไทย	3
2	จังหวัดและพื้นที่ (ไร่) ในภาคใต้ที่ถูกคาดการณ์ว่าเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2557-2559	7
3	จังหวัดในภาคใต้ที่ถูกคาดการณ์ว่าเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2557-2559.....	13
4	ช่วงระยะเวลาการทำวิจัยและกระบวนการดำเนินการวิจัย.....	17
5	รูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์แบบ TOWS Matrix	30
6	รูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์แบบ TOWS Matrix	35
7	สรุปความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในด้านการกิจ ที่ควรปฏิบัติ.....	42
8	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอำนาจบังคับบัญชากับอำนาจกำกับดูแล.....	53
9	ความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆที่มีต่อองค์กร.....	62
10	พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้แยกรายจังหวัด	68
11	จำนวนหมู่บ้านที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้แยกรายจังหวัด	69
12	การสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการวิจัย.....	100
13	ผลสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่นำมาใช้ประโยชน์ในการวิจัย.....	101
14	สรุปขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม.....	109
15	สรุปขั้นตอนที่ 2 การประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์	113
16	สรุปขั้นตอนที่ 3 การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์.....	116
17	ขั้นตอนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของจังหวัดระนอง.....	137
18	หน่วยงานที่รับผิดชอบและสั่งการตามระดับของภัยในจังหวัดระนอง.....	143
19	ผลการวิเคราะห์ที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ของหน่วยงานรัฐ.....	160
20	ผลการวิเคราะห์ความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ ภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐในการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	163
21	ผลการสังเคราะห์ SWOT	208
22	ผลการสังเคราะห์ TOWS Matrix	210

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
36	ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์ การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม.....	254

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	จำนวนเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นทั่วโลก ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2555	2
2	สถิติสถานการณ์ภัยจากดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2552-2556	4
3	แผนที่พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของประเทศไทย	6
4	ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	8
5	วัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัย	9
6	แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของจังหวัดนครศรีธรรมราช	14
7	แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของจังหวัดระนอง	15
8	การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การโดยใช้ SWOT-Analysis	23
9	รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ John M. Bryson and Farnum K. Alston.....	25
10	รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ Samuel C. Certo and Peter J. Paul.....	26
11	รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ Robert A. Pitts and David Lei.....	26
12	โครงสร้าง 7 S Model ของแมคคินซี (McKinsey 7-s Framework).....	27
13	โครงสร้างโดยรวมของระบบราชการไทยในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534, พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	36
14	โครงสร้างการบริหารราชการส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534.....	37
15	โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457	37
16	โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550.....	38
17	โครงสร้างการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	39

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
18	โครงสร้างการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550	40
19	ความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นในระบบรัฐเดี่ยวของไทย	41
20	ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานขององค์การ.....	62
21	การปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติในรูปแบบสากล	72
22	แผนผังการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐในการจัดการภัยพิบัติ.....	77
23	การได้มาซึ่งแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย	78
24	การปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย.....	78
25	ขั้นตอนการวิจัย	103
26	ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างองค์การภาครัฐสำหรับการจัดการภัยพิบัติในประเทศไทยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558	126
27	ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำงานจัดการภัยพิบัติในพื้นที่.....	127
28	แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มจังหวัดระนอง.....	131
29	แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มจังหวัดนครศรีธรรมราช	145
30	การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	259

บทที่ 1

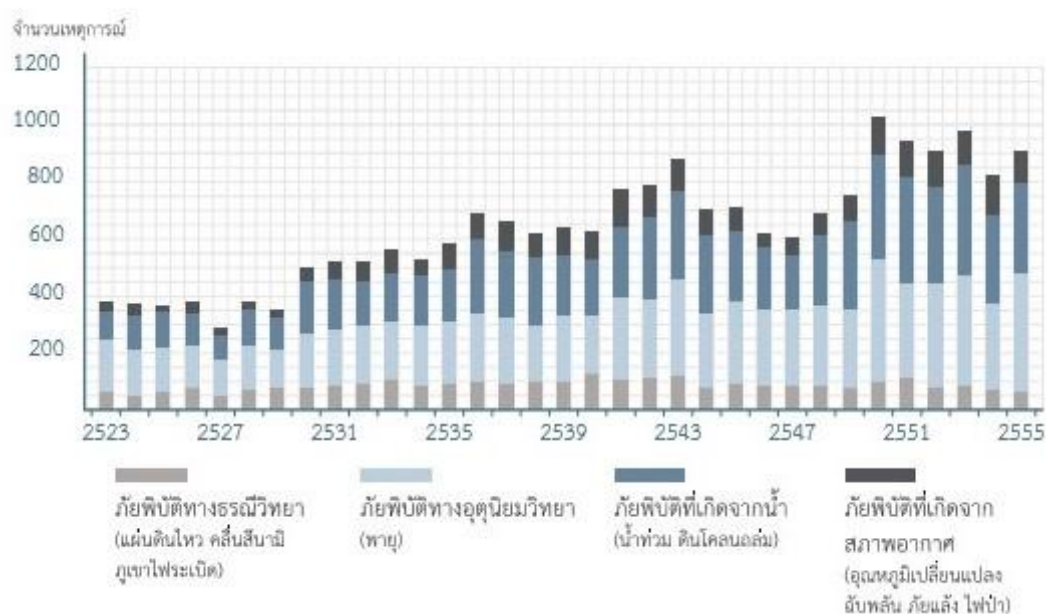
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามหลักการบริหารงานภาครัฐแล้ว หน่วยงานรัฐต้องมีหน้าที่สำคัญในการบริหารปกครอง สาธารณะเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชน แต่มีโนทัศน์ต่อคำว่า “หน่วยงานรัฐ” ของประชาชนทั่วไป มักจะเปรียบหน่วยงานรัฐของระบบราชการตั้งนางผีเสื้อสมุทร (พิทยา บวรวัฒนา, 2556) และมีการตีความว่าหน่วยรัฐเป็นตัวแสดงแบบเอกพจน์ ซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจต่อไปว่ากระบวนการปฏิบัติงานของหน่วยงานรัฐต้องมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ใหญ่โตทะเยอทะยาน และน่าเกลียดน่ากลัวตามไปด้วย โนทัศน์ดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่าเป็นโนทัศน์ที่อาจคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงในด้านภาพลักษณ์ความเป็นผีเสื้อสมุทรซึ่งมีความไม่แน่นอนเสมอไป และโดยเฉพาะในด้านความเป็นเอกพจน์ของหน่วยงานรัฐแล้วยิ่งถือว่าเป็นมิโนทัศน์ผิดพลาดอย่างสำคัญ ด้วยเพราะการปฏิบัติงานตามนโยบายสาธารณะนั้น หน่วยงานรัฐมีหน่วยงานย่อยภายในเป็นจำนวนมาก ประกอบกันขึ้นเป็นตัวแสดงแบบพหูพจน์ มีแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างกลไกของรัฐที่มีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้เป็นผลจากข้อกำหนดในเชิงโครงสร้าง-สถาบันแล้วยังเป็นผลมาจากปฏิสัมพันธ์ที่กลไกต่างๆของรัฐมีต่อกันด้วย เพราะหน่วยงานรัฐมีความหลากหลายในการแสดงบทบาทภายในกลไกของรัฐด้วยกันในแต่ละระดับ ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่บทบาทเฉพาะของตนเองในกระบวนการทางนโยบายสาธารณะ รวมถึงอำนาจและทรัพยากรที่ตนมีอยู่เพื่อการเจรจาต่อรองกับหน่วยงานรัฐอื่นๆด้วย ดังนั้นการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ จึงมีอาจพิจารณาเพียงข้อกำหนดในทางกฎหมาย-สถาบันแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงในระดับปฏิบัติงาน และมิติความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในเชิงการเมืองที่หน่วยงานรัฐมีต่อกันด้วย (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2553)

การจำแนกหน่วยงานรัฐโดยทั่วไปมักนิยมจำแนกด้วยระดับชั้นของการบริหารงานเป็นหลัก ซึ่งทำให้ประเทศที่มีลักษณะความเป็นรัฐเดี่ยว และรัฐรวมมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดของการบริหารงาน หน่วยงานรัฐในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน มีการจำแนกหน่วยงานรัฐ ออกเป็น 3 ระดับ คือ ราชการส่วนกลาง ประกอบด้วย หน่วยงานในระดับกระทรวง ทบวง และกรม, ราชการส่วนภูมิภาค ประกอบด้วย หน่วยงานในระดับจังหวัด และอำเภอ และราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งหน่วยงานในระดับชั้นต่างๆเหล่านี้มีเป็นจำนวนมาก และแต่ละหน่วยงานล้วนต่างมีกฎหมายเฉพาะเพื่อรองรับสถานภาพของหน่วยงาน, การกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน, การรับและใช้จ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงาน รวมทั้งกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานไว้เป็นการเฉพาะ หน่วยงานรัฐที่มีหลากหลายหน่วยงานเหล่านั้นเมื่อประกอบกันถือเป็นกลไกการบริหารปกครองของรัฐไทยในภาพรวม ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐจึงเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานของรัฐในทุกประเภทและทุกระดับ (Rhodes, 1997)

ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชน จึงเป็นแง่มุมที่มีความน่าสนใจต่อการศึกษาวิจัย การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐมีพัฒนาการของการศึกษามานานแล้วและมีแนวโน้มที่จะขยายขอบข่ายการวิเคราะห์ให้กว้างขวางมากขึ้นด้วยความซับซ้อนทั้งแง่ผู้แสดง และบทบาทที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้แสดงกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะที่มีผลกระทบต่อประชาชนอย่างรุนแรงที่เรียกว่าภัยพิบัติ นั้น นับวันยังเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการศึกษาวิจัยมากขึ้นทุกทีๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การภาครัฐจะต้องให้ความสำคัญเพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตามรายงานของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ข้อมูลเรื่องภัยพิบัติทางธรรมชาติทั่วโลกไว้ดังภาพนี้

ภาพที่ 1 จำนวนเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นทั่วโลก ระหว่างปี พ.ศ. 2523-2555

ที่มา: (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงมหาดไทย, 2557)

จากแผนภาพแสดงให้เห็นว่าตลอดระยะเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมาภัยพิบัติเกิดขึ้นในโลกเป็นจำนวนมาก แต่ครั้งเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นได้สร้างความเสียหายทั้งแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก และจำนวนของผู้ประสบภัยพิบัติมีอัตราการเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี ข้อมูลจาก UN International Strategy for Disaster Reduction หรือ ISDR ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ภัยพิบัติ” (disaster) ไว้ว่า หมายถึง “สภาวะที่ระบบการทำงานของชุมชนหรือสังคมได้รับการกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงเป็นสาเหตุให้เกิดการสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่เกินกำลังความสามารถของชุมชนหรือสังคมที่ได้รับผลกระทบจะจัดการได้โดยใช้ทรัพยากรของตนเองที่มีอยู่” ในประเทศไทยนั้น หน่วยงานรัฐได้กำหนดให้คำว่า “ภัยพิบัติ” (Disaster) เป็นคำในภาษาไทยว่า “สาธารณภัย” โดยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาตรา 4 กำหนดนิยามคำว่า “สาธารณภัย” ให้มีความหมายว่า “อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ

การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่นๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย” ซึ่งภัยพิบัติที่เกิดจากดินโคลนถล่มนั้นถือเป็นส่วนหนึ่งของนิยามนี้เช่นกัน โดยลักษณะของภัยพิบัติดินโคลนถล่มนั้นเป็นภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติเป็นหลักและภัยพิบัติดินโคลนถล่มมักเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้นก่อนหน้า เช่น การเกิดอุทกภัยขึ้นก่อน ด้วยปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมามากทำให้แผ่นดินรับน้ำมากเกินไปจนเกินความสามารถของดินในบริเวณพื้นที่ลาดชันจะพยุ่งตัวไว้ได้จึงเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มตามมา หรือเกิดจากธรณีพิบัติภัย โดยเมื่อเกิดแผ่นดินไหวขึ้นแล้วจึงทำให้บริเวณชั้นหน้าดินบนที่ลาดชันไม่สามารถคงสภาพไว้ได้จึงเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มตามมา เป็นต้น

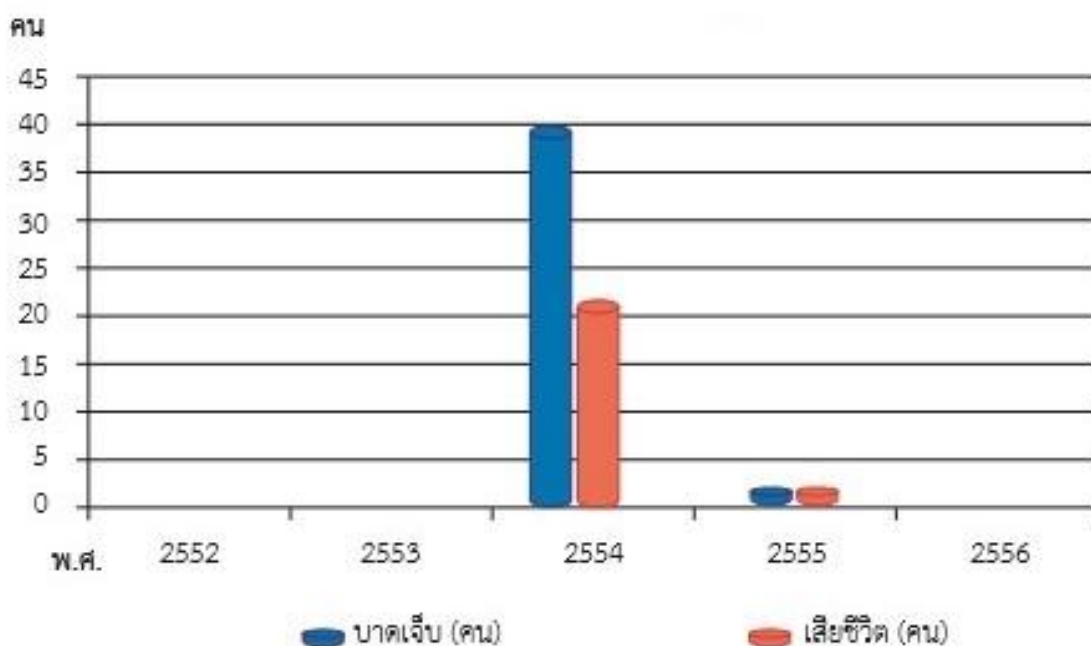
ในประเทศไทยภัยพิบัติที่เกิดจากดินโคลนถล่มนั้น กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ข้อมูลว่า “ภัยจากดินโคลนถล่มที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในอดีตมีความรุนแรงไม่มากนัก โดยทั่วไปดินโคลนถล่มมักเกิดขึ้นพร้อมกันหรือเกิดตามมาหลังจากน้ำป่าไหลหลาก อันเนื่องมาจากพายุฝน ที่ทำให้เกิดฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องรุนแรง ส่งผลให้มวลดินและหินไม่สามารถรองรับอุ้มน้ำได้จึงเกิดการเคลื่อนตัวตามอิทธิพลของแรงโน้มถ่วงของโลก ปัจจุบันปัญหาดินโคลนถล่มเริ่มเกิดขึ้นในประเทศไทยบ่อยครั้งมากขึ้นและมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น อันมีสาเหตุมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การทำการเกษตรในพื้นที่ลาดชัน การทำลายหน้าดิน เป็นต้น ส่งผลให้เกิดปัญหาดินโคลนถล่มเพิ่มมากขึ้น แสดงดังตารางข้างล่างนี้”

ตารางที่ 1 การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มในประเทศไทย

ปีที่เกิดเหตุ	จังหวัด	ความเสียหาย		
		บาดเจ็บ (คน)	เสียชีวิต (คน)	มูลค่า (ล้านบาท)
2531	นครศรีธรรมราช	N/A	242	1,000
2543	เพชรบูรณ์	N/A	10	N/A
2543	แพร่และอุตรดิตถ์	N/A	43	100
2544	เพชรบูรณ์	109	136	645
2547	ตาก	391	5	N/A
2549	แพร่และอุตรดิตถ์	N/A	83	308
2550	เพชรบูรณ์	N/A	6	N/A
2551	สุราษฎร์ธานี	N/A	2	N/A
2552	นราธิวาส	N/A	14	N/A
รวม		มากกว่า 500	541	มากกว่า 2,053

ที่มา: (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2557)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าสถิติการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่เกิดขึ้นแล้วในประเทศไทย นับตั้งแต่พ.ศ. 2531 จนถึง พ.ศ. 2552 นั้นสามารถยืนยันได้ว่าภัยพิบัติดินโคลนถล่มมีความถี่ของการเกิดขึ้นเพิ่มมากขึ้นนับตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 เป็นต้นมา โดยเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มขึ้นเป็นประจำทุกปีต่อเนื่องกัน ตามข้อมูลถึงปี พ.ศ. 2552 ดินโคลนถล่มในประเทศไทยเกิดขึ้นมาแล้ว เป็นจำนวน 35 ครั้ง ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นจำนวนมาก โดยมีผู้บาดเจ็บจำนวนมากกว่า 500 คน มีผู้เสียชีวิต จำนวน 541 คน และเกิดความเสียหายต่อทรัพย์สิน รวมทั้งสิ้นมากกว่า 2,053,000,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็นภัยพิบัติที่มีความร้ายแรงและมีความเสี่ยงของภัยที่จะเกิดขึ้นได้ง่ายมากขึ้นเรื่อยๆ ข้อมูลดังกล่าวมีความสอดคล้องกับข้อมูลของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ที่จัดทำโดยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่ได้ให้ข้อมูลว่า “ปัจจุบันปัญหาดินโคลนถล่มเกิดบ่อยมากขึ้นและมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น” และคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติให้ข้อมูลผลกระทบจากการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มไว้ให้ชัดเจนมากขึ้นจากแผนภาพนี้ (คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, 2558)

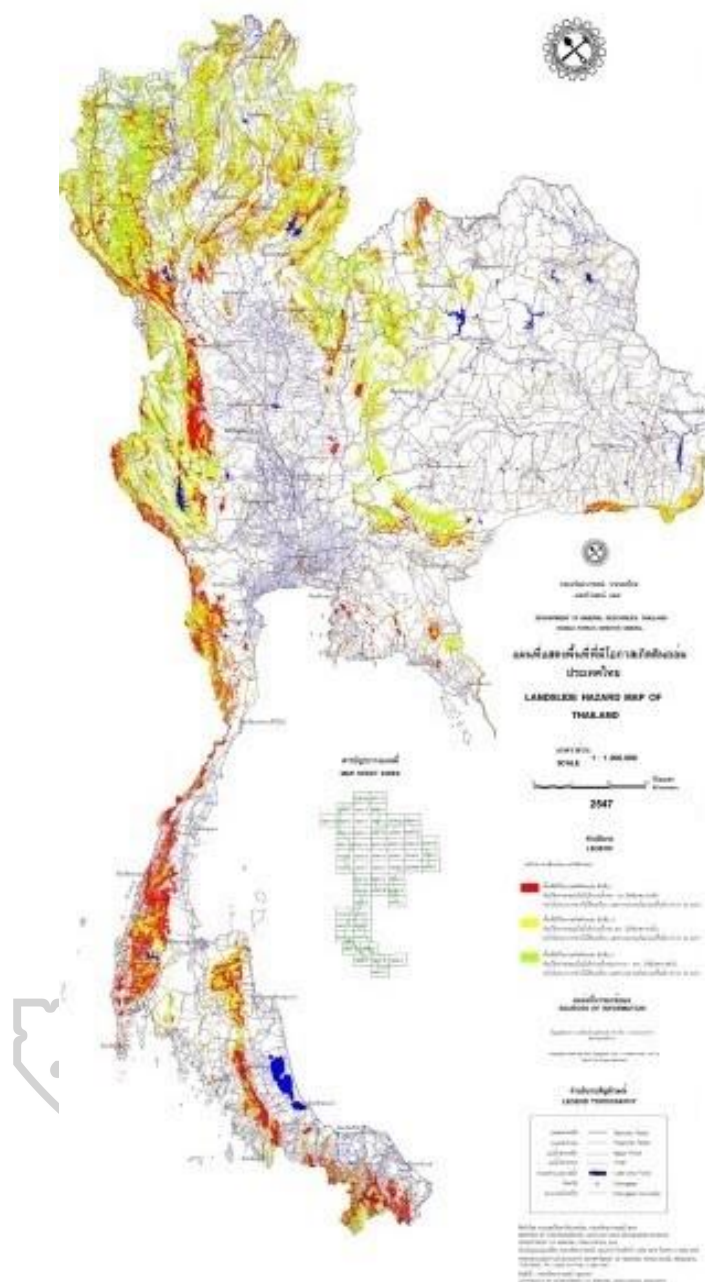
ภาพที่ 2 สถิติสถานการณ์ภัยจากดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2552-2556

ที่มา: (คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, 2558)

จากข้อมูลของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 โดยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พบว่าอัตราการบาดเจ็บ และเสียชีวิตจากการเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มมีมากที่สุดในปี พ.ศ. 2554 ด้วยเหตุผลของการเกิดมหาอุทกภัยทั้งในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ โดยนอกจากเหตุการณ์มหาอุทกภัยครั้งนั้นจะส่งผลต่อเนื่องให้เกิดเหตุการณ์ดินโคลนถล่มแล้ว มหาอุทกภัยยังสร้างความเสียหายโดยรวม โดยพื้นดินถูกน้ำท่วมกว่า 150 ล้านไร่ใน 65 จังหวัด 684 อำเภอ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน 4,086,138 ครัวเรือน หรือ 13,595,192 คน มีผู้เสียชีวิต 813 ราย ใน 44 จังหวัด และมีผู้สูญหาย 3 คน

ข้อมูลจากสำนักธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ข้อมูลจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2553 ว่าประเทศไทยมีพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มทั้งหมด 51 จังหวัด 323 อำเภอ 1,056 อำเภอ 6,450 หมู่บ้าน ประกอบด้วยจังหวัดเหล่านี้ คือ กำแพงเพชร, เชียงราย, เชียงใหม่, ตาก, นครสวรรค์, น่าน, พะเยา, พิษณุโลก, เพชรบูรณ์, แพร่, แม่ฮ่องสอน, ลำปาง, ลำพูน, สุโขทัย, อุตรดิตถ์, ขอนแก่น, ชัยภูมิ, นครราชสีมา, อุตรธานี, เลย, หนองบัวลำภู, ศรีสะเกษ, หนองคาย, อุบลราชธานี, อุทัยธานี, กาญจนบุรี, ประจวบคีรีขันธ์, เพชรบุรี, ราชบุรี, ลพบุรี, สุพรรณบุรี, จันทบุรี, ชลบุรี, ตราด, ปราจีนบุรี, ระยอง, สระแก้ว, กระบี่, ชุมพร, ตรัง, นครศรีธรรมราช, นราธิวาส, ปัตตานี, พังงา, พัทลุง, ภูเก็ต, ยะลา, ระนอง, สงขลา, สุราษฎร์ธานี, และสตูล มีประชาชนอาศัยในพื้นที่เสี่ยงจากภัยพิบัติดินโคลนถล่มมากกว่าหนึ่งล้านคน และมีพื้นที่เสี่ยงในระดับรุนแรงมากที่สุดที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประมาณ 16.32 ล้านไร่ (ยุทธชัย อนุรักษ์พันธ์, 2550) ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากแผนที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่มนี้

ภาพที่ 3 แผนที่พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของประเทศไทย
ที่มา: (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2559a)

จากข้อมูลดังกล่าวพบว่าจำนวนพื้นที่ที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มในประเทศไทยนั้นมีจำนวนมาก และกระจายไปในภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ มีมากมีน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค แต่ในพื้นที่ภาคใต้มีความน่าสนใจมากที่สุด เนื่องจากทุกจังหวัดในภาคใต้ล้วนมีพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้พื้นที่ภาคใต้เป็นพื้นที่หลักในการทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยผู้วิจัยเน้น

การศึกษาวิจัยในพื้นที่จังหวัดที่มีความเสี่ยงต่อภัยพิบัติดินโคลนถล่มมากที่สุด ตามข้อมูลของกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้ให้ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ไว้ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2557-2559) ดังนี้

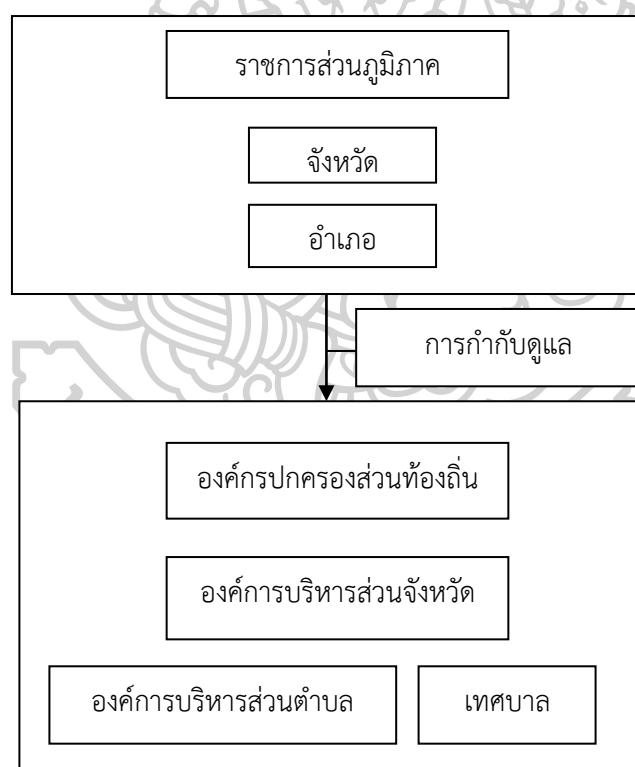
ตารางที่ 2 จังหวัดและพื้นที่ (ไร่) ในภาคใต้ที่ถูกคาดการณ์ว่าเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม
พ.ศ. 2557-2559

ปี พ.ศ. ที่มีการประกาศ	จังหวัดที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดดินโคลนถล่ม	พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดดินโคลนถล่ม (ไร่)
2557	ยะลา, นราธิวาส, สงขลา, นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี, ปัตตานี, ระนอง, พัทลุง และสตูล	146,649
2558	นครศรีธรรมราช และระนอง	15,193
2559	นครศรีธรรมราช, ภูเก็ต, สงขลา, ชุมพร, พังงา, ระนอง และตรัง	48,283

ที่มา: ผู้วิจัยนำข้อมูล “การคาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของปี พ.ศ. 2557, 2558 และ 2559 จากกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน มาสรุปรวมกัน

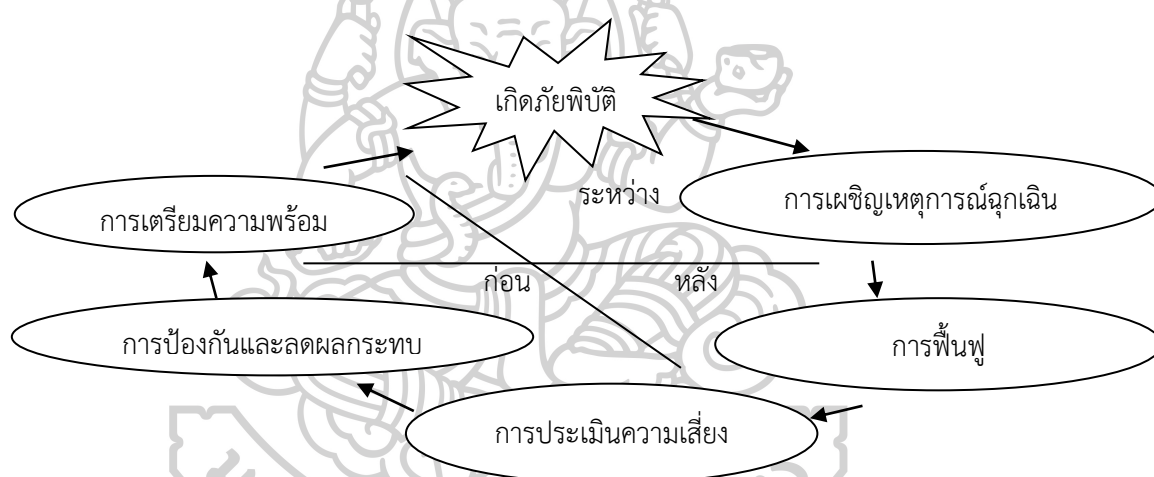
จากตารางดังกล่าวผู้วิจัยพบว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557-2559 ที่มีการออกประกาศคาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม โดยกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดินนั้น จังหวัดทางภาคใต้ที่ถูกคาดการณ์ว่าจะมีโอกาสเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มนั้นมีหลายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2557 มี 9 จังหวัด ประกอบด้วย ยะลา, นราธิวาส, สงขลา, นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี, ปัตตานี, ระนอง, พัทลุง และสตูล ในปี พ.ศ. 2558 มีเพียง 2 จังหวัด คือ นครศรีธรรมราชและระนอง ขณะที่ในปี พ.ศ. 2559 มี 7 จังหวัด ประกอบด้วย นครศรีธรรมราช, ภูเก็ต, สงขลา, ชุมพร, พังงา, ระนอง และตรัง จากข้อมูลที่ได้มาดังกล่าวผู้วิจัยพบว่าจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ที่ได้รับการคาดการณ์ว่าเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม และถูกคาดการณ์ซ้ำตลอดทั้ง 3 ปีที่ผ่านมาว่าพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม มีอยู่เพียง 2 จังหวัดเท่านั้น คือ จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้พื้นที่ของทั้ง 2 จังหวัดนี้เป็นพื้นที่เฉพาะในการลงไปศึกษาและเก็บข้อมูลการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนายุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้

จากประเด็นหลักในการวิจัยที่ผู้วิจัยต้องการศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐนั้น ผู้วิจัยพบว่าตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้การจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ โดยแยกนิยามของคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” และคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ออกจากกัน คำว่า “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชนและหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่ไม่หมายความรวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ส่วนคำว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายความว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง” จากนิยามตามกฎหมายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงกำหนดขอบข่ายการศึกษาหน่วยงานรัฐ อันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ ในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด และอำเภอ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เรียกว่า “การกำกับดูแล” ซึ่งสามารถอธิบายผ่านแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ที่มีต่อราชการส่วนท้องถิ่นได้ดังนี้

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด กับ อำเภอ กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล นั้นเรียกว่า “การกำกับดูแล” ซึ่งคำว่า การกำกับดูแล นี้ผู้วิจัยให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การควบคุมที่มีอยู่อย่างจำกัดตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าเหนือบุคคลและเหนือการกระทำขององค์กรปกครองที่ได้รับการกระจายอำนาจมาในด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ขณะที่การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคกับราชการส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยศึกษาโดยใช้แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มใน 3 ช่วงเวลา คือ 1) ช่วงเวลาก่อนเกิดภัย 2) ช่วงเวลาระหว่างเกิดภัย และ 3) ช่วงเวลาหลังเกิดภัย การแบ่งออกเป็น 3 ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นการแบ่งช่วงเวลาเพื่อให้สอดคล้องกับวัฏจักรการจัดการภัยพิบัติ อันเป็นแนวทางของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยที่มีการกำหนดไว้แล้วดังภาพนี้

ภาพที่ 5 วัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัย
ที่มา: (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, 2557)

จากแผนภาพจะเห็นได้ว่ากรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดวงจรการบริหารจัดการสาธารณภัยภัยไว้ 3 ช่วงเวลา คือ ช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ (pre-incident) ช่วงระหว่างเกิดภัยพิบัติ (during-incident) และช่วงหลังการเกิดภัยพิบัติที่ต้องมีการจัดการฟื้นฟู (post-incident) การแบ่งช่วงเวลาตามแผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการภัยพิบัติขององค์การสหประชาชาติ ที่มีการนำไปใช้ปฏิบัติกันหลายประเทศ และถูกใช้เป็นแนวทางในการจัดการภัยพิบัติในระดับสากล ยกตัวอย่างเช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา, ประเทศญี่ปุ่น, ประเทศอินเดีย, ประเทศไต้หวัน, ประเทศเมียนมา, ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

การจัดการภัยพิบัติในประเทศไทยนั้น มีพัฒนาการมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2477 เป็นต้นมา ช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2477-2519 หน่วยงานรัฐของไทยนิยามคำว่าภัยพิบัติว่าเป็นภัยอันเป็นผลจากสงคราม จนกระทั่งสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบลง หน่วยงานรัฐของไทยจึงได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากธรรมชาติ แต่การดำเนินงานยังมีลักษณะที่ต่างหน่วยงานกันก็ต่างคนต่างทำตามบทบาทภารกิจของหน่วยงานตนเอง จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 หน่วยงานรัฐของไทยจึงได้มีการรวบรวมหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าไว้ด้วยกัน ภายใต้ชื่อของหน่วยงานใหม่ ว่า กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีการแบ่งโครงสร้างของกรม และมีการกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสากล (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558) ต่อมาหน่วยงานรัฐของไทยมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งในช่วงแรกนั้นยังไม่เป็นที่รับรู้ของประชาชนทั่วไปมากนัก นอกจากนี้ในแวดวงหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน ต่อมาภารกิจในการจัดการภัยพิบัติหน่วยงานรัฐของไทยเริ่มเป็นที่รับรู้ และเป็นที่สนใจมากขึ้นจนเป็นปัจจัยให้หน่วยงานรัฐไทยให้ความสำคัญและหันมาดำเนินการนโยบายด้านภัยพิบัติอย่างจริงจัง นับตั้งแต่หลังจากเกิดเหตุการณ์มหาอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา การศึกษาวิจัยการจัดการภัยพิบัติขององค์การภาครัฐไทย หลังเหตุการณ์มหาอุทกภัยนั้น ทวีดา กมลเวช ได้ศึกษาวิจัยแล้วนำเสนอเป็นบทความวิชาการเรื่อง คราวหน้า “เอาอยู่” จะทำอย่างไร โดยได้ทำการถอดบทเรียนด้านการจัดการภัยพิบัติจากมหาอุทกภัยไว้ 4 เรื่อง คือ การลดความขัดแย้ง การสร้างเครือข่าย การออกแบบระบบขั้นตอนในการทำงาน และการดำรงไว้ซึ่งการใช้แผนปฏิบัติการและโครงสร้างที่ออกแบบไว้” (ทวีดา กมลเวช, 2557) งานศึกษาวิจัยชิ้นนี้นำมาซึ่งการกระตุ้นให้หน่วยงานรัฐของไทยต้องมีการขยับตัวเพื่อดำเนินการจัดการภัยพิบัติอย่างจริงจัง ผ่านการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและเพิ่งแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2558 ที่ผ่านมา

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติปี พ.ศ. 2558 ที่ได้ถูกกำหนดจากคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ อันเป็นหน่วยงานระดับนโยบายนั้น ประกอบไปด้วยเนื้อหาว่าด้วย สถานการณ์และแนวโน้มสาธารณภัย, นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย, หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย, การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย, การจัดการในภาวะฉุกเฉิน, การฟื้นฟู, ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ (คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, 2558) ซึ่งแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยดังกล่าวเมื่อพิจารณาแล้วมีความสอดคล้องกับแนวคิดการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ที่ให้อำนาจในการกำหนดแนวทางให้เกิดการปฏิบัติงานขององค์การโดยรวมเพื่อให้องค์การดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผู้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจในระดับนโยบาย (J.B., 1996) ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมีฐานะเป็นหน่วยงานส่วนกลางของประเทศ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติปี พ.ศ. 2558 จึงถือเป็นปัจจัยสำคัญในการนำพาหน่วยงานรัฐไทยไปสู่เป้าหมายและประสบความสำเร็จในการจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีเอกภาพภายใต้มาตรฐานอันเดียวกัน (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2551)

อย่างไรก็ตามแผนยุทธศาสตร์หากให้อำนาจเฉพาะหน่วยงานรัฐ ซึ่งมีความเป็นพหุพจน์ ต้องเข้ามาทำงานร่วมกันตามแผนยุทธศาสตร์อันเป็นระบบการทำงานที่ถูกสั่งการมาจากหน่วยงานส่วนกลางก็อาจจะเกิดปัญหาในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ (Intergovernmental Relations) ในระดับปฏิบัติการขึ้นมาภายหลังได้ ที่สำคัญอย่างยิ่งคือการกำหนดแผนยุทธศาสตร์นั้น โดยหลักการแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียจากทุกภาคส่วนได้มีการเข้าไปมีส่วนร่วมนำเสนอตั้งแต่ต้น โดยเฉพาะแผนยุทธศาสตร์ด้านการจัดการภัยพิบัตินั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องการการเข้าไปมีส่วนร่วมของภาคประชาชนด้วย (ชัยยุทธ ชินณะราศรี, 2558) และจากงานวิจัยหลายชิ้นที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมมาพบว่ามีประชาชนในพื้นที่ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นมา หากองค์การภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และจากงานวิจัยอีกหลายชิ้นเช่นกันที่ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมมาพบว่ามีบุคลากรในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานด้วย ก็จะนำมาซึ่งความสำเร็จในการทำงานของหน่วยงานเช่นกัน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานของรัฐอันเป็นราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด และระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นพื้นที่จังหวัดที่ถูกคาดหวังว่ามีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มตลอด 3 ปีที่ผ่านมา เพื่อพัฒนาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในระดับพื้นที่ที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานจริงอยู่ในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ได้ ซึ่งยุทธศาสตร์ที่ถูกพัฒนาขึ้นจะมีความเหมาะสมสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติของประเทศอันเป็นแผนยุทธศาสตร์หลัก และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้ที่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริงในอนาคต ดังนั้นจากความเป็นมาและสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นจึงนำมาซึ่งการสรรสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาหน่วยงานรัฐซึ่งเป็นหน่วยงานในระดับปฏิบัติการในพื้นที่ที่มีหน้าที่ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้ร่วมกันกำหนดข้อเสนอยุทธศาสตร์ขึ้นมา และพัฒนาให้เป็นยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่ (function strategy) ของหน่วยงานรัฐสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้นี้ ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 4 ประการดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3. เพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

4. เพื่อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

คำถามการวิจัย

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยกำหนดคำถามการวิจัยไว้ 4 ประการดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้เป็นอย่างไร?

2. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้เป็นอย่างไร?

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ที่เหมาะสมเป็นอย่างไร?

4. ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้เป็นอย่างไร?

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ประการดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยด้านเนื้อหาไว้โดยการวิจัยเน้นไปที่การสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มตามวัฏจักรการบริหารจัดการสาธารณภัย อันได้แก่

1.1 ช่วงเวลาก่อนเกิดภัย

1.2 ช่วงเวลาระหว่างเกิดภัย

1.3 ช่วงเวลาหลังเกิดภัย

ขณะที่หน่วยงานรัฐที่ใช้ศึกษา คือ หน่วยงานของรัฐ ในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งได้แก่ จังหวัด และอำเภอ กิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มด้วย

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ครั้งนี้ แม้นผู้วิจัยจะมีความต้องการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ แต่ด้วยข้อมูลจากกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ที่ได้ให้ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ไว้ในปี พ.ศ. 2557 ปี พ.ศ. 2558 และปี พ.ศ. 2559 ไว้ดังตารางนี้

ตารางที่ 3 จังหวัดในภาคใต้ที่ถูกคาดการณ์ว่าเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม พ.ศ. 2557-2559

ปี พ.ศ. ที่มีการประกาศ	จังหวัดที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดดินโคลนถล่ม
2557	ยะลา, นราธิวาส, สงขลา, นครศรีธรรมราช, สุราษฎร์ธานี, ปัตตานี, ระนอง, พัทลุง และสตูล
2558	นครศรีธรรมราช และระนอง
2559	นครศรีธรรมราช, ภูเก็ต, สงขลา, ชุมพร, พังงา, ระนอง และตรัง

ที่มา: ผู้วิจัยสรุปข้อมูล “การคาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของปี พ.ศ. 2557, 2558 และ 2559 จากกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

ผู้วิจัยพบว่าจังหวัดในกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน คาดการณ์ไว้ว่าเป็นพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม ซ้ำตลอดทั้ง 3 ปี หลังมานี้มีอยู่เพียง 2 จังหวัดเท่านั้น คือ

1. จังหวัดระนอง
2. จังหวัดนครศรีธรรมราช

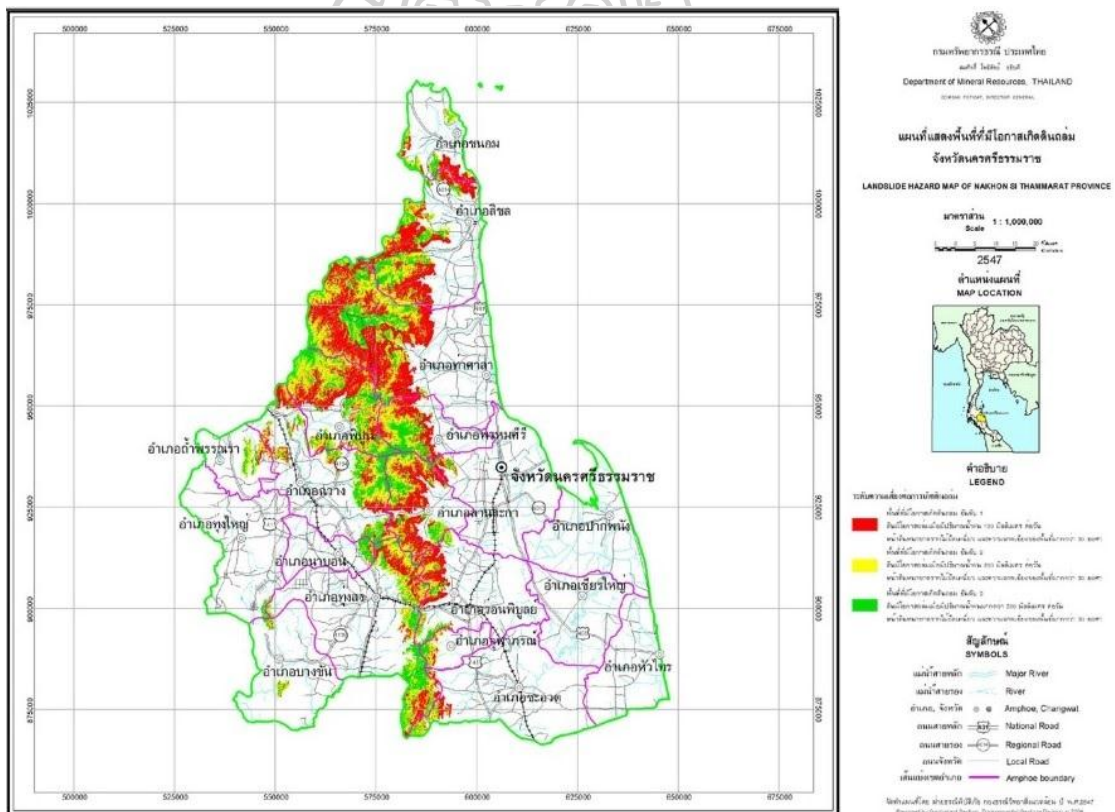
ส่วนจังหวัดอื่นๆในพื้นที่ภาคใต้ ทั้งจังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสตูล จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาสนั้นไม่ได้รับการเตือนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งสามปีที่ผ่านมาจากกลุ่มป้องกันภัยธรรมชาติและความเสี่ยงทางการเกษตร กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดินเหมือนดังสองจังหวัดดังกล่าวที่ผู้วิจัยใช้เป็นพื้นที่ในการศึกษา

ผู้วิจัยจึงใช้เพียงพื้นที่ของ 2 จังหวัดนี้เท่านั้นเป็นพื้นที่หลักในการศึกษาวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และจากข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณี ที่ได้ให้ภาพแผนที่ที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของจังหวัดนครศรีธรรมราช และ

จังหวัดระนอง มานั้น ผู้วิจัยจึงเลือกพื้นที่เข้าไปเก็บข้อมูลวิจัยในเขตอำเภอ และตำบลที่มีความเสี่ยงที่มีโอกาสเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มในแต่ละจังหวัดดังนี้

1. จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 8 อำเภอ ประกอบด้วย

- 1.1 อำเภอพิปูน
- 1.2 อำเภอลานสกา
- 1.3 อำเภอฉวาง
- 1.4 อำเภอนบพิตำ
- 1.5 อำเภอพรหมคีรี
- 1.6 อำเภอร่อนพิบูลย์
- 1.7 อำเภอสิชล
- 1.8 อำเภอพระพรหม

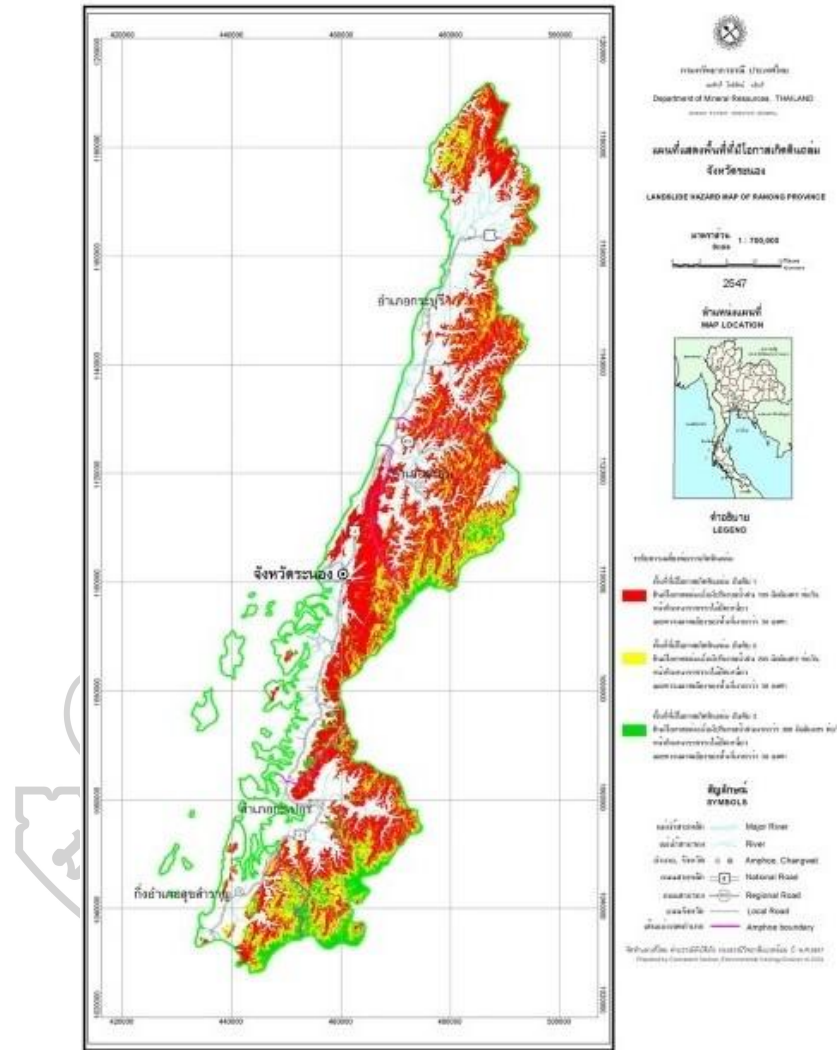

ภาพที่ 6 แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มา: (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2559b)

2. จังหวัดระนอง มีพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 5 อำเภอ ประกอบด้วย

- 2.1 อำเภอเมืองระนอง

- 2.2 อำเภอละอุ่น
- 2.3 อำเภอเกาะเปอร์
- 2.4 อำเภอกระบุรี
- 2.5 อำเภอสุขสำราญ

ภาพที่ 7 แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มของจังหวัดระนอง
 ที่มา: (กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2559b)

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงาน
 รัฐในพื้นที่ภาคใต้ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยด้านผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อสรรสร้างยุทธศาสตร์การ
 พัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มไว้ 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 6 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ระดับจังหวัด หรือระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

1.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

1.3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 18 คน ประกอบด้วย

2.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

2.2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

2.3 ผู้เชี่ยวชาญจากภาคประชาชนหรือนักวิชาการที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบาย ใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

3.1 ผู้มีอำนาจในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

3.2 ผู้มีอำนาจในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

3.3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาการวิจัยไว้ดังนี้

ตารางที่ 4 ช่วงระยะเวลาการทำงานวิจัยและกระบวนการดำเนินการวิจัย

ช่วงระยะเวลาการทำงาน	กระบวนการดำเนินการวิจัย
พฤษภาคม	การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติขององค์การภาครัฐในประเทศไทย และการพัฒนาแบบสัมภาษณ์
มิถุนายน	การลงพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
กรกฎาคม	การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ การลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้เชี่ยวชาญ
สิงหาคม	การสร้างแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ การลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้เชี่ยวชาญ
กันยายน	การสรรค์สร้างยุทธศาสตร์
ตุลาคม	การลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์ ด้วยการนำร่างยุทธศาสตร์เสนอต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่
พฤศจิกายน	การเขียนรายงานผลการวิจัย และการเขียนสรุปและการอภิปรายผลการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันไว้ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ หมายถึง แนวทางหรือกลวิธีในการปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้

2. หน่วยงานของรัฐ หมายถึง ส่วนราชการในระดับราชการส่วนภูมิภาคที่มีบทบาทหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และที่ทำการปกครองอำเภอ

3. บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐ หมายถึง บุคลากรที่สังกัดหน่วยงานของรัฐและปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ บุคลากรในสังกัดสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และปลัดอำเภอที่ดูแลงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอำเภอ

4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล ในพื้นที่ภาคใต้

5. บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง บุคลากรที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้แก่ นายกองตำบล นายเทศมนตรี เจ้าหน้าที่ที่ดูแลงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

6. การจัดการภัยพิบัติ หมายถึง การจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินอันเกิดจากดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงระยะเวลา คือ การจัดการช่วงก่อนเกิดภัย ช่วงเวลาระหว่างเกิดภัย และช่วงเวลาหลังเกิดภัย

7. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสรรสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ประโยชน์ที่ได้รับ

การศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้นี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. ทราบข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
2. ทราบสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
3. ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
4. ได้ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้, เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้, เพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และเพื่อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่เป็นความจริงทั้งที่มีอยู่จริงและการตีความตามประสบการณ์ของผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้วิจัยเริ่มต้นการวิจัยจากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมแนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร บทความ งานวิจัยทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ความเข้าใจที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และทำนายไปสู่แนวโน้มของปรากฏการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอย่างเป็นระบบ โดยมีลำดับการค้นคว้าดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์
2. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล
5. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น
6. แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างองค์การ
7. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การจากผู้มีส่วนได้เสียขององค์การ
8. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ
9. รูปแบบและวิธีการจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย
10. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบาย
11. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์

การวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ครั้งนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของยุทธศาสตร์

คำว่า ยุทธศาสตร์ (strategy) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายว่า “น. วิชาว่าด้วยการพัฒนาและการใช้อำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหารตามความจำเป็นทั้งในยามสงบและยามสงคราม. ว. ที่มีความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ จิตวิทยา และกำลังรบทางทหาร

ทั้งในยามสงบและยามสงคราม เช่น จุฑยทธศาสตร์.” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ขณะที่รากศัพท์ของคำว่า ยุทธศาสตร์ “strategy” ในภาษาอังกฤษมาจากคำในภาษากรีก คือคำว่า “strategos” แปลเป็นภาษาอังกฤษว่า “generalship” ที่ Machiavelli เคยใช้ในความหมายที่หมายถึง การใช้อำนาจและอิทธิพลอย่างมีแบบแผน ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของรัฐบรรลุผล โดยทั่วไปถือกันว่าศัพท์คำนี้เป็น ศัพท์ทางการทหาร (จุฬพล หนิมพานิช, 2548)

Henry Mintzberg ได้ให้ความหมายของยุทธศาสตร์โดยใช้หลัก 5 Ps เป็นการอธิบายถึงความหมายของยุทธศาสตร์ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์ คือ แบบแผนหรือรูปแบบ (Strategy is a pattern - P1) คือ แบบแผนด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลา (Consistency in Behavior Overtime) 2) ยุทธศาสตร์ คือ แบบแผนหรือรูปแบบ (Strategy is a pattern - P2) คือ แบบแผนด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลา (Consistency in Behavior Overtime) 3) ยุทธศาสตร์ คือ การกำหนดฐานะหรือตำแหน่ง (Strategy is position - P3) ในความหมายนี้เน้นความสำคัญของฐานะหรือตำแหน่งของกิจการในสนามแข่งขัน ดังนั้น สินค้าหรือบริการที่เสนอกิจการจำเป็นต้องเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าหรือตลาด (The Determination of Particular Products in Particular Markets) 4) ยุทธศาสตร์ คือ ทักษะ (Strategy is preparative - P4) ในความหมายที่ 4 เน้นความสำคัญของการพิจารณาสภาพที่แท้จริงภายในองค์กร หรือคุณลักษณะ (Character) ที่น่าจะเป็นขององค์กร หรือหมายถึง วิธีการดำเนินงานที่ต้องการให้คนในองค์กรยึดถือร่วมกัน (Organization's Way of Deign Things) และ 5) ยุทธศาสตร์ คือ กลวิธีในการเดินหมาก (Strategy is a ploy - P5) เป็นความหมายเฉพาะเจาะจงในสถานการณ์ที่มีการต่อสู้หรือการแข่งขัน สิ่ง que ทุกคนต้องการคือการเอาชนะ เพราะนั่นคือเดิมพันที่สำคัญ ดังนั้น ในความจำเป็นเช่นนั้นทุกฝ่ายต้องวางยุทธศาสตร์ โดยคำนึงถึงการใช้อุบายในการดำเนินงาน หรือเดินเกมเพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามให้ได้ (A Specific Maneuver in Tended To Outwit an or Competitor) (Mintzberg, 1994)

ขณะที่นักวิชาการอย่าง Stephen P. Robbins กล่าวว่า “ยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร และการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร” (R. S. P., 1990) ส่วน Henry Mintzberg กับ Jame Quinn กล่าวว่ายุทธศาสตร์คือแผนที่แสดงถึงเป้าหมาย นโยบาย และการปฏิบัติการขององค์กรที่มีความเป็นเอกภาพ” เมื่อผู้วิจัยพิจารณาจากความหมายและรากศัพท์แล้ว พบว่าคำว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดแนวทางให้เกิดการปฏิบัติงานขององค์กรโดยรวมเพื่อให้องค์กรดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้กำหนดยุทธศาสตร์ต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจในระดับนโยบาย และการจัดทำยุทธศาสตร์ได้ต้องมีการดำเนินการผ่านการวางแผนยุทธศาสตร์เท่านั้น ส่วนคำว่า แผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) หมายถึง เอกสารที่ระบุวิสัยทัศน์ (Vision) ภารกิจ และกลยุทธ์ต่างๆในการดำเนินงานขององค์กรหนึ่งๆซึ่งเป็นแผนระยะยาวที่มีรายละเอียดของทิศทางการดำเนินงานขององค์กร แผนยุทธศาสตร์จะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการประสาน และกำกับติดตามการดำเนินงานในส่วนงานต่างๆขององค์กรให้เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน (J.B., 1996) การจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้นต้องจัดทำขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพการณ์ภายนอก และภายในองค์กรเพื่อคาดคะเนแนวโน้มของสถานการณ์ และ

กำหนดแนวทางการดำเนินการขององค์การให้สอดคล้องเหมาะสมกับแนวโน้มของสถานการณ์ดังกล่าว ส่วนคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ให้ความหมายคำว่า ยุทธศาสตร์ ไว้ว่า “ยุทธศาสตร์ หมายถึง ทิศทางและขอบเขตที่องค์กรจะดำเนินไปในระยะยาวนั้นเป็นอย่างไร อันเปรียบเทียบกับเสมือนเข็มทิศขององค์กรว่ามีความชัดเจนหรือไม่ จากนั้นจะศึกษาว่าองค์กรเรานั้นอยู่ที่ไหน ในขณะที่พันธกิจของเราคืออะไร พันธกิจของเราควรเป็นอย่างไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา” (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2554)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ (Strategy) หมายถึง การกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรขององค์การเพื่อสร้างความได้เปรียบให้กับองค์การได้มากขึ้นและลดความเสียหายเปรียบขององค์การให้น้อยลง เพื่อให้้องค์การสามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การที่ได้กำหนดไว้

การวางแผนยุทธศาสตร์

การวางแผน (Planning) ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารขององค์การ ด้วยเพราะแผนเป็นผลจากการพิจารณากำหนดเป้าหมาย และขั้นตอนในการพัฒนาองค์การเพื่อให้เกิดการบรรลุเป้าหมายขององค์การที่จะเกิดขึ้นในอนาคต แผนขององค์การจึงมีความสำคัญต่อความเป็นไปขององค์การ การวางแผนที่มีความครอบคลุมทุกองคาพยพขององค์การได้มากที่สุด ก็คือการวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic planning) ขององค์การ Judith Gordon กล่าวว่า “การวางแผนยุทธศาสตร์ คือ การกำหนดเป้าหมายโดยรวมขององค์การ การกำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีการเพื่อให้้องค์การสามารถบรรลุต่อเป้าหมายนั้น” (R., 1990) ขณะที่ วันชัย มีชาติ (2556: 115) กล่าวว่า “การวางแผนยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายรวมขององค์การ และวิธีการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้” (วันชัย มีชาติ, 2556)

วันชัย มีชาติ กล่าวว่า การวางแผนยุทธศาสตร์จะมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ ต้องเป็นการมององค์การในภาพรวม (holistic), ต้องมุ่งเน้นอนาคต (future oriented) และต้องให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลง (change management) (วันชัย มีชาติ, 2556) โดยกระบวนการในการวางแผนยุทธศาสตร์นั้น Judith Gordon กล่าวว่า องค์การต้องมีการดำเนินการไปตามกระบวนการเพื่อสร้างแผนยุทธศาสตร์ขึ้นซึ่งมี 5 กระบวนการคือ 1) การสร้างพันธกิจขององค์การ (mission determination), 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์การ (environment analysis) ทั้งสภาพแวดล้อมทั่วไป (general environment) และสภาพแวดล้อมของงาน (task environment), 3) การกำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์การ (objective), 4) การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การ (strategy) และ 5) การนำยุทธศาสตร์ไปใช้ปฏิบัติการ (implementation) (R., 1990)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าการวางแผนยุทธศาสตร์ คือ การกำหนดเป้าหมายโดยรวมขององค์การไว้ล่วงหน้า โดยมีการกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และกิจกรรมในการดำเนินงานไว้ เพื่อให้้องค์การบรรลุต่อเป้าหมาย

ระดับของยุทธศาสตร์

การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดระดับของยุทธศาสตร์จากทัศนะของนักวิชาการ ผู้วิจัยพบว่าต่างได้ให้แนวคิดไว้สอดคล้องกันว่ายุทธศาสตร์ในองค์การ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ระดับองค์การ (Corporate Strategy), ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) และยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ระดับองค์การ (Corporate Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางและกรอบในการดำเนินงานระยะยาวขององค์การ ซึ่งจะถูกกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์การที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการตัดสินใจระดับสูงสุดในองค์การ โดยมีการจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์การรักษาเสถียรภาพ (Stability Strategy) โดยผู้บริหารยังคงรักษาภารกิจและเป้าหมายเดิมขององค์การไว้ แต่ขยายภารกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป, 2) ยุทธศาสตร์การเจริญเติบโต (Growth Strategy) แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การขยายตัวในแนวระนาบ (Horizontal Growth Strategy) กับยุทธศาสตร์การขยายตัวในแนวตั้ง (Vertical Growth Strategy), 3) ยุทธศาสตร์การถดถอย (Retrenchment Strategy) ใช้เมื่อภารกิจขององค์การเข้าสู่จุดอิ่มตัว ชะลอตัว หรือกำลังเสื่อมถดถอย และ 4) ยุทธศาสตร์ผสม (Mixed Strategy) เป็นการประยุกต์ยุทธศาสตร์พื้นฐานต่างๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานขององค์การอย่างเต็มที่

2. ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อปรับปรุงสถานภาพในการแข่งขันของแต่ละด้านขององค์การให้สูงขึ้น โดยเฉพาะการสร้างความสามารถเปรียบในการแข่งขัน (Competitive Advantages) ยุทธศาสตร์ระดับธุรกิจโดยทั่วไปจะมี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำด้านต้นทุน (Cost Leadership) 2) การสร้างความแตกต่าง (Differentiation) และ 3) การมุ่งเน้นขอบเขต (Focus)

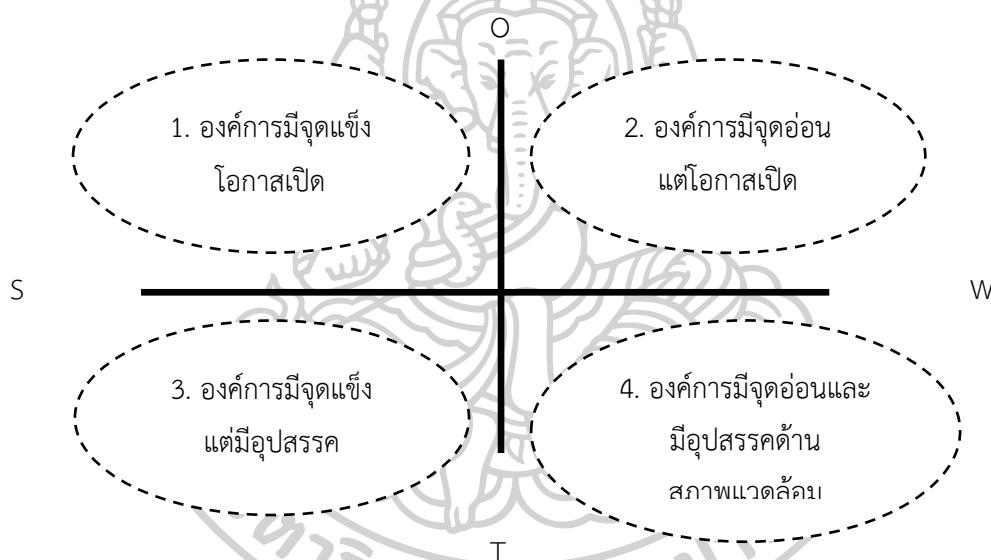
3. ยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) เป็นยุทธศาสตร์ที่ถูกกำหนดขึ้นโดยผู้ปฏิบัติงานในแต่ละหน้าที่ขององค์การ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การในระยะสั้นหรือที่เรียกว่าในระดับกลยุทธ์ (Tactical) ยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่จึงมีลักษณะสนับสนุนยุทธศาสตร์ขององค์การนั้น คือต้องทำหน้าที่สนับสนุนยุทธศาสตร์ในระดับบนเหนือกว่าขึ้นไป

Judith Gordon ได้จัดประเภทยุทธศาสตร์ขององค์การไว้ 3 ระดับ คือ ยุทธศาสตร์ระดับองค์การ (corporate level strategies), ยุทธศาสตร์ระดับหน่วยธุรกิจ (business level) และยุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการ (operational level) โดยยุทธศาสตร์ระดับองค์การนั้นเป็นยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอันเป็นภาพรวมทั้งหมดขององค์การเพื่อกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ ขณะที่ยุทธศาสตร์ในระดับหน่วยธุรกิจจะเน้นไปที่การกำหนดวิธีการเพื่อให้หน่วยงานย่อยในองค์การมีการดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับองค์การที่มีลักษณะเป็นภาพรวมทั้งหมดขององค์การใหญ่ ขณะที่ยุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการนั้นจะเป็นการกำหนดขึ้นในการนำมาใช้กับองค์การที่เป็นหน่วยงานย่อยที่สุดขององค์การซึ่งอยู่ในระดับปฏิบัติการ (R., 1990)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อสรรคสร้างยุทธศาสตร์ในระดับหน้าที่ (Functional Strategy) โดยศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่

การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์

การวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Analysis) เป็นการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือ SWOT Analysis อันเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในลำดับถัดไป โดย SWOT-Analysis นั้นเป็นการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งขององค์กรโดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กรแล้วนำมากำหนดในตาราง SWOT ซึ่งมีการกำหนดแกนขึ้นมา 2 แกน ด้านแนวนอนจะแสดงถึงจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กรที่มาจากวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ส่วนด้านแกนตั้งจะแสดงถึงโอกาสและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรอันเป็นผลจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มากระทำต่อองค์กร

ภาพที่ 8 การกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กรโดยใช้ SWOT-Analysis
ที่มา: (วันชัย มีชาติ, 2556)

จากภาพแสดงให้เห็นถึงกระบวนการวิเคราะห์ SWOT ที่แสดงถึง จุดแข็ง (Strength), จุดอ่อน (Weakness), โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) โดย Steven ten Have ได้อธิบายว่าการกำหนดยุทธศาสตร์โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT นั้นจะเกิดเป็นยุทธศาสตร์ 3 แบบคือ ยุทธศาสตร์ในการเจริญเติบโต (growth strategies), ยุทธศาสตร์การตัดทอน (retrenchment strategies) และยุทธศาสตร์การกระจาย (diversification strategies) (Have, 2003)

กระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์

การนำแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ไปใช้ในการปฏิบัติจะเห็นได้ว่าในอดีตถึงปัจจุบันการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น เริ่มจากภาคเอกชนนำไปใช้ในการแข่งขันทาง

ธุรกิจโดยคำนึงถึงการแข่งขันเพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดและมีผลกำไร ส่วนภาครัฐก็ได้นำแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานโดยปรับกลไกให้ทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป โดยคำนึงถึงการสนองตอบความต้องการของประชาชนเป็นหลัก และการตอบคำถามพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ คือ องค์กรจะก้าวไปทางใด (What are you going ?) สภาพแวดล้อมขององค์กรมีอะไรบ้าง (What is the environment ?) และ องค์กรจะอย่างไรบ้างจึงจะไปถึงเป้าหมายได้ (How do you get there ?) (Goodstein, 1993) เพื่อหาคำตอบดังกล่าวจำเป็นอย่างยิ่งที่นักยุทธศาสตร์จะต้องมีการประเมินสถานการณ์แวดล้อมหรือบริบทด้านต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ เช่น การเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจการค้า (FTA) กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางด้านของเทคโนโลยี ภัยทางธรรมชาติ ซึ่งผลกระทบต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องจะช่วยให้ยุทธศาสตร์สามารถเข้าใจถึงการวางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมและควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐาน 3 ประการ ได้แก่ (ประชุม รอดประเสริฐ, 2535) 1) พลังมหภาคจากภายนอกองค์กรหรือหน่วยงาน ได้แก่ พลังทางวิชาการ (เทคโนโลยี) พลังทางการเมือง พลังทางเศรษฐกิจ พลังทางสังคม และอื่นๆ 2) พลังมหภาคจากภายในองค์กรหรือหน่วยงาน ได้แก่ ค่านิยมของหน่วยงาน จุดอ่อน และจุดแข็งของหน่วยงาน บุคลิกลักษณะของบุคคลในหน่วยงาน และอื่นๆ 3) วัตถุประสงค์ขององค์กรหรือหน่วยงาน ในกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ของหน่วยงานหรือขององค์กร อิทธิพลซึ่งเป็นพลังทั้งภายนอกและภายในองค์กรจะได้รับการตรวจสอบอย่างละเอียดลึกซึ้งโดยผ่านการวิเคราะห์ จึงนำไปประยุกต์เพื่อกำหนดกระบวนการทางยุทธศาสตร์ (Strategy Process)

การได้มาซึ่งยุทธศาสตร์นั้นต้องผ่านกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์ 5 ขั้น ดังนี้ (Certo, 1990) 1) การวิเคราะห์ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อม (Environment Factor Analysis) เป็นการพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับองค์กร อันได้แก่ การพิจารณาจุดแข็ง (Strengths: S) จุดอ่อน (Weaknesses: W) ภายในองค์กรมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญอะไรบ้างภายในองค์กร และการพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกองค์กรที่เป็นโอกาส (Opportunities: O) และอุปสรรค (Threats: T) ต่อองค์กร 2) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Establishing Organizational Direction) เป็นการพิจารณาถึงขอบเขต และภารกิจหลักขององค์กร โดยเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด รวมทั้งผลประโยชน์ที่จะได้รับ 3) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) กลยุทธ์ที่องค์กรกำหนดนั้นจะพิจารณาคัดเลือกกลยุทธ์แต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางธุรกิจขององค์กรให้ปรากฏผลเป็นรูปธรรมในรูปของแผนงานทางธุรกิจ (Business Plan) ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นกรอบแนวทางเพื่อการอ้างอิงสำหรับการปฏิบัติงานได้จริง โดยอาศัยเทคนิคต่างๆ ในการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสม 4) การปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ (Strategy Implementation) มีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) เป็นไปตามรายละเอียดของกลยุทธ์ที่กำหนด สามารถดำเนินการโดยคำนึงถึงโครงสร้าง และวัฒนธรรมขององค์กร หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรหรือผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานและขั้นตอนต่างๆ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ 5) การควบคุมเชิงกลยุทธ์ (Strategic Control) เป็นการตรวจติดตามผลการ

ปฏิบัติงานให้สามารถดำเนินงานสอดคล้องตรงกับรายละเอียดของหลักเกณฑ์และตัวชี้วัดผลด้านกลยุทธ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อทำการประเมินความสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นในภาพรวมขององค์กร

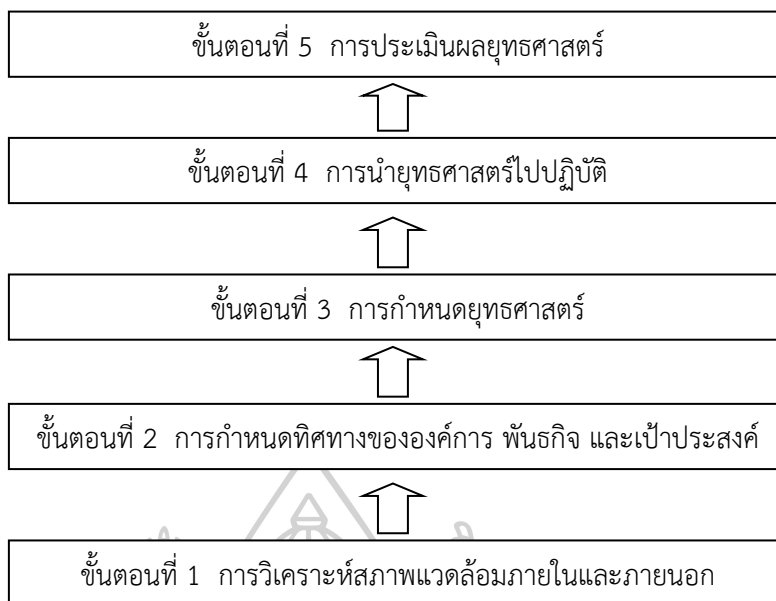
Whellen and Hunger กล่าวถึงกระบวนการกำหนดยุทธศาสตร์มีองค์ประกอบพื้นฐาน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดยุทธศาสตร์ 3) การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ และ 4) การประเมินผลและการควบคุม (Wheelen, 2000)

John M. Bryson and Farnum K. Alston ได้กำหนดรูปแบบของการวางแผนยุทธศาสตร์ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การวิเคราะห์องค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอก 2) การกำหนดและวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ 3) การพัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ และ 4) การนำยุทธศาสตร์ไปใช้ (Bryson, 2005) ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นได้ตามภาพที่ 2.2 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 4 การนำยุทธศาสตร์ไปใช้	การประเมินผล / การแนะนำ / การนำไปใช้				
ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนายุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ	งบประมาณ / แผนปฏิบัติการ/ ยุทธศาสตร์				
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดและวิเคราะห์ยุทธศาสตร์	ยุทธศาสตร์สำคัญ		เป้าหมายและเป้าประสงค์		
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์กรและสภาพแวดล้อมภายนอก	วิสัยทัศน์		พันธกิจ		ค่านิยม
	การประเมินความพร้อม	แผนการวางแผน	การประเมินผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	การวิเคราะห์คำสั่ง	วิเคราะห์ SWOT

ภาพที่ 9 รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ John M. Bryson and Farnum K. Alston
ที่มา: (Bryson, 2005)

รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ Samuel C. Certo and Peter J. Paul มีลักษณะที่สอดคล้องกับรูปแบบของ John M. Bryson and Farnum K. Alston โดยรูปแบบ Samuel C. Certo and Peter J. Paul ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก 2) การกำหนดทิศทางองค์กร โดยการกำหนดพันธกิจ และเป้าประสงค์ 3) การกำหนดยุทธศาสตร์ 4) การนำยุทธศาสตร์ไปใช้ และ 5) การควบคุมยุทธศาสตร์ (Certo, 1990) สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

ภาพที่ 10 รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ Samuel C. Certo and Peter J. Paul
ที่มา: (Certo, 1990)

รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ Robert A. Pitts and David Lei ซึ่งแสดงรูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ (Pitts, 2006)

ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์	สภาพแวดล้อมภายนอก สภาพแวดล้อมภายใน	โอกาส,ภาวะคุกคาม จุดแข็ง,จุดอ่อน
ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์	พันธกิจ	การดูแลลูกค้า ความสามารถในการพัฒนา
ขั้นตอนที่ 3 การนำไปใช้	นโยบาย	เป้าหมาย/แนวทางสำหรับกิจกรรมหลัก โครงสร้างองค์กร ระบบ วัฒนธรรมองค์กร ฯลฯ
ขั้นตอนที่ 4 การปรับ ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล		กลับไปสู่ตอนแรกเริ่ม

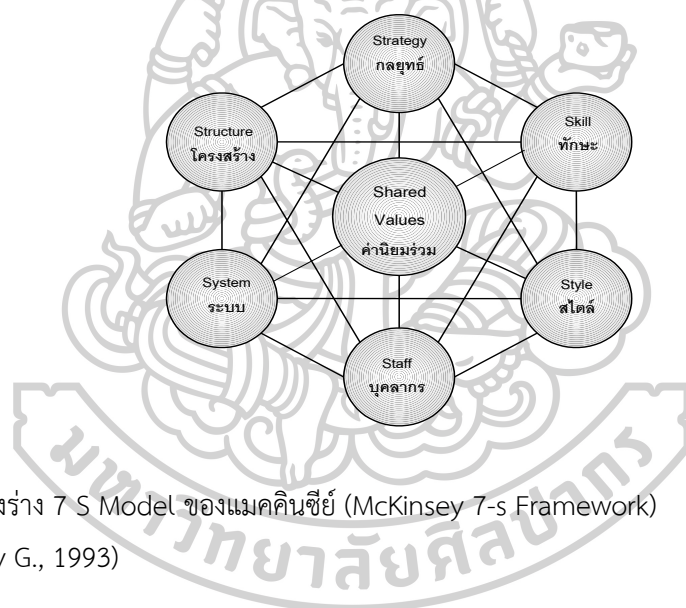
ภาพที่ 11 รูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ของ Robert A. Pitts and David Lei.
ที่มา: (Pitts, 2006)

จากรูปแบบการวางแผนยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยใช้การวางแผนยุทธศาสตร์โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของหน่วยงานรัฐ ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดขึ้น

ขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์นั้นมีขั้นตอนในการจัดทำดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมเบื้องต้น การที่องค์กรจะสร้างสรรค์สร้างยุทธศาสตร์ได้นั้นองค์กรจะต้องมีการประเมินจุดแข็ง (Strength) และจุดอ่อน (Weakness) และสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อประเมินโอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) จากสภาพแวดล้อมก่อนเสมอ เรียกว่า SWOT-Analysis อันประกอบเป็นการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก รูปแบบการวิเคราะห์ปัจจัยภายในมีหลายรูปแบบ เช่น McKinsey 7-S Framework

ภาพที่ 12 โครงสร้าง 7 S Model ของแมคคินซี (McKinsey 7-s Framework)

ที่มา: (Gregory G., 1993)

จากภาพประกอบไปด้วยปัจจัยภายในขององค์กร 7 ด้าน (Waterman, 1980) คือ 1) ปัจจัยด้านโครงสร้าง (Structure) คือ โครงสร้างการบริหาร โครงสร้างงานขององค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยขององค์กรอันเป็นความสัมพันธ์ตามอำนาจหน้าที่ภายในองค์กร เส้นทางการรายงานผลงานผ่านการบังคับบัญชาสั่งการ ความเชี่ยวชาญขององค์กร ความรับผิดชอบในงาน และภาพลักษณ์ขององค์กร, 2) ปัจจัยด้านระบบ (System) คือ นโยบาย ทิศทาง และขอบเขตการทำงานขององค์กรในระยะยาว กระบวนการดำเนินงานซึ่งแผนยุทธศาสตร์ กิจกรรมการดำเนินงานที่มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร การปฏิบัติงานภายใต้แผนงานหรือโครงการ, 3) ปัจจัยด้านยุทธศาสตร์ (Strategy) คือ ขั้นตอนและกระบวนการทำงานที่ช่วยให้บุคลากรขององค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ระบบการเงินและงบประมาณ การบริหาร

ทรัพยากรมนุษย์ การติดต่อสื่อสาร การติดตามประเมินผล และระบบประกันคุณภาพงาน, 4) ปัจจัยด้านบุคลากร (Staff) คือ ทรัพยากรมนุษย์ในองค์การ สมาชิกคนสำคัญขององค์การ และคุณภาพของสมาชิกองค์การ แบบแผนและพฤติกรรมที่องค์การแสดงหรือปฏิบัติต่อพนักงานภายในหน่วยงาน, 5) ปัจจัยด้านรูปแบบการบริหารของผู้นำ (Style) คือ บุคลิกภาพของผู้นำ ภาวะผู้นำ วิธีการในการดำเนินองค์การของผู้นำ และแนวทางในการบริหารงานของผู้นำซึ่งมีฐานะเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์การ, 6) ปัจจัยด้านทักษะ (Skills) คือ ความสามารถของตัวผู้ปฏิบัติงานขององค์การมีผลต่อลักษณะการปฏิบัติงาน ซึ่งจะส่งผลต่อการเกิดขึ้นของความประหยัด ประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์การ, 7) ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม (Shared Value) คือ วัฒนธรรมองค์การ และวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในองค์การ ความคาดหวังขององค์การ และแนวความคิดพื้นฐานขององค์การ

ส่วนผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน “2S 4M Analysis” ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านโครงสร้างและนโยบายของหน่วยงาน (Structure and Policy: S1) ได้แก่ โครงสร้าง การบริหารองค์การ นโยบายและระบบงานของหน่วยงาน, 2) ด้านผลผลิตและการให้บริการ (Service and Products: S2) ได้แก่ ประสิทธิภาพในการจัดทำบริการสาธารณะ, 3) ด้านบุคลากร (Man: M1) ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพของบุคลากรในหน่วยงาน ความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมในการปฏิบัติงาน, 4) ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money: M2) ได้แก่ ความเพียงพอ ความคล่องตัวในการเบิกจ่ายเงิน ประสิทธิภาพของการใช้เงินที่เน้นผลผลิต การระดมทรัพยากรและการใช้ทรัพยากรของหน่วยงาน, 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material: M3) ได้แก่ ความเพียงพอและคุณภาพของวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ความสามารถในการจัดหาและประสิทธิภาพในการใช้งาน, 6) ด้านการบริหารจัดการ (Management: M4) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของบุคลากร การมอบอำนาจ การกระจายอำนาจในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน

การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก มีรูปแบบการวิเคราะห์หลายแนวทาง เช่น ตัวแบบ PEST Analysis ซึ่งประกอบไปด้วยปัจจัย 4 ประการคือ (ศิริรัตน์ ชุณหคล้าย, 2558) คือ 1) ปัจจัยด้านการเมือง (Politics) คือ หน่วยงานระดับนโยบายที่อยู่เหนืออำนาจขององค์การขึ้นไป รวมทั้งกฎหมายที่ออกมาจะมีผลให้องค์การต้องดำเนินการปฏิบัติตาม, 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economics) คือ สภาพทางการเงินและงบประมาณของหน่วยงานที่อยู่เหนือองค์การขึ้นไป ทั้งที่อยู่ภายในและภายนอกประเทศที่มีส่วนสัมพันธ์กับงานขององค์การ, 3) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กันทางสังคม (Social Relations) คือ ค่านิยมและวัฒนธรรมของประชาชน และคุณลักษณะของประชากรที่มีความสัมพันธ์ต่องานขององค์การ รวมถึงระบบนิเวศวิทยา, 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technology) คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โทรคมนาคม เครื่องมืออุปกรณ์ ตลอดจนนวัตกรรมสมัยใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์การ

ส่วนในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกเพื่อการจัดการเปลี่ยนแปลง โดยใช้เทคนิค “PESTEL Analysis” ซึ่งถูกเสนอขึ้นมาโดย Kaplan and Norton) ด้วยมีความเหมาะสมกับการนำมาวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกขององค์การภาครัฐมากกว่ารูปแบบอื่น โดยเทคนิค “PESTEL Analysis” มีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ประชากร (Population Analysis) เป็นการวิเคราะห์

ประชากรจาก อัตราการเกิด อัตราการตาย และอัตราการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของประชากร, 2) เศรษฐกิจ (Economic Analysis) เป็นการวิเคราะห์เศรษฐกิจจากอาชีพ รายได้ รายจ่าย สถานการณ์กำลังคนในช่วงวัยแรงงาน ในปัจจุบันและความเป็นไปได้ในอนาคต, 3) ค่านิยมสังคม (Social Value Analysis) เป็นการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร การศึกษา ความเชื่อ ค่านิยม สุขภาพ กิจกรรมทางสังคม, 4) เทคโนโลยี (Technology Analysis) เป็นการวิเคราะห์การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ด้านการสื่อสารและสารสนเทศ การเข้าถึงเทคโนโลยี ผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการเรียนรู้ของคน, 5) สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงไปของธรรมชาติพื้นดิน แม่น้ำ ภูเขา, และ 6) กฎหมายและการเมือง (Legal and Politics Analysis) การวิเคราะห์นโยบาย กฎหมายกฎระเบียบและแนวทางการปฏิบัติที่มีใช้อยู่ (K. R. S. a. N. D. P., 2005)

โครงสร้างของแผนยุทธศาสตร์

แผนยุทธศาสตร์ประกอบไปด้วยโครงสร้างที่สำคัญ 6 ประการคือ 1) วิสัยทัศน์ (Vision) คือ ความคาดหวังขององค์กรที่มีความต้องการจะเป็นในอนาคต, 2) พันธกิจ (Mission) คือ สิ่งที่ต้องการต้องปฏิบัติเพื่อนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์, 3) วัตถุประสงค์หลัก (Main Objective) คือ สิ่งที่ต้องการต้องบรรลุภายหลังการดำเนินการตามพันธกิจแล้ว, 4) ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy) คือ ประเด็นหลักที่องค์กรต้องมีการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก, 5) แผนงาน (Program) คือ แนวทางที่องค์กรต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุประเด็นยุทธศาสตร์ และ 6) โครงการ (Project) คือ สิ่งที่ต้องการต้องดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อตัวชี้วัดที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้บรรลุแผนงาน ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยกำหนดโครงสร้างของแผนยุทธศาสตร์ไว้ 5 ประการ คือ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าหมาย 4) วัตถุประสงค์ และ 5) กลยุทธ์

หลักการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ดี

การทำยุทธศาสตร์นั้น Robert S. Kaplan และ David P. Norton ได้เสนอหลักการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ดีไว้ โดยประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1) ต้องให้ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรเข้ามาเป็นผู้ที่รวบรวมพลังในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขององค์กร, 2) ต้องมีการนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาแปลงเป็นแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม, 3) ต้องมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ร่วมกันของฝ่ายต่างๆให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กรในภาพรวม, 4) ต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์กรเกิดความรับผิดชอบงานตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้, 5) ต้องมีการวางระบบและกระบวนการเพื่อให้การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง (K. R. S. a. N. D. P., 2005)

เมื่อการวิเคราะห์ได้มาซึ่งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามแล้ว Stanley C. Abraham ได้เสนอการกำหนดกลยุทธ์โดยใช้ TOWS Matrix ซึ่งเป็นการนำปัจจัย 4 ด้าน ได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม มาจับคู่กันหลังจากประเมินองค์การโดยการวิเคราะห์ 4 ปัจจัย นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบเมตริกซ์โดยใช้ตารางที่เรียกว่า TOWS Matrix โดยจัดทำเป็นตารางการวิเคราะห์นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ ภัยคุกคาม มาวิเคราะห์เพื่อกำหนด

ออกมาเป็นยุทธศาสตร์ประเภทต่างๆ (Abraham, 2006) ซึ่งสามารถแสดงทางเลือกของการตัดสินใจในยุทธศาสตร์ดังตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 5 รูปแบบการกำหนดยุทธศาสตร์แบบ TOWS Matrix

Internal Factor External Factor	Strengths แสดงรายการจุดแข็ง	Weaknesses แสดงรายการจุดอ่อน
Opportunities แสดงรายการโอกาส	SO Strategies การสร้างยุทธศาสตร์โดยใช้จุดแข็งสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาส	WO Strategies การสร้างยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อได้เปรียบจากโอกาสโดยการลบจุดอ่อน
Threats แสดงรายการอุปสรรค	ST Strategies การสร้างยุทธศาสตร์ที่ใช้จุดแข็งที่มีอยู่หลีกเลี่ยงข้ออุปสรรค	WT Strategies การสร้างยุทธศาสตร์ที่ทำให้เหลือจุดอ่อนให้น้อยที่สุดและพยายามหลีกเลี่ยงต่ออุปสรรค

ที่มา: (Abraham, 2006)

Stanley C. Abraham ได้กล่าวต่อไปว่าในการนำเทคนิค TOWS Matrix มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์นั้นมีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญ 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม โดยการประเมินองค์การนี้เป็นการระบุให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนจะเป็นการประเมินภายในองค์การ ส่วนการประเมินโอกาสและภัยคุกคาม จะเป็นการประเมินภายนอกองค์การ กล่าวได้ว่าประสิทธิผลของการกำหนดยุทธศาสตร์ที่ใช้เทคนิคนี้จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามที่ละเอียดในทุกแง่มุม และ 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับภัยคุกคาม จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับภัยคุกคาม (Abraham, 2006)

ผลของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในข้อมูลแต่ละคู่ดังกล่าวทำให้เกิดยุทธศาสตร์ 4 ประเภท ได้แก่ 1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินองค์การในส่วนที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงรุก, 2) กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินองค์การในส่วนที่เป็นจุดแข็งและข้อภัยคุกคามมาพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การมีจุดแข็ง ขณะเดียวกันองค์การก็ต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากภายนอกที่องค์การควบคุมไม่ได้ แต่องค์การสามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ในการป้องกันข้อจำกัดที่มาจากภายนอกได้, 3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินองค์การในส่วนที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ใน

เชิงแก้ไข ทั้งนี้เนื่องจากองค์การมีโอกาสที่จะนำแนวคิดหรือวิธีใหม่ๆ มาใช้ในการแก้ไขจุดอ่อนที่องค์การมีอยู่ได้ และ 4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินองค์การในส่วนที่เป็นจุดอ่อนและภัยคุกคามมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากองค์การเผชิญกับทั้งจุดอ่อนและภัยคุกคามจากภายนอกที่องค์การไม่สามารถควบคุมได้

จากแนวคิดการวิเคราะห์องค์การเพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ TOWS Matrix นั้นสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การ โดยการนำปัจจัยต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน มาวิเคราะห์พิจารณาร่วมกันโดยการพิจารณาจุดแข็งและโอกาสเพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ในเชิงรุก การนำจุดแข็งและภัยคุกคาม มาพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงป้องกัน การนำจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงแก้ไข การนำจุดอ่อนและภัยคุกคาม มาพิจารณาร่วมกันเพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในเชิงรับ ซึ่งผู้วิจัยได้การนำเทคนิค TOWS Matrix มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับปัจจัยภายในและภายนอก โดยข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์นั้น จะถูกนำมาเป็นทางเลือกสำหรับการสรรสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ต่อไป

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยการสรรสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มาใช้ใน 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการกำหนดระดับของยุทธศาสตร์ที่ผู้วิจัยต้องการพัฒนาขั้นนั้นเป็นการพัฒนายุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการ (functional level strategies) ของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ซึ่งมี 2 องค์การที่ต้องมาร่วมกำหนดยุทธศาสตร์กัน คือ หน่วยงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่น ขณะที่ส่วนที่สองผู้วิจัยใช้ SWOT-Analysis ผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วย 2S 4M Analysis และวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วย PESTEL-Analysis แล้วใช้การวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์ ตามตารางที่เรียกว่า TOWS Matrix มาเป็นหลักในการวิเคราะห์ โดยยุทธศาสตร์ที่เกิดขึ้นได้วางอยู่บนพื้นฐานของค่านิยม และหลักการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่ดีด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ

การวิจัยเพื่อสรรสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐด้วย รายละเอียดดังนี้

ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในต่างประเทศนั้นมีการศึกษามากกว่าครึ่งศตวรรษที่ผ่านมา และมีพัฒนาการของการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง นักวิชาการในต่างประเทศหลายท่านให้ความหมายของคำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ (Intergovernmental Relations) ไว้ได้แก่ William Anderson ได้ให้นิยามแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐไว้ว่าหมายถึง “เนื้อหาสาระที่สำคัญของ

กิจกรรมและปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างหรือท่ามกลางหน่วยการปกครองต่างๆ ในทุกๆ ประเภทและทุกๆ ระดับภายในระบบการเมืองหนึ่งๆ” (Anderson, 1960) ส่วน R.A.W. Rhodes ได้กล่าวไว้ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้น มีการสื่อถึงปฏิสัมพันธ์ (interactions) ที่เกิดขึ้นระหว่างหน่วยงานของรัฐบาลในทุกประเภทและระดับ” (Rhodes, 1997)

ขณะที่ Deil S. Wright ได้ให้นิยามความหมายของคำว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐว่า หมายถึง “พฤติกรรมการจัดแบบแผน การพึ่งพิงซึ่งกันและกัน และการเจรจาต่อรองระหว่างเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานรัฐบาลทั้งในระดับชาติ ระดับมลรัฐ และระดับท้องถิ่น ซึ่งปรากฏขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีพลวัตเกิดขึ้นตลอดเวลา” (Wright, 1988) และ Deil S. Wright ได้ขยายความไว้เป็นเชิงอุปมาอุปไมยต่อไปว่า “แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐก็เหมือนกับชุดของเลนส์หรือแว่นตาชุดใหม่ที่ทำให้มองเห็นสีสันทันของภูมิประเทศและรูปแบบของภูมิทัศน์ทางการเมืองที่ก่อนหน้านี้ถูกบดบัง” (Wright, 1982)

George W. Jones กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐว่าเป็น “ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนกลางกับท้องถิ่น” หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างกระทรวงส่วนกลางต่างๆ กับหน่วยการปกครองท้องถิ่น” (Jones, 1980) ส่วน Denhardt อธิบายว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐเป็น “กุญแจสำคัญในการทำความเข้าใจการบริหารงานของรัฐ แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐก็คือ การเข้าใจแบบแผนของการเปลี่ยนแปลงที่ใช้ในโครงการใช้จ่ายของหน่วยงานรัฐ แม้ว่าแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐจะมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับเรื่องทางการเงิน ประเด็นการตั้งคำถามในเรื่องการเงินจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้เลยในฐานะที่เป็นใจกลางของกระบวนการเข้าใจในแนวคิดนี้” (Denhardt, 1991)

ขณะที่ Krane และ Wright ให้นิยามคำว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐไว้ว่า หมายถึง “การรวมเอาความหลากหลายของการเชื่อมต่อ การปฏิสัมพันธ์ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน และอิทธิพลที่ดำรงอยู่ท่ามกลางบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ทั้งการเลือกตั้งและการแต่งตั้ง) ซึ่งเขาเหล่านั้นดำรงอยู่ในตำแหน่งต่างๆ ในทุกๆ ประเภทและในทุกๆ ระดับของการปกครอง ในที่ซึ่งวาระในทางสาธารณะที่สำคัญที่เขาเหล่านั้นดูแลมีทั้งเรื่องการเงิน เรื่องนโยบาย และประเด็นต่างๆทางการเมือง” (Krane, 1998)

Opeskin กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐว่า “ภายในโครงสร้างของการบริหารปกครองนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ปฏิเสธไม่ได้ว่าย่อมต้องมีปัญหาการซ้อนทับกันและเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันของการบังคับใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ (Opeskin, 1998) ส่วน Bevir กล่าวว่า “การบริหารปกครองมีลักษณะพหุมุมของเส้นแบ่งระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชน และด้วยเหตุดังนั้นจึงต้องอาศัยการประสานงาน ความร่วมมือ และการให้คำปรึกษากันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ในกระบวนการเช่นว่านี้ แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐจึงทำหน้าที่ที่สำคัญ 2 ประการ คือ ด้านหนึ่งช่วยแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และอีกด้านหนึ่งก็ช่วยในเรื่องวิธีการในการปรับตัวในเชิงหลักปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง ฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐจึงส่งผลกระทบต่ออาณาเขตพื้นที่และระดับของการแบ่งปันอำนาจในการปกครองอย่างมาก อีกทั้งยังช่วยเพิ่มกลไกในการบริหาร สร้างข้อตกลงในการร่วมมือกัน เกิดกลไกต่างๆ ในทางนิติบัญญัติและทางกฎหมายในการที่จะอำนวยความสะดวกในการขับเคลื่อนการบริหารปกครอง” (Bevir, 2011)

ส่วน Van der Waldt และ Du Toit ให้นิยามความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐว่า “เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์ที่มีลักษณะประสานกันระหว่างหน่วยงานรัฐทั้งในระดับแนวตั้งและแนวนอน” (Van der Walt, 1997) ซึ่งมีความสอดคล้องกับนิยามของ Thornhill ที่อธิบายว่า “แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้นประกอบไปด้วยการกระทำและการดำเนินการทั้งหมดของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติ หน่วยงานระดับภูมิภาค และหน่วยงานที่เป็นองคาพยพทั้งหมดของรัฐ” (C. Thornhill, 2002)

ต่อมา Thornhill และ Dijk ยังได้ร่วมกันอธิบายเพิ่มเติมไว้อีกว่า “แนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้น เน้นการอธิบายถึงการรวมเข้ามาไว้ทั้งหมดของความสัมพันธ์ที่มีการพึ่งพาซึ่งกันและกันท่ามกลางความหลากหลายของชั้นในการบริหาร, ความหลากหลายของอาณาเขตพื้นที่ และความหลากหลายของระดับของการปกครอง รวมถึงการประสานความร่วมมือเชิงนโยบายสาธารณะที่กำหนดโดยหน่วยงานทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารภายใต้โครงสร้างทางการปกครองที่หลากหลาย ความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้รวมไปถึงการกระทำและการดำเนินการต่างๆ ของผู้ถืออำนาจในทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐในทุกชั้น ทุกขอบเขตพื้นที่ และทุกระดับของการปกครองที่จะไปมีผลต่อการตัดสินใจและการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อชั้น อาณาเขตพื้นที่ และระดับการปกครองอื่นๆต่อไป” (C. D. Thornhill, H.G. van, 2002)

ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐของประเทศไทย มีนักวิชาการคนแรกๆที่นำคำนี้เข้ามาใช้คือ ดิน ปรัชญพฤทธิ นักรัฐประศาสนศาสตร์คนสำคัญได้แปลคำว่า “Intergovernmental Relations (IGR)” มาเป็นภาษาไทยโดยใช้คำว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลระดับต่างๆ” และให้คำจำกัดความไว้ว่าหมายถึง “ความสัมพันธ์ทางด้านกฎหมาย การเมือง และการบริหารระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลมลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่นที่มุ่งจะให้มีการประสานงานระหว่างกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ และการนำเอานโยบายสาธารณะไปบังคับใช้” (ดิน ปรัชญพฤทธิ, 2538) ขณะที่ พิทยา บวรวัฒนา นำคำว่า “Intergovernmental Relations: IGR มาแปลเป็นภาษาไทยว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานการปกครอง” (พิทยา บวรวัฒนา, 2538)

ขณะที่วสันต์ เหลืองประภัสร์ แปลคำว่า “Intergovernmental Relations: IGR” มาเป็นภาษาไทยว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ” ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้คำแปลคำว่า “Intergovernmental Relations: IGR” ว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ” (วสันต์ เหลืองประภัสร์ & . 2553) เพื่อให้คำแปลนี้ไม่ไปทับซ้อนกับคำว่า หน่วยงานของรัฐ ที่บรรจุไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ซึ่งแยกคำว่าหน่วยงานของรัฐออกจากคำว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากความหมายต่างๆที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่านิยามความหมายของคำว่า “ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ” (Intergovernmental Relations) นั้นมีผู้ให้ความหมายแต่ละคนมีการให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันไปด้วยเงื่อนไขของสังคมการเมืองที่ส่งผลต่อมโนทัศน์ของนักวิชาการแต่ละคน จากฝั่งประเทศสหรัฐอเมริกาของ Deil S. Wright ที่มีการปกครองแบบรัฐรวม ขณะที่ George W. Jones ที่มาจากฝั่งประเทศสหราชอาณาจักรที่มีการปกครองแบบรัฐเดี่ยวทำให้ต่างก็มีมุมมองอันนำมาสู่การกำหนดนิยามที่แตกต่างกันออกไป แต่อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาเห็นว่าทั้งสองฝั่ง ไม่ว่าจะจากฝั่งประเทศสหรัฐอเมริกา และฝั่ง

ประเทศสหราชอาณาจักรนั้นมีความเหมือนกันในชุดความคิดหนึ่ง ซึ่งเป็นจุดเน้นสำคัญของการศึกษาที่ว่ามา คือ การศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ” (Intergovernmental Relations) นั้นมีจุดเน้นร่วมกันที่สื่อถึง “ปฏิสัมพันธ์” (interactions) ของหน่วยงานรัฐ ดังที่ Rhodes, R.A.W. กล่าวไว้ในตอนต้นนั่นเอง

ขณะที่นักวิชาการในประเทศไทยอย่าง ดิน ปรัชญพฤทธิ ก็ได้สรุปความจากนักคิดต่างๆ เพื่อนำมาใช้ อธิบายถึงความเป็นมา ลักษณะของการใช้คำ เพื่อการนำแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐไปประยุกต์ใช้และศึกษาในแวดวงของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ของไทย ในเวลาต่อมา อุดม ทุมโฆษิต ก็ได้ขยายความคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐเพิ่มเติมว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้น หมายถึง ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงระหว่างหน่วยงานรัฐ และเน้นว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้นถือเป็นความจำเป็นที่จะต้องจัดให้มีขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้น จะเป็นไปในรูปแบบทั้งที่เป็นรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการก็ได้ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐดังกล่าวต้องเน้นไปที่การสร้างความร่วมมือระหว่างกัน (อุดม ทุมโฆษิต, 2552)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของคำว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ ได้ว่าหมายถึง ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงระหว่างหน่วยงานรัฐ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการก่อให้เกิดผลทั้งทางบวกและทางลบระหว่างหน่วยงานรัฐด้วยกัน

กรอบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ

Deil S. Wright ได้อธิบายว่า การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้นมีมิติของการศึกษาดังตารางข้างล่างนี้ (Wright, 1994)

ตารางที่ 6 มิติของการศึกษาของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ

มิติของการศึกษา	ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ
1. หน่วยการวิเคราะห์	National-State-Local Relations, State-Local Relations, National-Local Relations และ Interlocal Relations
2. แบบความสัมพันธ์เชิงอำนาจ	โครงสร้างอำนาจ “ทางการ” อาจมีลักษณะเป็นลำดับชั้น แต่ในทางปฏิบัติขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นที่เรียกว่า “Perceived Hierarchy” หรือ “Asymmetric Orientations”
3. มาตรการจัดการความขัดแย้ง	ระบบตลาด เกมกลยุทธ์ และการสร้างพันธมิตรร่วม
4. คุณค่าของการศึกษา	กระบวนการทางนโยบายในระบอบการบริหารงานภาครัฐ
5. รูปแบบของวิถีทางการเมือง	การเมืองในกระบวนการกำหนดนโยบาย
6. ผู้แสดงหลัก	นักบริหารงานภาครัฐ ทั้งนักการเมืองที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหาร (elected politicians), เจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับบริหาร (Generalist Administrators) และเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับหัวหน้าส่วนนโยบายเฉพาะด้าน (Program Managers)

ที่มา: ผู้วิจัยปรับปรุงจากงานของ วสันต์ เหลืองประภัสร์ ตารางเปรียบเทียบกรอบการศึกษาระหว่าง Federalism กับ IGR (วสันต์ เหลืองประภัสร์ & . 2553)

เป้าหมายและประโยชน์จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ

เป้าหมายการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ (Intergovernmental Relations) คือ เพื่อติดตามการแสดงบทบาทและทัศนคติของบรรดาเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้แสดงหลักในหน่วยงาน รัฐระดับต่างๆว่าปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นของผู้แสดงเหล่านี้เป็นไปภายใต้แบบแผนของการเจรจาต่อรองและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างไร มีความเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการอย่างไร ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดแบบแผนความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในมิติต่างๆ ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐมีลักษณะของความร่วมมือ การแข่งขัน ความขัดแย้ง หรือลักษณะการใช้อำนาจระหว่างหน่วยงานรัฐมีการรวมศูนย์การตัดสินใจและสั่งการจากบนลงล่างหรือมีการกระจายตัวออกไปอย่างไร การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Intergovernmental Relations) มีประโยชน์ด้วยกัน 2 ประการ คือ 1) การขยายขอบข่ายให้ครอบคลุมถึงผู้แสดงใหม่ๆ (new actors) ที่ปรากฏตัวขึ้นในมิติความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐต่างๆ และ 2) การขยายระดับการอธิบายจากระดับจุลภาค (micro-level) ไปสู่การสร้างกรอบการวิเคราะห์ระดับกลาง (meso-level) ได้ (วสันต์ เหลืองประภัสร์ & . 2553)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ

อุดม ทুমไชชิต ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วพบว่าสามารถนำมาใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นตัวแบบในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐได้ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการดังนี้ ปัจจัยด้านอำนาจหน้าที่, ปัจจัยด้านปรัชญาการปกครองประเทศ, ปัจจัยด้านความเป็นเอกภาพทางโครงสร้าง และปัจจัยด้านขนาดของท้องถิ่น ซึ่งข้อนี้ผู้วิจัยประยุกต์เป็นขนาดขององค์การต่างๆที่เข้ามามีความสัมพันธ์กัน นอกจากนั้น อุดม ทุมไชชิต ยังได้นำเสนอปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐไว้ด้วย โดยสามารถสรุปเป็นปัจจัยสำคัญได้ 3 ประการดังนี้ 1) การเสริมสร้างหลักการกระจายอำนาจ 2) การสร้างกลไกความร่วมมือในการทำงาน และ 3) การสร้างกระบวนการประสานงานและการวางแผนการทำงานร่วมกัน (อุดม ทุมไชชิต, 2552)

ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในระบบราชการไทย

ลักษณะการจัดโครงสร้างของระบบบริหารราชการไทยทั้งในระดับภาพรวม มีลักษณะดังนี้

ภาพที่ 13 โครงสร้างโดยรวมของระบบราชการไทยในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534, พระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

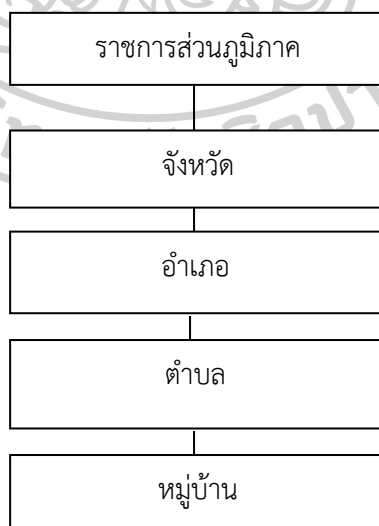
จากภาพแสดงให้เห็นถึงลักษณะของการจัดโครงสร้างของระบบบริหารราชการไทยในระดับภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย ราชการส่วนกลาง ที่มีหน่วยงานย่อยภายใน คือ กระทรวง ทบวง กรม, ราชการส่วนภูมิภาค ที่มีหน่วยงานย่อยภายใน คือ จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน และราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีหน่วยงานย่อยภายในเรียกว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ส่วนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล และจำแนกเป็นราชการส่วนกลางได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 14 โครงสร้างการบริหารราชการส่วนกลาง ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างองค์กรในสังกัดราชการส่วนกลาง ซึ่งประกอบไปด้วย หน่วยงานภายในที่เรียงลำดับชั้นการบังคับบัญชา คือ กระทรวง กรม ในขณะที่ราชการส่วนภูมิภาคแสดงได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 15 โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2457

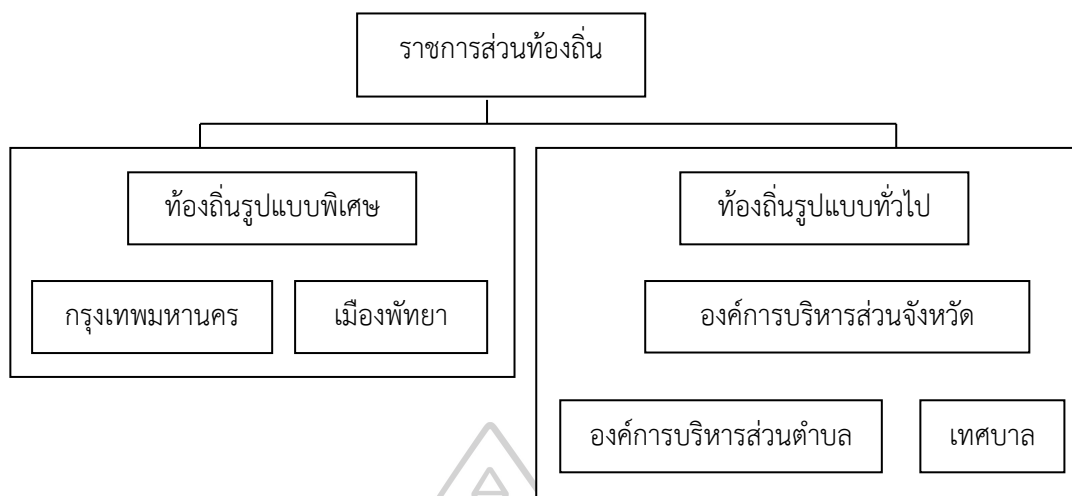
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัด และ อำเภอ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และ ตำบล และหมู่บ้าน ตามและพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 แต่ในการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยนี้ ผู้วิจัยใช้ราชการส่วนภูมิภาคตามแผนภาพด้านล่างนี้ หน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาเป็นตัวแสดงในการการวิจัย แสดงได้ดังภาพนี้

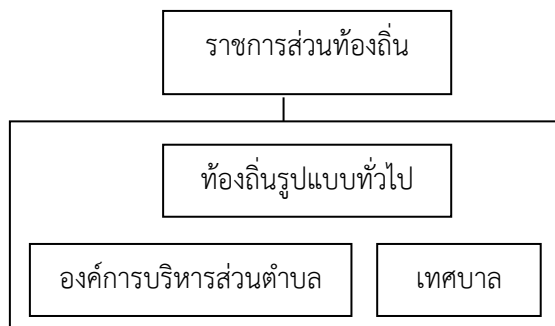
ภาพที่ 16 โครงสร้างการบริหารราชการส่วนภูมิภาค ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัด และ อำเภอ โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาประกอบกันทำให้ผู้วิจัย มีราชการส่วนภูมิภาคที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย เพียง จังหวัด และอำเภอ เท่านั้น ในขณะที่ราชการส่วนท้องถิ่นแสดงได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 17 โครงสร้างการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงถึงการจัดโครงสร้างการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งทำให้ราชการส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 รูปแบบคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล แต่ในการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รูปแบบทั่วไปเพียง 2 องค์กรเท่านั้น ดังแสดงในภาพนี้

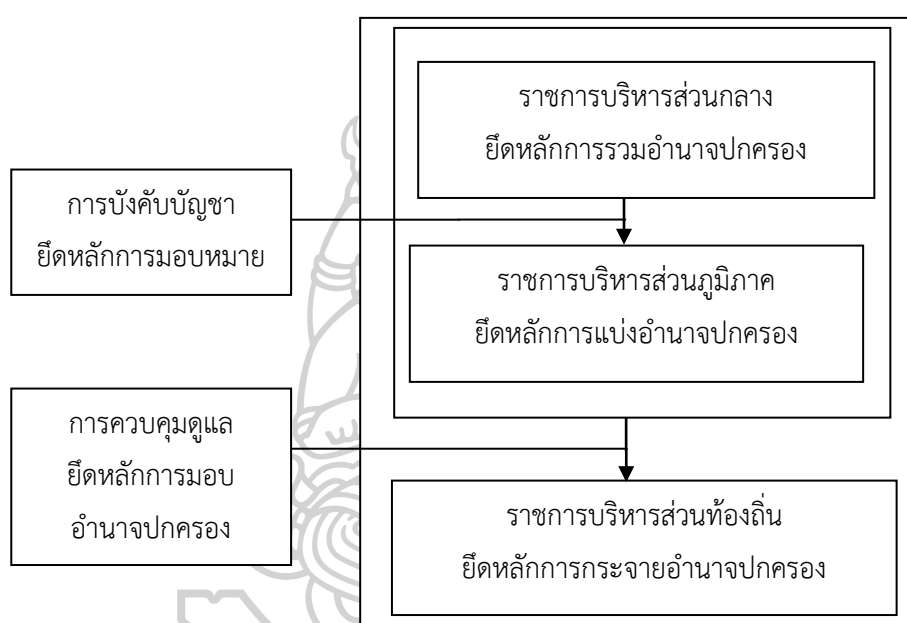
ภาพที่ 18 โครงสร้างการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบัน พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล โดยผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาประกอบกันทำให้ผู้วิจัย มีราชการส่วนท้องถิ่นที่นำมาใช้ในการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย เพียงองค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล เท่านั้น

ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นของไทย ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วย กระทรวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด อำเภอ และราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนกลาง คือ กระทรวง กรม กับราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด อำเภอ เรียกว่า “การมอบหมาย” โดยตามพจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กำหนดความหมายไว้ว่า “การมอบหมาย” (delegation) หมายถึง “การที่องค์การของรัฐมอบอำนาจให้องค์กรอื่นซึ่งมีฐานะรองลงมาปฏิบัติงานแทน โดยให้มีอำนาจวินิจฉัยและตัดสินใจดำเนินการได้เอง การมอบหมายเช่นนี้ เรียกว่า การมอบหมายอำนาจ (delegation of power) การมอบหมายอีกอย่างหนึ่งคือ การที่เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในงานใดงานหนึ่ง มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ระดับรองลงมาปฏิบัติงานแทนตนในขอบเขตที่มอบหมายให้ การมอบหมายเช่นนี้เรียกว่า การมอบหมายอำนาจหน้าที่ (delegation of authority)” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552)

2. ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนกลาง คือ กระทรวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด อำเภอ ที่มีต่อราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เรียกว่า “การมอบอำนาจปกครอง” โดยตามพจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน กำหนดความหมายไว้ว่า “การมอบอำนาจปกครอง” (devolution) หมายถึง “การมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรบริหารระดับรองลงไป แต่ยังคงสงวนอำนาจในการกำกับดูแลไว้เพื่อรักษาเอกภาพในการปกครองประเทศมิให้เกิดการขัดแย้ง เช่น การกระจายอำนาจปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552)แสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นในระบบรัฐเดี่ยวของไทย

ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วย กระทรวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย จังหวัด อำเภอ และราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ของประเทศไทยในปัจจุบันนั้น สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนกลาง คือ กระทรวง กรม กับราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด อำเภอ เรียกว่า “การมอบหมาย” ลักษณะที่สอง คือ ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนกลาง คือ กระทรวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค คือ จังหวัด อำเภอ ที่มีต่อราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เรียกว่า “การมอบอำนาจปกครอง” โดยมีรายละเอียดของความสัมพันธ์แสดงได้ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 7 สรุปความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในด้านการกิจที่ควรปฏิบัติ

ราชการส่วนกลาง	ราชการส่วนภูมิภาค	ราชการส่วนท้องถิ่น
<p>ภารกิจที่ควรทำควรเป็นการกำหนดและบริหารนโยบายในเรื่องหลักๆ และให้บริการในส่วนที่เกิดผลกระทบต่อประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งมีลักษณะดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. นโยบายเฉพาะเรื่อง ได้แก่ นโยบายหลักของชาติ 2. นโยบายทั่วไปอันเป็นนโยบายหลักพื้นฐานต่างๆในการให้บริการประชาชน ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) ด้านความมั่นคงและรักษาความปลอดภัย 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านการสาธารณสุข 4) ด้านการสวัสดิการสังคม 5) ด้านการจัดการที่อยู่อาศัยและการวางผังเมือง 6) ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 7) ด้านการจราจรและขนส่ง 8) ด้านบริการทางเศรษฐกิจ 	<p>ภารกิจที่ส่วนภูมิภาคควรทำมีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางในการนำนโยบายต่างๆของรัฐบาลไปปฏิบัติ 2. กำกับดูแลท้องถิ่นให้เกิดการนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ 3. สนับสนุนช่วยเหลือการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดทำบริการสาธารณะที่ดีสู่ประชาชน เช่น ให้คำแนะนำปรึกษาฝึกอบรม เทคนิคความรู้ใหม่ๆให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 	<p>ภารกิจหลักที่ควรทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเป็นกิจกรรมการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ของตนเอง และสนับสนุนให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการรับนโยบายมาปฏิบัติ ดังนั้นกิจกรรมที่ท้องถิ่นควรทำมี 2 ส่วนใหญ่ๆดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ภารกิจที่ต้องร่วมมือสนองนโยบายของชาติโดยรวม 2. ภารกิจที่เป็นความรับผิดชอบของท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติอื่นๆ ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> 1) ภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน 2) ภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3) ภารกิจด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย 4) ภารกิจด้านการวางแผน ส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว 5) ภารกิจด้านการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) ภารกิจด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่มา: (จ. ว. อุดม ทุมไธษิต, จำลอง โพธิ์บุญ,, 2548)

จากตารางแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในด้านภารกิจที่ควรปฏิบัตินั้นต้องดำเนินการในเรื่องใดบ้าง โดยราชการส่วนกลางต้องมีการดำเนินการที่ควรทำควรเป็นการกำหนดและบริหารนโยบายในเรื่องหลักๆ และให้บริการในส่วนที่เกิดผลกระทบต่อประชาชนทั้งประเทศ ซึ่งมีลักษณะของความเป็นนโยบายเฉพาะเรื่อง ได้แก่ นโยบายหลักของชาติ, นโยบายทั่วไปอันเป็นนโยบายหลักพื้นฐานต่างๆในการให้บริการประชาชน ได้แก่ ด้านความมั่นคงและรักษาความปลอดภัย, ด้านการศึกษา, ด้านการสาธารณสุข, ด้านการสวัสดิการสังคม, ด้านการจัดการที่อยู่อาศัยและการวางผังเมือง, ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ด้านการจราจรและขนส่ง และด้านบริการทางเศรษฐกิจ ส่วนราชการส่วนภูมิภาคต้องมีการดำเนินการที่ควรทำ คือ การเป็นตัวแทนของรัฐบาลกลางในการนำนโยบายต่างๆของรัฐบาลไปปฏิบัติ, การกำกับดูแลท้องถิ่นให้เกิดกรนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และการสนับสนุน ช่วยเหลือการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดทำบริการสาธารณะที่ดีสู่ประชาชน ในขณะที่ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นมีภารกิจหลักที่ควรทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรเป็นกิจกรรมการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ของตนเอง และสนับสนุนให้ความร่วมมือกับรัฐบาลในการรับนโยบายมาปฏิบัติ ดังนั้นกิจกรรมที่ท้องถิ่นควรทำมี 2 ส่วนใหญ่ๆคือ ภารกิจที่ต้องร่วมมือสนองนโยบายของชาติโดยรวม กับภารกิจที่เป็นความรับผิดชอบของท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าเป็นหน้าที่ของท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติอื่นๆ ได้แก่ ภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน, ภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต, ภารกิจด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และรักษาความสงบเรียบร้อย, ภารกิจด้านการวางแผน ส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว, ภารกิจด้านการบริหารจัดการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และภารกิจด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ส่วน ศุภชัย ยาวะประภาส และ ปียากร หวังมหาพร ได้สรุปความสัมพันธ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ ไว้ว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับภูมิภาคและราชการส่วนกลางที่ตั้งในเขตภูมิภาค โดยวิธีการนำนโยบายไปปฏิบัติของระดับภูมิภาค จะเป็นไปใน 2 รูปแบบคือ การทำงานประจำ หรืองานเชิงรับ ส่วนอีกแบบหนึ่งคืองานโครงการหรืองานเชิงรุก และอาจจะมีบางโครงการที่ราชการส่วนภูมิภาคทำมีลักษณะผสมผสานคือเป็นทั้งงานเชิงรุกและงานเชิงรับไปในเวลาเดียวกัน ส่วนการนำนโยบายไปปฏิบัติของราชการส่วนกลางที่ตั้งในเขตภูมินาณนั้นมีลักษณะของการเป็นงานให้ความรู้กับราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ในเขตนั้นๆ ส่วนลักษณะที่สองคือความสัมพันธ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับท้องถิ่นระดับภูมิภาค และระดับชาติ มีลักษณะของการทำงานที่เน้นไปที่การแลกเปลี่ยนทรัพยากร การประสานประโยชน์ระหว่างกัน การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ และการวิเคราะห์เพื่อสร้างองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาต้นแบบขึ้นมาแล้วเอาไปใช้เป็นตัวแบบของทั้งประเทศ (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2555)

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยการพัฒนาศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้มาใช้ใน 3 ส่วน ดังนี้

1. ส่วนของระดับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ โดยผู้วิจัยจึงเน้นศึกษาหน่วยวิเคราะห์เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ 2 ระดับเท่านั้น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐระหว่างราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัดและอำเภอ) กับราชการส่วนท้องถิ่น (เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล) (Provincial-Local Relations) ในลักษณะของการกำกับดูแล

2. ส่วนการใช้กรอบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐโดยผู้วิจัยต้องการทราบถึงแบบแผนความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ดำรงอยู่, มาตรการการจัดการโดยการสร้างความร่วมมือที่องค์การต่างๆ มีความสัมพันธ์กัน, รูปแบบและวิถีทางการเมือง และผู้แสดงหลักในความสัมพันธ์ระหว่างองค์การ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

3. ส่วนการใช้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ และปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในกระบวนการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐนั้น ผู้วิจัยใช้ในการอธิบายถึงสภาพความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ของราชการส่วนภูมิภาคที่ทับซ้อนกับราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งการบริหารราชการส่วนภูมิภาคในปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่าอยู่ในแนวทางที่อาจจะพัฒนาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง กล่าวคือ เป็นไปได้ทั้งที่มีความเข้มแข็ง มีอำนาจปานกลาง และมีความอ่อนแอ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยภาพทางอำนาจระหว่างรัฐกับท้องถิ่น รวมทั้งพันธมิตรทางการเมืองอื่นๆว่าจะหนุนเนื่องให้ส่วนหนึ่งส่วนใดมีสถานภาพและมีอำนาจมากกว่ากันในลักษณะใด (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์, 2546)

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ (decentralization) ด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการกระจายอำนาจ

พจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายของคำว่า การกระจายอำนาจ ว่า หมายถึง หลักการที่รัฐส่วนกลางมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางให้ไปจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างได้ อย่างอิสระตามสมควร การกระจายอำนาจปกครองจึงเป็นการมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านการเมือง และการบริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจที่จะกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายท้องถิ่นของตนเองได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552)

เวียงรัฐ เนติโพธิ์ กล่าวว่า “การกระจายอำนาจ หมายถึง การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ (authority) และความรับผิดชอบในอำนาจหน้าที่สาธารณะจากรัฐบาลกลาง (central government) ไปสู่รัฐบาลระดับกลาง (intermediate) และระดับท้องถิ่น (local) หรือไปสู่รัฐกึ่งอิสระที่อยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลกลาง รวมทั้งการถ่ายโอนไปยังภาคเอกชนด้วย” (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2546)

ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์ กล่าวเป็นเชิงสรุปไว้ว่า “ความหมายของการกระจายอำนาจ มี 4 ลักษณะด้วยกัน ประกอบด้วย การกระจายอำนาจที่หมายถึงการแบ่งอำนาจ (deconcentration), การกระจายอำนาจที่

หมายถึงการถ่ายโอนอำนาจ (devolution), การกระจายอำนาจที่หมายถึงการกระจายอำนาจทางการคลัง (financial decentralization) และการกระจายอำนาจที่หมายถึงการมอบอำนาจ (delegation) ให้แก่องค์กรมหาชนหรือการแปรรูปบริการให้อยู่ในรูปของเอกชน” (ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์, 2552)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจ หมายถึง หลักการที่ราชการส่วนกลางมอบอำนาจปกครองบางส่วนไปให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรอื่นๆซึ่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของราชการบริหารส่วนกลางไปบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อจัดทำบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการบริหารส่วนกลาง

ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ มีลักษณะสำคัญซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาใช้ในงานวิจัยได้ดังนี้ คือ 1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมาย ให้มีความเป็นนิติบุคคล หน่วยการปกครองท้องถิ่นเหล่านี้มีหน้าที่ในการบริหารงบประมาณ ทรัพย์สิน และบุคลากรของตนเองต่างหาก และไม่ขึ้นตรงต่อราชการบริหารส่วนกลาง แต่ราชการบริหารส่วนกลางใช้อำนาจกำกับดูแลให้ราชการบริหารส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายที่กำหนดได้, 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการจัดให้มีฝ่ายการเมืองท้องถิ่น โดยการเลือกตั้งฝ่ายสภาของท้องถิ่น และฝ่ายบริหารของท้องถิ่นที่มาจากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง, 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอำนาจอิสระในการบริหารงาน การดำเนินการจัดทำกิจกรรม และการวินิจฉัยสั่งการได้เองพอสมควร ด้วยการใช้งบประมาณและเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่เป็นของตนเอง และ 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การใช้จ่ายงบประมาณ ตามที่รัฐบาลอนุญาต เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่น

ลักษณะของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ (โกวิท พวงงาม, 2548) คือ 1) การกระจายอำนาจตามเขตพื้นที่ (territory) คือการกระจายอำนาจที่นำเอาอาณาเขตพื้นที่มาเป็นหลักในการกระจายอำนาจทางการปกครอง การกระจายอำนาจตามเขตพื้นที่ที่พบได้ในประเทศไทยก็คือ การกระจายอำนาจให้กับราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา และ 2) การกระจายอำนาจตามหน้าที่ (function) หรือกิจกรรม (activity) ในการจัดบริการสาธารณะมาเป็นหลักในการกระจายอำนาจทางการปกครอง การกระจายอำนาจตามกิจกรรมที่พบได้ในประเทศไทยก็คือ การกระจายอำนาจให้กับองค์กรรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ การไฟฟ้า การประปา การประมง การโทรศัพท์ เป็นต้น

อีกแนวความคิดหนึ่งเป็นของ สมคิด เลิศไพฑูรย์ กล่าวว่า การจัดการปกครองตามหลักการกระจายอำนาจนั้นอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ ก. การกระจายอำนาจทางพื้นที่ หรือที่เรียกว่า การกระจายอำนาจทางเขตแดน หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำ ทั้งนี้การจัดทำบริการสาธารณะที่ได้รับมอบหมายจะถูกจำกัดขอบเขตโดยพื้นที่หรืออาณาเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ การจัดระเบียบราชการ

บริหารลักษณะนี้เรียกว่าการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และ ข. การกระจายอำนาจทางบริการ หรืออาจจะเรียกว่า การกระจายอำนาจทางเทคนิค คือ การที่รัฐมอบอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะในบางเรื่องบางอย่างให้แก่องค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยเฉพาะเป็นผู้จัดทำ การกระจายอำนาจทางการบริการนี้มีใช้เป็นการกระจายอำนาจปกครอง แต่เป็นการ “มอบ” ให้องค์กรของรัฐไปจัดทำบริการสาธารณะโดยแยกออกมาเป็นนิติบุคคลต่างหากจากรัฐ มีทรัพย์สินของตนเองและมีผู้บริหารของตนเองโดยนิติบุคคลกระจายอำนาจนี้จะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐเช่นกัน ซึ่งมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

จากลักษณะของการกระจายอำนาจข้างต้น ในงานวิจัยชิ้นนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดการกระจายอำนาจในลักษณะการกระจายอำนาจตามพื้นที่มาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์การกระจายอำนาจให้ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

ประเภทของการกระจายอำนาจ

แนวคิดในการแบ่งประเภทของการกระจายอำนาจ (types of decentralization) นั้นมีด้วยกันหลายแนวคิด แนวความคิดแรกที่น่าสนใจเป็นของ David Wilson and Chris Game ได้มีการแบ่งประเภทของการกระจายอำนาจไว้ดังนี้ การกระจายอำนาจด้านการบริหาร (administrative decentralization), การกระจายอำนาจด้านหน้าที่ (functional decentralization) และการกระจายอำนาจด้านการเมือง (political decentralization) (Wilson, 1998) อีกแนวความคิดหนึ่งเป็นของ เวียงรัฐ เนติโพธิ์ ที่ได้กล่าวว่าประเภทของการกระจายอำนาจสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภทดังนี้ (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2546)

1. การกระจายอำนาจทางการเมือง (political decentralization) หมายถึง การให้พลเมืองหรือตัวแทนของพลเมืองมีอำนาจมากขึ้นในกระบวนการตัดสินใจสาธารณะ (public decision making) ซึ่งมักจะมาควบคู่กันกับการเมืองแบบพหุนิยม (pluralistic politics) รัฐบาลแบบตัวแทน (representative government) และการกระจายอำนาจนี้ก็สามารถที่จะเป็นตัวสนับสนุนกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย (democratization) ได้ด้วยการให้อำนาจกับพลเมืองหรือตัวแทนของประชาชนให้มีส่วนในการกำหนดนโยบาย และนำนโยบายไปปฏิบัติ ความเชื่อพื้นฐานที่สนับสนุนการกระจายอำนาจทางการเมืองการปกครอง คือ ยิงให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมากที่สุดเท่าใดก็จะยิ่งทำให้ผลของการตัดสินใจนั้นสนองต่อความต้องการที่แท้จริงของประชาชนนั้น การกระจายอำนาจทางการเมืองจึงมักจะทำภายใต้การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในเรื่องต่างๆ เช่น การปฏิรูปรัฐธรรมนูญ หรือบทบัญญัติต่างๆ การพัฒนาพรรคการเมืองแบบพหุนิยม (party pluralism) การสร้างความเข้มแข็งของฝ่ายนิติบัญญัติ การสร้างองค์การทางการเมือง และการกระตุ้นให้มีการรวมกลุ่มผลประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การกระจายอำนาจทางการบริหาร (administrative decentralization) หมายถึง การกระจายอำนาจหน้าที่ (authority) ความรับผิดชอบ (responsibility) และทรัพยากรทางการเงิน (financial resource) เพื่อให้บริการสาธารณะภายในโครงสร้างของรัฐระดับต่างๆ การกระจายอำนาจทางการบริหารนี้คือการถ่ายโอนความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย การคลัง และการจัดการในหน้าที่สาธารณะ (public function) หน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง จากรัฐบาลกลาง หรือหน่วยงานของรัฐบาลกลาง ไปยังหน่วยงานที่

เป็นตัวแทนของรัฐบาลกลาง หน่วยงานภายใต้สังกัด หรือหน่วยงานระดับท้องถิ่นของรัฐบาลกลาง หน่วยงานระดับภูมิภาค หรือหน่วยงานกึ่งอิสระ ซึ่งการกระจายอำนาจทางการบริหารนี้มีสามรูปแบบที่มีลักษณะแตกต่างกัน คือ

2.1 การแบ่งอำนาจการปกครอง (deconcentration) หมายถึง การกระจายอำนาจในการตัดสินใจและความรับผิดชอบในการจัดการไปยังสำนักงานระดับต่างๆของรัฐบาลกลาง การกระจายอำนาจแบบนี้เป็นเพียงแค่เคลื่อนย้ายความรับผิดชอบที่อยู่ในมือของเจ้าหน้าที่รัฐในเมืองหลวง ไปสู่มือของเจ้าหน้าที่รัฐที่อยู่นอกเมืองหลวง (ทั้งในระดับภูมิภาค จังหวัด และอำเภอ) หรือเป็นการสร้างความสามารถในการบริหารงานระดับต่างๆโดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงต่างๆของรัฐบาลส่วนกลาง

2.2 การมอบหมายอำนาจ (delegation) หมายถึง การที่รัฐบาลกลางถ่ายโอนความรับผิดชอบในกระบวนการตัดสินใจ และหน้าที่สาธารณะในด้านการบริหารไปยังหน่วยงานกึ่งอิสระ คือเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้ถูกควบคุมโดยรัฐบาลกลางทั้งหมด แต่ต้องรับผิดชอบต่อรัฐบาลกลาง (หรือการตัดสินใจจะไปสิ้นสุดที่รัฐบาลกลาง) รัฐบาลมอบอำนาจเมื่อสร้างรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทสาธารณะ หรือโรงเรียนที่กึ่งอิสระ บริษัทที่รับผิดชอบการพัฒนาภูมิภาค หรือหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเป็นกรณีพิเศษเพื่อรับผิดชอบโครงการเพื่อการพัฒนาต่างๆโดยทั่วไปหน่วยงานเหล่านี้จะมีอิสระในกระบวนการตัดสินใจ หน่วยงานเหล่านี้อาจจะได้รับการยกเว้นจากข้อบังคับทั่วไป และอาจจะมีอำนาจในการเก็บค่าบริการจากประชาชนได้

2.3 การมอบอำนาจปกครอง (devolution) หมายถึง การที่รัฐบาลกลางได้ถ่ายโอนอำนาจ (authority) ไปพร้อมกับการมอบหน้าที่ (function) ในกระบวนการตัดสินใจในการกำหนดงบประมาณ และการจัดการไปยังหน่วยงานที่เกือบจะอิสระของรัฐบาลท้องถิ่น โดยรัฐบาลกลางอยู่ในสถานะที่ให้ความร่วมมือ (ไม่ใช่การควบคุม) ความหมายของการมอบอำนาจ หมายถึง การถ่ายโอนความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะไปยังเทศบาลหรือองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีผู้บริหารได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน มีการจัดเก็บรายได้เป็นของตนเองและมีอำนาจอิสระในการจัดการงบประมาณและการลงทุนของตนเองอย่างชัดเจนและเป็นทางการ โดยทำหน้าที่ทางสาธารณะในเขตแดนของตน รูปแบบการกระจายการบริหารงานเช่นนี้เองที่เป็นรูปแบบในอุดมคติที่ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการเมืองให้เกิดขึ้น

3. การกระจายอำนาจทางการคลัง (fiscal decentralization) ความรับผิดชอบด้านการคลังถือเป็นองค์ประกอบหลักของการกระจายอำนาจ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรภาคเอกชน จะทำหน้าที่ภายใต้อำนาจของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพก็จะต้องมีรายได้เป็นของตนเอง (ไม่ว่าจะมาจากการจัดเก็บภายในท้องถิ่นหรือการได้รับงบประมาณจากรัฐบาลกลาง) และจะต้องมีอำนาจในการจัดสรรงบประมาณเป็นของตนเอง การกระจายอำนาจทางการคลังมีหลายรูปแบบ ได้แก่ 3.1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือองค์กรภาคเอกชนที่เข้ามาทำหน้าที่บริการสาธารณะมีงบประมาณเป็นของตนเอง (ไม่ได้มาจากงบประมาณของรัฐบาลกลาง) หรือจัดเก็บจากผู้รับบริการได้โดยตรง, 3.2) การเงินและการจัดการแบบมีส่วนร่วม คือ ผู้ใช้บริการมีส่วนร่วมในการให้บริการหรือการจัดการด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้วยการให้เงินทุนหรือแรงงานช่วยเหลือ, 3.3) การขยายการจัดเก็บรายได้ท้องถิ่นด้วยการเก็บภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน และภาษีการค้า หรือการเก็บค่าบริการทางอ้อม, 3.4) การถ่ายโอนอำนาจในการจัดเก็บภาษีจากรัฐบาลกลางไปให้

รัฐบาลท้องถิ่นจัดเก็บเพื่อวัตถุประสงค์บางประการเพื่อใช้ในการบริหารงานทั่วไป และ 3.5) ให้การรับรองการกู้ยืมเงิน โดยให้รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการกู้ยืมทั้งแหล่งเงินในประเทศและนอกประเทศ

ส่วนแนวคิดสุดท้ายเป็นของ ประทาน คงฤทธิศึกษากร ได้แบ่งการกระจายอำนาจทางการปกครอง เป็น 2 กรณีคือ 1) การแบ่งอำนาจการปกครองที่เรียกว่า deconcentration ซึ่งการแบ่งอำนาจทางการปกครองนี้ หมายถึง การมอบอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลไปให้ข้าราชการในส่วนภูมิภาคได้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบตามแต่รัฐบาลจะมอบหมายให้ ภายในเขตพื้นที่ที่ได้กำหนดขึ้นโดยให้มีอำนาจในการใช้ดุลยพินิจ ตัดสินใจแก้ไขปัญหา ตลอดจนการริเริ่มได้ในกรอบแห่งนโยบายของรัฐบาลที่ได้วางไว้ ให้กับหน่วยการปกครองระดับท้องถิ่น การปกครองระดับท้องถิ่นแบบนี้เรียกว่า การปกครองท้องถิ่นโดยรัฐบาล (local state government) วิธีการแบ่งอำนาจทางการปกครองดังกล่าวนี้ถือได้ว่าเป็นวิธีการบริหารในลักษณะการมอบอำนาจหน้าที่ (delegation of authority) ของรัฐบาลกลางนั่นเอง จะเห็นได้ว่าการปกครองของไทยก็มีการบริหารราชการส่วนภูมิภาคที่มีการบริหารในลักษณะนี้ ลักษณะของการแบ่งอำนาจทางการปกครองมีที่สำคัญๆคือ 1) เป็นการบริหารโดยใช้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งไปจากส่วนกลาง และเจ้าหน้าที่เหล่านี้อยู่ในระบบของการบริหารงานบุคคลของรัฐบาลกลางอันเดียวกัน, 2) เป็นการบริหารโดยใช้งบประมาณซึ่งส่วนกลางเป็นผู้อนุมัติและควบคุมให้เป็นไปตามวิธีการงบประมาณแผ่นดิน, 3) เป็นการบริหารภายใต้นโยบายคำสั่ง และวัตถุประสงค์ของรัฐบาลกลาง หรืออาจจะได้รับอำนาจในการใช้ดุลยพินิจจากรัฐบาลกลางได้ และ 4) เป็นการบริหารงานโดยเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งไปจากส่วนกลางที่ได้รับมอบหมายอำนาจจากส่วนกลางที่จะทำการวินิจฉัยสั่งการใดๆ และ 2) การมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง (devolution) เป็นการมอบอำนาจทางด้านการเมืองและการบริหารให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจปกครองตนเองอย่างแท้จริง การปกครองระดับท้องถิ่นแบบนี้เรียกว่า การปกครองท้องถิ่นโดยประชาชนเอง (local self-government) หลักการสำคัญของการกระจายอำนาจทางการปกครองโดยการมอบอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง คือ 1) ต้องให้องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจนั้นมีการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารของท้องถิ่น, 2) ต้องให้เมืองคกรในการบริหารหรือการปกครองท้องถิ่นเกิดขึ้นโดยมีสภาพเป็นนิติบุคคลเพื่อการดำเนินงานที่ถูกต้องตามกฎหมาย, 3) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆควรมีอิสระหรือสิทธิในการปกครองตนเองได้, 4) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆจะต้องมีอำนาจในการดำเนินการตรงที่บัญญัติเพื่อการดำเนินงาน และควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบัญญัตินั้นๆได้พอสมควร, 5) หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆควรมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเป็นไปตามการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางเพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพื่อจัดดำเนินการในหน้าที่ของตนด้วยดีมีประสิทธิภาพ, 6) ภายในการปกครองท้องถิ่นนั้นๆจะต้องมีอำนาจในการปกครองบังคับบัญชาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การมีอำนาจในการจัดหาตัวบุคคลเข้ามาดำเนินการในการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ และ 7) องค์กรนั้นๆจะต้องมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบภายในอาณาเขต (territory) ที่กำหนดขึ้นโดยรัฐบาลกลาง (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2526)

จากแนวคิดประเภทการกระจายอำนาจข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นนั้นมี

ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานผ่านการกระจายอำนาจประเภทใด ทั้งการกระจายอำนาจทางการเมือง การกระจายอำนาจทางการบริหาร การกระจายอำนาจทางการคลัง

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีความสำคัญซึ่งสามารถสรุปได้ 2 ประการ ดังนี้ (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2546) 1) เป็นกระบวนการที่จำเป็นของกระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตย ด้วยการที่ลดอำนาจรัฐบาลเผด็จการและเพิ่มอำนาจให้กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งอันเป็นการสนองตอบต่อแรงกดดันที่ประชาชนต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และ 2) เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะรักษาความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศเอาไว้ เช่น ในกรณีของประเทศที่มีประชาชนบางพื้นที่ต้องการแยกตัวออกไป การกระจายอำนาจก็เป็นทางเลือกหนึ่งที่ไม่นำไปสู่การแยกประเทศเพื่อคงความเป็นประเทศเดียวกันไว้

จากแนวคิดความสำคัญของการกระจายอำนาจข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีผลให้มีความสำคัญกับการกระจายอำนาจผ่านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นด้วย

เงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการกระจายอำนาจ

เงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องประกอบด้วยเงื่อนไขสำคัญ 5 ประการดังต่อไปนี้ (เวียงรัฐ เนติโพธิ์, 2546) 1) กรอบโครงการของการกระจายอำนาจ จะต้องเชื่อมโยงอำนาจทางการเงินและการคลังในระดับท้องถิ่น กับขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อว่านักการเมืองท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบต่อตัดสินใจของตนเองและให้บริการตามที่ให้สัญญาแก่ประชาชนไว้, 2) ชุมชนท้องถิ่นจะต้องได้รับข่าวสารเกี่ยวกับต้นทุนในการให้บริการสาธารณะและทางเลือกต่างๆที่เกี่ยวกับการพัฒนาทั้งด้านทรัพยากรในการพัฒนาและแหล่งที่มาเพื่อว่าการตัดสินใจเลือกของประชาชนจะมีความหมายมากที่สุด ทางออกที่เป็นรูปธรรมคือการกำหนดงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (participatory budgeting) อย่างที่เมืองใหญ่หลายเมืองในบราซิลนำมาใช้, 3) จะต้องมีการกลไกที่ชุมชนสามารถจะนำเอาข้อเสนอ หรือความต้องการของตนเองส่งผ่านไปยังนักการเมืองในท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดเป็นนโยบายจนนำไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจที่สำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชน, 4) จะต้องมีการระบบของความรับผิดชอบในภาระหน้าที่อยู่บนพื้นฐานของความโปร่งใสของข้อมูลที่จะทำให้ชุมชนสามารถเฝ้าดูการทำงานของรัฐบาลท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตัดสินใจรัฐบาลท้องถิ่นได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในแง่ที่ทั้งประชาชนในท้องถิ่นและนักการเมืองต่างก็มีแรงจูงใจที่จะรับผิดชอบต่อกัน และ 5) เครื่องมือของการกระจายอำนาจ ได้แก่ กฎหมาย สถาบันที่เป็นทางการ โครงสร้างของความรับผิดชอบในการให้บริการ และความสัมพันธ์ทางการคลังระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น จะต้องกำหนดให้เป็นตัวส่งเสริมวัตถุประสงค์ทางการเมือง

จากแนวคิดเงื่อนไขความสำเร็จของการกระจายอำนาจข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีเงื่อนไขใดที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการกระจายอำนาจผ่านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่น

ประโยชน์ของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นโอกาสให้แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาในระดับท้องถิ่นของตน การกระจายอำนาจจึงมีคุณประโยชน์สำคัญอย่างน้อย 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548) 1) เป็นแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง, 2) ทำให้ปัญหาของแต่ละท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้นๆ, 3) ส่งเสริมให้คนแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถด้านการพัฒนาบทบาทตนเองในการดูแลรับผิดชอบท้องถิ่นของตน, 4) เป็นพื้นฐานสำคัญของคนในท้องถิ่นในการก้าวขึ้นไปดูแลแก้ไขปัญหาในระดับชาติ และ 5) เสริมสร้างความมั่นคงและเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและทั้งประเทศ เนื่องจากปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไข สังคมมีความมั่นคงและเจริญก้าวหน้า ประชาชนมีคุณภาพและมีบทบาทในการจัดการดูแลสังคมของตนเอง

จากแนวคิดประโยชน์ของการกระจายอำนาจข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นว่ามีการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นและขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นั้นได้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มด้วยมากน้อยอย่างไร

ข้อดีและข้อเสียของการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ มีข้อดีดังต่อไปนี้ 1) การกระจายอำนาจปกครอง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นมีการสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น เพราะผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่นจะรู้ปัญหาและความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ที่รัฐส่วนกลางส่งลงมาปฏิบัติงานในท้องถิ่น, 2) การกระจายอำนาจปกครอง ถือเป็นแบ่งเบาภาระของราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาคในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ โดยข้อเรียกร้องของประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับการตอบสนองที่รวดเร็วจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงถือเป็นการลดภาระงานของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาคได้ และ 3) การกระจายอำนาจปกครอง ถือเป็นการส่งเสริมการพัฒนาทางการเมืองระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจปกครองทำให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เกิดการเรียนรู้ในการใช้อำนาจของตนบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนจะเกิดความรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น อันจะส่งผลดีต่อการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประเทศต่อไป

การกระจายอำนาจ มีข้อเสียดังต่อไปนี้ 1) หลักการกระจายอำนาจปกครองอาจก่อให้เกิดการแก่งแย่งแข่งขันกันภายในท้องถิ่น และระหว่างท้องถิ่น ซึ่งมีผลกระทบต่อเอกภาพทางการปกครอง และความมั่นคงของประเทศได้ เพราะประชาชนในท้องถิ่นและแต่ละท้องถิ่นอาจมุ่งแต่ประโยชน์ที่ท้องถิ่นตนจะได้รับ โดยไม่ให้ความสำคัญกับประเทศเป็นส่วนรวม, 2) ภายหลังจากการเลือกตั้ง ผู้ที่ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นตัวแทนประชาชนในท้องถิ่น อาจใช้อำนาจที่ได้รับมานั้นบังคับกดขี่คู่แข่งในการเลือกตั้ง หรือกระทำต่อประชาชนที่ไม่ได้สนับสนุนตนเองในช่วงระหว่างการเลือกตั้ง, 3) หลักการกระจายอำนาจปกครองทำให้เกิดการสิ้นเปลืองงบประมาณ เพราะต้องมีการกระจายเครื่องมือ เครื่องใช้ และบุคลากรให้ไปประจำอยู่ทุกหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยไม่ได้ให้มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเหมือนกับการบริหารราชการส่วนกลาง และการ

บริหารราชการส่วนภูมิภาค และ 4) หลักการกระจายอำนาจปกครองทำให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนามีความแตกต่างกันได้ โดยทำให้ท้องถิ่นที่มีความเจริญอยู่แล้วจะสามารถพัฒนาความเจริญต่อไปอีก เกิดการดึงดูดให้ประชากรในท้องถิ่นที่ด้อยความเจริญกว่าอพยพเข้ามาอาศัย หรือทำงานในท้องถิ่นที่เจริญ จนทำให้ความแตกต่างกันของความเจริญระหว่างท้องถิ่นจะมีมากยิ่งขึ้น

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มาใช้ใน 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความหมาย ลักษณะสำคัญ และประเภทของการกระจายอำนาจ เพื่อใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนภูมิภาคที่มีต่อราชการส่วนท้องถิ่น และส่วนที่สอง เป็นส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการกระจายอำนาจ ประโยชน์ ข้อดีและข้อเสียของการกระจายอำนาจที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคที่มีต่อราชการส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล

การวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายและองค์ประกอบของการกำกับดูแล

สมคิด เลิศไพฑูรย์ ให้ความหมายคำว่า การกำกับดูแล ว่าหมายถึง การควบคุมที่มีอยู่อย่างจำกัด ตามกฎหมายขององค์กรปกครองที่มีอำนาจมากกว่าเหนือบุคคลและเหนือการกระทำขององค์กรปกครองที่ได้รับการกระจายอำนาจมา โดยมีเป้าหมายเพื่อปกป้องผลประโยชน์ทั่วไป และยังอธิบายต่อไปว่าการกำกับดูแล เป็นคำศัพท์ทางกฎหมายมหาชน มักใช้คำว่า การกำกับดูแลทางปกครอง หรือการควบคุมดูแลทางปกครอง การทำความเข้าใจคำศัพท์ทางกฎหมายมหาชนนี้ ต้องมีการพิจารณาโดยการแยกองค์ประกอบของคำ ซึ่งสามารถแยกองค์ประกอบในการพิจารณาได้ดังนี้ 1) การกำกับดูแลถือเป็นอำนาจในการควบคุมประเภทหนึ่ง กล่าวคือ การกำกับดูแลนั้นจำแนกความหมายออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะความหมายอย่างแคบ คือ การตรวจสอบว่านิติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่เท่านั้น โดยไม่รวมถึงการตรวจสอบการตัดสินใจกระทำในกรณีอื่นๆ และลักษณะความหมายอย่างกว้าง คือ การควบคุมการกระทำทุกอย่างไม่ว่าการกระทำนั้นมีผลในทางกฎหมายหรือไม่ หรือเป็นการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำใดๆนอกเหนือจากนิติกรรม ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงคำว่า “การกำกับดูแล” จึงสามารถใช้คำว่า “การควบคุมดูแล” ก็ได้ เพราะการกระทำที่เรียกว่าการกำกับดูแลนั้น รัฐสามารถใช้อำนาจได้ทั้งตามความหมายอย่างแคบและตามความหมายอย่างกว้างก็ได้เพื่อตรวจสอบการกระทำไม่ว่าจะเป็นการกระทำตามนิติกรรมหรือการตัดสินใจกระทำทั่วไป 2) การกำกับดูแลเป็นอำนาจที่มีอยู่อย่างจำกัดตามกฎหมาย กล่าวคือกฎหมายเป็นกรอบคิดสำคัญที่ส่งผลต่อการใช้อำนาจในการกำกับดูแล และทำให้การใช้อำนาจกำกับดูแลมีความแตกต่างไปจากการใช้อำนาจบังคับบัญชา (control) ใน 4 ประเด็นคือ ประเด็นที่ 1 การใช้อำนาจบังคับบัญชาเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในนิติบุคคลเดียวกันเท่านั้น ขณะที่การใช้อำนาจกำกับดูแลเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างนิติบุคคล, ประเด็นที่ 2 การใช้อำนาจบังคับบัญชาใช้ในหลักการรวม

อำนาจ (หลักการแบ่งอำนาจ) ส่วนการใช้อำนาจกำกับดูแลใช้กับหลักการกระจายอำนาจ, ประเด็นที่ 3 การใช้อำนาจบังคับบัญชาเป็นอำนาจผู้บังคับบัญชาที่สามารถใช้อำนาจนอกเหนือขอบเขตของกฎหมายได้ ส่วนการใช้อำนาจกำกับดูแลนั้นผู้ใช้อำนาจกำกับดูแลต้องใช้อำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น และประเด็นที่ 4 การใช้อำนาจบังคับบัญชา เป็นการให้ผู้ใช้อำนาจบังคับบัญชามีอำนาจกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำใดๆของผู้ที่อยู่ใต้อำนาจบังคับบัญชาได้ ส่วนการใช้อำนาจกำกับดูแล ผู้มีอำนาจกำกับดูแลไม่มีอำนาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขการกระทำใดๆขององค์การกระจายอำนาจได้ ยกเว้นเพียงการออกคำสั่งแทน ตามที่กฎหมายบัญญัติเพื่อให้อำนาจในการออกคำสั่งแทนนั้นเท่านั้น 3) การกำกับดูแลเป็นการกำกับดูแลโดยฝ่ายปกครองที่มีฐานะสูงกว่า กล่าวคือในประเทศไทยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ใช้อำนาจกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย, ผู้ว่าราชการจังหวัด และนายอำเภอ 4) การกำกับดูแลเป็นการกำกับดูแลเหนือองค์กร และเหนือการกระทำขององค์การกระจายอำนาจ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) กล่าวคือ ลักษณะของการใช้อำนาจกำกับดูแลเหนือองค์กร คือ การที่องค์กรกำกับดูแลใช้อำนาจในการสั่งถอดถอนผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการใช้อำนาจสั่งให้มีการยุบสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนลักษณะของการกำกับดูแลเหนือการกระทำที่สำคัญ คือ การที่องค์กรกำกับดูแลใช้อำนาจในการสั่งยกเลิกการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (annulations) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, การให้ความเห็นชอบต่อการกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการทำคำสั่งแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5) การกำกับดูแลต้องมีขึ้นเพื่อผลประโยชน์ทั่วไปของรัฐ กล่าวคือ การใช้อำนาจกำกับดูแลต้องมีขึ้นเพื่อมุ่งให้เกิดผลประโยชน์ทั่วไปของรัฐ ประชาชน และตัวองค์กรกระจายอำนาจ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) นั้นเอง จากการกระทำทางปกครองขององค์การกระจายอำนาจนั้น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

ความแตกต่างระหว่างอำนาจบังคับบัญชากับอำนาจกำกับดูแล

สมคิด เลิศไพฑูรย์ กล่าวว่า อำนาจบังคับบัญชากับอำนาจกำกับดูแล หรืออำนาจควบคุมดูแลนั้น สำหรับความเข้าใจของคนทั่วไปอาจมีความคิดว่าทั้งสองอำนาจนั้นมีความใกล้เคียงกัน จนอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนไปจากหลักการที่ถูกต้องได้ เพื่อเป็นการทำความเข้าใจที่ดีขึ้น จึงจำเป็นต้องพิจารณาผ่านตารางเปรียบเทียบโดยการนำการใช้อำนาจบังคับบัญชา กับการใช้อำนาจกำกับดูแล ทั้งสองอำนาจมาจัดทำเป็นตารางเปรียบเทียบกันจะสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น โดยแสดงได้ดังตารางเปรียบเทียบนี้ (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอำนาจบังคับบัญชากับอำนาจกำกับดูแล

การพิจารณา	อำนาจบังคับบัญชา	อำนาจกำกับดูแล
1. พิจารณาจากจำนวนองค์การ	เป็นนิติสัมพันธ์ภายในองค์กรนิติบุคคลเดียว	เป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างองค์กรนิติบุคคลสองนิติบุคคล
2. พิจารณาจากลักษณะของการกระทำ	โดยทั่วไปเป็นคำสั่งภายในของฝ่ายบริหาร ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง	เป็นคำสั่งทางปกครอง
3. พิจารณาจากขอบเขตของอำนาจ	เป็นอำนาจกว้างขวาง ผู้บังคับบัญชาสามารถควบคุมได้ทั้งความชอบด้วยกฎหมาย และความเหมาะสมของการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา	เป็นอำนาจที่มีอย่างจำกัดเฉพาะการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น
4. พิจารณาจากการก่อตั้งของอำนาจ	ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้ง	จะมีได้ก็แต่โดยกฎหมายและมีได้เท่าที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

ที่มา: (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

จากตารางแสดงให้เห็นว่าอำนาจบังคับบัญชาที่อำนาจกำกับดูแลนั้นมีความแตกต่างกันในประเด็นต่างๆ ดังนี้ เมื่อพิจารณาจากจำนวนองค์การ อำนาจบังคับบัญชาจะมีลักษณะของการเป็นนิติสัมพันธ์ภายในองค์กรนิติบุคคลเดียว ส่วนอำนาจกำกับดูแลนั้นเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างองค์กรนิติบุคคลสองนิติบุคคล ส่วนเมื่อพิจารณาจากลักษณะของการกระทำ การใช้อำนาจบังคับบัญชานั้นโดยทั่วไปเป็นคำสั่งภายในของฝ่ายบริหารไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง แต่หากเป็นอำนาจกำกับดูแลนั้นจะต้องใช้เป็นคำสั่งทางปกครอง ในขณะที่เมื่อพิจารณาจากขอบเขตของอำนาจ อำนาจบังคับบัญชานั้นเป็นอำนาจกว้างขวาง ผู้บังคับบัญชาสามารถควบคุมได้ทั้งความชอบด้วยกฎหมาย และความเหมาะสมของการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา แต่อำนาจกำกับดูแลนั้นเป็นอำนาจที่มีอย่างจำกัดเฉพาะการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น รวมถึงเมื่อพิจารณาจากการก่อตั้งของอำนาจ การใช้อำนาจบังคับบัญชานั้นไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติโดยชัดแจ้ง แต่การใช้อำนาจกำกับดูแลนั้นจะมีได้ก็แต่โดยกฎหมายและมีได้เท่าที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น

ลักษณะทั่วไปและสถานะของการใช้อำนาจกำกับดูแล

สมคิด เลิศไพฑูรย์ การใช้อำนาจกำกับดูแลของรัฐที่มีต่อองค์กรที่ถูกกระจายอำนาจ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) คือ การใช้อำนาจในการกำกับดูแลซึ่งแสดงออกมาในหลายลักษณะ คือ การกำกับดูแลทางการเมือง, การกำกับดูแลทางการปกครอง, การกำกับดูแลทางเศรษฐกิจ, การกำกับดูแลทางกฎหมาย และการกำกับดูแลทางการคลัง ส่วนสถานะของการกำกับดูแลนั้นได้อธิบายต่อไปว่าการกำกับดูแลถือเป็นการควบคุมทางปกครองประเภทหนึ่งเกิดขึ้นระหว่างองค์กรฝ่ายปกครองกับองค์กรกระจายอำนาจ โดยสามารถจำแนกสถานะของการกำกับดูแลออกได้ 2 สถานะคือ 1) การกำกับดูแลเป็นคำสั่งทางปกครองฝ่ายเดียว คือ เป็นนิติกรรมที่เกิดจากเจตนาฝ่ายเดียวของฝ่ายปกครองและถูกควบคุมโดยศาลปกครอง โดย

สามารถแยกพิจารณาได้ว่า 1.1 เป็นนิติกรรมฝ่ายเดียวที่เรียกว่าคำสั่ง การกำกับดูแลถือเป็นนิติกรรมอย่างหนึ่ง แต่ไม่ใช่สัญญา เพราะเป็นการกระทำจากฝ่ายผู้ใช้อำนาจกำกับดูแลฝ่ายเดียวเท่านั้น การกำกับดูแลจึงไม่ใช่ความสัมพันธ์สองทางระหว่างรัฐกับองค์การกระจายอำนาจ (การกำกับดูแลที่เกิดจากการตกลงกันระหว่างรัฐกับองค์การกระจายอำนาจไม่สามารถเกิดขึ้นได้จริง) การกำกับดูแลเป็นนิติกรรมฝ่ายเดียวที่ก่อให้เกิดสิทธิ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือไม่เปลี่ยนแปลงสภาพตามกฎหมายได้ ส่วนในแง่ของการกระทำนั้นองค์การกระจายอำนาจสามารถเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำตามที่รัฐต้องการได้ เพราะการกระทำหรือไม่กระทำนั้นเป็นอำนาจโดยตรงขององค์การกระจายอำนาจ องค์การกำกับดูแลมีอำนาจแต่เพียงกำกับดูแลโดยการให้ความเห็นชอบ หรือสั่งยกเลิก การกระทำใดๆซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อองค์การกระจายอำนาจกระทำหรือไม่กระทำการได้ซึ่งอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาขององค์การกระจายอำนาจได้ และ 1.2 การกำกับดูแลเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทหนึ่ง เพราะเป็นคำสั่งทางปกครองเป็นอำนาจของกระทำนิติกรรมของฝ่ายปกครอง การกำกับดูแลนี้จึงเป็นการกระทำของฝ่ายปกครองต่อองค์การกระจายอำนาจที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งเมื่อฝ่ายปกครองออกเป็นคำสั่งทางปกครองแล้วสามารถใช้บังคับได้ทันทีโดยไม่ต้องมีคำสั่งจากศาล และองค์การกระจายอำนาจไม่สามารถสั่งให้งดผลของการกระทำไว้ก่อนได้ เว้นแต่มีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนเท่านั้น และ 2) การกำกับดูแลเป็นคำสั่งทางปกครองไม่ใช่กฎ ความแตกต่างระหว่างคำสั่งทางปกครองกับกฎ คือ กฎเป็นนิติกรรมที่สร้างกฎเกณฑ์ก่อให้เกิดผลทางกฎหมายที่ถาวร มีลักษณะทั่วไปไม่เฉพาะเจาะจงกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนคำสั่งทางปกครองมีผลเฉพาะเรื่องมิใช่การวางกฎเกณฑ์ และจะหมดไปภายหลังจากมีนิติกรรมแล้ว เป็นนิติกรรมที่เฉพาะเจาะจงกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน หรือเฉพาะเจาะจงกับบุคคลหลายคนเป็นรายๆไปในเรื่องเดียวกัน หรือเฉพาะเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่งของกลุ่มบุคคลใดกลุ่มหนึ่ง เหตุผลที่การกำกับดูแลเป็นคำสั่งทางปกครอง เพราะการกำกับดูแลเป็นการควบคุมเหนือการกระทำใดการกระทำหนึ่งขององค์กรที่ถูกควบคุมเท่านั้นเป็นการตัดสินใจเป็นครั้งเป็นคราวไป ไม่ว่าจะการกระทำที่ถูกควบคุมจะมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองหรือกฎ การกำกับดูแลก็เป็นการทำกับเฉพาะเรื่องเฉพาะราวหรือเป็นคำสั่งทางปกครองเสมอ เนื่องจากการกำกับดูแลก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างผู้มีอำนาจกำกับดูแลและผู้ถูกกำกับดูแลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ หากเมื่อการกำกับดูแลเป็นกฎการเคารพความคิดสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะหมดไป (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

วิธีการของการกำกับดูแล

สมคิด เลิศไพฑูรย์ กล่าวว่า การกำกับดูแลนั้นมีวิธีการที่ใช้ใน 2 กรณีคือ กรณีแรก คือ การกำกับดูแลโดยตรง โดยการกำกับดูแลตัวบุคคลถือเป็นวิธีการที่ดีที่สุดคือการบัญญัติกฎหมายให้มีการแต่งตั้งตัวบุคคลหรือองค์กรอันมีผลต่อการถอดถอนบุคคลหรือองค์กรที่ถูกควบคุมได้ หรือการใช้อำนาจลงโทษทางวินัยเหนือบุคคลของผู้มีอำนาจกำกับดูแลถือว่าเป็นวิธีการกำกับดูแลอีกชนิดหนึ่ง และการกำกับดูแลองค์กร เป็นการที่ส่วนกลางมีอำนาจในการยุบสภาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนเพื่อให้ประชาชนเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นใหม่ได้ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ 2 กรณีคือ กรณีแรกเกิดจากความขัดแย้งกันระหว่างฝ่ายสภากับผู้บริหารท้องถิ่น และอีกกรณีหนึ่งคือกรณีที่การดำเนินงานของท้องถิ่นไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และการกำกับดูแลเหนือการกระทำ ซึ่งเป็นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่เป็นผู้กำกับดูแลการกระทำขององค์การกระจายอำนาจเพื่อ

ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำนั้น และในขณะเดียวกันก็ตรวจสอบถึงดุลยพินิจด้วยวิธีการที่ผู้กำกับดูแลใช้คือ ใช้อำนาจสั่งยกเลิกนิติกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายขององค์การกระจายอำนาจ, ใช้อำนาจในการกระทำที่เรียกว่าการให้ความเห็นชอบต่อการกระทำขององค์การกระจายอำนาจ และการใช้อำนาจในการทำคำสั่งแทนองค์การที่ผู้กำกับดูแล ในเงื่อนไขที่องค์การที่ถูกกำกับดูแลมีแต่เพียงอำนาจผูกพันตามหน้าที่ จากกฎหมายทำให้สามารถออกคำสั่งได้อย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น หรือองค์การที่ถูกกำกับดูแลปฏิเสธที่จะมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ภายหลังจากที่ได้รับคำสั่งเตือนให้ออกคำสั่งจากองค์กรผู้ใช้อำนาจกำกับดูแลแล้ว และกรณีที่สองคือ การกำกับดูแลโดยอ้อม โดยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเป็นมาตรการในการกำกับดูแล ในกรณีนี้การจัดสรรเงินงบประมาณให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะมีขึ้นในทุกปีงบประมาณ และการใช้สัญญามาตรฐานเป็นมาตรการในการกำกับดูแล สัญญามาตรฐาน คือ สัญญาที่บุคคลทางกฎหมายมหาชน กระทำขึ้น โดยแบบของสัญญานั้นจะถูกกำหนดขึ้นโดยบุคคลที่สาม การใช้สัญญามาตรฐานเป็นมาตรการกำกับดูแลโดยอ้อม มีการใช้อย่างแพร่หลายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผ่านมาตรการระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่กำหนดให้ว่าจะต้องมีการกระทำตามแบบที่อยู่แนบท้ายของระเบียบฉบับนั้นๆ เป็นต้น (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มาใช้ใน 2 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ การนำนิยามความหมาย ลักษณะทั่วไป และองค์ประกอบของการกำกับดูแล รวมทั้งการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอำนาจบังคับบัญชากับอำนาจกำกับดูแล มาพิจารณากับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นและเป็นอยู่จริงในความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคและราชการส่วนท้องถิ่นในสถานการณ์ปัจจุบัน ส่วนที่สอง คือ การนำสถานะของการกำกับดูแล มาพิจารณาว่าความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคที่มีต่อราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นปรากฏการณ์จริงนั้นมีรายละเอียดของสถานะในการกำกับดูแลอย่างไรบ้าง

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมคิด เลิศไพฑูรย์ กล่าวว่า ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็คือ การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง ซึ่งหมายถึง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้นระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สาเหตุที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระเป็นเพราะว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่ได้รับการกระจายมาจากรัฐส่วนกลาง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีลักษณะของความเป็นอิสระในการปกครองตนเองหลายด้านดังนี้

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสภาพนิติบุคคล ซึ่ง นิติบุคคล (legal person) หมายถึง กลุ่มบุคคล องค์กร หรือทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนเพื่อดำเนินกิจการอันใดอันหนึ่ง ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งซึ่งมิใช่บุคคลธรรมดา และให้มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งโดยสภาพจะมีหรือพึงเป็นได้เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น สภาพอันแท้จริงของนิติบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเพียงวิธีการของ รัฐส่วนกลางในการรับรองสถานภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถดำเนินการบริหารได้ตามวัตถุประสงค์เท่านั้น การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสภาพนิติบุคคลมีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 ประการ คือ สร้างสิทธิในการบริหารจัดการองค์กรตามวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่ขององค์กร และสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น หรือองค์กรอื่นได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นการเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสร้างนิติสัมพันธ์ได้ ส่งผลต่อการทำงานที่ต้องเกิดความรับผิดชอบต่องานที่ได้กระทำลงไป 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพื้นที่รับผิดชอบ การกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีลักษณะของการกระจายอำนาจตามเขตพื้นที่ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่ในการจัดทำภารกิจบริการสาธารณะเป็นของตนเอง 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดโครงสร้างองค์กร จำแนกออกเป็น 2 องค์กรหลัก คือ องค์กรส่วนการเมือง ประกอบไปด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมาย และทำหน้าที่ในการควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหาร และฝ่ายบริหาร ที่ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย และทำหน้าที่ควบคุมการนำนโยบายไปปฏิบัติขององค์กรส่วนราชการ กับองค์กรส่วนราชการ ทำหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายของฝ่ายบริหาร และบังคับใช้กฎหมายที่ตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อให้บริการสาธารณะกับประชาชนในท้องถิ่น 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะให้ประชาชน และ 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการบริหารงานบุคคล และบริหารงานคลังงบประมาณเป็นของตนเองได้ โดยต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารและการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชน (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547)

หลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วุฒิสภา ตันไชย ได้กล่าวถึงหลักการกำหนดอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 9 หลักการคือ 1) หลักผลประโยชน์มหาชน พิจารณาจากลักษณะของภารกิจว่าผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะของการเป็นผลประโยชน์ของมหาชนของรัฐ หรือผลประโยชน์ของมหาชนของท้องถิ่น 2) หลักประสิทธิภาพในการจัดการ พิจารณาจากศักยภาพในการบริหารจัดการ หากเป็นภารกิจที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการสูงให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ ขณะที่หากเป็นภารกิจที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการต่ำให้เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น 3) หลักความรับผิดชอบในการจัดการ พิจารณาจากศักยภาพในการรับผิดชอบต่อการจัดการภารกิจ คือ หากเป็นภารกิจที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการสูง ความรับผิดชอบย่อมต้องสูงตามไปด้วย ดังนั้นจึงควรให้เป็นอำนาจหน้าที่ของรัฐ และกลับกันหากเป็นภารกิจที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการต่ำ ความรับผิดชอบย่อมต้องน้อยลงตามไปด้วย ดังนั้นจึงควรให้เป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่น 4) หลักความสามารถของท้องถิ่น พิจารณาจากความสามารถในการจัดทำภารกิจ

ของท้องถิ่นเป็นหลัก กล่าวคือ หากเป็นภารกิจที่ท้องถิ่นสามารถจะจัดกระทำได้ก็ให้เป็นภารกิจของท้องถิ่นก่อน แต่หากเป็นภารกิจที่เกินกว่าความสามารถของท้องถิ่นแล้วจึงให้รัฐเข้ามาทำหน้าที่จัดทำภารกิจนั้น 5) หลักการกำหนดระดับของหน่วยจัดการบริการที่มีความรับผิดชอบสูงสุด การกำหนดให้ภารกิจใดเป็นอำนาจของหน่วยงานรัฐหรือท้องถิ่นนั้นให้พิจารณาว่าภารกิจระดับล่างสุดให้เป็นอำนาจของท้องถิ่น ขณะที่ภารกิจระดับสูงขึ้นไปให้เป็นอำนาจของรัฐในการจัดทำภารกิจ 6) หลักการกำหนดขนาดของการจัดบริการที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ให้ท้องถิ่นจัดทำภารกิจที่ท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเป็นตัวตั้ง และภารกิจใดที่ท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดทำภารกิจได้แต่มีประสิทธิภาพน้อยลงต้องให้เป็นภารกิจของรัฐเป็นผู้จัดทำเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพที่สูงขึ้น 7) หลักการจำแนกหน่วยกำหนดนโยบายและหน่วยจัดบริการออกจากกัน โดยการกำหนดให้หน่วยการกำหนดนโยบาย และหน่วยปฏิบัติงานแยกออกจากกัน กล่าวคือ ท้องถิ่นที่มีทั้งหน่วยการเมือง และหน่วยปฏิบัติสามารถแยกออกจากกันได้ โดยบางภารกิจแม้ท้องถิ่นจะใช้อำนาจกำหนดนโยบายได้เอง แต่หน่วยปฏิบัติไม่สามารถปฏิบัติได้มีประสิทธิภาพก็ให้รัฐได้เข้าไปช่วยในหน่วยปฏิบัติเพื่อทำให้ภารกิจการปฏิบัติตามนโยบายนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 8) หลักการกำหนดอำนาจหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะตามขนาดของกิจการบริการสาธารณะ โดยพิจารณาจากบริการสาธารณะที่เป็นกิจการขนาดใหญ่ก็ให้เป็นอำนาจของรัฐในการจัดทำ ขณะที่หากเป็นบริการสาธารณะที่เป็นกิจการขนาดเล็ก ไม่สลับซับซ้อน และไม่ต้องใช้เทคนิคมากนักก็ให้ท้องถิ่นดำเนินการจัดทำ และ 9) หลักการแบ่งตามประเภทขององค์กรในการเป็นผู้ให้บริการสาธารณะ ลักษณะสำคัญของภารกิจที่ต้องเป็นบริการสาธารณะโดยภาครัฐ คือ เป็นภารกิจที่ประชาชนทั้งประเทศอยู่ในฐานะผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นภารกิจที่รัฐจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า และให้ถือเป็นภารกิจพื้นฐานของรัฐที่ต้องจัดกระทำ ได้แก่ การป้องกันประเทศ, การรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน, การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่วนลักษณะสำคัญของภารกิจที่ควรเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ เป็นกิจการที่มุ่งสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น โดยสามารถแยกออกจากจากท้องถิ่นอื่น หรือมีความแตกต่างจากท้องถิ่นอื่น, เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นนั้น, เป็นบริการสาธารณะที่อยู่ในรูปของการเป็นองค์กรร่วมของท้องถิ่นต่างๆ หรือเป็นบริการสาธารณะที่รัฐกับท้องถิ่นควรร่วมมือกันในการจัดทำภารกิจ (วุฒิสภา, ต้นไชย, 2544) โดยวิธีการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถแบ่งประเภทของอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 3 ประเภท ดังนี้ (Fialaire, 1998) คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับบุคคลอื่น หรือนิติบุคคลอื่นดำเนินการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทน

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกักขังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มาใช้ในส่วนของความหมาย สาเหตุ และหลักการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความเป็นอิสระในการปกครองเพื่ออธิบายปรากฏการณ์จริงของความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนภูมิภาคที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างองค์การ

การวิจัยเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันขององค์การด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การ

Richard H. Hall) ให้ความหมายของคำว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การ (interorganization relationship) ว่าหมายถึง สภาวะที่องค์การตั้งแต่สององค์การขึ้นไปเข้ามามีความสัมพันธ์กันในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยที่แต่ละองค์การไม่ได้ปฏิบัติงานได้ในระดับที่ดีกว่าการไม่เข้ามาร่วมกันทำงาน (Hall, 1996) ส่วน วันชัย มีชาติ ให้ความหมายของคำว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การ (interorganization relationship) ว่าหมายถึง ภาวะที่องค์การตั้งแต่สององค์การขึ้นไปเข้ามามีปฏิบัติงานบางประการร่วมกัน โดยการปฏิบัติงานร่วมกันนี้จะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ต้องบรรลุร่วมกัน ซึ่งองค์การเพียงองค์การเดียวไม่สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ และการร่วมกันระหว่างองค์การนี้จะช่วยให้องค์การสามารถทำงานได้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ในการปฏิบัติงานร่วมกันนี้้องค์การที่ร่วมงานกันจะมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน (วันชัย มีชาติ, 2556)

ความจำเป็นและแนวทางในการส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การ

วันชัย มีชาติ ได้สรุปความจำเป็นที่องค์การจะต้องมีการปฏิบัติงานร่วมกันไว้ 8 ประการดังนี้ 1) การแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะด้าน, 2) การพัฒนาโครงสร้างองค์การ, 3) ความสลับซับซ้อนของปัญหาต่างๆที่องค์การเผชิญอยู่ในปัจจุบัน, 4) ความจำกัดของทรัพยากร, 5) การมุ่งที่เป้าหมายและความสำเร็จในการทำงานขององค์การ, 6) ความสามารถในการแข่งขันในกระแสโลกาภิวัตน์, 7) ความยืดหยุ่นและทำหายในด้านอัตรากำลัง และ 8) การลดค่าใช้จ่ายต่อหัวทางการบริหาร (วันชัย มีชาติ, 2556)

วันชัย มีชาติ ยังได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การไว้โดยองค์การต้องวางโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญไว้ 4 ประการดังนี้ 1) การมีระบบการวางแผนในระยะยาวและครอบคลุมทั้งระบบขององค์การ, 2) การวางระบบการบริหารงานภายในองค์การ, 3) การวางระบบการให้รางวัลเพื่อกระตุ้นให้มีการเชื่อมโยงประสานให้เกิดการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การขึ้นมา และ 4) การเปลี่ยนแปลงวิถีคิดการปฏิบัติงานของพนักงานในองค์การ (วันชัย มีชาติ, 2556)

รูปแบบและเทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การ

การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การตั้งแต่ 2 องค์การขึ้นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันนั้นมีด้วยกัน 3 รูปแบบ (Hall, 1996) ดังนี้ 1) องค์การสององค์การจับคู่กันเข้ามามีปฏิบัติงานร่วมกัน (Pairwise or dyadic interorganization relationship), 2) องค์การหลายองค์การเข้ามามีปฏิบัติงานร่วมกันในรูปแบบชุดขององค์การ (interorganization set) และ 3) เครือข่ายระหว่างองค์การเข้ามาดำเนินการปฏิบัติงานร่วมกัน (interorganization network)

วันชัย มีชาติ ได้สรุปเทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์การไว้ 6 ประการดังนี้ 1) การประสานระหว่างองค์การ, 2) การใช้ระบบการวางแผนร่วมกันในการปฏิบัติงาน, 3) การใช้ระบบ

คณะกรรมการในการปฏิบัติงานร่วมกันขององค์กร, 4) การปฏิบัติงานร่วมกันโดยใช้ระบบงบประมาณ, 5) การปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะของหน่วยงานร่วมทุน และ 6) การปฏิบัติงานร่วมกันในลักษณะขององค์กรเครือข่าย (วันชัย มีชาติ, 2556)

การทำงานแบบเครือข่าย

การทำงานแบบเครือข่ายมีความจำเป็น อันเป็นผลจากการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการบริหารกิจการสาธารณะที่ให้ความสำคัญกับแนวร่วม (partnership) มากขึ้น เพราะมีสาเหตุสำคัญคือ 1) การมีข้อจำกัดในเชิงสถาบันและทรัพยากร คือ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และในตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ทั้งในด้านการคลังงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล และภารกิจตามอำนาจหน้าที่ (นิตยา เงินประเสริฐศรี, 2558) เครือข่ายความร่วมมือเป็นทางเลือกที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการพึ่งพาทรัพยากร, 2) การเข้าถึงปัญหาในระดับชุมชน ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต สวัสดิการสังคม การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม, 3) การเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา เป็นไปในลักษณะถ่ายโอนภารกิจจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสู่เครือข่าย อันเป็นการลดภาระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปในเวลาเดียวกัน, 4) ความตื่นตัวและความเข้มแข็งของภาคเอกชน ภาคชุมชน และประชาสังคมที่มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่น, 5) ข้อบังคับและแนวนโยบายจากภาครัฐ ภาคการเมือง และภาคราชการ และ 6) ความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2550)

เครือข่าย หมายถึง การจัดรูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไป ซึ่งอาจเป็นหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานเอกชนที่แสวงหากำไร หน่วยงานพัฒนาเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร กลุ่มอาสาสมัครของประชาชน หรือองค์กรระหว่างประเทศเพื่อร่วมมือร่วมใจกันดำเนินภารกิจของสาธารณะบางประการโดยมีองค์กรภาครัฐเป็นแกนหลักของเครือข่าย ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงเหล่านี้เป็นไปในลักษณะพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีเป้าหมายของความร่วมมือก็เพื่อต้องการแก้ไขปัญหาสาธารณะบางประการร่วมกัน ซึ่งเป็นปัญหาที่องค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอาจดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จได้โดยลำพัง การทำงานแบบเครือข่าวนั้นมีองค์ประกอบในการทำงานดังนี้ 1) มีวัตถุประสงค์หลักร่วมกันในนามของส่วนรวม (Shared objective) และก่อให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมได้อย่างชัดเจน ไม่ใช่คุยปรึกษาแบบนามธรรมอย่างเดียว, 2) องค์กรต่างๆยังคงมีตัวตนที่มีความเป็นเอกลักษณ์ (Identity) และมีความเป็นอิสระ (Autonomy) อยู่ แม้จะต้องลดลงบ้างก็เป็นเพียงเล็กน้อย, 3) ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกัน (Reciprocal relationship) ไม่มีหน่วยงานใดมีอำนาจเหนือหน่วยงานอื่นที่ทำงานร่วมกัน และมีความสัมพันธ์ทั้งในแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ, 4) การทำงานร่วมกันด้วยความสมัครใจ (Voluntary) อาศัยการเจรจาต่อรอง การสื่อสาร และการประนีประนอมกัน

วีระศักดิ์ เครือเทพ ได้สรุปจากงานวิจัยว่าตัวแสดงหลักในการทำงานเครือข่ายท้องถิ่นในสังคมการเมืองไทยนั้นประกอบด้วย หน่วยงานราชการส่วนกลาง, หน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค, กลุ่มอาสาสมัคร องค์กรภาคประชาชน, องค์กรระหว่างประเทศ, องค์กรพัฒนาเอกชน มูลนิธิต่างๆ, ประชาชนทั่วไปในพื้นที่

, สถาบันการศึกษา/องค์กรวิชาชีพ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น และองค์กรธุรกิจเอกชน (วิระศักดิ์ เครือเทพ, 2550)

การร่วมกันดำเนินภารกิจในประเทศไทย

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้ให้ความหมายของคำว่า การร่วมกันดำเนินภารกิจ (Collaboration) ไว้ว่าหมายถึง รูปแบบการปฏิบัติงานระหว่างภาคส่วนต่างๆที่มีกระบวนการปฏิบัติงาน โดยมีการร่วมตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องเกิดขึ้นในรูปแบบอย่างเป็นทางการ (Formal) โดยมุ่งเน้นข้อสรุปของกลุ่ม และเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการอภิปราย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะร่วมกันในการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผล และการบริหารจัดการโครงการ รวมไปถึงการใช้ทรัพยากรต่างๆร่วมกัน โดยจุดประสงค์ในการดำเนินภารกิจร่วมกันนั้นมี 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจ โดยการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้ได้ผลการดำเนินการหรือผลลัพธ์ที่ดีกว่า รูปแบบและลักษณะการปฏิบัติงานเดิมที่ดำเนินมาอยู่, 2) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีความซ้ำซ้อน และ 3) เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติในรูปแบบประชาธิปไตย โดยการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2554)

องค์ประกอบของการร่วมกันดำเนินภารกิจ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการร่วมกันดำเนินภารกิจไว้ดังนี้ 1) ข้อกำหนดเบื้องต้นในการร่วมกันดำเนินภารกิจ 3 ประการคือ 1.1 การที่ภาคส่วนต่างๆที่จะเข้ามาร่วมกันดำเนินภารกิจร่วมกัน มีหรือได้รับทรัพยากรไม่เท่าเทียมกันหรืออำนาจในการต่อรองต่างกัน 1.2 แรงจูงใจในการตัดสินใจเข้ามาร่วมกันดำเนินภารกิจร่วมกันของภาคส่วนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ และ 1.3 ประสบการณ์ในการร่วมกันดำเนินภารกิจในเชิงลบที่ผ่านมาขององค์กรที่มาร่วมกันดำเนินภารกิจ โดยทั้งสามประการดังกล่าวซึ่งมีที่มาต่างๆกันอาจส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินภารกิจร่วมกันขององค์กรและภาคส่วนต่างๆได้เช่นกัน 2) ภาวะผู้นำแบบเอื้ออำนวย ผู้นำเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางในการดำเนินภารกิจร่วมกัน การสร้างความเชื่อมั่น การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพูดคุยและสื่อสารระหว่างภาคส่วนต่างๆ และสร้างแรงจูงใจในการดำเนินภารกิจร่วมกัน ภาวะผู้นำที่เอื้ออำนวยถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดึงดูดและจูงใจให้ทุกภาคส่วนที่ดำเนินภารกิจร่วมกันตั้งแต่เริ่มต้นการดำเนินการจนจบกระบวนการ และบรรลุเป้าหมายในการดำเนินภารกิจร่วมกัน 3) การออกแบบวิธีการดำเนินภารกิจร่วมกัน ในการดำเนินภารกิจร่วมกันขององค์กรในภาคส่วนต่างๆควรมีการกำหนดวิธีการดำเนินการ กฎ ระเบียบ และกติกาเบื้องต้นในการดำเนินภารกิจร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจและเอื้อให้กระบวนการปฏิบัติงานของภาคส่วนต่างๆที่ร่วมกันดำเนินภารกิจดำเนินไปในลักษณะของการเปิดกว้างและมีส่วนร่วม 4) กระบวนการดำเนินภารกิจร่วมกัน ในกระบวนการดำเนินภารกิจร่วมกัน จะประกอบไปด้วยการดำเนินการในระยะต่างๆเริ่มตั้งแต่ระยะการเตรียมการ ระยะของการเจรจาต่อรอง ระยะดำเนินการ ด้วยเหตุนี้กิจกรรมการสื่อสารต่างๆจึงเข้ามามีบทบาทที่สำคัญในกระบวนการดำเนินภารกิจร่วมกัน เพื่อที่จะสื่อสารความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินภารกิจร่วมกัน (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2554)

ประโยชน์ของการร่วมกันดำเนินภารกิจ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการร่วมกันดำเนินภารกิจไว้ดังนี้ 1) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินการจัดทำและส่งมอบบริการสาธารณะให้แก่ผู้รับบริการสาธารณะ, 2) เพื่อยกระดับสมรรถนะและความเป็นมืออาชีพในการดำเนินการขององค์กร, 3) เพื่อเพิ่มระดับการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรที่ร่วมกันดำเนินภารกิจ, 4) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานขององค์กร, 5) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและการเข้าถึงโครงการต่างๆ, 6) เพื่อยกระดับและปรับปรุงภาพลักษณ์ของหน่วยงานภาครัฐ, 7) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณะที่ตรงกับความต้องการ รวมไปถึงการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 8) เพื่อเพิ่มจำนวนของทรัพยากรในการจัดทำบริการสาธารณะที่หน่วยงานของรัฐสามารถนำไปใช้ได้ผ่านกระบวนการร่วมกันดำเนินภารกิจ (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2554)

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายใต้ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มาใช้ในการส่วนของความหมายของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร ความจำเป็นในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร รูปแบบของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร เทคนิคที่ใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร และแนวทางในการส่งเสริมการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร การทำงานแบบเครือข่าย การร่วมกันดำเนินภารกิจในประเทศไทยเพื่อนำมาใช้ศึกษาความสัมพันธ์ภายในระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน หรือคาดหวังว่ากำลังจะให้เพิ่มขึ้นในอนาคต

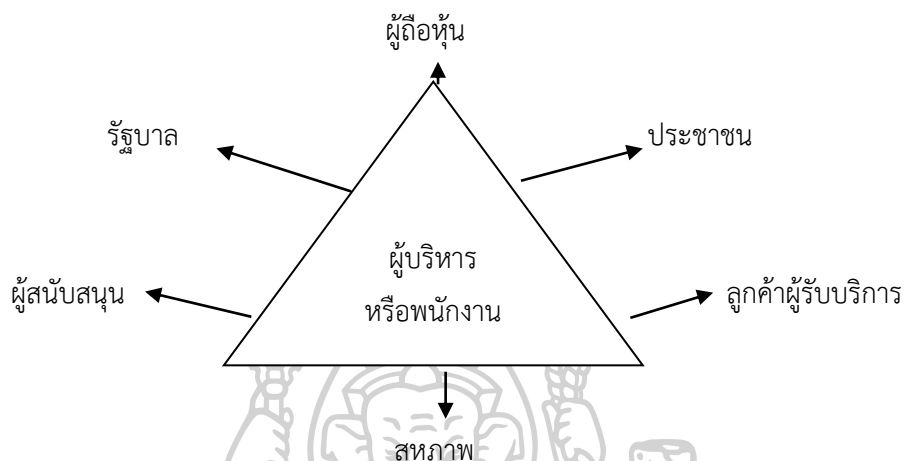
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร

การวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายใต้ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กรจากผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การวัดประสิทธิผลขององค์กรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร (Stakeholder Approach) นั้นเป็นแนวคิดที่มองว่าประสิทธิผลขององค์กรนั้นจะวัดจากการทำงานบนพื้นฐานของเหตุผลอย่างเดียวยังไม่ได้ เพราะในการปฏิบัติการขององค์กรตามความเป็นจริงแล้วองค์กรมีมิติทางการเมือง (political approach) ด้วย เนื่องจากองค์กรมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรเป็นจำนวนมากที่อยู่ในฐานะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับความ เป็นไปขององค์กรและต่างก็มีความต้องการที่แตกต่างกันออกไป ความอยู่รอดหรือความสำเร็จขององค์กร จึงมีความสัมพันธ์กับบุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรเป็นอย่างมาก การวัดประสิทธิผลขององค์กรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนี้จึงเป็นการวัดความสามารถขององค์กรในการสร้างการยอมรับจากทุกฝ่าย ในมิติทางการเมืองขององค์กรนั่นเอง

แนวความคิดในการวัดประสิทธิผลขององค์กรตามหลักการสร้างการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อองค์กรนั้นมีความเชื่อว่า องค์กรทำงานในระบบเปิด (open system) มีผู้ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรจำนวนมาก ความอยู่รอดขององค์กรไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการปฏิบัติงานภายในองค์กร

เท่านั้น เพราะการบริหารจัดการที่ดีอาจจะไม่สามารถทำให้องค์กรสามารถอยู่รอดได้หากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ยอมรับและไม่ให้การสนับสนุนต่อองค์กร ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรได้แก่ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ทั้งภายในและภายนอกองค์กร เป็นทั้งผู้ปฏิบัติงาน หรือเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากองค์กรก็ได้ (L., 1992) ดังแสดงจากแผนภาพนี้

ภาพที่ 20 ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินงานขององค์กร
ที่มา: (วันชัย มีชาติ, 2556)

จากภาพแสดงให้เห็นถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กรที่องค์กรจะต้องใช้ความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลดังกล่าวซึ่งประกอบด้วย ผู้ถือหุ้น ประชาชน ลูกค้าผู้รับบริการ สหภาพ ผู้สนับสนุน และรัฐบาล ซึ่งแต่ละบุคคลหรือกลุ่มบุคคลมีความต้องการที่หลากหลายแตกต่างกันออกไปดังตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 9 ความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆที่มีต่อองค์กร

บุคคลที่เกี่ยวข้อง	สิ่งที่ให้แก่องค์กร	สิ่งที่ต้องการจากองค์กร
ผู้ถือหุ้น	เงินทุน	ผลตอบแทนจากการลงทุน
ผู้รับบริการ	ทักษะ/ความเชี่ยวชาญ	สถานภาพ, อำนาจ, เงินเดือน
พนักงาน	ทักษะ/ความเชี่ยวชาญ	การเลื่อนตำแหน่ง, เงินเดือน
ลูกค้า/ผู้สนับสนุน	เงินค่าสินค้า ปัจจัยนำเข้า	คุณภาพสินค้าที่ดี
รัฐบาล	กฎ/ระเบียบ	การปฏิบัติตามกฎ/ระเบียบ
สหภาพแรงงาน	การเจรจาที่เป็นธรรม	ความยุติธรรม
ชุมชน/สังคม	โครงสร้างพื้นฐาน	รายได้, ภาษี, การจ้างงาน
ประชาชน/สาธารณชน	ความซื่อสัตย์ของลูกค้า	ความภาคภูมิใจ

ที่มา: (วันชัย มีชาติ, 2556)

จากตารางจะเห็นได้ว่าองค์กรมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานขององค์กรหลายกลุ่มซึ่งองค์กรจะต้องนำมาพิจารณาแล้วดำเนินงานให้ตอบสนองต่อความต้องการที่มีความแตกต่างหลากหลายกันเหล่านั้นให้มากที่สุดเพื่อสร้างการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย องค์กรที่มีประสิทธิผลจึงต้องเป็นองค์กรที่มีความสามารถในการประสานแลตอบสนองต่อความต้องการที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ดีเพื่อให้ทุกฝ่ายเกิดการยอมรับเกิดภาวะดุลยภาพระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดประสิทธิผลขององค์กรจากผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรมาใช้ในการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มาใช้ในส่วนของกำหนัดตัวผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความสำคัญและมีความสัมพันธ์ต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบไปด้วย ราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด และอำเภอ, ราชการส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล และเทศบาล และประชาชนทั่วไป

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ

การวิจัยเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้นี้จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของภัยพิบัติ

ศูนย์เตรียมความพร้อมภัยพิบัติแห่งเอเชีย APDC ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ภัยพิบัติ” (disaster) ไว้ดังนี้คือ “ภัยที่มีผลกระทบซึ่งก่อให้เกิดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินของมนุษย์ หรือเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ มีผลกระทบต่อสังคม และอื่นๆอีกมากมายซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท หนึ่งคือ ภัยทางธรรมชาติ ได้แก่ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ดินถล่ม พายุฝนฟ้าคะนอง พายุเขตร้อน คลื่นพายุซัดฝั่ง ไฟป่า สึนามิ ฝนแล้ง ฯลฯ สองคือ ภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เช่น อัคคีภัย ภัยจากการจราจร และคมนาคมขนส่ง ภัยจากการก่อการร้าย และสามคือ ภัยจากเทคโนโลยีต่างๆเช่น ภัยจากการทดลองอาวุธนิวเคลียร์ ปัญหาระบบสื่อสาร” (ทวิดา กมลเวชช, 2554)

ปฐมาภรณ์ บุชปธำรง ได้ให้นิยามคำว่าภัยพิบัติ ไว้ว่าหมายถึง สถานการณ์วิกฤติซึ่งขยายวงกว้างเกินกว่าที่กำลังของมนุษย์จะสามารถเยียวยา จากนิยามข้างต้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าภัยพิบัติหมายถึงสภาวะการณ์ที่มีความรุนแรงเกินกว่าศักยภาพของมนุษย์จะรับมือได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในวงกว้าง (ปฐมาภรณ์ บุชปธำรง, 2555) ส่วน Medury อธิบายว่า ภัยพิบัติ (Disaster) เป็นผลลัพธ์ของภัย (hazards) กับภาวะล่อแหลม (vulnerability) ที่ต้องเกิดขึ้นพร้อมกันซึ่งคำว่า “ภัย” นั้นหมายถึง เหตุการณ์ที่นำไปสู่ภาวะอันตรายให้เกิดการสูญเสียได้ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนคำว่า “ภาวะล่อแหลม” นั้น หมายถึง ภาวะที่ไวต่อการได้รับผลกระทบจากภัย (Medury, 2008) โดย Fisher กล่าวว่า ความรุนแรงของภัยพิบัตินั้นขึ้นอยู่กับขนาด ขอบเขต และระยะเวลาของแต่ละเหตุการณ์ที่ส่งผลต่อบุคคล ชุมชน และสังคมด้วย (Fisher, 2003)

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ได้ให้คำจำกัดความคำว่า “ภัยพิบัติ” หรือ “สาธารณภัย” ไว้ว่าหมายถึง “อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย” ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยึดคานิยามของคำว่า “สาธารณภัย” หรือ “ภัยพิบัติ” ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 นี้

ลักษณะพิเศษของภัยพิบัติ

ทวิตา กมลเวชช ได้สรุปลักษณะพิเศษของภัยพิบัติไว้ดังนี้ 1) Multiple Hazards คือ ภัยพิบัติที่มีสาเหตุการเกิดที่หลากหลาย ทำให้ต้องการความรู้ ความสามารถ และความชำนาญการเฉพาะด้านหลายๆ ด้านในการเตรียมพร้อม ป้องกัน แก้ไข และทำให้ภาวะที่ไม่พึงประสงค์อันเกิดจากภัยกลับสู่สภาพปกติ, 2) Compound Hazards ภัยอีกอย่างหนึ่ง เช่น แผ่นดินไหวทำให้เกิดไฟไหม้ แผ่นดินไหวทำให้เกิดสึนามิ น้ำท่วมฉับพลันทำให้เกิดโคลนถล่มดินถล่ม ความกดอากาศที่ผันแปรอย่างรุนแรงทำให้เกิดคลื่นสูง เป็นต้น, 3) Different levels of vulnerabilities คือ ระดับความอ่อนไหวในการเผชิญกับภัยที่แตกต่างกันของชุมชน หน่วยงานและประเทศ เนื่องจากระดับความรู้ในเรื่องภัย ความพร้อมของเครื่องมือ อุปกรณ์ และโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนการเตรียมพร้อมของชุมชนให้สามารถตอบสนองต่อภาวะที่เปลี่ยนแปลงไปได้, 4) Unpredictable and Uncertainty คือ ภัยพิบัติบางอย่างไม่สามารถคาดการณ์หรือเตือนล่วงหน้าได้อย่างสมบูรณ์ อย่างเช่นการเกิดแผ่นดินไหว หรือหากแม้คาดการณ์ได้ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเกิดเช่นนั้นเสมอไป, 5) Nonlinear คือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นต้องเป็นลำดับก่อนหลังเสมอไป และผลกระทบที่เกิดสามารถขยายผลได้เป็นทวีคูณ เช่น อุณหภูมิของโลกที่สูงขึ้นส่งผลต่างๆ กันในแต่ละส่วนของโลก และในระดับที่แตกต่างกัน ไม่จำเป็นต้องเกิดภาวะแล้งก่อนเสมอไป, 6) Large scale คือ ภัยมีการเกิดทั้งในพื้นที่เล็กๆ จนถึงเกิดทั่วโลก และ 7) Chaos คือ ภัยพิบัติส่งผลให้เกิดความโกลาหลและซับซ้อน ซึ่งกระทบต่อการจัดการและแก้ไข (ทวิตา กมลเวชช, 2554)

ความหมายของการจัดการภัยพิบัติ

การจัดการภัยพิบัติ หมายถึง การจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินอันเกิดจากสิ่งที่เป็นภัยทั้งทางธรรมชาติและมิใช่ธรรมชาติ เช่น ภัยทางเทคโนโลยีที่มากับความทันสมัยและจากการกระทำของมนุษย์ในรูปแบบอื่นๆ โดยรัฐจะจัดระเบียบโครงสร้างขององค์กรที่มีหน้าที่โดยตรงให้ใช้ความเป็นมืออาชีพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้น สุริชัย หวันแก้ว ได้แบ่งช่วงระยะเวลาที่สังคมเกี่ยวข้องกับการประสบภัยพิบัติได้เป็น 3 ระยะได้แก่ 1) ระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ (pre-disaster behavior), 2) ระยะระหว่างเกิดผลกระทบ (trans-impact behavior) และ 3) ระยะหลังผลกระทบ (post-impact behavior) ดังนั้นภาครัฐจึงต้องมีการเตรียมความพร้อม มีการตอบสนอง และมีการฟื้นฟูสภาพการณ์ภัยพิบัติ ซึ่งเน้นการสร้างระบบที่ดี การบริหารจัดการที่ดี ระบบจึงเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการเหตุการณ์ภัยพิบัติ ความเป็นมืออาชีพเป็นสิ่งที่สามารถสร้างและพัฒนาขึ้นได้โดยการให้ความรู้และเป็นผลรวมของหลายองค์ประกอบ ได้แก่

ด้านตัวบุคคล ด้านระบบ และด้านสังคม ด้านบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ ทักษะ และความสามารถ ศักยภาพ แต่ศักยภาพของบุคคลและองค์กรจะต้องมีช่องทางที่เอื้อต่อการแสดงออกและศักยภาพจะเกิดขึ้นได้เต็มที่เมื่อฐานพร้อม หมายถึง ต้องมีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนหรือจากปัจเจกบุคคล ต้องมีการสื่อสารหรือการให้ข่าวสารที่จำเป็นสู่ภายนอกอย่างเหมาะสม เป็นบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างและใช้ศักยภาพอันจะนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพอย่างเต็มรูปแบบ (สุริชัย หวันแก้ว, 2555) ส่วน ทวีดา กมลเวช ได้เสนอกรอบความคิดพื้นฐานของการบริหารจัดการภัยพิบัติไว้ว่าต้องตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐาน 4 ประการ คือ 1) การพัฒนาระบบการปรับตัวในภาวะที่ซับซ้อน (Complex Adaptive System: CAS) และการสร้างองค์การที่สามารถบริหารจัดการได้ด้วยตัวเอง (Self-Organization) 2) เครือข่ายความร่วมมือและการบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานภาครัฐ (Intergovernmental Management and Coordination Network) 3) การใช้เครือข่ายสังคม (Social Network) และ 4) การบริหารจัดการระบบข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (ทวีดา กมลเวช, 2552)

ระบบการจัดการภัยพิบัติ

Petal ได้แบ่งกระบวนการจัดการในภาวะวิกฤติไว้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ การบรรเทาผลกระทบ (mitigation), การเตรียมความพร้อม (preparedness), การรับมือ (response) และการฟื้นฟู (recovery) (Petal, 1985) ส่วน ทวีดา กมลเวช ได้สรุประบบของการจัดการภัยพิบัติไว้โดยแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การดำเนินการก่อนเกิดภัย เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากสาธารณภัย 2) การดำเนินการระหว่างเกิดภัย เป็นการดำเนินการในสถานการณ์ฉุกเฉิน โดยระดมทรัพยากรที่มีอยู่เข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย และ 3) การดำเนินการหลังจากภัยผ่านพ้นไป เป็นการฟื้นฟูกิจกรรมต่างๆของชุมชน และของรัฐให้กลับคืนสู่ภาวะปกติ (ทวีดา กมลเวช, 2554) และการบริหารจัดการภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพนั้น ทวีดา กมลเวช ได้สรุปลักษณะพิเศษของการจัดการภัยพิบัติไว้ดังนี้ 1) การบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานที่มีการจัดชั้นลำดับการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน (Scalable Interagency Management) 2) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการมีการจัดการการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน (Shared Information and Communication Management) 3) เครือข่ายชุมชนสามารถฟื้นคืนจากภัย (Resilient Community Network) 4) การเรียนรู้ด้วยตัวเองหรือการสร้างความสามารถในการปรับตัว (Self-Learning/Adaptive Capacity Building) 5) การสร้างองค์ความรู้แบบบูรณาการในการจัดการเกี่ยวกับภัย (Disaster Management is Multidisciplinary) และ 6) การสร้างการมีส่วนร่วมระดับต่างๆ (All Levels of Participation) (ทวีดา กมลเวช, 2554)

ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

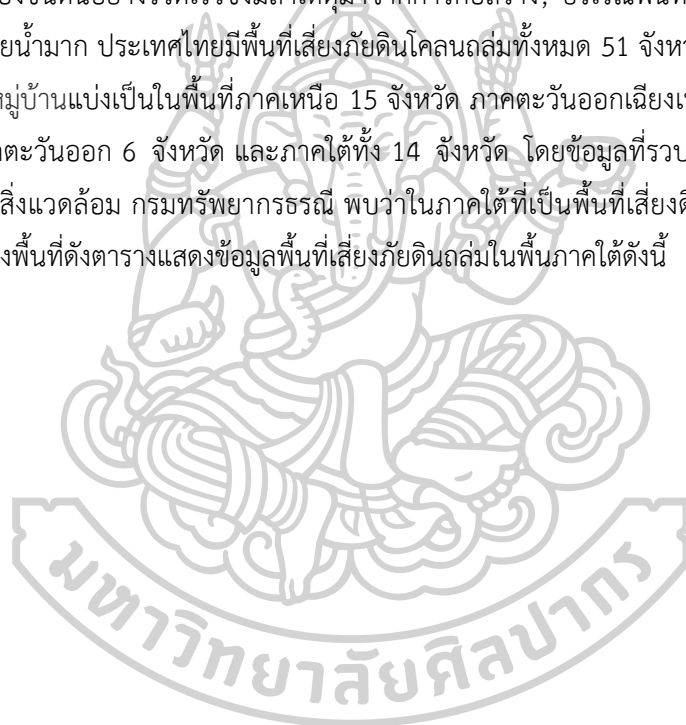
ความหมายของภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ให้ความหมายคำว่า ดินโคลนถล่ม ไว้ว่า คือ “การเคลื่อนตัวของมวลดินและหินภายใต้อิทธิพลแรงโน้มถ่วงของโลก สาเหตุหลักของดินถล่ม คือ ดินบริเวณนั้นไม่สามารถรับน้ำหนักของตัวเองได้อีกต่อไป ดินถล่มมักเกิดพร้อมกับหรือตามมาจากน้ำป่าไหลหลาก เกิดขึ้นในขณะหรือภายหลังพายุฝนที่ทำให้เกิดฝนตกหนักต่อเนื่องอย่างรุนแรง กล่าวคือ เมื่อฝนตกต่อเนื่องน้ำซึมลงในดินอย่างรวดเร็ว เมื่อถึงจุดหนึ่งดินจะอึดตัวชุ่ม

ด้วยน้ำยังผลให้น้ำหนักของมวลดินเพิ่มขึ้นและแรงยึดเกาะระหว่างมวลดินลดลง ระดับน้ำใต้ผิวดินเพิ่มสูงขึ้น ทำให้แรงต้านทานการเลื่อนไหลของดินลดลง จึงเกิดการเลื่อนไหลของตะกอนมวลดินและหิน ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดดินถล่มจึงมีมากยิ่งขึ้น การเคลื่อนตัวของดินอาจเกิดอย่างช้าๆหรืออย่างฉับพลัน น้ำหนักของมวลดินที่ถล่มลงมามีกำลังมหาศาลที่ทำลายสิ่งต่างๆที่ขวางทางและก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้”

ส่วนสาเหตุของการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม มี 2 สาเหตุดังนี้ 1) สาเหตุจากมนุษย์ (Manmade Causes) เกิดจากกิจกรรมที่มนุษย์ทำในบริเวณที่ลาดชัน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดดินโคลนถล่ม เช่น การก่อสร้างในบริเวณเชิงเขาที่ลาดชันโดยไม่มีการคำนวณด้านวิศวกรรมที่ดีพอ, การทำการเกษตรในพื้นที่ลาดชันเชิงเขา, การกำจัดพืชที่ปกคลุมดินและการตัดไม้ทำลายป่า ส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวมีความลาดชันเพิ่มขึ้นเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการไหลของน้ำผิวดินและเปลี่ยนแปลงระดับน้ำบาดาลซึ่งอาจก่อให้เกิดดินถล่มได้ การขุดหรือตัดถนนในบริเวณที่ลาดชันอาจก่อให้เกิดความชันของพื้นที่มากขึ้น การขุดเหมืองและการระเบิดหินมักจะทำให้ดินมีความลาดชันเพิ่มขึ้น การทำการเกษตรในบริเวณที่ลาดชัน กิจกรรมเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการไหลของน้ำบริเวณผิวดินกล่าวคือน้ำจะไหลผ่านหน้าดินอย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดการชะล้างหน้าดินเนื่องจากป่าถูกทำลาย ดินขาดรากไม้ยึดเหนี่ยวนอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการไหลของน้ำบริเวณผิวดินยังส่งผลต่อระดับน้ำบาดาลอีกด้วย ในการทำชลประทานจะมีปริมาณน้ำส่วนหนึ่งที่ซึมออกจากคลองชลประทานและไหลซึมลงไปได้ดิน ทำให้ระดับน้ำบาดาลเพิ่มสูงขึ้น มวลดินมีน้ำหนักมากขึ้นและอาจเป็นสาเหตุให้เกิดดินโคลนถล่มในที่สุด การเพิ่มระดับของน้ำบาดาลอาจมีสาเหตุมาจากการรั่วของท่อน้ำ บ่อหรืออ่างเก็บน้ำ หรือการปล่อยน้ำทิ้งจากที่ต่างๆก็ได้ และ 2) สาเหตุจากธรรมชาติ (Natural factors) เหตุการณ์ทางธรรมชาติก็เป็นสาเหตุให้เกิดดินโคลนถล่มได้เช่นกัน เช่น ฝนตกหนัก การเกิดดินโคลนถล่มในประเทศไทยส่วนใหญ่มักจะมีฝนเป็นปัจจัยเร่งที่สำคัญเสมอ, การละลายของหิมะจะไปเพิ่มระดับน้ำใต้ผิวดิน และน้ำหนักของดินอย่างรวดเร็ว, การเปลี่ยนแปลงระดับน้ำเนื่องจากน้ำขึ้นน้ำลง การลดระดับน้ำในแม่น้ำและอ่างเก็บน้ำ, การกัดเซาะของดินจากกระแสน้ำในแม่น้ำ ลำธาร หรือจากคลื่นซัดทำให้ความหนาแน่นของมวลดินลดลง, การผุพังของมวลดินและหิน, การสั่นสะเทือนจากแผ่นดินไหว, ภูเขาไฟระเบิด ในบริเวณที่ภูเขาไฟยังไม่สงบ ถ้าภูเขาไฟหรือลาวาจะเคลื่อนตัวเป็นมวลดินขนาดใหญ่ที่มีความหนาแน่นต่ำเมื่อเกิดฝนตกหนัก จึงมีโอกาสที่เกิดดินโคลนถล่ม นอกจากนี้การเกิดดินโคลนถล่มอาจมีสาเหตุจากการเกิดภัยธรรมชาติหลายอย่างในเวลาเดียวกัน ในบางกรณีภัยธรรมชาติเพียงภัยหนึ่งอาจส่งผลให้เกิดภัยต่างๆตามมาได้ ตัวอย่างเช่น แผ่นดินไหวซึ่งทำให้เกิดดินถล่มและเขื่อนแตก ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมอย่างรุนแรงในพื้นที่ท้ายน้ำที่มีระดับต่ำกว่า เป็นต้น (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงมหาดไทย, 2557)

พื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม

พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดภัยดินโคลนถล่ม หมายถึง พื้นที่และบริเวณที่อาจจะเริ่มเกิดการเลื่อนไหลของตะกอนมวลดินและหินที่อยู่บนภูเขาสูงที่ต่ำในลำห้วยและทางน้ำขณะเมื่อมีฝนตกหนักอย่างต่อเนื่อง ลักษณะของพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม มีข้อสังเกตดังนี้ พื้นที่ตามลาดเชิงเขาหรือบริเวณที่ลุ่มใกล้เชิงเขาที่มีการพังทลายของดินสูง, พื้นที่เป็นภูเขาสูงชันหรือหน้าผาที่เป็นหินผุพังง่ายและมีชั้นดินหนาจากการผุกร่อนของหิน, พื้นที่ที่เป็นทางลาดชัน เช่น บริเวณถนนที่ตัดผ่านหุบเขา บริเวณลำห้วย บริเวณเหมืองใต้ดินและเหมืองบนดิน, บริเวณที่ดินลาดชันมากและมีหินก้อนใหญ่ฝังอยู่ในดิน โดยเฉพาะบริเวณที่ใกล้ทางน้ำ เช่น ห้วย คลอง แม่น้ำ, ที่ลาดเชิงเขาที่มีการขุดหรือถม, สภาพพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่มีการทำลายป่าไม้สูง ชั้นดินขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว, เป็นพื้นที่ที่เคยเกิดดินถล่มมาก่อน, พื้นที่สูงชันไม่มีพืชปกคลุม, บริเวณที่มีการเปลี่ยนแปลงความลาดชันของชั้นดินอย่างรวดเร็วซึ่งมีสาเหตุมาจากการก่อสร้าง, บริเวณพื้นที่ลาดต่ำแต่ชั้นดินหนาและชั้นดินอิ่มตัวด้วยน้ำมาก ประเทศไทยมีพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มทั้งหมด 51 จังหวัด ใน 323 อำเภอ 1,056 ตำบล 6,450 หมู่บ้านแบ่งเป็นในพื้นที่ภาคเหนือ 15 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 9 จังหวัด ภาคกลาง 7 จังหวัด ภาคตะวันออก 6 จังหวัด และภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด โดยข้อมูลที่รวบรวมโดยฝ่ายธรณีพิบัติภัย กองธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณี พบว่าในภาคใต้ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มทั้งหมดนั้นมีรายละเอียดของพื้นที่ดังตารางแสดงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มในพื้นที่ภาคใต้ดังนี้

ตารางที่ 10 พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้แยกรายจังหวัด

จังหวัด	พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม (ไร่)			
	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	รวม
ชุมพร	1,011,817	398,701	46,914	1,457,432
ระนอง	569,124	460,642	98,112	1,127,878
สุราษฎร์ธานี	1,226,502	1,252,549	479,512	2,958,563
นครศรีธรรมราช	556,432	1,057,037	540,408	2,153,877
กระบี่	66,948	490,027	319,430	876,405
ภูเก็ต	56,134	6,503	597	63,234
พังงา	523,144	305,890	20,266	849,300
พัทลุง	284,170	142,277	24,535	450,982
สงขลา	428,825	518,392	60,144	1,007,361
ตรัง	239,360	465,298	88,405	793,063
ปัตตานี	14,516	34,631	24,125	73,272
สตูล	140,416	185,570	48,000	373,986
นราธิวาส	610,620	306,987	128,440	1,046,047
ยะลา	633,494	928,516	480,725	2,042,735
รวม	6,361,502	6,553,020	2,359,613	15,274,135

ที่มา: ฝ่ายธรณีพิบัติภัย กองธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณี (สรุปโดยผู้วิจัย)

หมายเหตุ คำอธิบายพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มอันดับ 1 คือ ดินมีโอกาสดล่มเมื่อมีปริมาณน้ำฝน 100 มิลลิเมตรต่อวัน หน้าดินหนา ขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว และความลาดเอียงของพื้นที่มากกว่า 30 องศา, พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มอันดับ 2 คือ ดินมีโอกาสดล่มเมื่อมีปริมาณน้ำฝน 200 มิลลิเมตรต่อวัน หน้าดินหนา ขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว และความลาดเอียงของพื้นที่มากกว่า 30 องศา, พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มอันดับ 1 คือ ดินมีโอกาสดล่มเมื่อมีปริมาณน้ำฝน 300 มิลลิเมตรต่อวัน หน้าดินหนา ขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว และความลาดเอียงของพื้นที่มากกว่า 30 องศา

จากตารางแสดงให้เห็นว่าพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้แยกเป็นรายจังหวัด โดยจัดเรียงจังหวัดที่มีพื้นที่เสี่ยงดินโคลนถล่มมากที่สุดไปหาจังหวัดที่มีพื้นที่เสี่ยงน้อยที่สุด คือจังหวัดสุราษฎร์ธานี, จังหวัดนครศรีธรรมราช, จังหวัดยะลา, จังหวัดชุมพร, จังหวัดระนอง, จังหวัดนราธิวาส, จังหวัดสงขลา, จังหวัดกระบี่, จังหวัดพังงา, จังหวัดตรัง, จังหวัดพัทลุง, จังหวัดสตูล, จังหวัดปัตตานี และจังหวัดภูเก็ต

ขณะที่ข้อมูลรวบรวมโดย ฝ่ายธรณีพิบัติภัย กองธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณีพบว่าเมื่อจำแนกเป็นจำนวนหมู่บ้านแยกเป็นรายจังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ที่มีรายละเอียดของข้อมูลดังตารางแสดงข้อมูลจำนวนหมู่บ้านเสี่ยงภัยดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ดังนี้

ตารางที่ 11 จำนวนหมู่บ้านที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้แยกรายจังหวัด

จังหวัด	พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่ม (หมู่บ้าน)			
	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	รวม
ชุมพร	65	40	19	124
ระนอง	16	3	12	31
สุราษฎร์ธานี	37	23	31	91
นครศรีธรรมราช	211	71	10	292
กระบี่	47	39	29	115
ภูเก็ต	14	-	-	14
พังงา	82	7	8	97
พัทลุง	11	12	19	42
สงขลา	69	168	8	245
ตรัง	27	55	42	124
ปัตตานี	-	26	1	27
สตูล	21	6	15	42
นราธิวาส	145	167	32	344
ยะลา	373	128	24	525
รวม	1,118	745	266	2,113

ที่มา: ฝ่ายธรณีพิบัติภัย กองธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรธรณี (สรุปโดยผู้วิจัย)

หมายเหตุ คำอธิบายพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มอันดับ 1 คือ ดินมีโอกาสดล่มเมื่อมีปริมาณน้ำฝน 100 มิลลิเมตรต่อวัน หน้าดินหนา ขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว และความลาดเอียงของพื้นที่มากกว่า 30 องศา, พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มอันดับ 2 คือ ดินมีโอกาสดล่มเมื่อมีปริมาณน้ำฝน 200 มิลลิเมตรต่อวัน หน้าดินหนา ขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว และความลาดเอียงของพื้นที่มากกว่า 30 องศา, พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มอันดับ 1 คือ ดินมีโอกาสดล่มเมื่อมีปริมาณน้ำฝน 300 มิลลิเมตรต่อวัน หน้าดินหนา ขาดรากไม้ยึดเหนี่ยว และความลาดเอียงของพื้นที่มากกว่า 30 องศา

จากตารางแสดงให้เห็นว่าจำนวนหมู่บ้านที่มีโอกาสเกิดดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้แยกเป็นรายจังหวัด โดยจัดเรียงจังหวัดที่มีพื้นที่เสี่ยงดินถล่มมากที่สุดไปหาจังหวัดที่มีพื้นที่เสี่ยงน้อยที่สุด คือ จังหวัดยะลา, จังหวัดนราธิวาส, จังหวัดนครศรีธรรมราช, จังหวัดสงขลา, จังหวัดตรัง, จังหวัดชุมพร, จังหวัดกระบี่, จังหวัดพังงา, จังหวัดสุราษฎร์ธานี, จังหวัดพัทลุง, จังหวัดสตูล, จังหวัดระนอง, จังหวัดปัตตานี และจังหวัดภูเก็ต

การดำเนินการของภาครัฐในเรื่องภัยพิบัติจากดินโคลนถล่มพบว่าภาครัฐมีนโยบายหรือมาตรการต่างๆเพื่อติดตามเฝ้าระวังและเตือนภัยดินโคลนถล่มในพื้นที่ต่างๆที่อยู่ในเขตเสี่ยงภัย หรือมีนโยบายในการอพยพย้ายประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยไปยังพื้นที่ปลอดภัย โดยนโยบายต่างๆของภาครัฐตั้งอยู่บนแนวทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ภาครัฐยังพยายามให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้ทำให้ความเสี่ยงที่จะสูญเสียชีวิตของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มลดลงได้ (อัครพงศ์ อันทอง, 2552)

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับภัยพิบัติ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มาใช้ในส่วนของ ความหมาย ลักษณะพิเศษของภัยพิบัติ การจัดการภัยพิบัติ ระบบการจัดการภัยพิบัติ การบริหารจัดการภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพ และเรื่องภัยพิบัติดินถล่ม ทั้งความหมาย สาเหตุ และพื้นที่เพื่อใช้ในการทำความเข้าใจปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่อันส่งผลต่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ต่อไป

พัฒนาการของการจัดการภัยพิบัติในประเทศไทย

การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยนั้นมีพัฒนาการมานับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477 เป็นต้นมา โดยรัฐบาลในสมัยนั้นมีมติแนบต่อคำว่า ภัยพิบัติ ในความหมายว่าเป็นภัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐเป็นสิ่งสำคัญ อันนำมาซึ่งการก่อตั้งหน่วยงานภาครัฐในสมัยนั้นคือ “กรมป้องกันและต่อสู้อากาศยาน” สังกัดกระทรวงกลาโหม ต่อมาเมื่อถึงสงครามโลกครั้งที่ 2 หน่วยงานเดิมที่ทำหน้าที่จัดการภัยพิบัติถูกเปลี่ยนชื่อเป็น กองป้องกันภัยทางอากาศ โดยโอนมาสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจที่วางอยู่บนฐานมโนทัศน์เดิมจนที่สุดเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2488 กรมป้องกันและต่อสู้อากาศยาน ก็ถูกยุบกรมลงไปในปี พ.ศ. 2489 ต่อมาเมื่อเข้าสู่ภาวะสงครามเย็นรัฐบาลไทยจึงมีการจัดตั้ง กองป้องกันและบรรเทาภัยขึ้นในปี พ.ศ. 2484 ในปีถัดมาจึงยกฐานะเป็น กรมป้องกันสาธารณภัย สังกัดกระทรวงมหาดไทย แล้วมีการปรับใหม่อีกครั้งในปี พ.ศ. 2501 เมื่อรัฐบาลในขณะนั้นมีคำสั่งยุบกรมและจัดตั้งเป็น กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ต่อมา พ.ศ. 2505 จึงโอน กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ไปสังกัดกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จนกระทั่งเกิดการปฏิรูประบอบราชการครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2545 ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้มีการรวมหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของส่วนราชการต่างๆมารวมไว้ด้วยกัน ได้แก่ กองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, กองสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

กรมประชาสงเคราะห์, ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชนเขต 1-9 และกรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท แล้วจัดตั้งเป็นกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้น สังกัดกลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง กระทรวงมหาดไทย จนถึงปัจจุบัน จากพัฒนาการดังกล่าวสามารถทำความเข้าใจได้ว่ามีโนทัศน์ต่อการจัดการภัยพิบัติในประเทศนั้นมีความผูกขาดกับการเป็นภารกิจของรัฐโดยมีรัฐเป็นเจ้าของเป็นผู้ตัวแสดงหลักในการดำเนินการไว้แต่เพียงผู้เดียว

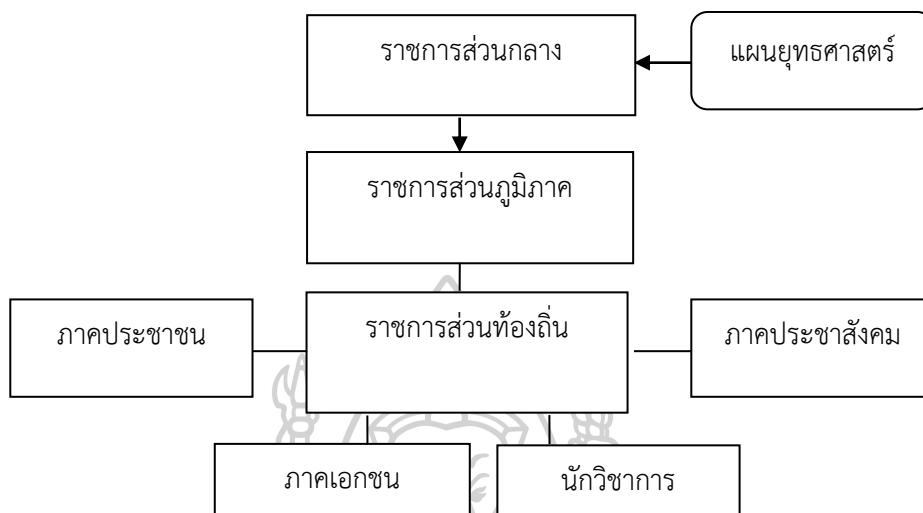
ส่วนมีโนทัศน์ต่อการจัดการภัยพิบัติของประชาชนไทยนั้น เพิ่งเป็นที่รับรู้และตระหนักหลังจากเกิดเหตุการณ์มหาอุทกภัย ในช่วงกลางปี พ.ศ. 2554 เป็นต้นมา ที่ก่อให้เกิดภัยพิบัติจนส่งผลกระทบต่อทั้งประเทศ ทำให้ภาครัฐต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจนเป็นที่ประจักษ์ว่าในกระบวนการจัดการกับปัญหาอุทกภัยนั้นมีปัญหาอื่น ๆ เกิดขึ้นตามมาอยู่เป็นระยะๆ บางปัญหาเป็นปัญหาที่มีมายาวนานในระบบการบริหารจัดการราชการของไทยซึ่งส่งผลกระทบต่ออีกภาคส่วนต่างๆ อย่างรุนแรง (ทิวดา กมลเวชช, 2556a)

บริบทของการจัดการภัยพิบัติในระดับสากล

การจัดการภัยพิบัติในต่างประเทศมีความเปลี่ยนแปลงไปตามแนวคิดในการบริหารจัดการภาครัฐที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย กล่าวคือ การเกิดขึ้นของแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ (New Public Management) ซึ่งเป็นแนวความคิดหลักที่ถูกนำมาใช้ในการปฏิรูประบบบริหารราชการในปัจจุบัน ซึ่งเป็นการนำแนวคิดและแนวปฏิบัติในภาคธุรกิจเอกชนและกลไกทางการตลาดมาปรับใช้ในการบริหารงานภาครัฐ (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2548) โดยมีลักษณะสำคัญ คือ ก่อให้เกิดแรงขับเคลื่อนประสิทธิภาพ, การลดขนาดและกระจายอำนาจ, การค้นหาความเป็นเลิศ และมุ่งเน้นการบริการสาธารณะ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2556) อันมีจุดเน้นสำคัญดังนี้คือ การมุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง (citizen center), การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด (KPI: Key Performance Indicator), การที่ภาครัฐจะต้องลดบทบาทลงโดยการจ้างภาคเอกชนดำเนินการแทน (out sourcing), การสรรหาผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูงจากบุคคลนอกระบบ (performance appraisal), การเน้นการบริหารแบบมืออาชีพ (professional), การสวมจิตวิญญาณผู้ประกอบการ (entrepreneur), การมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและการพัฒนา (competitive to efficiency and development), การมอบอำนาจการใช้ดุลยพินิจและการให้อิสระในการบริหารจัดการ (empowerment), การมุ่งเน้นกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น (decentralization) และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ (privatization) นี้ทำให้แนวทางการจัดการภัยพิบัติในระดับสากล ไม่ได้คิดอยู่ภายใต้กรอบคิดเก่าที่เอาอำนาจในการจัดการชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจากภัยพิบัติไปไว้ที่ผู้มีอำนาจอีกต่อไป Erik-Hans Klijn กล่าวว่า การจัดการเครือข่ายและการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างองค์กรของพลเมืองจะนำไปสู่การมีอำนาจในกระบวนการตัดสินใจซึ่งเป็นการท้าทายต่อจารีตดั้งเดิมในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Klijn, 2005)

ยุทธศาสตร์ในการจัดการภัยพิบัติในระดับสากล ซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากประเทศต่างๆ ประกอบไปด้วย โครงสร้างของแผนยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 6 ประการคือ 1) วิสัยทัศน์ (Vision), 2) พันธกิจ (Mission), 3) วัตถุประสงค์หลัก (Main Objective), 4) ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategy), 5) แผนงาน (Program) และ 6)

โครงการ (Project) กระบวนการได้มาซึ่งแผนยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์จะมีความแตกต่างกันไปในรายละเอียดด้านลักษณะทางการเมืองการปกครองรัฐของแต่ละประเทศ โดยทั่วไปแล้วการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์จะมีลักษณะดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 21 การปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติในรูปแบบสากล
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติในรูปแบบของประเทศไทยที่ราชการส่วนกลางจะทำหน้าที่กำหนดและต้องนำยุทธศาสตร์มาใช้อำนาจบังคับบัญชากับราชการส่วนภูมิภาค และกำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติกับภาคนักวิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมได้ด้วย เพราะกลุ่มคนเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างยุทธศาสตร์มาตั้งแต่ต้น

การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยในปัจจุบัน

การเกิดขึ้นของการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ในประเทศไทยนั้น การศึกษาของ ทศพร ศิริสัมพันธ์ ที่ได้ทบทวนและวิเคราะห์แนวทางและมาตรการการปฏิรูประบบบริหารราชการแผ่นดินของไทยในช่วงที่ผ่านมาพบว่าได้รับอิทธิพลจากแนวคิด 2 กระแส อันได้แก่ การบริหารจัดการภาครัฐใหม่ (New Public Management: NPM) ที่เน้นการปรับเปลี่ยนการทำงานให้มีความทันสมัย (managerialization) และการปรับกระบวนการบริหารรัฐให้เข้าสู่ระบบตลาด (marketization) และประชาธิปไตยแนวใหม่ ที่เน้นการทำงานให้มีความเป็นประชาธิปไตย หรือเป็นความพยายามในการเปิดระบบราชการให้เข้าสู่กระบวนการประชาธิปไตยและยึดหลักนิติธรรม ได้มีผลต่อการวางยุทธศาสตร์การปฏิรูปภาครัฐหรือการปฏิรูประบบบริหารงานของภาครัฐของไทย ซึ่งความเป็นประชาธิปไตย หรือประชาธิปไตยแบบเปิดกว้าง (discursive democracy) หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) (ทศพร ศิริสัมพันธ์ และคณะ, 2546)

อย่างไรก็ตามการก่อรูปของการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ในการบริหารหน่วยงานภาครัฐของไทย นั้นบางบริการสาธารณะอาจจะมีความสอดคล้องกันกับแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐใหม่ไปแล้ว เช่น เกิด การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด และเกิดการแปรรูรัฐวิสาหกิจ แต่ในด้านการจัดการภัยพิบัตินั้นยังอยู่ในช่วง ของการดำเนินการ หากพิจารณาตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ซึ่ง คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558 อนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ตามที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอเพื่อใช้เป็นแผนหลักในการบริหาร จัดการสาธารณภัยของชาติ และมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ 1) มอบหมายให้กระทรวง ทบวง กรม องค์กรและหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ จังหวัด อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคส่วนอื่นๆ ปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 2) มอบหมายให้สำนักงบประมาณ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาให้ความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม เผชิญเหตุ และการจัดการในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน และ 3) มอบหมายให้หน่วยงานแต่ละ ระดับ จัดทำแผนปฏิบัติการรองรับยุทธศาสตร์และบรรจุแผนงานและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีด้วย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้สรุปสาระสำคัญของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ไว้ดังนี้

สาระสำคัญที่ 1 สถานการณ์และแนวโน้มสาธารณภัย ความรุนแรงของสถานการณ์สาธารณภัยโลก และประเทศไทย มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นตามสภาวะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ บทเรียนการจัดการสา ธารณภัยที่ผ่านมาที่มีปัญหาด้านโครงสร้างการจัดการและเอกภาพ องค์ความรู้และข้อมูล รวมถึงแนวทาง การสนับสนุนที่มีประสิทธิภาพ กอปรกับพันธกิจในความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการความเสี่ยง จากสาธารณภัย ทำให้ต้องมีการปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศให้มีขีด ความสามารถและพร้อมรับสถานการณ์ภัยพิบัติ สอดรับกับแนวคิดการจัดการสาธารณภัยของโลกภายใต้ บริบท การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management : DRM) ซึ่งประกอบด้วย การ ลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย Disaster Risk Reduction: DRR การจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) และการฟื้นฟูให้มีสภาพดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม (Build Back Better and Safer) รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศและสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อสร้างศักยภาพ ความพร้อม และมาตรฐานในการจัดการสาธารณภัย

สาระสำคัญที่ 2 นโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ประกอบด้วย เป้าหมายการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เน้นการสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักและวัฒนธรรมความ ปลอดภัย ให้มีการเรียนรู้ มีความพร้อม มีภูมิคุ้มกันและมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพสังคมท้องถิ่นเข้าสู่การ รู้รับ-ปรับตัว-ฟื้นเร็วทั่ว-อย่างยั่งยืน, วัตถุประสงค์ของแผน เป็นกรอบแนวคิดและเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่ ทุกหน่วยงาน ในการจัดการอย่างเป็นระบบและมีทิศทาง และพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการความ เสี่ยงจากสาธารณภัยด้วยแนวทางต่างๆ ตั้งแต่ระดับชุมชนจนถึงระดับชาติเพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด,

นโยบายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาและส่งเสริมการลดความเสี่ยง พัฒนาศักยภาพและบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการภาวะฉุกเฉิน พัฒนาระบบฟื้นฟูที่ตอบสนองความต้องการของผู้ประสบภัย ซ่อมสร้างฟื้นฟูสภาพให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม และส่งเสริมมาตรฐานความร่วมมือระหว่างประเทศ, ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน การมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย การบูรณาการ, การจัดการในภาวะฉุกเฉิน, การเพิ่มประสิทธิภาพการฟื้นฟูอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ส่วนงบประมาณนั้นให้ใช้จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี และจากงบประมาณประเภทอื่นๆ

สาระสำคัญที่ 3 หลักการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย หลักการและแนวคิดการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Management: DRM) แทน การจัดการสาธารณภัย (Disaster Management: DM) ซึ่งเป็นแนวทางที่นานาชาติยอมรับว่าสาธารณภัยเป็นเรื่องที่จัดการได้โดยไม่ต้องรอให้เกิดภัยขึ้นก่อน และให้ความสำคัญกับการจัดการเพื่อความปลอดภัยอย่างยั่งยืน และกำหนดกลไกหลักสำหรับการจัดการ ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่การจัดการ สาธารณภัย ตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติ บทบาทหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนวทางปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานทหาร ภาคประชาสังคม และองค์การสาธาณกุศล และแนวทางปฏิบัติร่วมกับต่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศ ขอบเขตสาธารณภัย ระดับการจัดการสาธารณภัย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

สาระสำคัญที่ 4 การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย เสนอแนวคิดและวิธีปฏิบัติในการลดความเสี่ยงหรือลดโอกาสที่จะได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย หรือการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย มุ่งให้เกิดการดำเนินการทั้งในเชิงนโยบาย แผนงาน โครงการ มาตรการหรือกิจกรรมต่างๆ โดยสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตามแนวทางกลยุทธ์การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การสร้างระบบการประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีมาตรฐาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประเมินความเสี่ยงเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายการลดความเสี่ยง การจัดสรรงบประมาณ การออกกฎระเบียบ การจัดทำแผนงาน โครงการ รวมถึงการจัดทำดัชนีความเสี่ยงและแผนที่เสี่ยงภัย, 2) การพัฒนามาตรการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติในการป้องกันและลดผลกระทบช่วงก่อนเกิดภัยทั้งเชิงโครงสร้างและไม่เชิงโครงสร้าง แนวทางปฏิบัติในการเตรียมความพร้อม เช่น การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน การฝึกการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยการเตรียมการอพยพ การเตรียมการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว การจัดตั้งองค์กรการเรียนรู้สาธารณภัย การพัฒนาคลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ การจัดตั้งคลังสำรองทรัพยากร แผนการบริหารความต่อเนื่อง แนวทางปฏิบัติของระบบเตือนภัยระดับของภัย กระบวนการแจ้งเตือนภัย และการพัฒนาระบบเตือนภัย และ 3) การส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนและทุกระดับสร้างแนวปฏิบัติในการลดความเสี่ยง โดยการกำหนดให้เป็นนโยบายแห่งรัฐที่สำคัญเพื่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่สอดคล้องเพื่อกระตุ้นให้ทุกหน่วยงานเห็นความสำคัญและจัดทำแผนรองรับเมื่อเกิดสาธารณภัย เป็นต้น

สาระสำคัญที่ 5 การจัดการในภาวะฉุกเฉิน การจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป็นการปฏิบัติการเพื่อควบคุมและ/หรือลดความรุนแรงของสถานการณ์ สาธารณภัย รวมทั้งการอำนวยความสะดวก การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบระเบียบได้มาตรฐานและครอบคลุมกระบวนการจัดการ โดยการจัดระบบการจัดการทรัพยากร เพื่อเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉินและการช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ได้อย่างรวดเร็ว ภายใต้กลยุทธ์ 3 ประการ คือ 1. สร้างมาตรฐานการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติในการจัดการเมื่อเกิดสาธารณภัย แนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งองค์กรปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินระดับต่างๆ (ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ/จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร กองอำนวยความสะดวกป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกลาง และกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และรูปแบบโครงสร้างกองบัญชาการหรือศูนย์บัญชาการฯ) แนวทางปฏิบัติในการประกาศเขตพื้นที่ประสบภัย แนวทางปฏิบัติในการตัดสินใจยกระดับการจัดการสาธารณภัย แนวทางในการอพยพ, 2) พัฒนาระบบ/เครื่องมือสนับสนุนการเผชิญเหตุ ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติในการสื่อสารและโทรคมนาคม แนวทางปฏิบัติในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แนวทางปฏิบัติในการกำกับ ควบคุมพื้นที่ แนวทางปฏิบัติในการบัญชาการเหตุการณ์ แนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการปฏิบัติงานภาวะฉุกเฉินเพื่อประสานงานระหว่างส่วนราชการและหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจ ซึ่งมีทั้งหมด 18 ส่วนงาน และแนวทางปฏิบัติในการสนับสนุนการจัดการเหตุการณ์, 3) เสริมสร้างระบบและแนวปฏิบัติในการบรรเทาทุกข์ ประกอบด้วย แนวทางปฏิบัติในการขอใช้เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสียหายและความต้องการช่วยเหลือ แนวทางปฏิบัติในการรับบริจาค แนวทางปฏิบัติในการรายงานข้อมูล และแนวทางปฏิบัติในการจัดตั้งศูนย์พักพิงชั่วคราว

สาระสำคัญที่ 6 การฟื้นฟู การฟื้นฟูเป็นการดำเนินงานภายหลังจากที่ภาวะฉุกเฉินบรรเทาลงหรือได้ผ่านพ้นไปแล้ว เพื่อซ่อมแซม ฟื้นฟูและปรับสภาพระบบสาธารณูปโภค การดำรงชีวิต และวิถีความเป็นอยู่ของชุมชนที่ประสบสาธารณภัยให้กลับสู่สภาวะปกติ หรือพัฒนาให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิมโดยการเน้นหรือให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือให้ผู้ประสบภัยสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้มีส่วนร่วมในกระบวนการฟื้นฟู และการพิจารณาหรือประเมินความเสี่ยงจากสาธารณภัย (ปัจจัยเสี่ยงหรือต้นเหตุของการเกิดภัย) ในการฟื้นคืนสภาพและการสร้างใหม่ ทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการหลังเกิดสาธารณภัย กรณีสาธารณภัยขนาดใหญ่ เพื่อประมาณการความเสียหายทางกายภาพ ความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และทรัพยากร เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์การฟื้นฟูประเทศและสร้างใหม่ให้ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม, กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาระบบปฏิบัติการและบริหารจัดการฟื้นฟู ประกอบด้วย การกำหนดแนวทาง ในการฟื้นฟูสุขภาพผู้ประสบภัย สถานภาพสังคม การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยหน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องแต่ละด้าน และกลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างแนวทางการฟื้นฟูที่ดีกว่าและปลอดภัยกว่าเดิม ทั้งด้านการฟื้นฟูชุมชนทั้งด้านกายภาพและศักยภาพ ด้านสุขภาพและการบริการสังคม ด้านที่อยู่อาศัย ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระบบเศรษฐกิจโดยมอบหมายให้

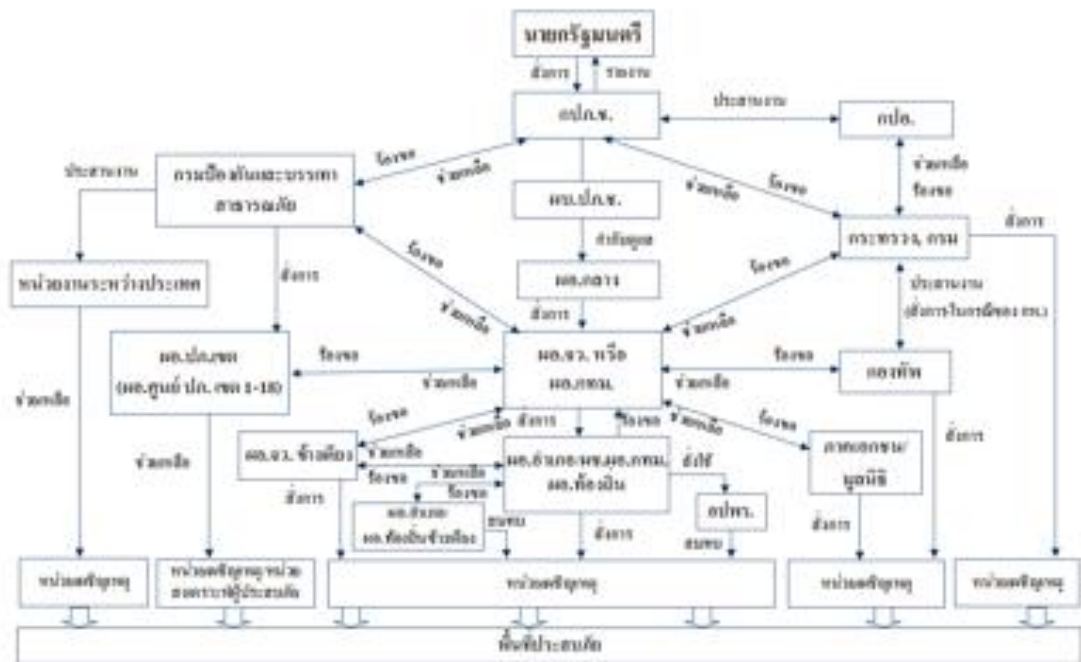
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ ร่วมกันวางแผนพัฒนา พื้นฟู หรือการสร้างใหม่ ในกรณีสาธารณภัย ขนาดใหญ่ รวมทั้งกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

สาระสำคัญที่ 7 ความร่วมมือระหว่างประเทศในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย เนื่องจากสาธารณภัยในปัจจุบันมีความไร้พรมแดนมากขึ้น แต่ละประเทศรวมถึงแต่ละประเทศ จะต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยแก่ประเทศที่กำลังประสบภัย โดยมีจุดมุ่งหมายที่การเพิ่มศักยภาพของประเทศไทยในการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมระหว่างประเทศ ให้เป็นไปตามมาตรฐานของโลก และนำประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศแกนนำในการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมที่มีเอกภาพ แนวทางปฏิบัติ การรับและการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมจากต่างประเทศ พัฒนาระบบการประสานความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ณ จุดเดียว, กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านมนุษยธรรม การปรับปรุงระเบียบกฎหมายด้านมนุษยธรรม การสร้างมาตรฐานบุคลากรในการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือ โดยการจัดให้มีชุดค้นหาและกู้ภัยในเขตเมืองที่มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานของคณะที่ปรึกษาด้านการค้นหาและกู้ภัยในเขตเมืองสากล การจัดทำแผนพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรบุคคลเพื่อรองรับชุดค้นหาและกู้ภัยในเขตเมือง เป็นต้น, กลยุทธ์ที่ 3 เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสาธารณภัยของประเทศ ด้านฐานข้อมูลทรัพยากรเพื่อการจัดการสาธารณภัยระหว่างประเทศ การเชื่อมโยงข้อมูล การจัดการองค์ความรู้ แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาความร่วมมือด้านสาธารณภัย และการขับเคลื่อนความรู้สู่สาธารณะ เป็นต้น และ กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมบทบาทความเป็นประเทศแกนนำด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย แนวทางปฏิบัติในการสร้างความเป็นเลิศด้านวิชาการและปฏิบัติการ แนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบทบาทแกนนำ การส่งเสริม ชุดค้นหากู้ภัยในเขตเมือง ปฏิบัติการทั้งภายในประเทศและภายนอกราชอาณาจักร การสนับสนุนทางวิชาการแก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เป็นต้น

สาระสำคัญที่ 8 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติ การจัดการสาธารณภัย ตามแนวทางการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 จำเป็นจะต้องอาศัยการบูรณาการจากทุกภาคส่วน และกระบวนการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ จำเป็นจะต้องมีการเสริมสร้างและพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสาระของแผนในทุกๆ การบูรณาการและประสานการปฏิบัติกับแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การผลักดันให้มีงบประมาณเชิงบูรณาการที่สอดคล้องกับแผนฯ รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณประจำปีของหน่วยงานต่างๆ ลงสู่ระดับพื้นที่ มีการกำหนดบทบาทของหน่วยงานและเครือข่ายเพื่อร่วมขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนากฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้สอดคล้องกับแผนและมีมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ จะเป็นกระบวนการนำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 รวมทั้งนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแนวทางปฏิบัติต่างๆ ในแผนฯ ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการกำหนด

กลไกและกระบวนการติดตามประเมินผล โดยยึดหลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนา กำหนดให้มีการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับสถาบันการศึกษา ภาคเอกชน องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ พร้อมทั้งมีการศึกษาบทเรียนสาธารณสุขภัยที่ผ่านมา ซึ่งจะนำไปสู่การขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ที่มีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ รวมทั้งอาจมีการทบทวนและปรับปรุงแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขภัยแห่งชาติในโอกาสต่อไป (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย, 2557)

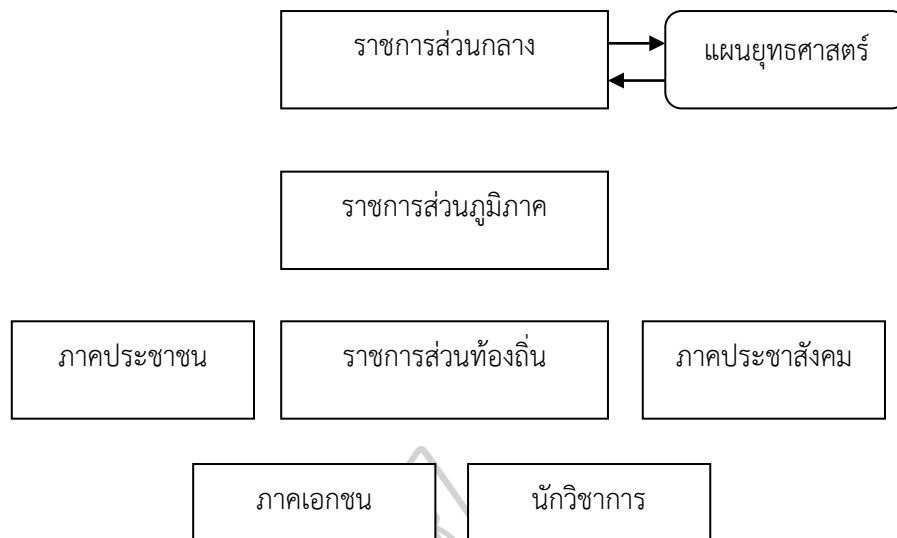
แผนยุทธศาสตร์ในการจัดการภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่มีลักษณะเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศอื่นๆ ที่ต้องมีการจัดโครงการเพื่อการทำงานให้เกิดผลในทางปฏิบัติด้วย ซึ่งลักษณะของโครงสร้างองค์การเพื่อปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 โดยแผนผังความเชื่อมโยงการปฏิบัติร่วมกับหน่วยต่างๆ มีลักษณะดังนี้

ภาพที่ 22 แผนผังการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐในการจัดการภัยพิบัติ

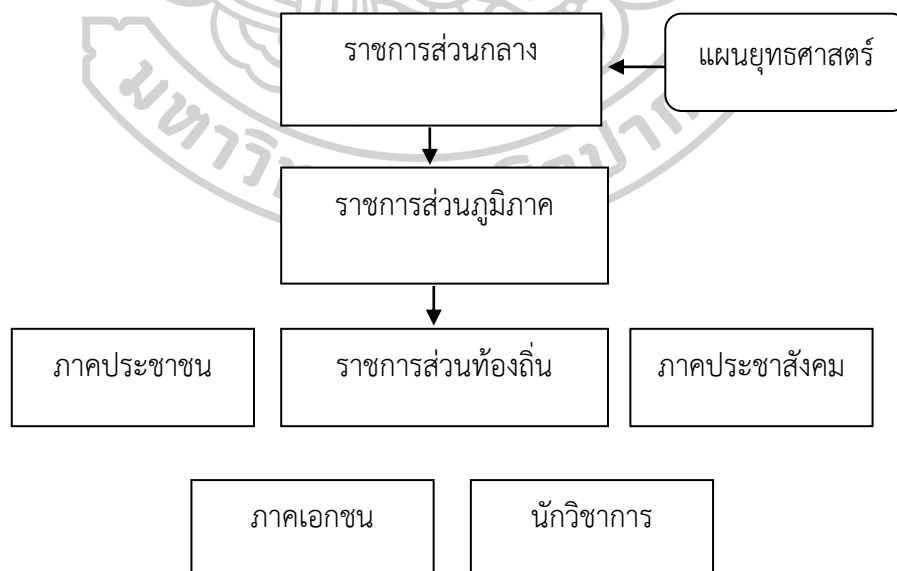
ที่มา: (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย, 2557)

จากภาพและการพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ในการจัดการภัยพิบัติ พ.ศ. 2558 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่มีลักษณะเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์ของประเทศอื่นๆ ซึ่งเน้นการใช้อำนาจในการจัดการจากบนลงล่าง (Top-Down) การปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์ในลำดับถัดไปได้ดังภาพนี้

ภาพที่ 23 การได้มาซึ่งแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นถึงกระบวนการในการสร้างแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยที่การก่อรูปของแผนยุทธศาสตร์ขาดการมีส่วนร่วมของราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น นักวิชาการ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ในการเข้าไปมีส่วนร่วมกันในการสร้างแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งแผนที่เกิดจากล่างขึ้นสู่บนนี้จะส่งผลต่อการนำแผนไปสู่การปฏิบัติงานด้วย ดังแสดงได้ดังในภาพนี้

ภาพที่ 24 การปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย
ที่มา: สังเคราะห์ขึ้นโดยผู้วิจัย

จากภาพแสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติในประเทศไทยที่ราชการส่วนกลางจะต้องนำแผนยุทธศาสตร์มาใช้อำนาจบังคับบัญชากับราชการส่วนภูมิภาค และบังคับบัญชาราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติกับภาคนักวิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมต่อไป ซึ่งไม่เกิดขึ้นง่ายนัก เนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างแผนยุทธศาสตร์มาตั้งแต่ต้น และแผนยุทธศาสตร์ที่ถูกส่งมาจากราชการส่วนกลางนั้นอาจไม่มีความสอดคล้องกับสภาพของภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่นั้นๆ ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องไปยังการปฏิบัติตามแผนได้ ทวีดา กมลเวช กล่าวว่าการบริหารจัดการภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพนั้น การทำความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน ศักยภาพ และทรัพยากรของหน่วยงานต่างๆ ทั้งที่ระบุอย่างเป็นทางการในโครงสร้าง และที่จะเข้าสู่เครือข่ายความช่วยเหลืออีกหลากหลายหน่วยงานนั้น มีความสำคัญต่อการการเข้าสู่ปฏิบัติการในการจัดการภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉินมากที่สุด (ทวีดา กมลเวช, 2556b)

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ในส่วนของการศึกษาสภาพแวดล้อม ความต้องการ เพื่อกำหนดเป็นร่างยุทธศาสตร์ต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จำเป็นต้องมีการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบายด้วยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการวิจัยเชิงนโยบาย

จากการศึกษาแนวคิดผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) คือ กระบวนการศึกษาปัญหาพื้นฐานทางสังคม บริบทที่เกี่ยวข้อง แนวคิดพื้นฐานด้านนโยบาย เทคนิคและวิธีการพยากรณ์ผลกระทบ ระเบียบวิธีทางนโยบาย รวมทั้งการพัฒนาเพื่อสร้างตัวแบบนโยบายและพยากรณ์ผลกระทบของนโยบายเพื่อให้ได้ข้อเสนอของนโยบาย รวมทั้งการพัฒนาการสร้างตัวแบบนโยบายและพยากรณ์ผลกระทบนโยบายเพื่อให้ได้ข้อเสนอของนโยบายที่เน้นการปฏิบัติที่เป็นไปได้

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงนโยบาย คือ วิธีการวิจัยแบบหนึ่งที่เน้นการศึกษาปรากฏการณ์พื้นฐานขององค์การและบริบทแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับองค์การเพื่อสรรค์สร้างตัวแบบนโยบายที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาองค์การ

พัฒนาการของการวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยเชิงนโยบายเกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน มีพัฒนาการแบ่งออกเป็น 3 ช่วงระยะเวลา คือ ระยะที่ 1 ช่วงการทดลองในการวิจัยเชิงนโยบาย ระหว่าง ค.ศ. 1930-1960 เป็นช่วงเวลาที่ภาครัฐบางส่วนไม่เห็นด้วยกับกระบวนการวิจัยเชิงนโยบายทำให้ไม่ได้รับการพัฒนาทักษะในด้านการวิจัยเชิงนโยบายและการนำ

ผลการวิจัยเชิงนโยบายไปใช้ ระยะที่ 2 ช่วงการค้นหาทางเลือกในเชิงนโยบาย ระหว่าง ค.ศ. 1960-1980 เป็นช่วงเวลาที่ภาครัฐบางส่วนหันมาให้ความสนใจในการนำข้อมูลจากผลการวิจัยเชิงนโยบายไปใช้ในการวิเคราะห์หาทางเลือกที่ดี แต่อย่างไรก็ตามในช่วงเวลานี้การวิจัยเชิงนโยบายก็ยังไม่สามารถสะท้อนการแก้ไขปัญหาให้กับภาครัฐได้ชัดเจนนัก และระยะที่ 3 ช่วงการสนับสนุนกระบวนการเชิงนโยบาย นับตั้งแต่ ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา ภาครัฐหันมาให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินนโยบายจากหลายภาคส่วนหลายรูปแบบ นำไปสู่การกำหนดนโยบายจากภาครัฐอย่างจริงจัง โดยการกำหนดเป็นตัวบ่งชี้ต่างๆ ขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยเชิงนโยบายมีลักษณะสำคัญดังนี้ 1) เป็นการศึกษาเริ่มต้นจากปัญหาสังคมแล้วเปลี่ยนเป็นปัญหาการวิจัย 2) เป็นการศึกษาองค์ประกอบ/กระบวนการนโยบายโดยใช้วิธีการศึกษาแบบอนุกรมเฉพาะเรื่อง 3) เป็นการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมองค์การที่กำลังเผชิญอยู่ เป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อองค์การ 4) ต้องอาศัยความรู้แบบสหวิทยาการ รวมทั้งมีข้อช่วยในการศึกษาแบบหลายมิติเป็นพหุนิยม 5) เป็นการศึกษาปัจจัยหรือตัวแปรที่เปลี่ยนแปลงได้และตอบสนองความต้องการขององค์การ และ 6) เป็นการนำนโยบายในแต่ละด้าน เช่น นโยบายด้านเศรษฐกิจ นโยบายด้านการศึกษา นโยบายด้านการเมือง มาศึกษาว่ามีเนื้อหาสาระอย่างไร

ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบายนั้นกล่าวโดยสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมหรือองค์การที่กำลังเผชิญอยู่ โดยต้องอาศัยองค์ความรู้หลากหลายสาขาวิชาหรือความรู้แบบสหวิทยาการในการแก้ไขปัญหา โดยลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงนโยบายที่สำคัญคือการวิจัยเชิงนโยบายมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบาย

ประเภทของการวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยเชิงนโยบายไว้ 3 ประเภท ได้แก่ 1) การศึกษานโยบาย (Policy Studies) จะเป็นการวิจัยที่เน้นการพรรณานโยบาย อธิบายนโยบายที่เป็นอยู่และประเมินผลนโยบาย 2) การวิเคราะห์นโยบาย (Policy Analysis) เป็นการวิเคราะห์นโยบายอย่างเป็นระบบซึ่งใช้ได้ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และ 3) การประเมินนโยบาย (Policy Evaluation) เป็นการประเมินผลทางเลือกของนโยบาย รวมถึงการประเมินผลแผนงานและโครงการต่างๆ

การวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นการวิจัยเชิงนโยบายที่เน้นการวิเคราะห์นโยบายด้านการจัดการภัยพิบัติของรัฐไทยที่เกิดขึ้นแล้วเพื่อสรรคสร้างเป็นยุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการในพื้นที่

ประโยชน์ของการวิจัยเชิงนโยบาย

ประโยชน์ของการวิจัยเชิงนโยบาย มีดังนี้ 1) การวิจัยเชิงนโยบายช่วยในการระบุปัญหาและระบุประเด็นสำคัญ 2) การออกแบบการวิจัยเชิงนโยบายช่วยสร้างความเข้าใจประเด็นสำคัญให้เกิดความกระจ่างชัดยิ่งขึ้น 3) การวิจัยเชิงนโยบายช่วยสนับสนุนและเลือกแผนการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด และ 4) การวิจัยเชิงนโยบายช่วยควบคุมกระบวนการและประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินนโยบาย

วิธีดำเนินการวิจัยเชิงนโยบาย

วิธีการในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆดังนี้ 1) การเตรียมการเพื่อการวิจัยเชิงนโยบาย คือ การศึกษาบริบทของปัญหาทั้งในอดีต ปัจจุบันเพื่อกำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ขั้นตอนการเตรียมการเพื่อการวิจัยเชิงนโยบาย ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การเลือกปัญหา โดยเริ่มจากการศึกษาปัญหาให้เกิดความชัดเจนไม่คลุมเครือ ขั้นตอนที่ 2 การจำแนกประเด็นที่สำคัญ โดยต้องแยกประเด็นต่างๆอย่างชัดเจนและทำความเข้าใจประเด็นเหล่านั้นให้อ่องแท้ และขั้นตอนที่ 3 การแสวงหาข้อมูล โดยแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย เพื่อให้ทราบถึงองค์การและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ผลงานวิจัยที่มีการทำแล้ว ผู้ตัดสินใจหลักและผู้ใช้งานวิจัย รวมถึงความคล้ายคลึงกับงานวิจัยอื่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน 2) การออกแบบการวิจัยเชิงนโยบาย สามารถดำเนินการได้ 5 รูปแบบ คือ การออกแบบวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research Design) การออกแบบวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research Design) การออกแบบการวิจัยเชิงสาเหตุ (Causal Research Design) การออกแบบวิจัยเพื่อการประมาณค่า (Estimation Research Design) และการออกแบบการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research Design) และ 3) การดำเนินการวิจัยเชิงนโยบาย เป็นไปตามกระบวนการวิจัยตั้งแต่การเลือกปัญหาการวิจัย การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนและการออกแบบ การสร้างและทดสอบเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงาน การนำเสนอผลงาน และการติดตามการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการพัฒนาและปรับปรุง

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบาย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดมาใช้ในการวิจัยการพัฒนายุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อให้ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นมีความถูกต้องสมบูรณ์ เป็นไปตามแนวคิดการวิจัยเชิงนโยบายที่ได้ทบทวนมา โดยในขั้นตอนแรกผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและบริบทที่เกี่ยวข้องด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้เพื่อนำข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ และสรุปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการร่างยุทธศาสตร์โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ในการศึกษาข้อมูลและการสร้างยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม เมื่อได้ร่างยุทธศาสตร์แล้วนำไปสู่ขั้นตอนสุดท้ายคือการหาข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อนำร่างยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียพิจารณาเพื่อให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์ต่อไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนายุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้นี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยการสังเคราะห์งานวิจัยเพื่อให้เห็นภาพรวมที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยไว้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2545) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่อง “ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ” สำหรับกรณีศึกษาจากต่างประเทศนั้นนครินทร์ได้ศึกษาจำนวน 7 ประเทศด้วย โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกเป็นประเทศหรือรัฐที่ปกครองในรูปแบบรัฐเดี่ยว (unitary state) มี 4 ประเทศ ได้แก่ (1) ฝรั่งเศส (2) สหราชอาณาจักร (3) ญี่ปุ่น และ (4) เกาหลีใต้ กลุ่มที่สองเป็นประเทศที่เป็นรัฐรวมซึ่งปกครองในรูปแบบสหพันธรัฐ (federal state) มี 3 ประเทศ ได้แก่ (1) ออสเตรเลีย (2) สหพันธรัฐเยอรมนี และ (3) สหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยที่สำคัญไว้ 3 ประการ ได้แก่ (1) ศึกษาวิจัยถึงรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่างๆ (2) ศึกษาถึงการปกครองท้องถิ่นแต่ละรูปแบบและให้ความสำคัญแก่การศึกษาในประเด็นเฉพาะในแง่มุมต่างๆ คือ เกณฑ์การจัดตั้งและการยกฐานะ, ภารกิจและอำนาจหน้าที่, แหล่งที่มาของรายได้และระบบการคลัง, ระบบบริหารงานบุคคล, ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น, การตรวจสอบการปฏิบัติราชการ และการควบคุมโดยราชการส่วนกลาง และวัตถุประสงค์ประการที่ (3) แนวโน้มการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอนาคต และมีการวางกรอบของการศึกษาวิจัยซึ่งเป็นแนวทางการวิเคราะห์ใน 3 กรอบใหญ่ๆ ด้วยกัน คือ (1) การศึกษาถึงโครงสร้างภายนอกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐ รวมทั้งองค์กรในระดับชั้นตรงกลางของรัฐกับท้องถิ่น และ (3) การศึกษาระดับชั้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้โดยอาศัยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์เอกสารโดยใช้ข้อมูลทั้งจากหนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ เอกสาร งานวิจัย สิ่งพิมพ์ และข้อมูลจากสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งจากเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อประมวล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า แม้โครงสร้างการบริหารราชการของไทยจะเป็นที่ชัดเจนและเข้าใจกันโดยทั่วไป แต่ในเชิงพฤติกรรมแล้ว พบว่า หน่วยการบริหารในระดับชั้นต่างๆ กลับปรากฏลักษณะของความเหลื่อมล้ำ ซ้อนทับ และสับสนเป็นอย่างมากทั้งในเชิงอำนาจ หน้าที่ ภารกิจ องค์กร และพื้นที่ในการปฏิบัติการ ด้วยเหตุดังนั้น ในการจัดโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินของไทยที่แบ่งออกเป็น 3 ระดับ จึงควรจะมีการจัดวางหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนต่างๆ โดยในงานวิจัยของนครินทร์ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบใน 7 ประเทศ ชี้ว่าโดยทั่วไปกลุ่มประเทศที่มีการจัดโครงสร้างในลักษณะเช่นประเทศไทย มักจะกำหนดให้ราชการส่วนกลางมีบทบาทในฐานะผู้วางหลักนโยบายและรับผิดชอบภารกิจที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับรัฐอื่นๆ ขณะที่ราชการส่วนภูมิภาคจะทำหน้าที่กระตุ้นเร่งเร้า หรือผลักดันนโยบายของรัฐส่วนกลางให้มีการดำเนินไปในทุกพื้นที่ของประเทศ ขณะเดียวกันก็อาจมีบทบาทในฐานะผู้สนับสนุนและช่วยเหลือการราชการส่วนท้องถิ่นในเชิงทรัพยากร เทคนิควิทยาการ และ

ประสานนโยบายระหว่างท้องถิ่นกับส่วนกลาง สำหรับราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ควรจะถูกละทิ้งไปเป็นองค์หลักในฐานะหน่วยปฏิบัติการด้านกิจการสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จึงเป็นที่เข้าใจว่า ราชการส่วนกลาง และการราชการส่วนภูมิภาค ควรจะมีขนาดเล็กลงในอนาคต ขณะที่ราชการส่วนท้องถิ่นควรจะมีการขยายตัวทั้งในเชิงขนาดและภารกิจหน้าที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคตอันใกล้ เช่นในระยะ 5 ปีข้างหน้าระยะหนึ่ง และในอีก 10 ปีข้างหน้า (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2545)

อุดม ทุมไธสิต และคณะ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ตลอดจนรูปแบบที่เหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย โดยศึกษาถึงที่มาและประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่นในต่างประเทศ การวิจัยภาคสนามนั้น ได้ศึกษาจากการสัมภาษณ์ใน 4 ภูมิภาค การสัมภาษณ์ การทำประชาพิจารณ์ ตลอดจนการสำรวจความคิดเห็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ เพื่อทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดยผู้นำท้องถิ่นได้เสนอความเห็น คือ 1) มีความบกพร่องในด้านการติดต่อสื่อสาร เกิดความล่าช้าในการประสานงานทุกระดับชั้น โดยเสนอแนวทางให้ปรับปรุงวิธีการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้เร็วขึ้น 2) ปัญหาด้านการกำกับดูแล การกำหนดบทบาทหน้าที่ของส่วนภูมิภาคที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดความชัดเจนโดยเสนอวิธีแก้ไขให้กำหนดบทบาทหน้าที่ของส่วนภูมิภาคให้ชัดเจน ให้อิสระแก่ท้องถิ่นในการบริหารงาน ไม่ควรมุ่งกำกับตรวจสอบมากเกินไป ควรทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา สนับสนุนการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มาตรฐานในการตรวจสอบการทำงาน (การกำกับดูแล) ของราชการส่วนภูมิภาคและหน่วยงานอื่นต่างกัน เสนอให้สร้างมาตรฐานในการกำกับดูแลให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบ 4) ท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระในการบริหารงาน โดยส่วนราชการส่วนภูมิภาค เข้มงวดตรวจสอบการทำงานมากกว่าให้พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อให้การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีความเชื่อมโยง ประสานงานกับผู้นำท้องถิ่น เสนอให้มีการประชุมประสานแผน/งานระหว่างองค์กรปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ยังผลให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด (จ. ว. อุดม ทุมไธสิต, จำลอง โพธิ์บุญ, 2548)

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติสึนามิ 6 จังหวัด มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาความสำเร็จในการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยการวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามใกล้เคียงกัน โดยส่วนมากภาพรวมเห็นว่าเกิดความสำเร็จในการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ ส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ภาครัฐไม่ได้วางแผนการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม การที่หน่วยงานของรัฐแบ่งออกเป็นส่วนๆ และแต่ละส่วนมีเป้าหมายเฉพาะทำให้ปิดกั้น

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น และไม่คอยเต็มใจรับมอบงานและแบ่งงาน และยังคงค้นพบอีกว่าหน่วยงานภาครัฐมุ่งเน้นการทำงานแบบสั่งการและการควบคุมมากกว่าการประสานงาน และหน่วยงานภาครัฐยังคงติดกันองค์กรอื่นเพื่อครอบครองบทบาทนำแต่เพียงผู้เดียว ส่วนการทำงานของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจพบว่าศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจมีหน้าที่สั่งการและควบคุมตามสถานการณ์เท่านั้น แต่ยังไม่สามารถบรรลุการเป็นศูนย์กลางของการประสานงานได้ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติมี 3 ปัจจัย คือ 1) ประสบการณ์ในการรับมือภัยพิบัติ เป็นปัจจัยที่มีผลทั้งต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติและมีอิทธิพลต่อตัวผู้กำหนดนโยบายและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติด้วย 2) ลักษณะของหน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติที่ดี มีปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่ต้องกล้าตัดสินใจ และต้องสามารถสั่งการใน War Room ได้ ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์การต้องมีการออกแบบโครงสร้างองค์การให้มีความชัดเจนและเป็นเอกภาพ ขณะที่ปัจจัยด้านผู้ปฏิบัติ ต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะที่สำคัญต่อการปฏิบัติงาน ที่เน้นความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและผู้ปฏิบัติงาน และหากหน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากรอาจทำให้หน่วยงานเบี่ยงเบนการใช้ทรัพยากรไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทัศนคติของผู้ปฏิบัติส่งผลต่อการตอบสนองนโยบายไปในทิศทางที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งมีอิสระในการใช้ดุลยพินิจมากกว่าหน่วยงานอื่น และ 3) การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การ พบว่าหน่วยงานนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย การจัดการภัยพิบัติโดยฐานชุมชน หน่วยงานสร้างความไว้วางใจต่อกันโดยใช้ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ ข้อมูลข่าวสารต้องผ่านการตรวจสอบจากแหล่งที่เป็นทางการมีความน่าเชื่อถือและตรวจสอบผ่านเครือข่ายที่หน่วยงานไว้วางใจโดยใช้ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

นิรันดร์ ไชยรัตน์ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายการสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์หลักในการศึกษาพัฒนาการขออนโยบายการสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามหลักการบริหารจัดการสาธารณภัยแนวทาง 2P2R สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้ การวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการของนโยบายด้านการจัดการสาธารณภัยของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พบว่า นโยบายของรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับสาธารณภัยในเรื่องใดนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของบ้านเมืองเป็นหลัก เช่น ช่วงปี พ.ศ. 2477-2519 ให้ความสำคัญกับการป้องกันภัยจากสงคราม เมื่อสงครามโลกสงบลงจึงได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดจากธรรมชาติ แต่การดำเนินงานยังมีลักษณะต่างคนต่างทำตามบทบาทภารกิจของหน่วยงานต่างๆ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2545 มีการรวมหน่วยงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเข้าไว้ด้วยกันภายใต้หน่วยงานใหม่ คือ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งมีการแบ่งโครงสร้างกรม และมียุทธศาสตร์การดำเนินงานตามวิสัยทัศน์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสากล ส่วนหลักการบริหารจัดการสาธารณภัยแนวทาง 2P2R เพิ่งมีการประกาศเป็นนโยบายการจัดการสาธารณภัยในช่วงที่ประเทศไทยต้องเผชิญมหาอุทกภัยครั้งใหญ่ในปี พ.ศ. 2554 ซึ่งสาระสำคัญของหลักการนี้ไม่ได้มีความแตกต่างจากวิสัยทัศน์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสากลแต่ประการใด และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงอำนาจการบริหารประเทศ ได้มีการประกาศยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการป้องกันและ

บรรเทาสาธารณภัยใหม่ แต่สาระสำคัญยังคงสอดคล้องกับวัฏจักรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสากล แต่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือกับต่างประเทศเป็นการเพิ่มเติมจากเดิม การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ ทักษะ และ การยอมรับหลักการบริหารจัดการสาธารณภัย ตามแนวทาง 2P2R ไปปฏิบัติของเจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและหน่วยงานเครือข่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับหลักการดังกล่าวเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นหลักการเดียวกันกับวัฏจักรป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสากล ส่วนทัศนคติอาจมีความแตกต่างกันไปตามปัจเจกบุคคลที่เกิดจากการรับรู้สาระสำคัญของหลักการฯ ผ่านการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคในระหว่างปฏิบัติงาน ส่วนการยอมรับหลักการฯ ไปปฏิบัติไม่มีความแตกต่างกันแต่ประการใด เนื่องจากสาระสำคัญของหลักการฯ สอดคล้องกับภารกิจของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอยู่แล้ว ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการนำหลักการบริหารจัดการสาธารณภัยตามแนวทางแบบ 2P2R ไปสู่การปฏิบัติ พบว่า มีปัญหาในทางปฏิบัติหลายด้าน ทั้งกฎหมายและระเบียบต่างๆที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน งบประมาณ เครื่องมือเครื่องใช้ และกำลังคนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ผลการศึกษาดังกล่าว ผู้ศึกษาขอเสนอให้นำความรู้ด้านการสื่อสารมาใช้วางแผนการกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อให้การสื่อสารนโยบายประสบความสำเร็จมากขึ้น เพิ่มการสื่อสารแนวราบ สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับภาพลักษณ์ในการเป็นหน่วยงานกลางด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงภาพลักษณ์ความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบวางแผนออกแบบโครงสร้างการป้องกันสาธารณภัยของประเทศทั้งระบบ เพิ่มสื่อประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะการนำสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร และรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการป้องกันภัย ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องของภาครัฐ (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558)

กันตา วิลาชัย (2553: 253-447) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในการบริหารงานผังเมืองของจังหวัดภูเก็ต โดยกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ 1) ศึกษาภารกิจการบริหารงานผังเมืองของจังหวัดภูเก็ต 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในการบริหารงานผังเมืองของจังหวัดภูเก็ต ทั้งในระดับการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และ 3) เพื่อแสวงหาข้อเสนอแนะด้านองค์การเพื่อการบริหารงานผังเมืองของจังหวัดภูเก็ต โดยใช้วิธีการศึกษา ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร การสำรวจพื้นที่ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัยพบว่า 1) การผังเมืองประกอบด้วยกระบวนการ 2 กระบวนการ ได้แก่ งานวางแผนและผัง และการนำผังไปปฏิบัติ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานทั้งเป็นราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 2) ในกระบวนการวางแผนและผังนั้น มีการดำเนินการร่วมกันระหว่างทุกภาคส่วนเป็นอย่างดี โดยกระทำการผ่านคณะกรรมการที่ปรึกษาผังเมืองรวมซึ่งเป็นกรรมการระดับพื้นที่ วางผังและผ่านการพิจารณากลับกรองจากคณะกรรมการในส่วนกลางที่มีชื่อว่าคณะกรรมการผังเมือง 3) ในกระบวนการนำผังไปปฏิบัตินั้น พบว่า ผังเมืองมิได้มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานการพัฒนาให้เป็นไปตามผัง ซึ่งผลการศึกษานำไปสู่ข้อเสนอแนะให้ 1) ผังเมืองต้องมี

สถานะภาพเป็นแผนการพัฒนารวมของพื้นที่และทุกหน่วยงานต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองนี้ และ 2) การบริหารงานผังเมืองของจังหวัดภูเก็ตต้องมีคณะกรรมการดำเนินงานทั้งในกระบวนการวางแผนและผัง และการปฏิบัติให้เป็นไปตามผัง (กันตา วิลาชัย, 2553)

เพิ่มพร รามเมฆ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานภายใต้ นโยบายการกระจายอำนาจ งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติโดย อาศัยชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาเทศบาลนครปากเกร็ด ในมิติของการกระจายอำนาจและลักษณะการมีส่วนร่วม ของชุมชน โดยศึกษาเปรียบเทียบผ่านการจัดการอุทกภัยในปี พ.ศ. 2538 และปี พ.ศ. 2554 ของ เทศบาลนครปากเกร็ด เพื่อทำความเข้าใจสภาพปัญหาด้านการกระจายอำนาจและการจัดการภัยพิบัติของ ท้องถิ่น พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไข ผู้ศึกษาอาศัยการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการดำเนินการ ศึกษาวิจัยภาคสนามด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนา กลุ่ม โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครปากเกร็ดที่ ปฏิบัติงานด้านการจัดการอุทกภัย ประธานชุมชน พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบข้อมูล ผล การศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของหน่วยวิเคราะห์ระดับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความ แตกต่างต่อประเด็นความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติ กล่าวคือ ประชาชนทั่วไปเห็นว่าการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการอุทกภัยได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่า ความเป็นอิสระในการจัดการตนเองเป็น ปัจจัยหลักที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการอุทกภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการมีส่วนร่วม และความ เป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงช่วยยกระดับความสามารถในการจัดการภัยพิบัติ โดยอาศัยชุมชนเป็นฐานของเทศบาลนครปากเกร็ดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากความแตกต่าง ของการจัดการอุทกภัยในปี พ.ศ. 2538 กับปี พ.ศ. 2554 เมื่อเทศบาลนครปากเกร็ดมีอิสระในการจัดการ ตนเองเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดทำให้สามารถระดมทรัพยากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการป้องกัน อุทกภัย และบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่อง แม้ว่าท้องถิ่นจะมีข้อจำกัดด้านอัตรากำลังของบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญ และปัญหาความล่าช้าในการจัดการภัยพิบัติ แต่ด้วยความร่วมมือทั้งจากชุมชน อาสาสมัคร ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเรียนรู้จากอุทกภัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสามารถ ของผู้นำ และความเสียสละของประชาชนจึงสามารถวางแผนล่วงหน้าได้อย่างเป็นระบบผ่านนครปากเกร็ด โมเดล ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ภาครัฐควรถ่ายโอนทรัพยากรด้านการจัดการอุทกภัยให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพที่เป็นต้นแบบในด้านการจัดการภัยพิบัติ นอกจากนี้ควรพัฒนาข้อมูล สถานการณ์อุทกภัย ระดับน้ำ และระบบการสื่อสาร เพื่อเป็นประโยชน์กับการประสานงานกันของทุกภาค ส่วน ขณะเดียวกันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเตรียมความพร้อมเพื่อรับการถ่ายโอนภารกิจจาก ส่วนกลาง โดยเริ่มจากการปรับปรุงโครงสร้างองค์การให้มีความเฉพาะด้าน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมใน ลักษณะของเครือข่าย พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกด้านความปลอดภัยให้กับชุมชนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557)

ชูวงศ์ อุบลี (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ: กรณีศึกษาอาคารเคหะชุมชนเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับภัยพิบัติและการบริหารจัดการภัยพิบัติ (2) ความพร้อมและการเตรียมความพร้อมในการรองรับภัยพิบัติที่มีแนวโน้มจะเกิดขึ้นของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย (3) แนวทางวิธีการ ในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติ และ (4) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 420 คน การดำเนินการวิจัยประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-square) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.5 ซึ่งประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป spss สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ผลในรูปของการบรรยายเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1. ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับสาเหตุของการเกิดภัย ความหมายของภัยพิบัติ ประเภทของภัยพิบัติ แต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลให้กับตนเองเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และขาดความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยพิบัติ 2. ประชาชนไม่มีการเตรียมความพร้อม ทำให้ขาดศักยภาพที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการให้ความรู้กับประชาชนเพื่อให้เกิดความพร้อมและสามารถรับมือกับภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ 3. ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมและการฝึกซ้อมแผนการบริหารจัดการภัยพิบัติจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้น 4. ประชาชนมีความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา แต่พบข้อจำกัดคือ ประชาชนยังไม่มีศักยภาพเพียงพอในการที่จะเข้าไปร่วมในการแก้ปัญหา ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ 5. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ไม่มีผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ ในขณะที่อายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ 6. จากการทดสอบสมมติฐานที่ 2 และ 3 พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติและการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการภัยพิบัติ ข้อเสนอแนะจากการศึกษา ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ 1. หน่วยงานภาครัฐควรที่จะมีการศึกษาถึงความต้องการ และความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในแต่ละพื้นที่เสี่ยงภัย พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของประชาชนให้ประชาชนมีความพร้อม ด้วยวิธีการฝึกอบรมให้ความรู้และการฝึกซ้อมการบริหารจัดการภัยพิบัติ เพื่อให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนรับทราบถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งควรที่จะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการบริหารจัดการภัยพิบัติ ทั้งในเรื่องของการวางแผนการป้องกัน และการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยที่อาจเกิดขึ้นกับท้องถิ่นที่ตนเอง

อาศัย ข้อเสนอแนะต่อบทบาทของประชาชน 1. ประชาชนจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญของการเตรียมความพร้อมระดับบุคคลในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติ และจะต้องสร้างเครือข่ายในระดับชุมชนให้เกิดความพร้อมในการร่วมกันสร้างแนวทางปฏิบัติ และจะต้องเร่งสร้างเครือข่ายในระดับชุมชนให้เกิดความพร้อมในการร่วมกันสร้างแนวทางปฏิบัติสำหรับการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาภัยร่วมกัน พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ 2. ประชาชนต้องมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภัยพิบัติอย่างต่อเนื่อง เช่น เครื่องมือ อุปกรณ์ ช่องทางการติดต่อประสานงาน หรือการอบรมให้ความรู้ และการฝึกซ้อมแผนอย่างต่อเนื่อง (ชูวงศ์ อุบลลี, 2551)

ภิมพศ น้อมชอบ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนครเกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัย การจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน การบรรเทาสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย (2) ศึกษาการดำเนินการบริหารงานป้องกันสาธารณภัยเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ การบริหารกิจกรรมตอบรับหลังอุบัติเหตุ การบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ การบริหารงานบุคคล และการบริหารระบบสารสนเทศ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กับการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 1,730 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัล ผลการวิจัยพบว่า (1) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การป้องกันสาธารณภัย แนวทางการวางแผนเพื่อรับสาธารณภัยของหน่วยงาน การบรรเทาสาธารณภัย และการจัดการรับเหตุการณ์ฉุกเฉินตามลำดับ (2) การบริหารงานป้องกันสาธารณภัย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีการบริหารงานบุคคลเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ การบริหารกิจกรรมตอบรับหลังเกิดอุบัติเหตุ การบริหารองค์การแห่งการเรียนรู้ การบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ และการบริหารสารสนเทศ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานสาธารณภัย ดังนี้ (3.1) สัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมก่อนเกิดอุบัติเหตุ ในด้านการป้องกันอุบัติเหตุ ได้แก่ การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ การวางแผน กฎหมายรองรับบรรเทาสาธารณภัย หน่วยงานส่งเสริม และเกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น ด้านการบริหารจัดการป้องกันอุบัติเหตุ ได้แก่ การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ การวางแผน ปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบๆพื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือ และเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ด้านการรับมืออุบัติเหตุ ได้แก่ การประสานงาน และเชื่อมโยงเครือข่าย การจัดทำแผนรับสาธารณภัย เกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตราย (3.2) สัมพันธ์กับการบริหารกิจกรรมหลังเกิดอุบัติเหตุ ในด้านกิจกรรมตอบรับเหตุการณ์ฉุกเฉิน ได้แก่ การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย ปัจจัยพื้นฐานของสังคมรอบๆพื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือ ด้านผลที่ตามมาหลังเหตุการณ์ ได้แก่ การประสานงานและเชื่อมโยง การกำหนดนโยบาย และแผนสาธารณภัย การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ ระบบขนส่งการเงิน เกณฑ์พื้นฐานการปฏิบัติงานเพื่อ

ความปลอดภัย และเกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตราย (3.3) สัมพันธ์กับการบริหารองค์การแห่งการ เรียนรู้ ในด้านการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อม รับสถานการณ์ การเงิน และเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ด้านการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ได้แก่ การประสานงานและเชื่อมโยง การวางแผนดำเนินการ ระบบขนส่ง และการเงิน ด้านกลยุทธ์องค์การ แห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย ปัจจัยพื้นฐานของสังคมนาฬิกาพื้นที่เพื่อขอ ความช่วยเหลือ และเกณฑ์พื้นฐานการคาดคะเนอันตรายที่อาจเกิดขึ้น (3.4) สัมพันธ์กับการบริหารงาน บุคคล ในด้านสมรรถนะในระดับองค์กร ได้แก่ การติดตามประเมินผล และเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อ ความปลอดภัย ด้านสมรรถนะในระดับหน่วยงาน ได้แก่ การประสานและเชื่อมโยงเครือข่าย การวางแผน ดำเนินการ ปัจจัยพื้นฐานของสังคมนาฬิกาพื้นที่เพื่อขอความช่วยเหลือ และเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อ ความปลอดภัย (3.5) สัมพันธ์กับการบริหารระบบสารสนเทศ ในด้านการประสานจัดเก็บและรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ การประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย และกฎหมายรองรับบรรเทา สาธารณภัย ด้านการจัดทำ Web Page ได้แก่ การกำหนดนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ และการ ประสานงานและเชื่อมโยงเครือข่าย ด้านการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ การเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ การติดตามประเมินผล การเงิน และเกณฑ์พื้นฐานปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิง เส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 (ภิรมพศ น้อมชอบ, 2550)

กอบกุลณ์ คำปลอด (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยของเทศบาลที่มี พื้นที่ติดต่อกันในจังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการสา ธารณภัยด้านอุทกภัยของเทศบาลตำบลหนองหอย เทศบาลตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลหนองผึ้ง และ เทศบาลตำบลท่าวังตาล 2) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยในเขตพื้นที่ติดต่อกันระหว่าง เทศบาลตำบลหนองหอย เทศบาลตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลหนองผึ้ง และเทศบาลตำบลท่าวังตาล 3) เพื่อศึกษาผลกระทบภายนอกที่เกิดจากการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยในเขตพื้นที่ติดต่อกันระหว่าง เทศบาลตำบลหนองหอย เทศบาลตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลหนองผึ้ง และเทศบาลตำบลท่าวังตาล การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการโดยใช้การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ และการสนทนากลุ่มในเรื่องการจัดการสา ธารณภัยด้านอุทกภัยของเทศบาลที่มีพื้นที่ติดต่อกันในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ เทศบาลตำบลหนองหอย เทศบาลตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลหนองผึ้ง และเทศบาลตำบลท่าวังตาล ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 5 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มปฏิบัติการประจำ กลุ่มอาสาสมัคร ตัวแทนประชาชน และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยของเทศบาลตำบลหนองหอย เทศบาลตำบลป่าแดด เทศบาลตำบลหนองผึ้ง และเทศบาลตำบลท่าวังตาล ประกอบด้วย 4 กระบวนการ ได้แก่ การเตรียมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การจัดการในภาวะฉุกเฉิน การอพยพ และการฟื้นฟู บูรณะ โดยมีเนื้อหาตามแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เหมือนกัน แต่มีความ แตกต่างกันในลักษณะการปฏิบัติการ 2) แนวทางการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยในพื้นที่ติดต่อกันระหว่าง เทศบาล แบ่งเป็น 2 กรณีคือ เทศบาลตำบลหนองหอยและเทศบาลตำบลป่าแดดมีการประสานงานอย่างไม่ เป็นทางการในด้านข่าวสารอุทกภัยและขอความช่วยเหลือในด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่วนเทศบาลตำบลหนองผึ้ง

และเทศบาลตำบลท่าวังตาลมีความร่วมมือในการฝึกซ้อมแผนบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือบรรเทา อุทกภัย การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และบุคลากร ซึ่งเกิดขึ้นตามความตกลงร่วมกันระหว่างองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทั้งหมดในเขตอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ 3) ผลกระทบภายนอกที่เกิดจากการจัดการสาธาณภัยด้านอุทกภัยในเขตพื้นที่ติดต่อกันระหว่างเทศบาล พบว่า การสร้างผนังคอนกรีตของเทศบาลตำบลป่า แดด ส่งผลให้เทศบาลตำบลท่าวังตาลและประชาชน ได้รับผลกระทบภายนอกเชิงลบ และมีผลกระทบต่อการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยของเทศบาลตำบลท่าวังตาล จากกรณีศึกษาดังกล่าวมีข้อเสนอแนะเพื่อ การพัฒนาการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยของเทศบาลที่มีพื้นที่ติดต่อกันในจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ 1) เทศบาลควรมีแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเฉพาะด้านอุทกภัย โดยให้ความสำคัญ กับกิจกรรมก่อนและหลังเกิดอุทกภัย ทั้งนี้หน่วยงานภาครัฐควรมอบอำนาจและเอกภาพให้กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัย 2) ควรมีแผนปฏิบัติการในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยด้านอุทกภัยในเขตพื้นที่ติดต่อกันระหว่างเทศบาล และบูรณาการร่วมกันทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังการเกิดภัย (กอบกุลณ์ คำปลอด, 2557)

ศิริรักษ์ สิงหเสม (2554) งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาสภาพทางนโยบายและการจัดการภัยพิบัติ จากอุทกภัยโดยศึกษาถึงบทบาทหน้าที่และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงทางนโยบายและการจัดการ ตลอดจนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากกรณีศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลทาง นโยบายและการจัดการภัยพิบัติจากอุทกภัย จากการศึกษาพบว่าสาระสำคัญของนโยบายการจัดการภัย พิบัติจากอุทกภัยภายใต้กรอบพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 รวมทั้งนโยบาย และแผนปฏิบัติการอื่นที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะความเป็นนโยบายแบบบูรณาการ ในลักษณะของการสร้างการ มีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐทุกฝ่ายและสร้างแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กระนั้นก็ตาม การบูรณาการทางนโยบายมิได้แสดงถึงการบูรณาการทางบทบาทหน้าที่ของเหล่าตัวแสดงที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในทางนโยบายให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เนื่องจากเงื่อนไขทางทรัพยากรในการบริหารจัดการยังม ีความไม่ลงรอยกันอยู่ ส่งผลให้แต่ละตัวแสดงต้องแสดงบทบาทหน้าที่ซ้ำซ้อนกันและเกิดความสับสนเปลืองทาง ทรัพยากรในการบริหารจัดการภัยพิบัติจากอุทกภัย ขณะที่การศึกษาในส่วนของการจัดการภัยพิบัติจาก อุทกภัยในระดับพื้นที่พบว่าความร่วมมือระหว่างตัวแสดงที่เกิดขึ้นในขณะเกิดภัยอยู่ในเพียงระดับของการ ประสานการปฏิบัติร่วมกันเท่านั้นซึ่งไม่ได้เป็นไปตามโครงสร้างการบริหารจัดการที่ถูกกำหนดไว้ในขั้นต้น ส่งผลให้การจัดการภัยพิบัติจากอุทกภัยยังไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางนโยบายและการจัดการที่ ต้องการให้เกิดความร่วมมือของเหล่าตัวแสดงในระดับพื้นที่ในสถานการณ์จริง (ศิริรักษ์ สิงหเสม, 2554)

ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและ บรรเทาอุทกภัย กรณีศึกษา: จังหวัดชุมพร และจังหวัดสงขลา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการสร้างความร่วมมือและรูปแบบความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อ ป้องกันและบรรเทาอุทกภัยของจังหวัดชุมพรและจังหวัดสงขลา (2) เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย และ (3) เพื่อศึกษาหาตัว แบบความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติ ได้สิ่งที่ศึกษา ได้แก่ (1) กระบวนการสร้างความร่วมมือ ประกอบด้วย การร่วมในการค้นหาปัญหา การร่วมในการวางแผน การร่วมในการดำเนินการ และการร่วมในการติดตามประเมินผล (2) รูปแบบความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติ ประกอบด้วย รูปแบบ Jurisdiction-based management, Top-Down, Donor-recipient และ Reactive (3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของความร่วมมือ ประกอบด้วย ด้านสถานการณ์ ด้านขีดความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และความเข้มแข็งของชุมชน ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านงบประมาณ การศึกษานี้มุ่งเน้นที่ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันอุทกภัยและบรรเทาอุทกภัย โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติตั้งแต่ก่อนเกิดเหตุ (pre-incident) ระหว่างเกิดเหตุ (during-incident) และหลังเกิดเหตุ (post-incident) เพื่อให้ได้มาซึ่งกระบวนการสร้างความร่วมมือและรูปแบบความร่วมมือที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพเชิงการบริหาร และเกิดประสิทธิภาพต่อผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยพิบัติในด้านชีวิตและทรัพย์สินที่ลดลง การศึกษาครั้งนี้จึงไม่ใช่เป็นเพียงการชี้ให้เห็นถึงความร่วมมือในการบริหารจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยเพียงด้านเดียวแต่ได้ให้ความสำคัญในการหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ผู้วิจัยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพเป็นหลักโดยใช้รูปแบบในการวิจัย 2 วิธี คือ (1) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) เพื่อเข้าถึงทัศนคติความรู้สึก ความคิด แลเจตนาของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key-informants) และ (2) การวิจัยเอกสารเพื่อทราบประวัติความเป็นมาการดำเนินงานที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน รายละเอียดของโครงการรวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในเขตจังหวัดชุมพรและจังหวัดสงขลา ผลการศึกษาพบว่ากระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการของจังหวัดชุมพรและจังหวัดสงขลา ภายใต้กรอบของภาครัฐ คือ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งมีพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นตัวกำหนดภารกิจว่าต้องดำเนินการอย่างไร ใน 3 สถานการณ์ ซึ่งได้แก่ ก่อนเกิดเหตุ (pre-incident) ระหว่างเกิดเหตุ (during-incident) และหลังเกิดเหตุ (post-incident) โดยมีกระบวนการสร้างความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติ คือ ร่วมในการค้นหาปัญหา ร่วมในการวางแผน ร่วมในการดำเนินการ และร่วมในการติดตามประเมินผล โดยที่จังหวัดสงขลามีกระบวนการสร้างความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเต็มรูปแบบมากกว่า มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติของจังหวัด โดยเฉพาะชุมชน ได้ดำเนินการจัดทำแผนชุมชนรับมือและป้องกันอุทกภัยซึ่งเกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจของชุมชนเอง ด้านรูปแบบความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยของจังหวัดชุมพร และจังหวัดสงขลาพบว่า เป็นรูปแบบผสมระหว่าง Jurisdiction-based Management, Top-Down, Donor-recipient และ Reactive โดยมีรูปแบบที่เหมาะสมที่สุดคือ Jurisdiction-based Management เนื่องจากเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยให้ประสบความสำเร็จและเป็นรูปธรรมและมีการพึ่งพาซึ่งกันและกันด้านทรัพยากร โดยที่จังหวัดสงขลามีรูปแบบครบทั้ง 4 รูปแบบ ส่วนจังหวัดชุมพรมีเพียง 3 รูปแบบ ยกเว้น

รูปแบบ Donor-Recipient ซึ่งเป็นรูปแบบที่มีการสนับสนุนเงินจากองค์กรภายนอกจังหวัด โดยในความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยนี้ มีปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติ พบว่ามี 8 ปัจจัย ได้แก่ ด้านสถานการณ์ ด้านขีดความสามารถ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการบริหารงาน ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและความเข้มแข็งของชุมชน ด้านกระบวนการเรียนรู้ และด้านงบประมาณ จากการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งนำมาบูรณาการกับแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ทบทวนวรรณกรรมมาจัดทำเป็นตัวแบบ (model) ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ซึ่งตัวแบบนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติต่างๆได้ ซึ่งจะเกิดประโยชน์ต่อภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการ หรือผู้สนใจได้โดยตรง (ทวิศักดิ์ ธนเดโชพล, 2558)

พุทธิวิมล คชรัตน์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องนาเหรงโมเดล: ความสำเร็จในการรับมือภัยพิบัติงานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยที่ทำให้ชุมชนตำบลนาเหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราชประสบความสำเร็จในการรับมือกับภัยพิบัติที่เกิดจากอุทกภัยและดินถล่ม ในปี พ.ศ. 2554 และ 2) ปัญหาและอุปสรรคระหว่างกรรับมือกับภัยพิบัติดังกล่าว รวมทั้งข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขเพื่อการรับมือที่ดีกว่าในอนาคต การศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่ม กลุ่มแรกได้มาจากการเลือกแบบ snowball Sampling จำนวน 34 คน ประกอบด้วยผู้อาวุโสของชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ปราชญ์ชาวบ้าน ครู และผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการความรู้ในชุมชน ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ และอาสาสมัครประเภทต่างๆ การเก็บข้อมูลในกลุ่มนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มที่สองที่ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จำนวน 10 คน ประกอบด้วย คณะผู้บริหาร สมาชิกสภา และข้าราชการของเทศบาลตำบลนาเหรง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในกลุ่มนี้คือการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลพบ 4 กลุ่มปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการรับมือกับภัยพิบัติอุทกภัยและดินถล่มในตำบลนาเหรง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย (1) การจัดการ (ความสามารถในการบริหารจัดการ การเตรียมความพร้อม และการทำงานแบบบูรณาการร่วมกับเครือข่าย) (2) การปฏิสัมพันธ์ (การติดต่อสื่อสารและการช่วยเหลือจากภายนอก) (3) ตัวแสดง (ประสบการณ์/การเรียนรู้ของคนในชุมชน การพึ่งตนเองของประชาชนในชุมชน บทบาทของผู้นำ และอาสาสมัครที่มีความสามารถ) และ (4) ทุนทางสังคม (ความสัมพันธ์ทางสังคมและความร่วมมือของประชาชนในชุมชน) ในส่วนของปัญหาและอุปสรรคประกอบด้วย 1) ปัญหาด้านการจัดการทรัพยากรและการติดต่อประสานงาน 2) ปัญหาด้านการจัดการภาวะฉุกเฉิน และ 3) ปัญหาการช่วยเหลือประชาชนหลังน้ำลด นอกจากนี้แนวทางในการรับมือภัยพิบัติที่ดีกว่าในอนาคต ประกอบด้วย 1) การจัดการโครงสร้างองค์กรและภาระหน้าที่ให้เหมาะสมกับการบริหารจัดการภาวะฉุกเฉิน 2) การบูรณาการแผนการจัดการภัยพิบัติ 3) การสร้างเครือข่ายภาคประชาชน 4) การปรับปรุงวิธีการ/มาตรการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและกระบวนการฟื้นฟูเยียวยา 5) การปรับปรุงกระบวนการอพยพ 6) การส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนภัยพิบัติ 7) การจัดการความรู้และการฝึกอบรมทักษะ 8) การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย และ 9) การเชิดชูยกย่องคนดี เสียสละ (พุทธิวิมล คชรัตน์, 2557)

งานวิจัยในต่างประเทศ

คยว ทู เมีย ฮัน (Kyaw Thu Mya Han, 2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการภัยพิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในประเทศพม่า: ศึกษาเฉพาะกรณีพายุไซโคลนนาร์กีสที่มีต่อชุมชนในเขตโบกาเล เมืองอิระวดี งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินความพยายามของคนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติในระดับชุมชน รวมทั้งศึกษาเงื่อนไขที่สำคัญต่อการส่งเสริมการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน ในที่นี้เป็นการศึกษาชุมชน จำนวน 3 ชุมชนในเขตโบกาเล พื้นที่ปากแม่น้ำอิระวดี ซึ่งได้แก่ หมู่บ้านมะกุยวาร์มะ หมู่บ้านเปซวงเล และหมู่บ้านตาร์ ยาร์ โคน วิธีการวิจัยที่ใช้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตในพื้นที่ โดยใช้แนวทางการศึกษาตามกรอบการจัดการภัยพิบัติขององค์การสหประชาชาติ องค์การพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชนระดับท้องถิ่น รวมทั้งการประเมินผลนโยบาย และกรอบการทำงานของรัฐบาลในเรื่องการจัดการภัยพิบัติ และบทบาทของชุมชนท้องถิ่นในกิจกรรมด้านการบรรเทาทุกข์จากภัยพิบัติ โดยมีการสัมภาษณ์สมาชิกครัวเรือนในชุมชน ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคนในชุมชนสามารถจัดการช่วยเหลือตนเองได้ อย่างน้อยที่สุดในเรื่องการเก็บรักษาเครื่องบรรเทาทุกข์ต่างๆ ในโรงเก็บของของชุมชน และการซ่อมแซมโรงเรียน แต่ยังไม่มีการพัฒนารูปแบบการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนในเรื่องระบบการเตือนภัย แผนการอพยพหนีภัย และการดำเนินงานด้านการบรรเทาทุกข์ ความสามารถในการระดมทรัพยากร และการใช้ความสามารถของชุมชนท้องถิ่นยังต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในระดับชาติ และนานาชาติ การควบคุมที่เข้มงวดของรัฐบาลต่อการดำเนินงานด้านการบรรเทาทุกข์ ทำให้การจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนท้องถิ่นไม่สามารถทำได้เต็มที่ เนื่องจากมาจากความจริงที่ว่าชุมชนจำเป็นต้องเข้าถึงการบรรเทาทุกข์เบื้องต้นก่อนเพื่อให้สามารถฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองได้ รวมทั้งยังไม่เกิดช่องทางการสื่อสารแบบสองทางระหว่างชุมชนกับองค์กรอื่นๆ รวมทั้งองค์กรภาครัฐ (Han, 2008)

คุชมา (Kushma, 2001) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ โดยศึกษาการนำนโยบายการจัดการสภาวะฉุกเฉินไปสู่การปฏิบัติ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อวิเคราะห์นโยบายการจัดการภาวะฉุกเฉินในระดับของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และเพื่อค้นหาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ใช้การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านลักษณะของนโยบาย ปัจจัยด้านการจัดลำดับความสำคัญของหน่วยงานภาครัฐที่เข้าร่วม ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยสภาพแวดล้อมของปัญหา และปัจจัยด้านการเรียนรู้ของนโยบาย มีผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ และจากการสัมภาษณ์พบว่า การสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ และการเตรียมแผนโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ กฎหมาย มีผลต่อการบรรลุเป้าหมายในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขณะที่ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน มีข้อค้นพบที่น่าสนใจคือ ปัจจัยด้านการจูงใจ หรือบังคับให้หน่วยงานดำเนินการตามนโยบาย ซึ่งพบว่า ส่วนกลางใช้การบังคับให้ท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามมากกว่าการใช้การจูงใจให้ปฏิบัติ ขณะที่แผน โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ กฎหมายยังขาดความสอดคล้องกัน ส่วนปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและปัจจัยสภาพแวดล้อมของปัญหา พบว่า ตัวหน่วยงานแต่ละ

หน่วยยังขาดความเชื่อมโยงจากบนสู่ล่าง และขาดความต่อเนื่องในการใช้สิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน หน่วยงานระดับปฏิบัติการมีข้อจำกัดด้านสมรรถนะ และทรัพยากร ขณะที่ความเป็นลักษณะเฉพาะของ ปัญหา และบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลต่อผลที่เกิดจากการปฏิบัติตามนโยบายด้วย (Kushma, 2001)

มาร์ติน (Martin, 1999) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการนำแนวคิดของนโยบายการจัดการภัยพิบัติไป ปฏิบัติ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในรูปแบบหุ้นส่วนกันในการ พัฒนานโยบายและการปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในเชิงประเมินใน 3 ด้าน คือ ประสิทธิภาพ ความพึงพอใจ และประสิทธิผล วิธีการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการรวบรวมแล้ว วิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนในลักษณะของความเป็น หุ้นส่วนกันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติในด้านระยะเวลา ด้านกระบวนการ ขณะที่ด้านความ พึงพอใจทั้งจากผู้ปฏิบัติที่อยู่ในความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนนั้นจะมีความไม่เข้าใจที่ชัดเจนใน เรื่องความเป็นหุ้นส่วนกัน แต่ไม่ปฏิเสธที่จะเข้าร่วมในกระบวนการจัดการภัยพิบัติ ส่วนผู้ประสบภัยมี ความพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติแบบหุ้นส่วนกัน และด้านประสิทธิผล ด้านเวลาในการจัดการขั้นพื้นฐาน เป็นไปด้วยความรวดเร็วมากขึ้น (Martin, 1999)

ทวิด้า (Tavida, 2006) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการความร่วมมือระหว่างส่วนราชการด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศและการจัดการสื่อสารในสภาวะวิกฤติในประเทศไทย โดยศึกษาการทำงานร่วมกันใน การจัดการสภาวะฉุกเฉิน เป็นการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความ ล้มเหลวในการรับมือกับภาวะฉุกเฉิน โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร เป็น การศึกษาโดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ได้แก่การวิจัยเชิงสำรวจ การวิเคราะห์เนื้อหา การ สัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า ระบบการสื่อสาร และข้อมูลข่าวสาร เป็นปัจจัยสำคัญในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งในระดับการปฏิบัติการ และการแบ่งปัน องค์ความรู้ระหว่างกัน ขณะที่เรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติและการรับมือภาวะฉุกเฉินถือเป็นสิ่ง ใหม่ทั้งของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐในประเทศไทย ทำให้เมื่อการป้องกันความเสี่ยงต่อการเกิดภัย พิบัติ หรือเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นหน่วยงานภาครัฐยังไม่มีความรู้และทักษะในการจัดการภัยพิบัตินั้นๆ แม้ว่า ระบบการสั่งการและควบคุมหน่วยงานภาครัฐในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นมีความ เข้มแข็ง แต่ภาครัฐทราบดีว่าการจัดการภาวะฉุกเฉินโดยภาครัฐไม่มีประสิทธิผล แต่หน่วยงานรัฐยอมรับ ต่อการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานอื่นๆเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ข้อมูลข่าวสาร และระบบการสื่อสาร ร่วมกัน และพบว่าการรับมือภาวะฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการทำงานที่ดีกว่า ดังนั้นจึงมี ความจำเป็นที่จะต้องมีการบูรณาการเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างองค์กรในการจัดการภาวะฉุกเฉิน อย่างเป็นระบบ นอกจากนี้หน่วยงานจัดการภาวะฉุกเฉินต้องมีความสามารถในการจัดการด้วยความยืดหยุ่น มีการวางแผนปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานเพื่อรับมือภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในสภาวะแวดล้อมที่แตกต่างกันไป โดยเน้นไปที่การมอบอำนาจสั่งการที่ไม่ซ้ำซ้อนและลดช่องว่างความรับผิดชอบ ให้อำนาจกับผู้บริหาร ระดับกลางโดยมีระเบียบหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ชัดเจนและมีความยืดหยุ่น รวมถึงการให้ความสำคัญกับ

ชุมชนท้องถิ่น และต้องมีระบบการสื่อสารข้อมูลข่าวสารความรู้ที่สามารถสร้างความไว้วางใจจากประชาชนได้ (Tavida, 2006)

ลิน และ เลอเฟเบอร์ (Lind and LaFeber, 2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พายุเฮอริเคนฮิวโก้ ศึกษาการตอบสนองต่อภัยพิบัติจากสองมลรัฐ โดยศึกษาเปรียบเทียบการจัดการภัยพิบัติพายุเฮอริเคนฮิวโก้ระหว่างเมืองเซ้าท์แคโรไลนากับเมืองนอร์ทแคโรไลนา ในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1989 ผลการวิจัยพบว่ารัฐบาลท้องถิ่นของเมืองเซ้าท์แคโรไลนาประสบความสำเร็จในการจัดการภัยพิบัติ เพราะขาดการเตรียมความพร้อม โดยไม่มีการออกกฎหมายที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดิน การควบคุมการก่อสร้างอาคาร และขาดการประสานงาน รวมทั้งยังหวังพึ่งรัฐบาลกลางมากเกินไป ขณะที่รัฐบาลท้องถิ่นของเมืองนอร์ทแคโรไลนาซึ่งประสบความสำเร็จในการจัดการภัยพิบัติมีตระหนักถึงเรื่องการจัดการภัยพิบัติ ทำให้มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ มีการประชุมประเมินสถานการณ์อันเป็นส่วนสำคัญในการเตรียมความพร้อมขึ้นก่อนเกิดภัยพิบัติ มีการกำหนดแผนการรับมืออย่างชัดเจนและแผนมีความยืดหยุ่น และมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนทราบสถานการณ์และระบบการจัดการอย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการเพิ่มอำนาจความรับผิดชอบและบทบาทให้กับหน่วยงานย่อยโดยการออกกฎหมายการควบคุมการใช้ที่ดิน การก่อสร้างอาคาร และการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง ซึ่งเป็นผลให้เกิดการบรรเทาภัยพิบัติได้ดีกว่า การจัดการภัยพิบัติของเมืองนอร์ทแคโรไลนาเน้นการก่อรูปการจัดการจากล่างขึ้นสู่บน (Lind, 2008)

รัสเซลล์ (Russell, 2009) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติและสภาวะฉุกเฉินในประเทศแคนาดาว่ามีการทำงานกันอย่างไร เป็นการศึกษาการประสานงานและการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรในการจัดการภัยพิบัติในประเทศแคนาดา โดยใช้การศึกษาหน่วยงานจัดการภัยพิบัติ และการวิจัยเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นระยะเวลา 5 ปี ผลการวิจัยจากเอกสารพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการประสานงานและความร่วมมือระหว่างองค์กรในการจัดการภัยพิบัติ คือ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย ความสัมพันธ์แบบความไว้วางใจ ระบบการสื่อสาร และความรู้ความเข้าใจในการจัดการภัยพิบัติ ขณะที่ผลการวิจัยจากการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าการทำงานของส่วนกลางแบบเน้นการสั่งการจากบนลงล่างไม่ประสบความสำเร็จต่อการสร้างประสิทธิภาพในการประสานงานและความร่วมมือ ขณะที่หน่วยงานต่างๆมีความขัดแย้ง และไม่มีส่วนร่วม ดังนั้นการจัดการภัยพิบัติจึงควรให้ความสำคัญกับการประสานงานและการสร้างความร่วมมือจากล่างขึ้นสู่บน ผ่านการแบ่งปันข้อมูล การประสานงานด้วยการจัดประชุมเพื่อสร้างความร่วมมือที่จะสร้างประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติได้ดีมากกว่า (Russell, 2009)

เมเชอร์ (Julia Macher, 2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การลดความเสี่ยงของภัยพิบัติ กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากพายุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยน (โยลันดา) ในประเทศฟิลิปปินส์ พบว่าพายุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยน (โยลันดา) ที่เกิดขึ้นในประเทศฟิลิปปินส์เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของอันตรายที่เกิดจากภัยพิบัติซึ่งมีผลกระทบในหลายชุมชนทั่วโลก ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อรับมือกับภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้น การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติได้สร้างกรอบแนวคิดสำหรับการป้องกัน, บรรเทา และเตรียมความพร้อมต่อภัยพิบัติซึ่งเป็นการจำกัดผลกระทบของภัยธรรมชาติลงได้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการลดความเสี่ยงจาก

ภัยพิบัติและการศึกษามีลักษณะเฉพาะที่สำคัญ เพราะการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติช่วยในการสร้างความสามารถในการปรับตัว และความยืดหยุ่นต่อภัยพิบัติในภาคส่วนการศึกษา และการศึกษามีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้และทักษะกับสังคมที่มีความเสี่ยงเพื่อลดผลกระทบของภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นวิธีการที่ครอบคลุมเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติต้องบูรณาการเข้าในภาคส่วนการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์เพื่อสร้างการปรับตัว และความยืดหยุ่นสำหรับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในอนาคต กรณีศึกษาพายุไต้ฝุ่นไห่เยี่ยน มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะเกิดการบูรณาการยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในกระบวนการตอบสนอง ฟื้นฟู และการทำให้กลับคืนสู่สภาพเดิม เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสี่ยงใหม่และลดความเสี่ยงที่มีอยู่ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ทำการวิเคราะห์การดำเนินงานของยุทธศาสตร์การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระดับโรงเรียนและชุมชน งานวิจัยชิ้นนี้ได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเป็นกาสำรวจโรงเรียน และกาสัมภาษณ์ส่วนตัวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา, เจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนและอาสาสมัครท้องถิ่น ตลอดจนสมาชิกในชุมชน วัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้คือการให้ข้อมูลเชิงลึกในการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในภาคส่วนการศึกษาหลังจากการเกิดภัยพิบัติ และการสร้างข้อค้นพบเพื่อนำไปสู่การเสนอข้อเสนอแนะเพื่อรับมือกับภัยพิบัติในอนาคต ข้อค้นพบที่สำคัญจากงานวิจัยฉบับนี้ได้บ่งชี้ถึงการขาดความตระหนัก และการขาดการดำเนินการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในระดับโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดนโยบายระดับชาติสู่ระดับท้องถิ่น เพิ่มความพยายามในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับเพิ่มความสนใจในมาตรการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติก่อนเหตุการณ์เกิดขึ้น สำหรับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในอนาคต การเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์และศักยภาพมีความสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากนี้การสร้างระบบการศึกษาที่สร้างการปรับตัว และความยืดหยุ่นต่อภัยพิบัติจำเป็นต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่อง และการสนับสนุนวิธีการที่ครอบคลุมในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในภาคส่วนการศึกษาทุกระดับ (Macher, 2016)

ซุง จิน-จ่าว (Soong Jenn-Jaw, 2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ระบบการจัดการภัยพิบัติในภาครัฐ ประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ ศึกษากรณีประเทศไต้หวัน พบว่าไต้หวันได้เผชิญหน้ากับภัยพิบัติทางธรรมชาติจำนวนมากเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์และธรณีวิทยามีลักษณะเฉพาะรวมทั้งมีการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติมากเกินไป จึงทำให้เกิดมลภาวะและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกทำให้มีภัยพิบัติที่รุนแรงมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินนอกเหนือจากรัฐบาลแล้ว ผู้มีบทบาทในการจัดการภัยพิบัติที่สำคัญ คือ องค์กรระหว่างประเทศ และภาคประชาสังคมของไต้หวัน อย่างไรก็ตามระดับของการมีส่วนร่วมของตัวแสดงแต่ละตัวและบทบาทความเป็นผู้นำจะขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นจริงทางการเมือง การศึกษาครั้งนี้พยายามประเมินการจัดการภัยพิบัติในไต้หวัน 3 ด้าน คือ (1) การทำความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมและการจัดการภัยพิบัติ, (2) การใช้เหตุการณ์แผ่นดินไหวที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 1999 และพายุไต้ฝุ่นมรกตเป็นตัวอย่งในการประเมินระบบการจัดการ, และ (3) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้มีบทบาทในการจัดการภัยพิบัติ ผลการศึกษาพบว่าระบบการจัดการภัยพิบัติในไต้หวันมีความโดดเด่นด้วยระบบราชการแบบ Hydra-headed และเนื่องจากการสื่อสารที่ไม่มีประสิทธิภาพระหว่างรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น และองค์กรพัฒนาเอกชน

ขาดประสิทธิภาพ จึงทำให้องค์กรผู้มีส่วนร่วมในการจัดการช่วยเหลืออยู่ในลักษณะต่างคนต่างทำ จึงส่งผลให้สูญเสียกำลังคนและการแบ่งปันทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นรัฐบาลควรเรียนรู้จากประสบการณ์ขององค์กรพัฒนาเอกชนที่ใช้การเชื่อมโยงแบบแนวนอน การรวมข้อมูลช่วยเหลือทั้งแบบแนวตั้งและแนวนอนเพื่อที่จะทำให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Jenn-Jaw, 2016)

โมฮัมเหม็ด สุเกรี และ ชาสวานี บินดี ชาฟาย (Mohamad Sukeri Bin Khalid and Shazwani Binti Shafiai, 2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการภัยพิบัติทางอุทกภัยในประเทศมาเลเซีย โดยการประเมินประสิทธิภาพของระบบการทำงาน การวิจัยชิ้นนี้ศึกษาในประเด็นบทบาทของระบบการจัดการสาธารณภัยซึ่งประกอบด้วยรัฐบาล และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยในประเทศมาเลเซีย ทั้งก่อนเกิดภัยพิบัติ ระหว่างเกิดภัยพิบัติ และหลังเกิดภัยพิบัติอุทกภัย ผลการศึกษาพบว่าระบบการจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยถูกกำหนดมาจากแผนยุทธศาสตร์ซึ่งเกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ส่วนกลางดำเนินการศึกษามาแล้วนำมาใช้กับการจัดการอุทกภัย ทั้งการควบคุม การคาดการณ์ การเตือนภัย และการประเมินระบบ ในประเทศมาเลเซีย นั้นมีหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบการจัดการภัยพิบัติในภาพรวมของชาติ ตอบสนองต่อการควบคุมการจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ รวมถึงการจัดระบบฟื้นฟูหลังจากเกิดอุทกภัยไปแล้วด้วย งานวิจัยชิ้นนี้นอกจากการอธิบายถึงระบบการจัดการภัยพิบัติในมาเลเซียแล้วยังเปรียบเทียบกับจัดการภัยพิบัติในประเทศอื่นๆด้วย (Khalid, 2015)

ทาอิชิ ไชโตะ (Taiki Saito, 2015) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศญี่ปุ่น การวิจัยครั้งนี้นำเสนอกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนพลเมืองในการเข้ามามีบทบาทการจัดการภัยพิบัติที่เกิดจากแผ่นดินไหว ซึ่งเป็นการศึกษาหลังจากเกิดแผ่นดินไหวไปแล้วว่าระบบมีการทำงานอย่างไร โดยศึกษาจากปรากฏการณ์แผ่นดินไหวในปี ค.ศ. 2015 ที่เรียกว่า “แผ่นดินไหวอันชิน-อิเมจิ” โดยศึกษาสภาพการณ์ก่อนเกิดแผ่นดินไหวที่เป็นปรากฏการณ์ทั่วไปของคนในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่าหลังจากเกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวในครั้งนั้น ประชาชนมีความตระหนักถึงเรื่องการจัดการภัยพิบัติเพิ่มมากขึ้นและมีการนำเครื่องมือ เช่น การประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความตระหนัก เกิดความรู้ความเข้าใจ รวมไปถึงการให้ความรู้ประชาชนต่อเรื่องตัวอาคารที่อาจจะพังถล่มลงมา เพื่อลดผลที่เกิดจากภัยพิบัติในอนาคต และพบว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญในการให้ข้อมูลกับประชาชน (Saito, 2015)

บาลา ปราสาท เออรามิลี (Bala Prasad Erramilli, 2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการภัยพิบัติในประเทศอินเดียโดยวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการรับมือภัยพิบัติ การศึกษาเรื่องนี้เริ่มจากการอธิบายว่ารัฐมีบทบาทสำคัญในการจัดการภัยพิบัติ โดยเริ่มตั้งแต่การสร้างนโยบายที่มีประสิทธิภาพเพื่อกำหนดบทบาทในการจัดการภัยพิบัติและการลดความสูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติให้น้อยที่สุด ซึ่งเต็มไปด้วยคำถามว่าการสร้างนโยบายที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องทำอะไรและต้องประกอบขึ้นด้วยปัจจัยใดบ้าง การศึกษาวิจัยชิ้นนี้จึงศึกษาเปรียบเทียบการวิจัยเรื่องภัยพิบัติที่มีในประเทศอินเดีย พบว่าการเปลี่ยนแปลงในเรื่องนโยบายเกี่ยวกับภัยพิบัติและการปฏิรูปเพื่อสร้างประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติขึ้น ด้วยเงื่อนไขของการเห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรทางเศรษฐกิจ, การพัฒนาระบบประชาธิปไตยผ่าน

นบสถาบันต่างๆโดยการกระจายอำนาจ, พลังจากระบบพรรคการเมือง ผลการวิจัยพบว่า การเห็นถึงคุณค่าของทรัพยากรทางเศรษฐกิจมีผลต่อการเพิ่มบทบาทภาครัฐในการจัดการภัยพิบัติ แต่ไม่ถึงกับส่งผลต่อการสร้างนโยบายการจัดการภัยพิบัติ ส่วนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยผ่านสถาบันต่างๆโดยการกระจายอำนาจนั้นแม้จะมีบทบาทต่อภาครัฐในเรื่องนี้เช่นกัน แต่ยังมีบทบาทจำกัดในการผลักดันถึงขั้นการกำหนดนโยบาย ขณะที่พลังจากระบบพรรคการเมืองในพื้นที่เมืองคูราท, ทามิล และโอริสา มีผลต่อการบริหารจัดการภาครัฐอย่างชัดเจน แตกต่างไปจากเมืองบิลฮา แต่อย่างไรก็ตามการที่ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีพลังเงียบในการกำหนดเป้าหมายสาธารณะส่งผลให้รัฐบาลจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนนโยบายด้านการจัดการภัยพิบัติใหม่ให้มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาจึงสอดคล้องกับทฤษฎีองค์การแห่งการเรียนรู้ที่มีผลต่อการปฏิรูปนโยบายที่สามารถนำมาใช้ในการขับเคลื่อนนโยบายอื่นๆได้ ข้อค้นพบที่สำคัญจากการวิจัยคือผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนร่วมต้องตื่นตัวในการกำหนดให้เกิดการปฏิรูปนโยบายด้านการจัดการภัยพิบัติโดยไม่รอภัยพิบัติครั้งใหม่ที่จะเข้ามาจนเกิดความสูญเสียแล้วค่อยปรับนโยบาย (Erramilli, 2008)

คลาวดีน คลาริตัด ทันวาย (Claudine Claridad Tanvir, 2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ศึกษากรณีการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศในจังหวัดอัลไบ ประเทศฟิลิปปินส์ การศึกษาเรื่องนี้เริ่มจากผู้วิจัยพยายามอธิบายว่าเนื่องจากในหลายปีที่ผ่านมา ความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่นพายุไต้ฝุ่นที่โจมตีฟิลิปปินส์ มีตัวเลขสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นที่น่ากังวลในหมู่ผู้ดำเนินงานในโครงการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติ โดยเฉพาะในจังหวัดอัลไบ ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความเสี่ยงจากพายุไต้ฝุ่นสูงในประเทศฟิลิปปินส์ การออกกฎหมายในระดับชาติและท้องถิ่นเริ่มตระหนักถึงความสำคัญและการหาทางแก้ไขปัญหาโดยวิธีการเพิ่มขีดความสามารถให้กับหน่วยงานราชการท้องถิ่น เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และเพิ่มความสามารถในการปรับตัวในชุมชนต่างๆ ในจังหวัดอัลไบ จุดประสงค์สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อศึกษาผลงานของ "สถาบันการอบรมและจัดการการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และการปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ" หรือที่รู้จักกันในนาม "สถาบันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ" ที่มีผลต่อกระบวนการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster Risk Reduction) เพื่อสร้างความสามารถในการปรับตัวให้กับชุมชนในจังหวัดอัลไบ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับ รูปแบบการเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม-สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมองค์กร เพื่อวัดปัจจัยที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของคณะผู้ทำงานในหน่วยงานราชการท้องถิ่น ผู้ให้การอบรมและสร้างความเปลี่ยนแปลงในสภาพที่ทำงานจากผลของโครงการอบรม โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อธิบายการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการให้การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Education for Disaster Risk Reduction-EDRR) เพื่อศึกษาว่าโครงการจัดอบรมของสถาบันดังกล่าวจัดขึ้นอย่างไรเพื่อให้ได้มาซึ่งผลที่พึงพอใจโดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับ การให้การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และแนวคิดเรื่องนวัตกรรม เพื่อวิเคราะห์พัฒนาการของรูปแบบการอบรมของสถาบันดังกล่าว การเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ได้มาจากการตามรอยศึกษาของอดีตผู้เข้าร่วมอบรม 11 คน และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากบุคคลต่าง ๆ 12 คนที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมเกี่ยวกับสถาบัน ข้อค้นพบหลักของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนารูปแบบการอบรมขึ้นอยู่กับประสบการณ์หลาย ๆ ด้านจากการเผชิญภัยพิบัติในจังหวัดอัลไบ ผ่าน

การชี้แจงจากองค์กรการจัดการและลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ และยังเสนอว่าการอบรมที่ดำเนินการอยู่โดยสถาบันดังกล่าว และการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมในเชิงบวกที่แสดงให้เห็นชัดเจนนั้นมีส่วนช่วยอย่างมากทั้งในด้านส่วนตัว ในฐานะสมาชิกของชุมชน และในการปฏิบัติภารกิจ ในฐานะราชการท้องถิ่น ในจังหวัดอัลไบด้วย อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์จริง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมถูกค้นพบในระดับหมู่บ้านเท่านั้นที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นเป็นผู้ตอบสนองต่อภัยพิบัติเป็นคนแรก ผลการดำเนินงานของโครงการอบรมจากสถาบันดังกล่าวในแง่ของการให้การช่วยเหลือเพื่อบรรลุดัตุประสงค์ที่ตั้งไว้ และโครงการพัฒนานวัตกรรมเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติขึ้นอยู่กับทรัพยากรทั้งด้านการเงิน และศักยภาพทางเทคนิค ซึ่งมีส่วนสำคัญในการรับรองการปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพของสถาบัน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงสรุปว่าสถาบันในฐานะสถาบันฝึกอบรมได้มีส่วนในกระบวนการ การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ โดยรวมในการสร้างการฟื้นฟูชุมชนในจังหวัดอัลไบ และในการกำหนดประเด็นโดยรวมของ การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทั้งในระดับชาติและระดับโลก (Tanvir, 2016)

หลังจากผู้วิจัยดำเนินการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งงานวิจัยที่ศึกษาในประเทศไทย และในต่างประเทศแล้ว ผู้วิจัยได้นำเอาแนวทางการวิจัย ทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และผลการวิจัยของงานวิจัยทั้ง 24 เรื่องนี้ มาเข้ากรอบการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกด้วย “PESTEL Analysis” และกรอบการวิเคราะห์ปัจจัยภายในด้วย “2S 4M Analysis” เพื่อสร้างเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์แล้ว นำมาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานรัฐที่มีต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มแล้วพัฒนาให้เกิดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ต่อไป

สรุปการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ นี้ มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 10 แนวคิดดังตารางนี้

ตารางที่ 12 การสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีมาใช้ในการวิจัย

แนวคิดที่	แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	ประเด็น
1	ยุทธศาสตร์	ความหมาย, การวางแผน, ระดับ, การวิเคราะห์, กระบวนการกำหนด, ขั้นตอนการจัดทำ, โครงสร้าง และการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ดี
2	ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ	ความหมาย, กรอบการศึกษา, เป้าหมายและประโยชน์, ปัจจัยที่มีอิทธิพล, ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในระบบราชการไทย, ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นของไทยของ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ
3	การกระจายอำนาจ	ความหมาย, ลักษณะสำคัญ, ลักษณะ, ประเภท, ความสำคัญ, เจาะลึกสำคัญของความสำเร็จ, ประโยชน์ และข้อดีข้อเสียของการกระจายอำนาจ
4	การกำกับดูแล	ความหมายและองค์ประกอบ, ความแตกต่างกับการบังคับบัญชา, ลักษณะทั่วไปและสถานะ, วิธีการของการกำกับดูแล
5	ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ความหมาย, หลักเกณฑ์ในการแบ่งแยกอำนาจหน้าที่กับระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6	ความร่วมมือระหว่างองค์กร	ความหมาย, ความจำเป็นและแนวทางในการส่งเสริม, รูปแบบและเทคนิค, การทำงานแบบเครือข่าย, การร่วมกันดำเนินภารกิจในประเทศไทย
7	ประสิทธิผลขององค์การจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ	ความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆที่มีต่อองค์การ
8	การจัดการภัยพิบัติ	ความหมายและลักษณะพิเศษของภัยพิบัติ, ความหมาย, ระบบการจัดการภัยพิบัติ, ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม, พื้นที่เสี่ยงภัย
9	รูปแบบและวิธีการจัดการภัยพิบัติในประเทศไทย	พัฒนาการ, บริบทในระดับสากล, การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยในปัจจุบัน
10	การวิจัยเชิงนโยบาย	ความหมาย, พัฒนาการ, ลักษณะสำคัญ, ประเภท, ประโยชน์และวิธีดำเนินการวิจัยเชิงนโยบาย

การวิจัยนี้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 11 หัวข้อ ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์ 2) แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ 3) แนวคิดเกี่ยวกับการกระจาย อำนาจ 4) แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล 5) แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระของท้องถิ่น 6) แนวคิดเกี่ยวกับ ความร่วมมือระหว่างองค์กร 7) แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การจากผู้มีส่วนได้เสียขององค์การ 8) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ 9) รูปแบบและวิธีการจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย 10) แนวคิด เกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบาย และ 11) ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยนำมาใช้ประโยชน์ในการวิจัย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการสนับสนุนปัญหาและวัตถุประสงค์ 2) การพัฒนาวิธีการวิจัย 3) การดำเนินการวิจัย และ 4) การอภิปรายผลการวิจัย แสดงรายละเอียดในตารางนี้

ตารางที่ 13 ผลสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในการวิจัย

ประเด็นการทบทวนวรรณกรรม	แนวทางการศึกษาและใช้ประโยชน์					การ อภิปราย ผล การวิจัย
	การ สนับสนุน ปัญหา และวัตถุประสงค์	การ พัฒนา วิธีการ วิจัย	การดำเนินการวิจัย			
			ชั้น ตอน ที่ 1	ชั้น ตอน ที่ 2	ชั้น ตอน ที่ 3	
แนวคิดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ระหว่างหน่วยงานรัฐ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	✓	✓		✓		✓
แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล	✓	✓		✓		✓
แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระของ ท้องถิ่น	✓	✓		✓		✓
แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่าง องค์กร	✓	✓		✓	✓	✓
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ	✓	✓		✓	✓	✓
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
รูปแบบและวิธีการจัดการภัยพิบัติของ ประเทศไทย	✓	✓	✓	✓	✓	✓
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงนโยบาย		✓	✓	✓	✓	✓
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเพื่อสรรค์สร้าง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้” ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ 2) เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ 3) เพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และ 4) เพื่อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) อันเป็นการนำความรู้และความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาเป็นนโยบายในการนำไปใช้งานผ่านการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (องค์อาจ นัยพัฒน์, 2551b) ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีลักษณะเด่นในด้านการเน้นการมองภาพรวมรอบๆด้าน (Holistic Perspective) เน้นกระบวนการพลวัต (Dynamics) c[เน้นเกี่ยวกับบริบท (Contextual) (นิตยา ชูโต, 2548) เพื่อค้นหาประเด็นใหม่ของเรื่องการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และด้วยข้อจำกัดของสถานการณ์และผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งมีความเหมาะสมกว่า (ชาย โพธิ์สิตา, 2552) วิธีการวิจัยอื่นๆ ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDR ที่มีทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้การสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อให้ได้คำตอบของคำถามการวิจัยถึงอนาคตภาพของยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

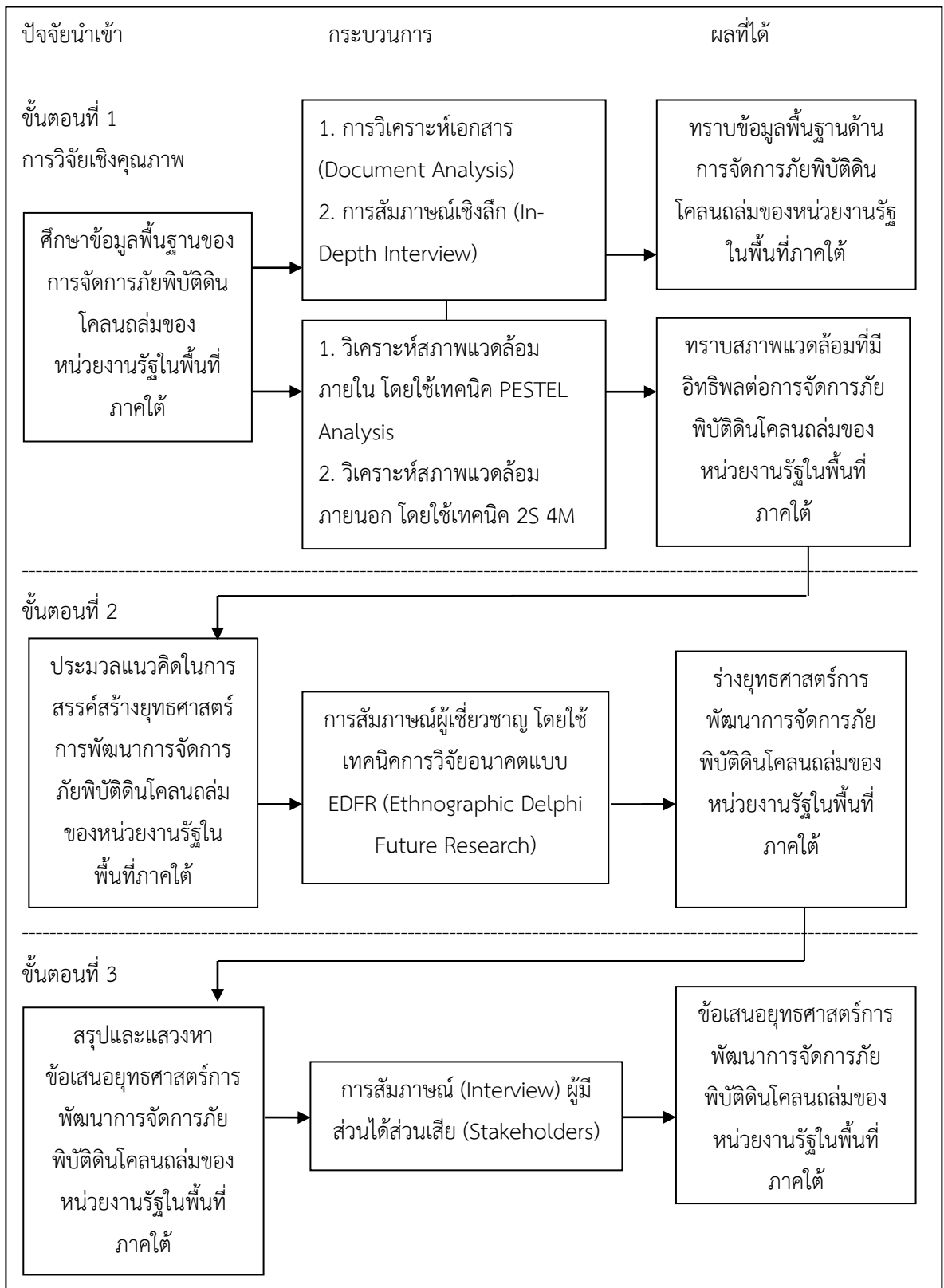
เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัยและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 ประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ขั้นตอนที่ 3 สรุปหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

จากขั้นตอนการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนดังกล่าว สามารถสรุปเป็นขั้นตอนการวิจัยได้ตามภาพที่ 3.1 ดังนี้

ภาพที่ 25 ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของการจัดการภัยพิบัติ
ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ขั้นตอนที่ 1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเชื่อมโยงกับทฤษฎีและการวิเคราะห์ (Babbie, 2004) จากเอกสารต่างๆ อันเป็นวิธีการที่เหมาะสมมาก สำหรับการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลที่ไม่ต้องการให้เกิดปฏิกิริยาหรือความรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติของผู้ถูกวิจัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2549) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยใช้วิธีการการค้นหาผู้ให้ข้อมูลหลักจากการเลือกกรณีสืบเนื่องแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ซึ่งเหมาะสมกับการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) มาเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพราะจากงานวิจัยที่ศึกษา ลักษณะของผู้ให้ข้อมูลหลักที่เลือกมาศึกษาต้องมีแนวโน้มเป็นที่ไว้วางใจและเชื่อถือได้สูง ซึ่งผู้วิจัยต้องใช้ความสัมพันธ์และการเข้าไปมีส่วนร่วมในพื้นที่ (Rubin, 2005) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการ
สาธารณะของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกฎหมายดังนี้ พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ
พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วน
ตำบล พ.ศ. 2537

1.1.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกฎหมายดังนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550, แผน
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, แผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย
และดินโคลนถล่ม จังหวัดระนอง พ.ศ. 2558, แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่า
ไหลหลาก และดินโคลนถล่ม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2558 และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณ
ภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆในพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มในจังหวัดระนองและ
จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.3 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานรัฐ ทั้งหน่วยงานของ
รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยที่มีอยู่บนฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย <http://tdc.thailis.or.th/>

1.1.4 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดิน
โคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค, ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ
หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มในจังหวัดระนอง
และจังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1.5 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

1.1.5.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)

1.1.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)

1.1.6 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย (Key Informants) ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค, ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่และทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ในพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มของจังหวัดระนองและจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่

1.1.6.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานของรัฐระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

1.1.6.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

1.1.6.3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน

1.1.7 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากนั้นนำมาร่างแนวทางการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ที่นักวิจัยมีแนวคำถามโดยกำหนดประเด็นที่ศึกษาอย่างหลวมๆ สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (วรรณดี สุทธิรินรากร, 2556) เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย และใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้ถูกสัมภาษณ์สามารถตอบคำถามได้อย่างเปิดกว้าง ไม่จำกัดคำตอบ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ถ่ายทอดความรู้ได้อย่างเต็มที่ ครบถ้วน และเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้ การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละคนนั้นอาจมีการนัดสัมภาษณ์มากกว่า 1 ครั้ง เนื่องจากครั้งแรกอาจยังไม่ได้ข้อมูลมากนักและเป็นการสร้างความคุ้นเคยมากกว่า เมื่อเกิดความไว้วางใจแล้วจึงมีการนัดสัมภาษณ์ครั้งถัดๆ ไป เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบสมบูรณ์ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยมากที่สุด โดยการสัมภาษณ์ในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบคำถามของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

2. ความต้องการในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ขั้นตอนที่ 1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.2.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดยการศึกษาหาปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมโดยใช้เทคนิค “2S 4M Analysis” โดยมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างและนโยบายของหน่วยงาน (Structure and Policy: S1) 2) ด้านผลผลิตและการให้บริการ (Service and Products: S2) 3) ด้านบุคลากร (Man: M1) 4) ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money: M2) 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material: M3) และ 6) ด้านการบริหารจัดการ (Management: M4)

1.2.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดยการศึกษาหาปัจจัยที่เป็นโอกาสและภัยคุกคามจากสภาพแวดล้อมโดยใช้เทคนิค “PESTEL Analysis” โดยมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านประชากร (Population Analysis) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economic Analysis) 3) ด้านค่านิยมสังคม (Social Value Analysis) 4) ด้านเทคโนโลยี (Technology Analysis) 5) ด้านสภาพแวดล้อม (Environment Analysis) และ 6) ด้านกฎหมายและการเมือง (Legal and Politics Analysis)

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยใช้เทคนิค “2S 4M Analysis” และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดยเทคนิค “PESTEL Analysis” ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) เพื่อให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกจนค้นพบจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามแล้ว จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้ TOWS Matrix เทคนิคนี้เสนอโดย Abraham โดยเป็นการนำปัจจัย 4 ด้านอันได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม มาจับคู่กันในรูปแบบความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์ โดยใช้ตารางที่เรียกว่า TOWS Matrix จัดทำเป็นตารางการวิเคราะห์นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ประเภทต่างๆทั้งยุทธศาสตร์เชิงรุก ยุทธศาสตร์เชิงรับ ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน และยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข (Abraham, 2006) ซึ่งสามารถแสดงทางเลือกในการสรรสร้างยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ที่เหมาะสมในลำดับต่อไป

1.2.4 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูล จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูล (Validity) และความเชื่อถือได้ (Reliability) ของข้อมูลภาคสนาม ทุกครั้งที่เก็บข้อมูล ด้วยการตรวจสอบวิธีการเก็บข้อมูล (Methodology Triangulation) จากเอกสารและการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาบันทึก รวมทั้งกริยาท่าทาง พฤติกรรม บรรยากาศ ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อนำมาประกอบการแปลความหมายร่วมกับการถอดเทปและการบันทึกข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลแบบ Triangulation หรือที่ Denzin เรียกว่าการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า เป็นการใช้กระบวนการวิธีที่หลากหลาย (The Multiple Method Approach) ในการตรวจสอบ และในการวิเคราะห์ข้อมูล (Denzin, 1978) หรือหมายถึงการเก็บข้อมูลด้วยการใช้วิธีการหลายวิธีการเพื่อให้ปรากฏการณ์ที่ศึกษานั้นมีความหมาย (อมรา พงศาพิชญ์, 2553) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1.2.4.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดยการพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ วิธีการตรวจสอบ คือ การตรวจสอบแหล่งของข้อมูล ได้แก่

1.2.4.1.1 แหล่งเวลา การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานรัฐ ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น ของจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จะดำเนินการสัมภาษณ์คนละช่วงเวลาและสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

1.2.4.1.2 แหล่งสถานที่ ผู้วิจัยดำเนินการหาข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานรัฐ ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น ของจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยนัดหมายสัมภาษณ์ต่างสถานที่กัน

1.2.4.1.3 แหล่งบุคคล โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานรัฐ ในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น ของจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 12 คน

1.2.4.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) โดยตรวจสอบว่าถ้าผู้วิจัยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ, แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ, แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแล, แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, แนวคิดเกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างองค์กร, แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กรจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์กร และแนวคิดการจัดการภัยพิบัติ

1.2.4.3 การตรวจสอบสามเส้าในวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) โดยการใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กัน เพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสังเกต และการตีความจากพฤติกรรมและอวัจนภาษาระหว่างการให้สัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยวิธีการ 3 รูปแบบ คือ การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี และการตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล

1.2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเริ่มต้นการวิจัยด้วยการติดต่อไปที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดระนอง และสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเริ่มต้นเพื่อนัดหมายวัน เวลาและสถานที่ในการเข้าไปสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วจึงค้นหาผู้ให้ข้อมูลหลักจากการเลือกกรณีสืบเนื่องแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ไปเรื่อยๆ โดยแบ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน และประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน รวมทั้งสิ้น 6 คนจากสองจังหวัด โดยทั้งหมดถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) อยู่ภายในองค์กรและนอกองค์กรที่ต้องนำเข้ามาวิเคราะห์ (อัมพร ชำรงลักษณ์, 2551) เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ครบถ้วนทุกข้อคำถาม มีความชัดเจนและอึดตัวโดยการตรวจสอบความถูกต้องแบบสามเส้า (Triangulation) จนสามารถนำเสนอเป็นข้อสรุปในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ได้

1.2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ตามแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ สามารถสรุปวิธีดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 14 สรุปขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เอกสาร/ ผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้
1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	1.กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกฎหมายดังนี้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537	1.แบบบันทึกข้อมูล/การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)	1. ทราบข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
2. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 6 คน	2.เอกสารเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยกฎหมายดังนี้ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550, แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, แผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม จังหวัดระนอง พ.ศ. 2558, แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2558 และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆในพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มในจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช	2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview Form)/การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)	

ตารางที่ 14 สรุปขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (ต่อ)

วัตถุประสงค์	วิธีการ	เอกสาร/ ผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้
		3. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดราชการส่วนภูมิภาค, ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	1.แบบบันทึกข้อมูล/การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive) 2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview Form)/การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)	2. ทราบสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ผลจากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาจากเอกสาร (Document Analysis) โดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structure Interview Form) และดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้วยเทคนิค SWOT โดยการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในเพื่อการหาปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมโดยใช้เทคนิค 2S 4M Analysis และสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อหาปัจจัยที่เป็นโอกาสและภัยคุกคามจากสภาพแวดล้อมโดยใช้เทคนิค PESTEL Analysis การวิจัยในขั้นตอนนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 ประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการโดยรวบรวมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) จำนวน 2 รอบ โดยกำหนดขั้นตอนดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดและเตรียมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Panel Expert) โดยวิธีการเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 18 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคูณสมบัติของ

ผู้เชี่ยวชาญจากผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญจากภาคประชาชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เพื่อสัมภาษณ์ใน 2 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ

2.2.1 สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทิศทางแนวโน้มยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ในประเด็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและวัตถุประสงค์

2.2.2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.4 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.4.1 ทำ EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ในรอบที่ 1 เพื่อสร้างแบบสอบถามในการทำ EDFR รอบที่ 2

2.4.1.1 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

1. สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับทิศทางแนวโน้มยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ในประเด็นเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์

2. สัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ที่เหมาะสม

2.4.1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อร่างแบบสอบถามในการทำ EDFR รอบที่ 2

2.4.2 ทำ EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบ Rating Scale เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้พิจารณาความเป็นไปได้ของยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยกำหนดการแปลความหมายของแต่ละระดับดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นที่สอบถามในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นที่สอบถามในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นที่สอบถามในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นที่สอบถามในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับประเด็นที่สอบถามในระดับน้อยที่สุด

2.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.5.1 การเก็บข้อมูลในรอบที่ 1 ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน และติดต่อด้วยตนเองเพื่ออธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัยที่เก็บข้อมูลประกอบไปด้วย 2 ชั้น ได้แก่ ชั้นแรกเป็นการสัมภาษณ์ ชั้นตอนที่ 2 เป็นการส่งแบบสอบถามที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาให้กรอกข้อมูล

2.5.2 การเก็บข้อมูลในรอบที่ 2 ผู้วิจัยติดต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 18 คน และขอความร่วมมือในการทำแบบสอบถามให้กับผู้วิจัย โดยการส่งทางไปรษณีย์ หรือการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และการนำส่งด้วยตนเอง

2.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐานค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เป็นรายข้อแล้วเลือกแนวโน้มที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในรอบที่ 3 นำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ สำหรับการแปลผลแต่ละข้อผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

ค่ามัธยฐานระหว่าง 4.50-5.00 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีโอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเกิดขึ้นมากที่สุด

ค่ามัธยฐานระหว่าง 3.50-4.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีโอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเกิดขึ้นมาก

ค่ามัธยฐานระหว่าง 2.50-3.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีโอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเกิดขึ้นปานกลาง

ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.50-2.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีโอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเกิดขึ้นน้อย

ค่ามัธยฐานระหว่าง 1.00-1.49 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าข้อความนั้นมีโอกาสที่แนวโน้มนั้นจะเกิดขึ้นน้อยที่สุด

2.6.1 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผู้วิจัยคำนวณหาค่าแตกต่างระหว่างควอไทล์ที่ 1 กับควอไทล์ที่ 3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ของแนวโน้มที่ได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวโน้มสอดคล้องกัน (Consensus) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของแนวโน้มได้มีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแนวโน้มนั้นไม่สอดคล้องกัน

2.6.2 ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐาน

การตีความหมายผู้วิจัยกำหนดว่า ถ้าค่าของความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เกิน 1.00 ผู้วิจัยจะถือว่าความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อความนั้นสอดคล้องกัน

2.6.3 การพิจารณาความสอดคล้อง

ข้อความใดที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 และค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานไม่เกิน 1.00 ข้อความนั้นมีความสอดคล้องกัน ในกรณีที่มีข้อความใดมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 แต่ค่าความแตกต่างระหว่างฐานนิยมกับมัธยฐานเกิน 1.00 หรือกลับกันจะถือว่าข้อความนั้นไม่มีความสอดคล้อง

จากขั้นตอนการประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ สามารถสรุปวิธีดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 15 สรุปขั้นตอนที่ 2 การประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์	วิธีการ	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	สอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ	ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน	รอบที่ 1 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive) รอบที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยมและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์	ได้ร่างยุทธศาสตร์พัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ผลจากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 การประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน โดยใช้เทคนิค EDFR จำนวน 2 รอบ เพื่อให้ได้ร่าง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิจัยในขั้นตอนนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.1 เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ (Interview) ซึ่งเป็นการสนทนากันอย่างมีทิศทาง (กิตติพัฒน์ นนทปัทมะ ดุล, 2550) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหาข้อเสนอเชิงนโยบาย (Proposed Policy) ของยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยใช้การคัดเลือกตามแนวทางการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Approach) ที่จะค่อยๆเผยตัวออกมาจนเห็นภาพรวมของปรากฏการณ์นั้นๆซึ่งกลุ่มเป้าหมายจะค่อยๆเผยตัวขึ้นมาเอง (Emergent research) (Guba, 1989) เมื่อวิเคราะห์แล้วจะทำให้ผู้ศึกษาสามารถพิจารณาถึงการประสานงาน การแลกเปลี่ยนทรัพยากร และการปรับปรุงกระบวนการทำงานได้อีกด้วย (ทวิตา กมลเวช, 2558) ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้พบว่ามีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ที่ต่างมีความสัมพันธ์กันแบบเครือข่ายกันในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) จากผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่มและต้องมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี และสามารถให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ สามารถให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำข้อสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 12 คน ซึ่งประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน

3.3 วิธีดำเนินการ

3.3.1 กำหนดประเด็นและเนื้อหาในการสัมภาษณ์เพื่อนำไปสู่การค้นหาข้อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.3.2 สรุปผลการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเสนอยุทธศาสตร์ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคแบบลูกโซ่ต่อเนื่องกันไปโดยการอ้างอิงกันเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติมเป็นรายละเอียดมากขึ้นไปเรื่อยๆ (องค์อาจ นัยพัฒน์, 2551a) โดยผู้วิจัยใช้วิธีการแบบสามเส้า (Triangulation) ซึ่ง Marsden กล่าวว่า วิธีการวิเคราะห์แบบสามเส้าเป็นการช่วยในการตรวจสอบและทำให้การเก็บข้อมูลของผู้วิจัยมีความน่าเชื่อถือได้มากขึ้น (V., 1990) ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การจดบันทึก บันทึกเสียง ถ่ายภาพ และนำมาถอดเทป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ จากนั้นสรุปผลการวิจัยและเขียนรายงาน โดยขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักการเปรียบเทียบข้อมูล การหาความหมายจากข้อมูล และการสร้างข้อสรุปอุปนัยมาใช้ในการศึกษาวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2551) ขั้นตอนแรก คือการเปรียบเทียบข้อมูล เป็นการหาความเหมือนหรือความแตกต่างกันของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป เพื่อให้เกิดความเป็นระบบ และสามารถสร้างข้อสรุปที่ค้นพบได้ ขั้นตอนที่สองคือการหาความหมายจากข้อมูลที่ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความหมายกับสิ่งต่างๆเหล่านั้นอย่างไร และขั้นตอนสุดท้ายคือ การสร้างข้อสรุปอุปนัย (Analytic Induction) เป็นการสร้างข้อสรุปทั่วไปที่แสดงความเชื่อมโยงระหว่างปรากฏการณ์ต่างๆโดยใช้การตีความสร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ความจริง เมื่อเห็นเหตุการณ์หลายๆเหตุการณ์แล้วจึงสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยที่ได้ผู้วิจัยจะมีการนำเสนอผลการวิจัยให้อยู่ในลักษณะของการบรรยายเพื่อการเสนอข้อค้นพบทั่วไป

ตารางที่ 16 สรุปลขั้นตอนที่ 3 การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์	วิธีการ	ผู้ให้ข้อมูลหลัก	เครื่องมือ/ การวิเคราะห์ข้อมูล	ผลที่ได้
เพื่อสรุปและ แสวงหาข้อเสนอ ยุทธศาสตร์การ พัฒนาการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลน ถล่มของหน่วยงาน รัฐในพื้นที่ภาคใต้	การสัมภาษณ์ (Interview)	ผู้มีส่วนได้ส่วน เสียจากการ จัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่ม ของหน่วยงาน รัฐในพื้นที่ ภาคใต้ จำนวน 12 คน	1.แบบบันทึกข้อมูล/การ พรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive) 2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview Form)/การพรรณนาวิเคราะห์ (Analytic Descriptive)	ได้ร่าง ยุทธศาสตร์การ พัฒนาการ จัดการภัยพิบัติ ดินโคลนถล่ม ของหน่วยงาน รัฐในพื้นที่ ภาคใต้

ผลจากการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 การสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบาย จำนวน 12 คน เพื่อให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิจัยในขั้นตอนนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และเพื่อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.1.3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.2.3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 2 ผลการประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับแนวโน้มความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

2.3 ผลการสังเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับแนวโน้มความเป็นไปได้ในการ
สรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ตอนที่ 3 ผลการสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
ของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติ
ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.2 ผลการสังเคราะห์ข้อสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดิน
โคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

**ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่
ภาคใต้และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงาน
รัฐในพื้นที่ภาคใต้**

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

1.1.1.1 ภาพรวมของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่
ภาคใต้

ข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่
ภาคใต้ในภาพรวม มีที่มาจากระบบการจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย การจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย
ในปัจจุบันนั้นเริ่มต้นขึ้นจากการตราพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กฎหมาย
ฉบับนี้ส่งผลให้เกิดการยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติ
ป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดแนวทางการจัดการภัยพิบัติแบบเดิม แนว
ทางการจัดการภัยพิบัติแบบใหม่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 นั้น มีการ
กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติขึ้น คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย
นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการคนที่หนึ่ง ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ
คนที่สอง ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนัก
งบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการ
ทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกินห้าคนซึ่ง
คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองและการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ โดยให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้ง
ข้าราชการในกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) กำหนดนโยบายในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ 2) พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี 3) บูรณาการพัฒนาระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ 4) ให้คำแนะนำ ปกป้องและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 5) วางระเบียบเกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง และ 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย โดยในการปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาตินั้น คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดแทนหรือตามที่มอบหมายก็ได้ และคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติอาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมหรือชี้แจงหรือให้ข้อมูลก็ได้

ขณะที่แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติที่คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติจะตราขึ้นนั้น กฎหมายกำหนดควายน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ 1) แนวทาง มาตรการ และงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 2) แนวทางและวิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาวเมื่อเกิดสาธารณภัย รวมถึงการอพยพประชาชน หน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย การดูแลเกี่ยวกับการสาธารณสุข และการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและการสาธารณสุข 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบในการดำเนินการมีผลผูกพันถึงวิธีการให้ได้มาซึ่งงบประมาณเพื่อการดำเนินการดังกล่าวได้ 4) แนวทางในการเตรียมพร้อมด้านบุคลากร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้และจัดระบบการปฏิบัติการในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงการฝึกบุคลากรและประชาชน และ 5) แนวทางในการซ่อมแซมบูรณะ ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชนภายหลังที่สาธารณภัยสิ้นสุด โดยการกำหนดแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาตินั้นจะต้องกำหนดให้สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาธารณภัยต่างๆ โดยอาจกำหนดตามความจำเป็นแห่งความรุนแรงและความเสี่ยงในสาธารณภัยด้านนั้น และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ให้ระบุไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติด้วย

นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นต้นมา การจัดการภัยพิบัติของไทยนั้นต้องดำเนินการไปตามแผนที่ถูกกำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเท่านั้น กฎหมายกำหนดว่าเมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนดังกล่าว การที่หน่วยงานรัฐถูกกำหนดให้ต้องดำเนินการจัดการภัยพิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาตินั้น ทำให้หน่วยงานรัฐมีฐานะเป็นตัวแสดงหลักในการจัดการภัยพิบัติของ

ประเทศ การดำเนินการเพื่อจัดการภัยพิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมนั้นจึงส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์กันในการทำงานของหน่วยงานรัฐต่างๆที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวข้องกันทั้งส่วนราชการทั้ง 3 ส่วนคือ

1. ราชการส่วนกลาง พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีบุคลากรและหน่วยงานในสังกัดราชการส่วนกลางเข้ามาดำเนินการจัดการภัยพิบัติดังนี้

1.1 รัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการมีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักรให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติและพระราชบัญญัตินี้ รัฐมนตรีมีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครได้ทั่วราชอาณาจักร

1.2 ปลัดกระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่เป็นรองผู้บัญชาการ มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บัญชาการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บัญชาการมอบหมายโดยให้มีอำนาจบังคับบัญชาและสั่งการรองจากผู้บัญชาการ

1.3 อธิบดี ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการกลางมีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร และมีอำนาจควบคุมและกำกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัคร ได้ทั่วราชอาณาจักร

1.4 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้ 1) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเสนอคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเพื่อขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี โดยในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาตินี้ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและสามารถเชิญตัวแทนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทมาปรึกษาหารือและร่วมจัดทำแผนได้ และจะจัดให้หน่วยงานภาคเอกชนมาร่วมเสนอข้อมูลหรือความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนด้วยก็ได้ 2) จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อหามาตรการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ 3) ปฏิบัติการ ประสานการปฏิบัติ ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย ผู้ได้รับอันตราย หรือผู้ได้รับความเสียหายจากสาธารณภัย 4) แนะนำ ให้คำปรึกษา และอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแก่หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาคเอกชน 5) ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในแต่ละระดับ และ 6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่ผู้บัญชาการ นายกรัฐมนตรี คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

2. ราชการส่วนภูมิภาค พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีบุคลากรและหน่วยงานในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคเข้ามาดำเนินการจัดการภัยพิบัติดังนี้

2.1 ผู้ว่าราชการจังหวัด ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัด โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ 2) กำกับดูแลการฝึกอบรมอาสาสมัครขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้จัดให้มีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ และสิ่งอื่น เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่กำหนดในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด 4) ดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัย หรือผู้ได้รับอันตรายหรือเสียหายจากสาธารณภัย รวมตลอดทั้งการรักษาความสงบเรียบร้อยและการปฏิบัติการใดๆในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 5) สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และ 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บัญชาการและผู้ว่าราชการกลางมอบหมาย นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจสั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งอยู่ในจังหวัด ให้ดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และมีอำนาจสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามกฎหมาย ส่วนในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งมาทำหน้าที่จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแล้วเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อประกาศใช้ต่อไป คณะกรรมการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ประกอบด้วย 1) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ 2) รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นรองประธานกรรมการ 3) ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกหรือผู้บังคับการจังหวัดทหารบกหรือผู้แทนเป็นรองประธานกรรมการ 4) นายกองจัดการบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ 5) กรรมการอื่น ประกอบด้วย ก) ผู้แทนหน่วยงานของรัฐที่ประจำอยู่ในพื้นที่จังหวัดตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง ข) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่จำนวนเจ็ดคน ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนเทศบาลจำนวนสองคนและผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนห้าคน ค) ผู้แทนองค์กรสาธารณสุขในจังหวัดตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นสมควรแต่งตั้ง และ 6) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หรือผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ ขณะที่การกำหนดแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนั้น กฎหมายกำหนดให้อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ 1) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจเมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น โครงสร้างและผู้มีอำนาจสั่งการด้านต่างๆในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2) แผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ เพื่อใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 4) แผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใด ในการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือจะเกิดสาธารณภัย 5) แผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 6) แผนการประสานงานกับองค์การสาธารณสุข เมื่อแล้วเสร็จแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จะถูกพิจารณาจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอีกชั้นหนึ่ง หากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเห็นว่า

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดไม่สอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน

2.2 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ทำหน้าที่กำกับดูแลและสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดหรือตามที่ผู้อำนวยการจังหวัดมอบหมาย

2.3 นายอำเภอ ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการอำเภอ รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมาย ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการอำเภอ ให้มีอำนาจสั่งการหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในเขตอำเภอให้ดำเนินการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และมีอำนาจสั่งการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามกฎหมาย

3. ราชการส่วนท้องถิ่น พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีบุคคลากรและหน่วยงานในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินการจัดการภัยพิบัติดังต่อไปนี้

3.1 นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่เป็นรองผู้อำนวยการจังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการจังหวัดมอบหมาย

3.2 ผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น ทำหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัด และผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจสั่งการควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานและอาสาสมัครให้เป็นไปตามกฎหมาย กระบวนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นมีหน้าที่เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบในเขตพื้นที่นั้นและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที ผู้อำนวยการท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ 1) สั่งข้าราชการฝ่ายพลเรือน พนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงาน อาสาสมัคร และบุคคลใดๆ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยให้ปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2) ใช้อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเท่าที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 3) ใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้อง 4) ขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการ

ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 5) สั่งห้ามเข้าหรือให้ออกจากพื้นที่ อาคารหรือสถานที่ที่กำหนด และ 6) จัดให้มีการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยโดยทั่วถึงและรวดเร็ว

3.3 ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นเป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการท้องถิ่น ทำหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน และช่วยเหลือผู้อำนวยการท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมาย

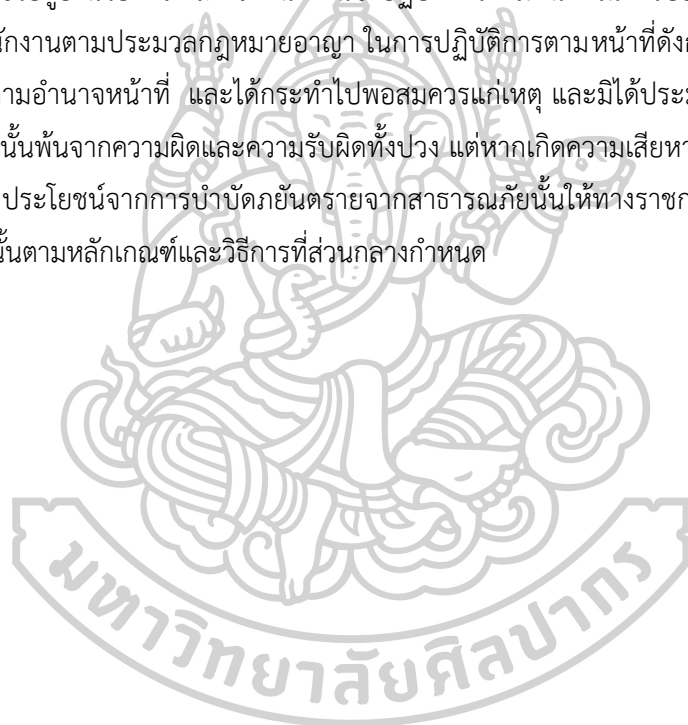
จากข้อมูลดังกล่าวมาจะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกเหนือจากการร่วมมือกันในการจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดแล้ว หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความสัมพันธ์กันในการรับมือภัยพิบัติในพื้นที่อีก 2 ลักษณะคือ 1) เมื่อเกิดกรณีที่มีเหตุการณ์ภัยพิบัติที่เกินศักยภาพของผู้อำนวยการท้องถิ่นจะรับมือได้ ซึ่งมีความจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอหรือผู้อำนวยการจังหวัดเพื่อสั่งการโดยเร็ว โดยผู้อำนวยการจังหวัดหรือผู้อำนวยการอำเภอจะสั่งการให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใดกระทำการหรือดำเนินการกระทำใดที่มีผลกระทบต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้นได้ และ 2) เมื่อเกิดกรณีที่มีเหตุการณ์ภัยพิบัติในพื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนไหนคนใด จะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปกลางก่อนได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบโดยเร็ว และผู้อำนวยการท้องถิ่นซึ่งมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นจะต้องดำเนินการสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นด้วย

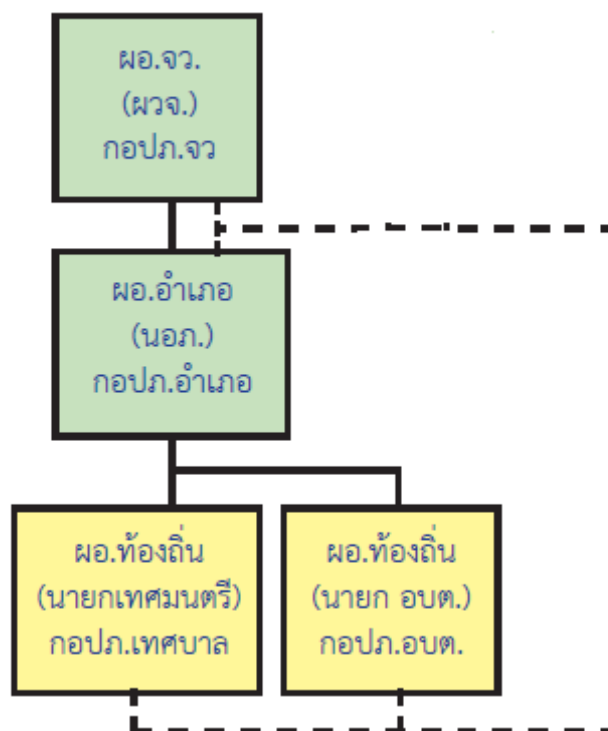
ในส่วนของผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ กฎหมายกำหนดให้ผู้อำนวยการแต่ละระดับมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ผู้อำนวยการกลาง มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ทั่วราชอาณาจักร 2) ผู้อำนวยการจังหวัด มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตจังหวัด 3) ผู้อำนวยการอำเภอ มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตอำเภอ 4) ผู้อำนวยการท้องถิ่น มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ 5) ผู้อำนวยการ จะต้องจัดให้มีอาสาสมัครในพื้นที่ที่รับผิดชอบเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายได้ โดยการบริหารและกำกับดูแลอาสาสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม สิทธิ หน้าที่และวินัยของอาสาสมัคร ให้เป็นไปตามระเบียบที่ราชการส่วนกลางกำหนด

ในการปฏิบัติงาน พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 กำหนดอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ไว้ดังนี้ 1) เมื่อเกิดสาธารณภัย ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ประสบเหตุต้องเข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับสาธารณภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้นเพื่อสั่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดๆ เพื่อคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันภัยอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้ 2) ในกรณีที่เกิดสาธารณภัยและอันตรายจากสาธารณภัยนั้นใกล้จะถึง ผู้อำนวยการมีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานดัดแปลง ทำลาย หรือ

เคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินของบุคคลใดที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดป้องกันอันตรายได้ ทั้งนี้ เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การยับยั้งหรือแก้ไขความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากสาธารณภัยนั้น ขณะที่การป้องกันภัย พิบัติต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ 3) เมื่อมีกรณีที่เจ้าพนักงาน จำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มี เจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของผู้อำนวยการ ก็ให้กระทำได้แม้ เจ้าของหรือผู้ครอบครองจะไม่ได้อนุญาต ในกรณีที่ทรัพย์สินที่อยู่ในอาคารหรือสถานที่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธาณภัยได้ง่าย ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคาร หรือสถานที่ดังกล่าวได้ และในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน ให้เจ้า พนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเจ้า พนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว 4) จัดให้มีสถานที่ชั่วคราว เพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล และการรักษาทรัพย์สินของผู้ประสบภัย 5) จัดระเบียบ การจราจรชั่วคราวในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียงเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธาณภัย 6) ปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง 7) จัดให้มีการ รักษาความสงบเรียบร้อยและป้องกันเหตุโจรสลัด และ 8) ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วยขนย้ายทรัพย์สิน ในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอ 8) การปฏิบัติงาน เพื่อจัดการภัยพิบัตินั้นผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการจะดำเนินการเอง หรือมอบหมายให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการ หรือช่วยดำเนินการก็ได้ เว้นแต่ เรื่องการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วยขนย้ายทรัพย์สินในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยและพื้นที่ใกล้เคียง เมื่อ เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอ ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ จะมอบหมายให้องค์การสาธารณกุศลเป็นผู้ดำเนินการหรือช่วยดำเนินการด้วยก็ได้ 9) ในการปฏิบัติงานเพื่อ จัดการภัยพิบัตินั้นผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการจะจัดให้มีเครื่องหมาย หรืออาณัติสัญญาณเพื่อใช้ในการกำหนดสถานที่หรือการดำเนินการได้ 10) เมื่อเกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณ ภัยขึ้นในพื้นที่ใด และการที่ผู้ใดอยู่อาศัยในพื้นที่นั้นจะก่อให้เกิดอันตรายหรือกีดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าพนักงาน ให้ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่ง อพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่นั้นออกไปจากพื้นที่ดังกล่าวเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ 11) เมื่อเกิด หรือใกล้จะเกิดสาธารณภัยขึ้นในพื้นที่ใดและการอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใดๆในพื้นที่นั้นจะเป็นอันตราย อย่างร้ายแรง ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ และ ผู้อำนวยการท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการอำเภอ จะประกาศห้ามมิให้บุคคลใดๆเข้าไปอยู่อาศัย หรือดำเนินกิจการใดในพื้นที่ดังกล่าวได้ โดยกำหนดระยะเวลาการห้ามและเขตพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็นไว้ ด้วย 12) ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบต้องดำเนินการสำรวจความเสียหายจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้น และทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู 13) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่

เกิดสาธารณภัย หรือที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ประสบภัยต้องทำหน้าที่ประสานงานเรื่องเอกสารราชการของผู้ประสบภัยที่สูญหายหรือเสียหายเนื่องจากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ประสบภัยร้องขอต่อหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องออกเอกสารทางราชการดังกล่าวให้ใหม่ตามหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของตน แล้วจึงส่งมอบให้แก่ผู้ประสบภัยหรือส่งมอบผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เป็นผู้แจ้งโดยผู้ประสบภัยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ แม้ว่าตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการออกเอกสารราชการดังกล่าวจะกำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการก็ตาม รวมถึงกรณีที่ผู้ประสบภัยหรือเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินร้องขอหลักฐานเพื่อรับการสงเคราะห์หรือบริการอื่นใดก็ให้อำนวยความสะดวกในพื้นที่ที่รับผิดชอบออกหนังสือรับรองให้ตามที่ส่วนกลางกำหนด 14) ให้ผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ และเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในปฏิบัติการตามหน้าที่ดังกล่าว หากผู้ปฏิบัติงานได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ และมีได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้กระทำการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง แต่หากเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งมิใช่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการบำบัดภัยอันตรายจากสาธารณภัยนั้นให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนกลางกำหนด

ภาพที่ 27 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำงานจัดการภัยพิบัติในพื้นที่

ที่มา: (คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ, 2558)

นอกจากการกำหนดโครงสร้าง และตัวบุคลากรในการเข้ามาเป็นตัวแสดงเพื่อจัดการภัยพิบัติแล้ว แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ยังกำหนดแหล่งที่มา และวิธีการงบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ด้วยทั้งที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบกลาง และเงินอุดหนุนราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ หน่วยงานของรัฐระดับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้งบเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินได้โดยต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่กำหนด การดำเนินการด้านงบประมาณรายจ่ายประจำปี และการของบกลางในการจัดการภัยพิบัตินั้นสามารถแยกการอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) หน่วยงานของรัฐในระดับราชการส่วนภูมิภาค แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558 กำหนดให้จังหวัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากสำนักงบประมาณตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 โดยการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติการราชการประจำปี

ของจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีของกลุ่มจังหวัด และค่าของงบประมาณของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ เพื่อให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัดได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ และให้จังหวัดขอตั้งงบประมาณและขอรับการจัดสรร งบประมาณจากรัฐบาลเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้อีกแนวทางหนึ่ง ขณะที่การขอกลางของ หน่วยงานของรัฐระดับจังหวัดนั้นสามารถขอได้ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้จ่ายงบประมาณนอกเหนือจาก ที่ได้รับการจัดสรรหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้วไม่เพียงพอที่จะดำเนินการและมีความจำเป็นเร่งด่วน จังหวัดสามารถขอใช้เงินงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น โดยพิจารณาเฉพาะกรณี ที่มีความจำเป็นและเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการเท่านั้น ทั้งนี้ต้อง นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่น แผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมีอำนาจในการจัดการ งบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ดังนี้ 1) ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยในเขตพื้นที่ของตนเพื่อใช้ดำเนินการตั้งแต่ระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัยได้ โดยเฉพาะ งบประมาณเพื่อให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าและระยะยาว เช่น การ อพยพ การจัดการศูนย์พักพิงชั่วคราว การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบ ภัย การสาธารณสุข การสื่อสาร การรักษาความสงบเรียบร้อย และการสาธารณสุขเป็นต้น 2) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน งบประมาณเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ของตนให้เป็นไปตามแผนการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งกำหนดให้มีแผนและขั้นตอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ พร้อมทั้งจัดให้มีเครื่องหมายสัญญาณหรือสิ่งอื่นใดในการแจ้งให้ ประชาชนได้ทราบถึงการเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย 3) ให้มีการตั้งงบประมาณในการป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตนตามกรอบแนวทางตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ 3.1) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 67 ภายใต้ บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล (4) ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย 3.2) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 50 ภายใต้ บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของ ประชาชน มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล (1) กิจการ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50 มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล (1) กิจการตาม ที่ระบุไว้ในมาตรา 53 3.3) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่ แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหาร ส่วนจังหวัด (8) จัดทำกิจกรรมใดๆอันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การ บริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง 3.4) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา

และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน (22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์การสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลในการให้บริการสาธารณะ และ 3.5) ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม อาศัยอำนาจตามข้อ 6 จึงกำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการตั้งงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือประชาชนตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2543 นอกจากรายจ่ายประจำปีแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอใช้งบกลางเพื่อนำมาจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ได้ ทั้งระยะก่อนเกิดภัยโดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบกลางประเภทเงินสำรองจ่ายให้เพียงพอต่อการเผชิญเหตุสาธารณภัยที่อาจจะเกิดขึ้น ส่วนในขณะเกิดภัยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำเงินงบประมาณที่ได้เตรียมไว้ไปใช้จ่ายเพื่อบรรเทา/ช่วยเหลือความเดือดร้อนของประชาชนที่ประสบสาธารณภัยเป็นลำดับแรก ทั้งนี้หากงบประมาณไม่เพียงพอ ให้โอนเงินงบประมาณเหลือจ่าย หรืองบประมาณในแผนงาน/โครงการอื่นที่ยังไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้จ่ายไปตั้งเป็นงบประมาณสำหรับจ่ายเพิ่มเติมได้ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1.1.1.2 ข้อมูลการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่จังหวัดระนองและจังหวัดนครศรีธรรมราช

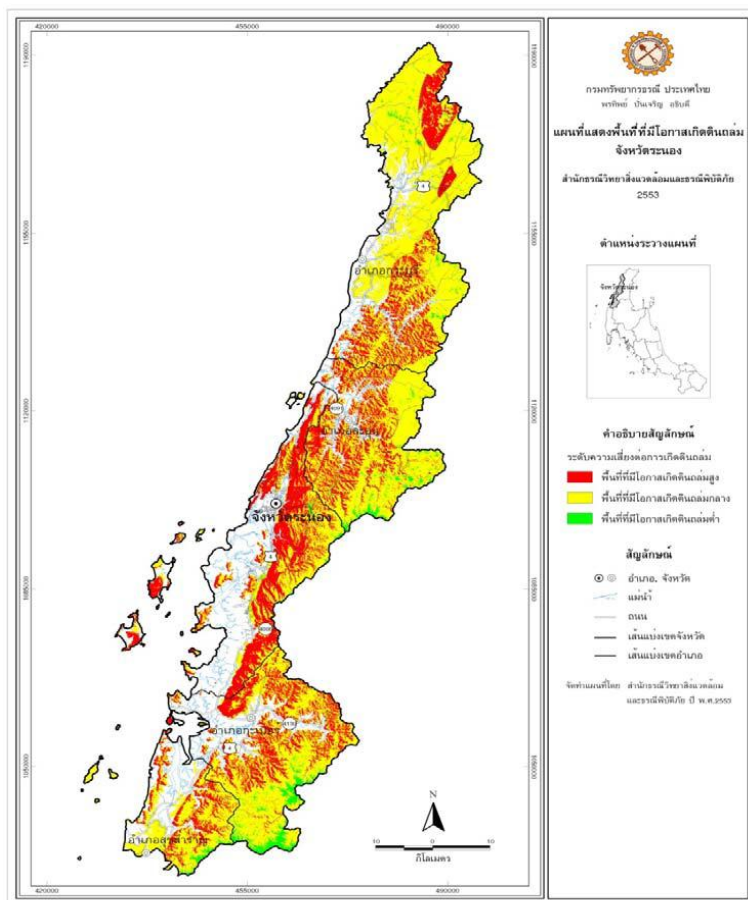
1.1.1.2.1 การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่จังหวัดระนองนั้นเป็นไปตามแผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่มจังหวัดระนอง พ.ศ. 2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) สถานการณ์

1.1 สถานการณ์ทั่วไป

จังหวัดระนองเป็นจังหวัดภาคใต้ตอนบนชายฝั่งทะเลด้านตะวันตก มีเนื้อที่ประมาณ 3,298 ตารางกิโลเมตร (2,061,250 ไร่) ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบ 14% ภูเขา 86% ประกอบด้วยทิวเขาสลับซับซ้อน ทางทิศตะวันออกมีที่ราบบริเวณไหล่เขา เขิงเขา และหุบเขา พื้นที่มีลักษณะลาดเอียงจากทิศตะวันออกลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก ต้นกำเนิดของแหล่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ทางทิศตะวันออก และมีพื้นที่เป็นเกาะที่มีราษฎรอาศัยในเขตพื้นที่อำเภอเมืองระนอง รวมจำนวน 5 เกาะ ลักษณะภูมิอากาศได้รับอิทธิพลจากร่องอากาศต่ำที่พัดผ่านและอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่งผลให้เกิดฝนตกในพื้นที่จังหวัดระนอง ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 5,508.3 มิลลิเมตร ต่อปี แบ่งเป็น 2 ฤดูกาล คือฤดูร้อนและฤดูฝน จะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน ของทุกปี จังหวัดระนอง มีแม่น้ำลำ

คลองที่มีแหล่งกำเนิดเกิดจากเทือกเขาทางด้านตะวันออกเป็นส่วนใหญ่ มีลักษณะเป็นทางน้ำสายสั้นๆ ไหลลงสู่ทะเลอันดามันทางทิศตะวันตก อำเภอเมืองระนอง มีคลองบางนอน ต้นน้ำเกิดจากเขาหินช้างและเขาเมืองสูง ไหลลงสู่คลองด่านที่บ้านด่าน ความยาวประมาณ 16 กิโลเมตร, คลองหาดส้มแป้น ต้นน้ำเกิดจากเขาจอมแหลม และเขานมสาว ไหลลงสู่แม่น้ำกระบุรี ที่บ้านเกาะกลาง ความยาวประมาณ 19 กิโลเมตร, คลองบางรี ต้นน้ำเกิดจากเขานมสาวและเขาพ่อตาเขาสูง ไหลลงสู่ปากแม่น้ำกระบุรี ที่บ้านบางรี ความยาวประมาณ 25 กิโลเมตร, คลองหงาว ต้นน้ำเกิดจากเขานมสาว ไหลลงสู่ทะเลอันดามัน ที่บ้านล่าง ความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร, คลองละออง ต้นน้ำเกิดจากเขานมสาว ไหลลงสู่ทะเลอันดามัน ที่บ้านละออง ความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร และคลองราชกรูด ต้นน้ำเกิดจากเขาพ่อตาโขงโดง ไหลลงสู่ทะเลอันดามัน ที่บ้านราชกรูด ความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร อำเภอกระบุรี มีแม่น้ำกระบุรี เป็นแม่น้ำสายสำคัญ กั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศสหภาพเมียนมา ต้นน้ำเกิดจากเขาตุน และเขาจอมแหทางทิศเหนือ ไหลลงสู่ทะเลอันดามันที่บริเวณตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระนอง ความยาวประมาณ 95 กิโลเมตร, คลองจัน ต้นน้ำเกิดจากเขาปลายคลองบางนา ทางทิศเหนือ ไหลลงสู่แม่น้ำกระบุรี ที่บ้านนาน้อย ความยาวประมาณ 30 กิโลเมตร, คลองวัน ต้นน้ำเกิดจากเขาหินลุทางทิศเหนือของจังหวัด ไหลลงสู่แม่น้ำกระบุรี ที่บ้านทับหลี ความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร, คลองกระบุรี ต้นน้ำเกิดจากเขาผักแว่น เขตจังหวัดชุมพร ไหลผ่านอำเภอกระบุรี ที่บ้านน้ำจืด อำเภอกระบุรี ความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร, คลองลำเลียง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาบางใหญ่ และเขาแดนทางทิศเหนือ ไหลลงสู่แม่น้ำกระบุรี ที่บ้านลำเลียง ความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร, คลองกรัง ต้นน้ำเกิดจากเขารังแดน ไหลลงสู่คลองกระ (ช่วงต้นของต้นน้ำกระบุรี) ความยาวประมาณ 16 กิโลเมตร และคลองน้ำทัน ต้นน้ำเกิดจากเขาน้ำทัน ไหลลงสู่คลองกระ ความยาวประมาณ 15 กิโลเมตร อำเภอกะเปอร์ มีคลองกะเปอร์ ต้นน้ำเกิดจากเขายายหม่อน ไหลลงสู่ทะเลอันดามันที่บ้านบางลำพู ความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร อำเภอละอุ่น มีคลองละอุ่น ต้นน้ำเกิดจากเขาห้วยเสียด และเขาหินต่างทางทิศตะวันออก ไหลลงสู่แม่น้ำกระบุรี ที่บ้านเขาฟ้าสี ความยาวประมาณ 62 กิโลเมตร, คลองขุนแพ่ง ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาคลอง ไหลลงสู่คลองละอุ่น ความยาวประมาณ 33 กิโลเมตร, คลองบางแก้ว ต้นน้ำเกิดจากเขาบางใหญ่ ไหลลงสู่คลองละอุ่น ความยาวประมาณ 22 กิโลเมตร, คลองห้วยสะทอน ต้นน้ำเกิดจากเขาห้วยเสียด ไหลลงสู่คลองละอุ่น ความยาวประมาณ 13 กิโลเมตร, คลองห้วยเขาลง ต้นน้ำเกิดจากเขาน้ำร้ว ไหลลงสู่คลองละอุ่น ความยาวประมาณ 13 กิโลเมตร และคลองแพรกยาง ต้นน้ำเกิดเขาโทเยา ไหลลงสู่คลองละอุ่น ความยาวประมาณ 16 กิโลเมตร อำเภอสุขสำราญ มีคลองนาคา ต้นน้ำเกิดจากเขานาคา และเขาพระหมี ไหลลงสู่ทะเลอันดามัน ที่บ้านนาพรุ ความยาวประมาณ 30 กิโลเมตร, คลองกำพวน ต้นน้ำเกิดจากเขาพระหมี ไหลลงสู่ทะเลอันดามัน ที่บ้านกำพวน ความยาวประมาณ 19 กิโลเมตร พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มของจังหวัดระนองแสดงตามแผนภาพนี้

ภาพที่ 28 แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มจังหวัดระนอง

1.2 สถานการณ์เฉพาะ

จากลักษณะที่ตั้งของจังหวัดระนอง เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายนของทุกปีจะได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศต่ำที่เลื่อนขึ้นลงพัดผ่านในช่วงฤดูฝน ประกอบกับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้บริเวณมหาสมุทรอินเดียที่พัดผ่านเส้นศูนย์สูตรขึ้นมาทางทิศเหนือระหว่างเดือนพฤษภาคม - พฤศจิกายน ในลักษณะเข้าหาแนวร่องความกดอากาศต่ำ ทำให้บริเวณจังหวัดระนองซึ่งอยู่ด้านหน้าทิวเขาหรือด้านรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มีเมฆมาก และมีฝนตกชุกหนาแน่น โดยเฉพาะในช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้มีกำลังแรงจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำหรือพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนที่ผ่านเข้ามาในทะเลจีนใต้หรือบริเวณทางประเทศฟิลิปปินส์หรือพายุที่ก่อตัวในอ่าวเบงกอล แล้วเคลื่อนตัวผ่านประเทศสหภาพเมียนมาเข้ามาทางทิศตะวันตกของประเทศไทย จะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดฝนตกหนักต่อเนื่อง คลื่นลมในทะเลอันดามันมีกำลังแรงอาจจะก่อให้เกิดสภาพอุทกภัย ได้แก่ น้ำท่วมฉับพลัน น้ำเอ่อล้นตลิ่ง น้ำป่าไหลหลาก วาตภัย และสภาพดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคม สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของทางราชการและของประชาชนได้

1.3 สมมติฐาน

ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป จนถึงเดือนพฤศจิกายนเป็นช่วงฤดูฝน จังหวัดระนอง จะได้รับอิทธิพลจากร่องความกดอากาศต่ำ และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดผ่านหรืออิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่าน ทำให้เกิดภาวะฝนตกหนักในพื้นที่จังหวัดระนอง กรณีฝนตกติดต่อกัน ตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ปริมาณน้ำฝนตั้งแต่ 80 มิลลิเมตร อาจจะทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลัน น้ำเอ่อล้นตลิ่ง น้ำป่าไหลหลาก เข้าท่วมบ้านเรือนของราษฎร สิ่งสาธารณประโยชน์ได้รับความเสียหาย เกิดสภาพดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคม เกิดวาทภัยบริเวณเกาะหรือพื้นที่ติดริมทะเล เป็นเหตุให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ระดมกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องจักรกล เครื่องมือเครื่องใช้ในการเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย แต่เนื่องจากภัยที่เกิดมีลักษณะรุนแรงและปริมาณกว้าง เกินขีดความสามารถของอำเภอและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้ความช่วยเหลือ และได้ร้องขอความช่วยเหลือจากจังหวัดระนอง

2) ภารกิจ

กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนองทำหน้าที่สั่งการ อำนาจการประสานงานและสนับสนุนการปฏิบัติของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่จังหวัดระนอง ตลอดจนการสนับสนุนการปฏิบัติของกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดใกล้เคียงเมื่อได้รับการร้องขอ

3) การปฏิบัติ

แนวความคิดในการปฏิบัติ

1) ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยนั้น จะต้องเตรียมการไว้ให้พร้อมตั้งแต่ก่อนเกิดภัย เพื่อสามารถกำหนดแนวทางในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทันทั่วทั้งเมื่อเกิดภัย โดยกำหนดรูปแบบวิธีการป้องกัน เช่น ระบบการแจ้งเตือนภัยเพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากภัย การจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การอำนาจการ/การสั่งการ/การแก้ไขปัญหาอุปสรรคไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นการลดผลกระทบที่เป็นอันตราย และเป็นการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินทั้งของภาครัฐและของประชาชน

2) องค์การปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้ 2.1) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและฟื้นฟูความเสียหายจากสาธารณภัยในเขตพื้นที่จังหวัดระนอง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดระนองในฐานะผู้อำนาจการจังหวัดระนอง เป็นผู้อำนาจการสั่งการ และมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดระนองหรือบุคคลที่เห็นสมควรปฏิบัติหน้าที่ประจำ ณ ศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจฯ ที่จังหวัดตั้งขึ้น ตลอดเวลาจนกว่าจะเข้าสู่ภาวะปกติ การใช้อำนาจระดับจังหวัดเป็นของศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย ระดับจังหวัด, 2.2) กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ/เทศบาล และหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันบรรเทา และฟื้นฟูความเสียหายจากสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีนายอำเภอ/ผู้บริหารองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะผู้อำนวยการอำเภอ/ผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้อำนวยการสั่งการ และมอบหมายให้ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา/ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือบุคคลที่เห็นสมควรปฏิบัติหน้าที่ประจำ ณ ศูนย์อำนวยความสะดวกที่อำเภอ/เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้น ตลอดเวลา จนกว่าจะเข้าสู่ภาวะปกติ การใช้อำนาจระดับอำเภอ/เทศบาล เป็นของศูนย์อำนวยความสะดวกช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย อำเภอ/เทศบาล ขณะที่การใช้อำนาจระดับตำบล ให้มีการตั้งศูนย์อำนวยความสะดวกช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัย องค์การบริหารส่วนตำบลตามความเหมาะสม ตามสั่งการของผู้อำนวยการอำเภอ, 2.3) ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่เป็นหน่วยปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานตามที่กำหนดไว้ในแผนนี้ และ 2.4) องค์กรสนับสนุน ได้แก่ องค์กรเอกชน มูลนิธิ สโมสร ชมรม ทำหน้าที่ประสานงานและร่วมปฏิบัติ รวมทั้งให้การสนับสนุนเมื่อได้รับการร้องขอ และปฏิบัติหน้าที่ตามผู้อำนวยการจังหวัด อำเภอและผู้อำนวยการท้องถิ่น สั่งการเมื่อมีภัยเกิดขึ้น

3) กำหนดขั้นตอนปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และการเกิดดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนเตรียมการ (ก่อนเกิดภัย) ขั้นตอนเผชิญเหตุ (ขณะเกิดภัย) และขั้นตอนฟื้นฟูบูรณะ (หลังเกิดภัย) ไว้ให้ชัดเจน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และป้องกันความสับสนในทางปฏิบัติ

4) จังหวัด อำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเส้นทางคมนาคม เตรียมจัดทำแผนเฉพาะกิจ เตรียมการแก้ไข ปัญหาอุทกภัย วาตภัย และการเกิดดินเลื่อนไหลแต่ละระดับ เพื่อรองรับการปฏิบัติ เตรียมการปฏิบัติ และใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการปฏิบัติต่อไป

5) ประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง อำเภอ เพื่อซักซ้อมการปฏิบัติ การแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบ การทดสอบความพร้อมในการปฏิบัติงาน รวมทั้งพิจารณาสาเหตุ และผลกระทบต่อ การเกิดอุทกภัยในพื้นที่และมาตรการในการแก้ไขปัญหาทั้งระยะสั้นและระยะยาว การจัดทำโครงการเพื่อเสนอขอรับงบประมาณสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาต่อไป

การปฏิบัติ

เพื่อให้การดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย การเกิดดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคม เป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรเป็นการเฉพาะกิจได้ จึงได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ด้านการเตรียมการ (ก่อนเกิดภัย)

1) จังหวัด อำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบเส้นทางคมนาคม จัดทำแผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และการเกิดดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคมในแต่ละระดับ

2) เตรียมการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกัน และแก้ไขปัญหา อุทกภัย วาตภัยและดินโคลนถล่มจังหวัดระนอง ประกอบด้วย ฝ่ายต่างๆที่มีการแบ่งมอบหน้าที่กันรับผิดชอบเมื่อเกิดภัยขึ้น หน่วยงานสนับสนุนพร้อมปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือผู้ประสบภัยทันทีเมื่อเกิดภัย

3) จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่ในการเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดตลอด 24 ชั่วโมง โดยเฉพาะวันหยุดราชการ ในระดับจังหวัดมอบสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นหลัก และที่ทำการปกครองจังหวัด ฝ่ายความมั่นคงจัดอาสาสมัครประจำห้องสื่อสารอีก 1 ชุด ส่วนในระดับอำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ควรมอบหมายเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครในการเฝ้าระวังเหตุโดยเฉพาะพื้นที่เสี่ยงภัย และสรุปรายงานเหตุการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกวัน

4) รวบรวมและจัดทำข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยเกี่ยวกับ อุทกภัย วาตภัย ลักษณะดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคมในพื้นที่จังหวัดระนอง ข้อมูลจำนวนราษฎรครัวเรือนในพื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่ปลอดภัยในการรองรับการอพยพ เส้นทางอพยพ การซักซ้อมการอพยพ ราษฎร

5) ส่วนราชการต่างๆจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ อาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อจัดตั้งเป็นหน่วยกู้ภัย สนับสนุนการปฏิบัติของจังหวัด อำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อได้รับการร้องขอ

6) สสำรวจ ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยเฉพาะเรือท้องแบน รถยนต์บรรทุก เครื่องจักรกล โดยแยกแต่ละประเภท แต่ละหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ วิธีการติดต่อสื่อสาร ทั้งในเวลาราชการและในวันหยุดราชการ ทั้งนี้ให้ตรวจสอบเครื่องมือเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา

7) การจัดระบบการแจ้งเตือนภัย ในการติดตามข่าวสถานการณ์ ข่าวสารการพยากรณ์ ประกาศแจ้งเตือนต่างๆ เกี่ยวกับสภาพอากาศ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ และเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัย วาตภัยโดยมีแหล่งที่มาของข้อมูล ดังนี้ 1) ประกาศแจ้งเตือนเกี่ยวกับลักษณะอากาศ จากกรมอุตุนิยมวิทยา และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (กองอำนวยการกลาง), 2) สถานีเรดาร์ตรวจอากาศ จังหวัดชุมพร หมายเลขโทรศัพท์ 0-7751-1421, 3) ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคใต้ฝั่งตะวันตก หมายเลขโทรศัพท์ 0-7632-7191 และ 4) เว็บไซต์ ในการตรวจสอบสภาพอากาศและการเคลื่อนตัวของพายุ คือ <http://www.tmd.go.th> และ <http://www.ranong.go.th> การติดตามข่าวลักษณะอากาศของสถานีโทรทัศน์ สถานีวิทยุกระจายเสียงในพื้นที่ และการรายงานและเฝ้าระวังเหตุของอาสาสมัครในพื้นที่เสี่ยงภัย

8) มอบหมายให้หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองระนอง เทศบาลเมืองบางริ้น เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในการสำรองอาหาร เครื่องดื่ม ยารักษาโรค เครื่องยังชีพ ตลอดจนของใช้ที่จำเป็นอย่างน้อย 3 - 7 วัน และเตรียมการจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีเกิดสาธารณภัย ขนาดใหญ่และรุนแรง ซึ่งจำเป็นต้องระดมความร่วมมือจากทุกฝ่าย

9) การแบ่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้ส่วนราชการประจำจังหวัด หน่วยการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ส่วนราชการที่ได้รับมอบหมายจะต้องประชุมชี้แจงและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ทันทีเมื่อเกิดภัย

10) การจัดระบบสื่อสารหลัก/รอง การประสานและเชื่อมโยงระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัด และกำหนดทดสอบเครื่องมือสื่อสารของจังหวัดระนอง ทุกวัน เวลา 08.00 น. และ 20.00 น

11) ให้รายงานสถานการณ์ โดยกำหนดให้อำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล รายงานสถานการณ์ก่อนเกิดอุทกภัย ปริมาณน้ำฝน การเตรียม การให้ความช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหาเบื้องต้น สภาพเส้นทางคมนาคม และระบบสื่อสารทุกวัน เวลา 08.00 น. เพื่อจังหวัดจะได้สรุปรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดระนองในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดทราบทุกวัน เวลา 09.00 น.

ด้านการปฏิบัติเมื่อเกิดภัย (ขณะเกิดภัย)

1) จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า โดยให้มีโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และผู้รับผิดชอบตามโครงสร้างฯ พร้อมทั้งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบชัดเจนเป็นปัจจุบันตั้งแต่ในภาวะปกติและพร้อมปฏิบัติงานได้ทันทีที่มีการยกระดับความรุนแรงของภัยเป็นระดับ 3 - 4 เพื่อรองรับการบัญชาการเหตุการณ์ จากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

2) ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า รับผิดชอบการบัญชาการ อำนาจการควบคุม ปฏิบัติงานและประสานการปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพร้อมทั้งเป็นศูนย์กลาง ในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรเพื่อบริหารจัดการสาธารณภัย ระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหารตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรการกุศล

3) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง) ในการเฝ้าระวังเหตุ และติดตามสถานการณ์ สรุปสถานการณ์ อุทกภัย ประมวลผลการพยากรณ์อากาศ ปริมาณน้ำฝนปริมาณน้ำท่า ระดับขึ้น - ลงของน้ำทะเล รวบรวมรายงานของอำเภอ เพื่อวิเคราะห์การเกิดอุทกภัย และการเกิดสภาพดินเลื่อนไหลในพื้นที่ รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดทราบและพิจารณาประกาศแจ้งเตือนภัย ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงทุกสถานี แจ้งอำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ต่อไป

4) ขณะที่สถานการณ์อุทกภัย น้ำป่าไหลหลากกัดเซาะคอสะพานขาด น้ำท่วมผิวจราจรในระดับสูงที่ไม่สามารถมองเห็นพื้นที่ผิวจราจรได้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการกำชับแขวงทางหลวง แขวงทางหลวงชนบทและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ติดป้ายเตือน/วางแผงปิดกั้นช่องทางจราจร เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้เส้นทางถนนสายดังกล่าวได้ทราบ พร้อมกับจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจหรืออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกการจราจรในจุดอันตรายดังกล่าว

5) กรณีมีผู้สูญหายจากอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่มที่เกิดขึ้น ให้จัดชุดเคลื่อนที่เร็ว โดยสนธิกำลังจากทุกภาคส่วนทั้งหน่วยทหาร ตำรวจ ศูนย์ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตพื้นที่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เข้าไปกู้ภัย ค้นหา ผู้สูญหายและติดค้างในพื้นที่ประสบภัยให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยด่วน

6) ขณะที่เกิดภัย ให้จังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกับมูลนิธิ ภาคเอกชน จัดอาหาร (ปรุงสำเร็จพร้อมบริโภค) น้ำดื่ม เครื่องยังชีพที่จำเป็น ให้แก่ราษฎรในพื้นที่ประสบภัย ให้ทั่วถึงและเพียงพอรวมทั้งจัดหาที่พักอาศัยชั่วคราวให้แก่ราษฎรที่บ้านเรือนเสียหาย และช่วยเหลือดูแลผู้ประสบภัย ทั้งทางด้านอาหาร น้ำดื่ม เครื่องนุ่งห่มเวชภัณฑ์ และยารักษาโรค โดยใช้จ่ายเงินตรงราชการของจังหวัด (งบ 20 ล้านบาท) หรือจากงบฉุกเฉินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ให้ถือนโยบายเร่งด่วนที่จะต้องดูแลช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยเป็นลำดับแรก

7) จัดทำแผนที่สถานการณ์ เพื่อสรุปสถานการณ์อุทกภัย พื้นที่เกิดภัย สรุปความเสียหายที่เกิดขึ้นการเตรียมระดมให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนการดำรงการติดต่อสื่อสาร การประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหามหาภัย วาตภัย และดินโคลนถล่มจังหวัดขึ้น ณ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง รายละเอียดตามคำสั่งในโดยมอบหมายให้ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำศูนย์ตลอด ๒๔ ชั่วโมง กรณีสถานการณ์มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นให้ส่วนราชการที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยตรง และแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางคมนาคมจัดเจ้าหน้าที่ 1 คน ปฏิบัติงานประจำศูนย์ฯ เพื่อประสานงาน ทั้งนี้ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ เป็นหน่วยงานหลักในการรับแจ้งเหตุ อำนวยการ ประสานงาน และเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ในฐานะผู้บัญชาการจังหวัดพิจารณาสั่งการในการแก้ไขปัญหาจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่ภาวะปกติ

9) กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยดังตารางนี้

ตารางที่ 17 ขั้นตอนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของจังหวัดระนอง

ลักษณะของภัย	หน่วยงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติ
น้ำท่วมขัง น้ำเอ่อล้นตลิ่ง น้ำป่าไหล หลาก วาตภัย	- หมู่บ้าน - ตำบล - องค์การบริหารส่วนตำบล - แขวงทางหลวง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยระดับตำบล (บริเวณที่ทำการ องค์การบริหารส่วนตำบล) 2. จัดเตรียมอาสาสมัครเฝ้าระวังเหตุบริเวณพื้นที่เสี่ยงภัย 3. ระดมเครื่องมือ/เครื่องใช้ เจ้าหน้าที่เข้าช่วยเหลือและอพยพราษฎรในระยะแรก 4. จัดหาอาหาร น้ำดื่ม เครื่องยังชีพที่จำเป็น ยารักษาโรคแจกจ่ายผู้ประสบภัยเพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนในระยะแรก 5. กรณีคอสะพานขาด น้ำท่วมผิวจราจร แขวงทางหลวงและ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ติดป้ายเตือนวางแผงปิดกั้นช่องทางจราจร พร้อมจัดเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือ อปพร. ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก 6. กรณีมีผู้สูญหายจากอุทกภัย ให้จัดชุดเคลื่อนที่เร็วโดยสนธิกำลังจากทุกภาคส่วนเข้าไปกู้ภัย ค้นหา ผู้สูญหาย และผู้ติดค้างในพื้นที่ประสบภัย ให้ความช่วยเหลือโดยด่วน 7. ติดตามสถานการณ์และรายงานเหตุการณ์ให้อำเภอทราบ และขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือ กรณีเกินขีดความสามารถ

ตารางที่ 17 ขั้นตอนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของจังหวัดระนอง (ต่อ)

ลักษณะของภัย	หน่วยงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติ
	- เทศบาล - อำเภอ	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ระดับอำเภอ/เทศบาล 2. แจ้งเตือนภัยและจัดเตรียมหน่วยกู้ภัยพร้อมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทันที เมื่อได้รับการร้องขอหรือภัยที่เกิดขึ้นมีลักษณะรุนแรงเกินขีดความสามารถของหมู่บ้าน ตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลในการให้ความช่วยเหลือ 3. ระดมเครื่องมือ เครื่องใช้ เรือท้องแบน และเจ้าหน้าที่เข้าช่วยเหลือ และอพยพราษฎรในระยะแรก และสนับสนุนการปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล และตำบล 4. จัดหาอาหาร น้ำดื่ม ถูยั้งชีพ ยารักษาโรค และเครื่องใช้ที่จำเป็น แจกจ่ายแก่ราษฎรผู้ประสบภัย เพื่อเป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อน และสนับสนุนการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 5. ติดตามสถานการณ์และรายงานเหตุการณ์ให้จังหวัดทราบทุกระยะ และขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือกรณีเกินขีดความสามารถ
	- จังหวัด - ระนอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. แจ้งเตือนภัย จัดเจ้าหน้าที่ในการเฝ้าระวังเหตุและติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง 2. จัดเตรียมหน่วยกู้ภัย ปฏิบัติการเตรียมพร้อมให้การสนับสนุน อำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อได้รับการร้องขอหรือภัยที่เกิดขึ้นมีลักษณะรุนแรงและเกินขีดความสามารถของอำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลในการให้ความช่วยเหลือ 3. จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้เรือท้องแบน เครื่องจักรกล สะพานแบร็ง และเจ้าหน้าที่เตรียมพร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานของอำเภอ/เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลทันที เมื่อได้รับการร้องขอ 4. เตรียมจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย 5. ขอรับการสนับสนุนจากจังหวัดใกล้เคียง มูลนิธิ ภาคเอกชน และหน่วยกำลังในพื้นที่ 6. รายงานเหตุการณ์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบจนกว่าสถานการณ์จะยุติ

ตารางที่ 17 แสดงขั้นตอนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของจังหวัดระนอง (ต่อ)

ลักษณะของภัย	หน่วยงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติ
ดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคม	- ชุมชน - ตำบล - องค์การบริหารส่วนตำบล - อำเภอ	1. จัดเจ้าหน้าที่ อาสาสมัครในการเฝ้าระวังเหตุการณ์บริเวณจุดเกิดเหตุที่คาดว่าจะเกิดดินเลื่อนไหล ตลอดจนการติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง 2. จัดเจ้าหน้าที่ปฏิบัติด้านการสื่อสาร และแจ้งเหตุการณ์ให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเส้นทางทราบ และรายงานจังหวัดทราบสถานการณ์ทุกระยะ 3. อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้เส้นทาง สนับสนุนการปฏิบัติแก่หน่วยงานรับผิดชอบ และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติงานด้านการจราจร
	- เทศบาลเมืองระนอง - เทศบาลเมืองบางรีน - สำนักงานแขวงทางหลวงระนอง - สำนักงานแขวงทางหลวงชนบทระนอง - สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง	1. จัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวัง บริเวณจุดที่คาดว่าจะเกิดภาวะดินเลื่อนไหล 2. ส่วนราชการที่รับผิดชอบเส้นทาง จัดเตรียมเจ้าหน้าที่เครื่องจักรกลพร้อมดำเนินการแก้ไขปัญหาลด 24 ชั่วโมง 3. ระดมเครื่องจักรกลของหน่วยงาน หน่วยสนับสนุนและภาคเอกชน ในการเข้าแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยกำหนดให้ราษฎรสามารถใช้เส้นทางได้ภายใน 24 ชั่วโมง 4. การรายงานสภาพเส้นทางที่รับผิดชอบ การติดตั้งป้ายแจ้งเหตุ การประชาสัมพันธ์การใช้เส้นทางสำรอง ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียง เพื่อให้ผู้ใช้เส้นทางได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง 5. จัดเตรียมสะพานแบริ่ง วัสดุอุปกรณ์ กระจกทรายเพื่อใช้ในการก่อสร้างสะพานชั่วคราวในการแก้ไขปัญหาคายใช้เส้นทางคมนาคมในระยะแรก 6. กรณีเกิดสภาพดินเลื่อนไหลในลักษณะรุนแรงผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการให้ส่วนราชการที่มีเครื่องจักรกล ระดมดำเนินการเข้าแก้ไขปัญหโดยด่วน
	- องค์การบริหารส่วนจังหวัดระนอง	1. จัดเตรียมเจ้าหน้าที่และเครื่องจักรกลไว้ให้พร้อมเข้าดำเนินการช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง 2. ระดมเครื่องจักรกล และเจ้าหน้าที่ เข้าช่วยเหลือเมื่อได้รับคำสั่งจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรือได้รับการร้องขอจากส่วนราชการที่รับผิดชอบเส้นทาง

ตารางที่ 17 แสดงขั้นตอนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของจังหวัดระนอง (ต่อ)

ลักษณะของภัย	หน่วยงาน	ขั้นตอนการปฏิบัติ
ดินเลื่อนไหลปิดทับเส้นทางคมนาคม	- จังหวัดระนอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดเจ้าหน้าที่ในการติดตามสถานการณ์ และรายงานเหตุการณ์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ทราบทุกระยะ 2. รายงานสภาพเส้นทางคมนาคม และประชาสัมพันธ์การใช้เส้นทาง ผ่านสถานีวิทยุกระจายเสียงในพื้นที่ เพื่อแจ้งให้ผู้ใช้เส้นทางทราบต่อไป 3. สนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเส้นทาง และรายงานขอรับการสนับสนุนจากหน่วยเหนือ กรณีเกินขีดความสามารถ

10) พื้นที่วิกฤติที่ไม่สามารถเดินทางเข้าไปในพื้นที่ประสบภัยทางรถยนต์ได้ ประสานขอรับการสนับสนุนเฮลิคอปเตอร์จากหน่วยงานทหารหรือตำรวจในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียงสำหรับเดินทางเข้าไปในพื้นที่วิกฤติเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยด่วน

11) หน่วยกู้ภัย จากงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กองร้อยอาสาสมัครรักษาดินแดนจังหวัดระนองที่ 1 เทศบาลเมืองระนอง เทศบาลเมืองบางริ้น ตำรวจภูธรจังหวัดระนอง กองพันทหารราบที่ 2 กรมทหารราบที่ 25 หน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่ 25 กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 415 มูลนิธิระนองสงเคราะห์ สมาชิก อปพร. เตรียมพร้อม ณ ที่ตั้งตลอด 24 ชั่วโมง และพร้อมปฏิบัติหน้าที่ทันทีเมื่อได้รับคำสั่ง

12) มอบหมายให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดระนอง ภาค เอกชน มูลนิธิในการจัดหาเครื่องอุปโภค บริโภค ยารักษาโรค สำรองเครื่องใช้ที่จำเป็นให้เพียงพอแก่การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในระยะ 3-7 วัน กรณีที่มีราษฎรผู้ประสบภัยจำนวนมากอาจพิจารณาจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเงินและสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย เพื่อระดมความช่วยเหลือจากจังหวัดใกล้เคียง และหน่วยเหนือภาคเอกชน องค์กรกุศลต่างๆ

13) มอบหมายให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระนอง และโรงพยาบาลระนอง รับผิดชอบเกี่ยวกับการสำรองยาและเวชภัณฑ์ การแจกจ่ายยา และให้คำแนะนำการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ชีวิตระหว่างเกิดอุทกภัย

14) มอบหมายให้ตำรวจภูธรจังหวัดระนอง รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย การจัดระบบจราจร การอำนวยความสะดวกบริเวณจุดเกิดภัย และการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น

15) ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จะต้องสรุปความเสียหายที่เกิดขึ้น ได้แก่จำนวนพื้นที่ได้รับความเสียหาย จำนวนผู้ประสบภัย เพื่อได้กำหนดวงรอบในการแจกจ่ายสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการกำหนดจุดในการเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยของผู้บังคับบัญชา เพื่อเป็นการเสริมขวัญและกำลังใจของราษฎร ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

16) ดำรงการติดต่อสื่อสารทั้งระบบวิทยุ โทรศัพท์ โทรสาร ระหว่างจังหวัดกับอำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลและหน่วยเหนือ ให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งการพิจารณาจัดเตรียมเครื่องปั่นไฟสำรองสนับสนุนอำเภอ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีระบบสาธารณูปโภคถูกตัดขาดและได้รับการร้องขอ

17) รายงานสถานการณ์อุทกภัย การให้ความช่วยเหลือ การแก้ไขปัญหา การขอรับการสนับสนุนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบจนกว่าสถานการณ์จะยุติ

ด้านการให้ความช่วยเหลือ (หลังเกิดภัย)

1) กรณีที่เกินขีดความสามารถหรือได้รับการร้องขอจากอำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯจะต้องระดมให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยในพื้นที่อำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะงานระงับเหตุและบรรเทาภัย งานสงเคราะห์ผู้ประสบภัย จะต้องเร่งดำเนินการช่วยเหลือเกี่ยวกับการแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภค สิ่งของยังชีพที่จำเป็นเพื่อลดปัญหาและบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยในระยะแรก

2) พิจารณาให้ความช่วยเหลืออำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดระเบียบในพื้นที่รับการอพยพ การขนย้ายผู้อพยพและทรัพย์สินกลับภูมิลำเนา การรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย การให้ความรู้ด้านสาธารณสุขชุมชน การสุขาภิบาลเบื้องต้นแก่ราษฎรในพื้นที่ประสบภัย รวมทั้งดำเนินการป้องกันเกี่ยวกับโรคระบาดและสัตว์

3) สนับสนุนการปฏิบัติงานของอำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ในการสำรวจตรวจตราความเสียหาย เร่งระดมเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ ในการให้ความช่วยเหลือในการซ่อมแซมที่พักอาศัย การบูรณะสิ่งสาธารณประโยชน์ และขนย้ายสิ่งกีดขวางเส้นทางคมนาคม ให้สามารถใช้งานได้ในระยะแรกโดยเร็ว

4) จัดระบบการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่ประสบภัยและพื้นที่รับการอพยพ

5) การเร่งดำเนินการสำรวจความเสียหาย และพิจารณาอนุมัติใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในแต่ละระดับให้เสร็จสิ้นโดยเร็วพร้อมทั้งเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยวาทภัยและดินเลื่อนไหล และเสนองบประมาณในการฟื้นฟูสภาพความเสียหายทั้งใน ระยะสั้น ระยะปานกลาง และระยะยาวไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือส่วนราชการรับผิดชอบ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือ โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการแต่ละระดับดังนี้ ระดับอำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ทำหน้าที่สำรวจความเสียหายและพิจารณาให้

ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งเสนอโครงการขอรับช่วยเหลือไปยังจังหวัด ภายใน 7 วัน นับแต่ภัยสิ้นสุด แล้ว รายงานให้ระดับจังหวัดทราบเพื่อรวบรวมโครงการที่ขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือด้านต่างๆจากอำเภอ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับเอกสารจากอำเภอ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องครบถ้วนแล้ว ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติรุนแรง ซึ่งจะต้องใช้เงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมากกว่าจำนวนเงินที่อยู่ในอำนาจอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ให้รวบรวมโครงการขอรับความช่วยเหลือและขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปยังส่วนกลาง ให้แล้วเสร็จภายใน 5 วัน หลังจากการประชุมคณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัดแล้ว จากนั้นให้ช่องทางหลวง แขนงทางหลวงชนบท หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเครื่องจักรซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม คอสะพานถูกน้ำกัดเซาะให้สามารถใช้สัญจรไปมาได้เป็นการชั่วคราวโดยเร็วที่สุด ขณะที่หากความเสียหายมีมากให้ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยทหารพัฒนาในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง หรือศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตเข้าไปสนับสนุนช่วยเหลือ

คำแนะนำในการประสานแผน มีดังนี้ 1) แผนนี้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนกว่าจะมีคำสั่งเปลี่ยนแปลง 2) อำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติตามแผนนี้จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับให้แล้วเสร็จภายใน 20 วัน นับแต่วันที่ ได้รับแผนนี้ 3) อำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล และส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องจัดระบบสื่อสาร กำหนดการทดสอบการติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ และจัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เตรียมพร้อมปฏิบัติหน้าที่ตลอด 24 ชั่วโมง และ 4) กรณีที่เกินขีดความสามารถในการให้ความช่วยเหลือของอำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล ให้รายงานขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือของจังหวัดทางระบบสื่อสารและเครื่องมือสื่อสารที่สามารถติดต่อได้โดยเร็วที่สุด

งานด้านธุรการให้ดำเนินการไปตามสายงานปกติ ขณะที่งานธุรการของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจขออยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง ส่วนงานการส่งกำลังบำรุงให้ดำเนินการไปตามสายงานปกติ กรณีภัยพิบัติเกิดขึ้นในเขตจังหวัด และพิจารณาแล้วเห็นว่าต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น นอกเหนือจากระเบียบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ทหาร ตำรวจ สมาชิกอาสาสมัครรักษาดินแดน และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เมื่อได้รับการสนับสนุนแล้ว ให้จังหวัดออกคำสั่งมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัด เพื่อพิจารณาและเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดระนองอนุมัติเงินทরণราชการให้ความช่วยเหลือต่อไป จากนั้นจึงจัดตั้งศูนย์รับบริจาคเงินและสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากราษฎร มูลนิธิ สโมสร องค์กรภาคเอกชน จังหวัดใกล้เคียง และส่วนกลาง เพื่อระดมความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย

การบังคับบัญชาและการติดต่อสื่อสาร

การบังคับบัญชาให้ดำเนินการไปตามสายงานปกติ กรณีมีภัยเกิดขึ้นในจังหวัด ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัยและโคลนถล่มจังหวัดระนอง ตั้งอยู่ ณ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง หมายเลขโทรศัพท์/โทรสาร 0-

7780-0190-1 โทรศัพท์มือถือของหัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนองในฐานะเลขานุการศูนย์ฯ หมายเลข 0-8969-6764 การอำนวยความสะดวกในการแก้ไขปัญหา ได้กำหนดอำนาจในการสั่งการตามระดับความรุนแรงของภัยที่เกิดขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 18 หน่วยงานที่รับผิดชอบและสั่งการตามระดับของภัยในจังหวัดระนอง

ระดับของภัย	การสั่งการ	หน่วยงานรับผิดชอบในการช่วยเหลือ
ระดับที่ 1 ภัยที่เกิดขึ้นในอำเภอ / เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล	- นายอำเภอ นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสั่งการในบริเวณที่เกิดสาธารณภัย - มอบหมายให้ปลัดอำเภอ หัวหน้าฝ่ายปกครองและพัฒนา ปลัดเทศบาลหรือบุคคลที่เห็นสมควรปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์อำนวยความสะดวกที่จัดตั้งขึ้นตลอดเวลาจนเข้าสู่ภาวะปกติ	- องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล - อำเภอ
ระดับที่ 2 ภัยที่เกิดขึ้นเกินขีดความสามารถของอำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล	- ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสั่งการในบริเวณที่เกิดสาธารณภัย - มอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ปลัดจังหวัดระนองหรือบุคคลที่เห็นสมควรปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์อำนวยความสะดวก ที่จังหวัดจัดตั้งขึ้น ตลอดจนกว่าจะเข้าสู่ภาวะปกติ - กรณีมีความจำเป็นจะต้องจัดตั้งศูนย์อำนวยความสะดวก (ส่วนหน้า) ในพื้นที่อำเภอ ที่เกิดสาธารณภัยให้มอบหมายรองผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ปลัดจังหวัดระนอง หรือบุคคลที่เห็นสมควรในการอำนวยความสะดวก	- เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล - อำเภอ - จังหวัดระนอง
ระดับที่ 3 ภัยที่เกิดขึ้นเกินขีดความสามารถของจังหวัด	- ผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการสั่งการในบริเวณที่เกิดสาธารณภัย และรายงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรมการปกครอง เพื่อประสานการปฏิบัติต่อไป	- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

การติดต่อสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน กำหนดระบบการติดต่อสื่อสารไว้ 2 ระบบ ดังนี้ 1) โทรศัพท์/โทรสาร และ 2) วิทยุสื่อสารคลื่นความถี่กลาง คือ 1) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง 142.425 172.425 67.0 ปภ.ระนอง RN 1, 2) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง 142.425 172.425 74.4 ปภ.ระนอง RN 2, 3) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง 142.425 172.425 74.4 ปภ.ระนอง RN 2,

ธารณภัยจังหวัดระนอง 142.425 172.425 71.9 ปภ.ระนอง RN 3 และ 4) สำนักงานป้องกันและบรรเทา
สาธารณภัยจังหวัดระนอง 161.475 161.475 ปภ.ระนอง

การประสานระบบสื่อสาร มีการดำเนินการดังนี้ 1) กองอำนวยการ
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง ได้จัดทำผังการติดต่อสื่อสาร รายชื่อหน่วยงานเจ้าหน้าที่
ผู้รับผิดชอบ หมายเลขโทรศัพท์ เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสาร, 2) กำหนดให้อำเภอ/เทศบาล กำหนดวิธีแจ้ง
เตือนภัยไปยังตำบล/หมู่บ้าน และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ และ 3) ประสานการแจ้ง
เตือนภัยกับสถานีวิทยุกระจายเสียงในพื้นที่เพื่อประชาสัมพันธ์และแจ้งข่าวสารให้ราษฎรทราบทุกระยะ

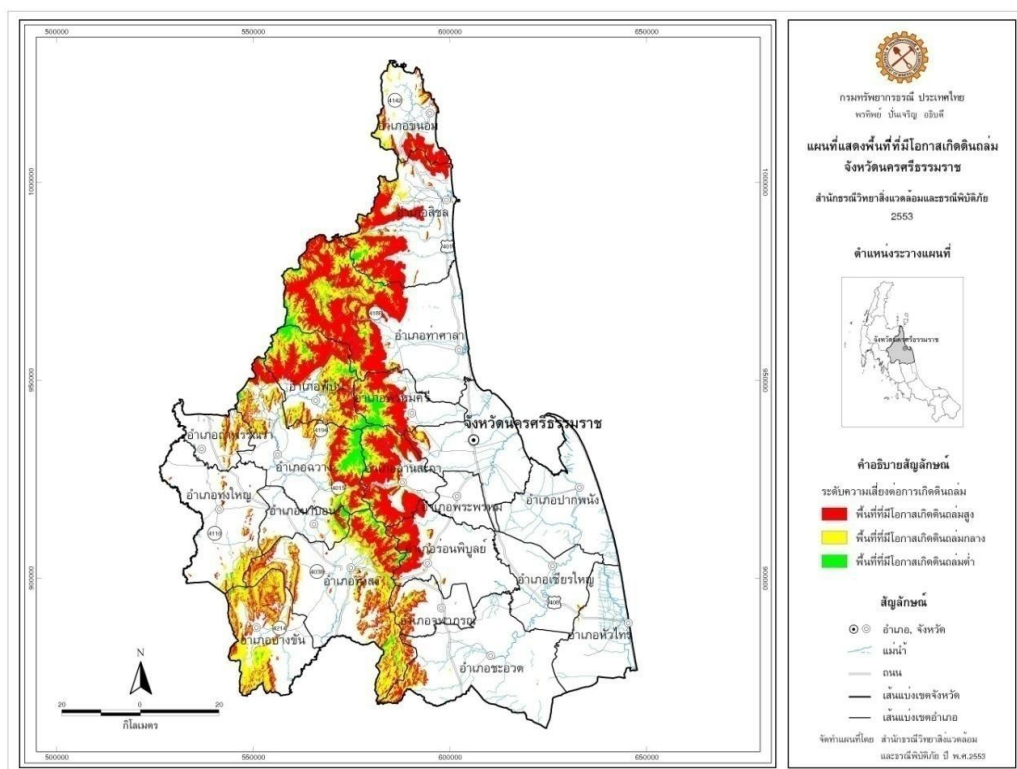
การรายงานให้อำเภอและเทศบาลเมืองระนอง รายงานให้จังหวัดทราบ
ทันที เมื่อมีสถานการณ์อุทกภัย วาตภัย และดินเลื่อนไหลเกิดขึ้นในพื้นที่ เมื่อมีภัยเกิดขึ้นในพื้นที่ อำเภอ
และเทศบาลเมืองระนอง ให้รายงานสถานการณ์ อุทกภัย วาตภัย และดินเลื่อนไหล การให้ความช่วยเหลือ
เบื้องต้น และการขอรับการสนับสนุนจากจังหวัด ให้จังหวัดทราบทุกวัน เวลา 15.00 น จนกว่าภัยที่เกิดขึ้น
สิ้นสุดลง และจังหวัดรายงานสถานการณ์การเกิดอุทกภัย วาตภัย และดินเลื่อนไหล การให้ความช่วยเหลือ
ผู้ประสบภัย และการขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบจนกว่า
ภัยที่เกิดขึ้นสิ้นสุดลง

1.1.1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นไปตามแผนปฏิบัติการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ.
2558 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) สถานการณ์

อุทกภัยและดินโคลนถล่ม เป็นปัญหาด้านสาธารณภัยที่สำคัญของ
จังหวัดนครศรีธรรมราชเสมอมา โดยทั่วไปฤดูฝนในประเทศไทยจะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงกันยายนของทุกปี
ในช่วงนี้หลายพื้นที่จะมีฝนตกชุกและตกติดต่อกันเป็นเวลานาน จนเกิดน้ำไหลบ่าตามผิวดินมากกว่าปกติ
น้ำปริมาณมากที่ไหลบ่าเข้าท่วมในพื้นที่ต่างๆ หรือชุมชนที่ไม่มีระบบระบายน้ำที่สมบูรณ์ และทำความ
เสียหายแก่พื้นที่ทำการเกษตรและทรัพย์สินของประชาชน ดังนั้นเมื่อเกิดฝนตกหนักเป็นเวลานานๆ ในแต่ละ
ครั้ง มักเป็นปัญหาทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลัน หรือดินโคลนถล่ม ตามมา และมีน้ำท่วมขัง ทำความเสียหายแก่
พื้นที่เพาะปลูกและทรัพย์สินต่างๆของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยเสมอ นับวันสถานการณ์ภัยจากอุทกภัยและ
ดินโคลนถล่มมีความถี่และความรุนแรงมากขึ้น จังหวัดนครศรีธรรมราช มีพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดสถานการณ์
อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม ซึ่งจากการสำรวจ มีพื้นที่เสี่ยงน้ำป่าไหลหลากและดินโคลน
ถล่ม 16 อำเภอ 50 ตำบล 200 หมู่บ้าน 39,260 ครัวเรือน 169,989 คน พื้นที่เสี่ยงต่อกภัยที่เกิดจากน้ำ (ทุก
ลักษณะ) 23 อำเภอ 159 ตำบล 894 หมู่บ้าน 160,272 ครัวเรือน 722,725 คน ซึ่งสถิติที่ผ่านมา จังหวัด
นครศรีธรรมราชจะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์น้ำทุกปี และได้รับความเสียหายมากที่สุดเมื่อปี พ.ศ.
2554 (มูลค่าความเสียหาย 4,500 ล้านบาท) เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหา
อุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝน ปี พ.ศ. 2557 ตลอดจนการ

ช่วยเหลือ เฝ้าระวังสถานการณ์และบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประสบภัย การฟื้นฟูบูรณะสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหายให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ให้เป็นไปตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม โดยให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องประสานงานและปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้การเตรียมพร้อม การรับมือ การเผชิญเหตุและการช่วยเหลือประชาชนมีประสิทธิภาพสูงสุด พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มในจังหวัดนครศรีธรรมราชแสดงตามแผนภาพนี้

ภาพที่ 29 แผนที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่มจังหวัดนครศรีธรรมราช

2) การกัก

การดำเนินการเพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนงานและแผนปฏิบัติการของหน่วยงานในจังหวัดต้องงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกี่ยวข้องเข้าไว้ด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อมีองค์กรรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยของจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางในการปฏิบัติงานการบริหารจัดการน้ำ เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยที่จะเกิดขึ้น และเพื่อให้การกำหนดแนวทางการปฏิบัติ การสั่งการ และการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีความสอดคล้องเป็นเอกภาพเดียวกันในการอำนวยความสะดวกและบริหารจัดการทุกพื้นที่ของจังหวัดให้เป็นแนวทางเดียวกัน และสามารถแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนต่อไป

3) การปฏิบัติ

3.1) การจัดตั้งองค์กร ให้จัดตั้งองค์กรปฏิบัติรับผิดชอบการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากน้ำและอุทกภัย ดังนี้ 1) ศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่น (เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งพื้นที่จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฉุกเฉินท้องถิ่นเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการท้องถิ่น เป็นผู้ควบคุมและสั่งการเพื่อทำหน้าที่จัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น จนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งประสานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ และประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการจัดการสาธารณภัยทุกชั้นตอน หากในกรณีไม่สามารถควบคุมสถานการณ์สาธารณภัยตามขีดความสามารถโดยลำพัง ให้ขอรับการสนับสนุนจากกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในเขตพื้นที่ติดต่อกหรือใกล้เคียง และหรือกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ 2) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอ ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์อำเภอเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการอำเภอ เป็นผู้ควบคุมและสั่งการ เพื่อทำหน้าที่ในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นจนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้น รวมทั้งอำนาจการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสาธารณกุศลในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและทั่วถึง โดยมีผู้อำนวยการจังหวัดเป็นผู้สั่งการ ควบคุม และสั่งการ 3) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัด ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด จัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดเมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น โดยมีผู้อำนวยการจังหวัดเป็นผู้สั่งการ ควบคุม และบัญชาการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการสาธารณภัยในพื้นที่จังหวัด จนกว่าสถานการณ์จะกลับเข้าสู่ภาวะปกติ พร้อมทั้งเป็นศูนย์กลางในการระดมสรรพกำลังและทรัพยากรในการจัดการสาธารณภัยจากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนให้แก่กองอำนวยการต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสาธารณกุศลในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัด ให้ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์จังหวัดแปรสภาพเป็นศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าจังหวัดของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ในกรณีเมื่อมีการยกระดับเป็นการจัดการสาธารณภัยขนาดใหญ่ (ระดับ 3) หรือการจัดการสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง (ระดับ 4) ให้มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามการบัญชาการจากกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยรับผิดชอบอำนาจการ ควบคุม ปฏิบัติงาน และประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรสาธารณกุศลในพื้นที่ที่ได้รับผิดชอบ และ 5) การเชื่อมโยงกลไกการจัดการสาธารณภัยของจังหวัดกับองค์การบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นองค์กรปฏิบัติในการเชื่อมโยงกับองค์การบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2556) อีกภารกิจหนึ่ง ตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย เพื่อให้มีการปฏิบัติงานแบบบูรณาการ

ขั้นตอนการปฏิบัติ

1 ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ (ภาวะปกติและเวลาช่วงมรสุม) ประกอบด้วย 1) ตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยจากอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม รวมทั้งข้อมูลพื้นที่ปลอดภัยเพื่อรองรับการอพยพให้เป็นปัจจุบัน 2) จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่มระดับจังหวัด โดยกำหนดระบบบัญชาการเหตุการณ์ วิธีการปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติ บุคลากรและหน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน สำหรับพื้นที่เสี่ยงภัยให้จัดวางระบบการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัย รวมทั้งแผนการอพยพ ที่ระบุถึงขั้นตอนการอพยพ เส้นทางอพยพ และพื้นที่รองรับการอพยพไว้ในแผนอย่างเป็นระบบชัดเจนและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้ทันทีที่เกิดภัย 3) จัดเตรียมกำลังคน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสารและโทรคมนาคม ทั้งข่ายหลักและข่ายสำรอง ยานพาหนะ เรือท้องแบน เครื่องสูบน้ำ และเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้ให้พร้อมใช้การได้ทันที 4) จัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังติดตามสภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยาและค่าเตือน จากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างใกล้ชิด ตลอด 24 ชั่วโมง พร้อมทั้งตรวจสอบข้อมูลปริมาณน้ำฝน ระดับน้ำในแม่น้ำ (สูงกว่า/ต่ำกว่าตลิ่ง) ระดับน้ำทะเลหนุน (สำหรับอำเภอที่อยู่ใกล้ปากแม่น้ำ) รวมทั้งบริเวณที่ลุ่มที่มักจะมีน้ำท่วมขังในพื้นที่อย่างใกล้ชิด โดยให้ติดตามสถานการณ์ ข้อมูลการพยากรณ์อากาศ แผนที่อากาศ ภาพถ่ายดาวเทียม เรดาร์ กลุ่มฝน ปริมาณน้ำในกลุ่มน้ำสายหลัก ฯลฯ จากข้อมูลในเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์และคาดการณ์แนวโน้มสาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ 5) จัดให้มีระบบการแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าผ่านข่ายการสื่อสารของทางราชการ สื่อมวลชน วิทยุชุมชนในท้องถิ่น หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนติดตามข่าวสารจากกรมอุตุนิยมวิทยาหรือหน่วยงานอื่นอย่างใกล้ชิด และใช้ประโยชน์จากอาสาสมัคร “มิสเตอร์เตือนภัย” ที่ผ่านการอบรมแล้วเพื่อเตรียมพร้อมเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์อุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม ให้สามารถดำเนินการอพยพประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยได้อย่างทันท่วงทีเมื่อเกิดสถานการณ์ขึ้น 6) ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเตรียมความพร้อมในการเผชิญเหตุการณ์ สำรองอาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรคและอุปกรณ์ฉุกเฉิน สร้างผนังกันน้ำหรือแนวป้องกันดินโคลนถล่ม พร้อมทั้งติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เช่น สังกะตม ฟ้าอากาศ การเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมของสัตว์ ตลอดจนซื้อฟางข้าวและพร้อมปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตระหนักถึงอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากภาวะน้ำท่วมขังในบริเวณชุมชน เช่น อันตรายจากกระแสไฟฟ้าดูด รวมทั้งระมัดระวังป้องกันมิให้เด็กพลัดตกน้ำ หรือลงเล่นน้ำในช่วงที่มีสถานการณ์อุทกภัยเกิดขึ้น 7) แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีความสำคัญในการจัดหาพื้นที่รองรับน้ำ (แก้มลิง) พร้อมทั้งจัดงบประมาณเพื่อดำเนินการล้างท่อระบายน้ำในเขตชุมชน ขุดลอก คูคลอง แหล่งน้ำสาธารณะ รวมทั้งกำจัดวัชพืชสิ่งกีดขวางทางน้ำ เพื่อให้สามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่ที่เกิดอุทกภัยได้อย่างรวดเร็วและสามารถเก็บกักน้ำไว้ในฤดูแล้ง 8) แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ติดตั้งเครื่องแจ้งเตือนภัยและเครื่องวัดปริมาณน้ำฝน ณ ตำบลหรือหมู่บ้านเสี่ยงภัย พร้อมทั้งจัดหาผู้ดูแลและบันทึกข้อมูล (อาสาสมัคร “มิสเตอร์เตือนภัย”) เป็นประจำและต่อเนื่อง ตลอดจนเฝ้าระวัง

ติดตามสถานการณ์ โดยให้แจ้งเตือนภัยประชาชนในหมู่บ้านทราบทันที เมื่อมีแนวโน้มว่าอาจเกิดสถานการณ์อุทกภัย น้ำป่าไหลหลากหรือดินโคลนถล่มเกิดขึ้น 9) จัดให้มีการฝึกซ้อมแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยที่ได้จัดทำขึ้นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และอาสาสมัครในพื้นที่ ทั้งนี้งบประมาณในการฝึกซ้อมให้พิจารณาขอรับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เข้าร่วมทำการฝึกซ้อมตามความจำเป็นและเหมาะสม และ 10) ให้กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด อ่างเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม เตรียมการดังนี้ 10.1) ความรับผิดชอบด้านประชาชน ให้แจ้งเตือนภัยประชาชน ชาวเรือ ผู้อาศัยชายฝั่งทะเล ริมแม่น้ำ พื้นที่เสี่ยงต่อวาตภัย และพื้นที่เสี่ยงต่อน้ำป่าไหลหลากทราบ ให้ระมัดระวังอันตราย รวมทั้งเตรียมพื้นที่และวิธีการอพยพประชาชนและส่วนราชการไว้ให้สามารถส่งปฏิบัติการอพยพได้ทันที 10.2) ความรับผิดชอบด้านเครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น สถานที่ให้เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันภัย เช่น เรือท้องแบน รถยนต์บรรทุก เครื่องสูบน้ำ เครื่องจักรกล เครื่องมือเครื่องใช้ในการกู้ภัย กระสอบทราย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ข้าวสาร อาหารแห้ง น้ำดื่ม เพื่อเตรียมไว้นำไปใช้ในกรณีที่เกิดภัยและ 10.3) หาวิธีการป้องกันทุกด้านเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม ตามโครงการที่ได้ดำเนินการตามปกติ และโครงการพิเศษของทางราชการ

บทบาทของกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดในการเตรียมพร้อมปฏิบัติการรับสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม มีดังนี้

ขั้นเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ ในระดับจังหวัด เมื่อเกิดภัยขึ้นหรือคาดว่าจะเกิดภัย ให้จังหวัดจัดตั้งศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ป้องกันและแก้ไขปัญหายุทกภัยและดินโคลนถล่มขึ้น โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ณ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศาลากลางจังหวัด ชั้น 2 ถนนราชดำเนิน อ่างเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานต่างๆ พร้อมทั้งกำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละฝ่าย พร้อมทั้งระดมสรรพกำลัง เจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ และอาสาสมัคร และทรัพยากรจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ยานพาหนะ เรือท้องแบน เครื่องสูบน้ำ เพื่อเตรียม พร้อมปฏิบัติการรับสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม รวมถึงจัดประชุมติดตามสถานการณ์หรือสรุปสถานการณ์ภัยทุกวันจนกว่าสถานการณ์ภัยจะคลี่คลาย ส่วนกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด อ่างเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ มีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนนี้ เมื่อได้รับแจ้งเหตุว่าเกิดอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่มขึ้นในพื้นที่ของตนเองแล้ว ให้ดำเนินการเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยเร่งด่วน ดังนี้ 1) ให้การช่วยชีวิตผู้ประสบภัยเป็นลำดับแรก 2) ให้ทำการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินของประชาชนและของทางราชการไปไว้ในพื้นที่ปลอดภัย 3) จัดส่งเครื่องอุปโภค บริโภค น้ำดื่ม ที่จำเป็นต่อการดำรงชีพเข้าไปยังพื้นที่เกิดเหตุโดยเร่งด่วน 4) กรณีเกินขีดความสามารถของพื้นที่ ให้ขอรับการสนับสนุนไปยังศูนย์อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขั้นเหนือขึ้นไป หรือศูนย์อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 5) กอง

อำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ได้รับการร้องขอการสนับสนุนให้ส่งความช่วยเหลือด้านต่างๆ เช่น กำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องอุปโภคบริโภค เวชภัณฑ์ ยารักษาโรค เข้าสนับสนุนพื้นที่ที่ร้องขอโดยเร็ว 6) สํารวจความเสียหายและให้การช่วยเหลือตามขีดความสามารถของตน 7) จัดระบบการรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในบริเวณพื้นที่อพยพ และให้การสงเคราะห์ราษฎร ซึ่งอาจใช้กำลังประชาชนสนับสนุนการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม 8) การรายงานความเสียหายและความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้ดำเนินการเป็นระยะไปยังกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เพื่อให้หน่วยเหนือได้ทราบข้อมูลอย่างเป็นปัจจุบันจนกว่าเหตุการณ์จะยุติ 9) เมื่อเกิดเหตุอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก หรือดินโคลนถล่มในพื้นที่ และหากเกินขีดความสามารถของหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ ให้กองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เข้าควบคุมสถานการณ์ จัดส่งเจ้าหน้าที่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ให้การสนับสนุนไปยังพื้นที่เกิดเหตุ และรายงานให้กองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทราบ 10) ฝ่ายเลขานุการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แห่งพื้นที่ มีหน้าที่รวบรวมข้อมูลความเสียหายและการช่วยเหลือเป็นระยะ เพื่อประโยชน์ในการสั่งการ อำนาจการ ของกองบัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานในส่วนกลางเพื่อขอรับการสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ กำลังเจ้าหน้าที่ต่างๆที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 11) หน่วยสนับสนุน เช่น กองทัพภาคที่ 4 องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช มูลนิธิ องค์การการกุศล รวมทั้งประชาชน มีหน้าที่สํารวจเครื่องมือเครื่องใช้ กำลังเจ้าหน้าที่ของตน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหาจากอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม โดยให้มีการดำเนินการ ดังนี้ 11.1) ให้ประสานงานหน่วยงานในสังกัดแห่งพื้นที่เพื่อให้การสนับสนุนกับกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด และพื้นที่ที่เกิดเหตุได้โดยตรง 11.2) เมื่อกำลังของหน่วยสนับสนุนมาถึงแล้ว ให้รายงานต่อผู้บัญชาการ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่มแห่งพื้นที่นั้นๆเพื่อประสานการปฏิบัติ และ 11.3) ให้ปฏิบัติงานตามการสั่งการของผู้บัญชาการแห่งพื้นที่หรือผู้ได้รับมอบหมายของพื้นที่นั้นๆ

ภารกิจหน้าที่ของส่วนและฝ่ายต่างๆ

1. ส่วนอำนาจการ มีหน้าที่อำนาจการ สั่งการและประสานการปฏิบัติ แก้ไขปัญหาให้ฝ่ายต่างๆ สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ประกอบด้วยฝ่าย ดังนี้ 1) ฝ่ายเลขานุการ มีหน้าที่ติดตามรายงานสถานการณ์ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้น, ประสานการปฏิบัติงานกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์แต่ละพื้นที่ ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า กลุ่มอำเภอ/อำเภอ และส่วนราชการในพื้นที่ที่สังกัดกระทรวง กรม หรือองค์กรต่างๆในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น, รับมอบและถือปฏิบัติตามนโยบายและคำสั่งของผู้บัญชาการศูนย์ฯ, ประสานและติดตามผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของผู้บังคับการในศูนย์ฯ, ตรวจสอบงาน รายละเอียดของฝ่ายต่างๆก่อนเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาอนุมัติ, จัดประชุมต่างๆในภารกิจที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯหรือตามผู้บังคับบัญชามอบหมาย, ปฏิบัติงานธุรการและงานบริการต่างๆรวมทั้งงานที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายใด, 2) ฝ่ายการเงิน มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน

และเบิกจ่ายทุกกรณี เกี่ยวกับเงินงบบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือความจำเป็นของ ศูนย์ฯ, รับบริจาคเงินสด ทรัพย์สิน เชื้อ และลงทะเบียนออกใบเสร็จการรับบริจาคให้ถูกต้องและเก็บไว้เป็นหลักฐาน, 3) ฝ่าย บริจาค มีหน้าที่รับบริจาคสิ่งของ เครื่องอุปโภค/บริโภค พร้อมจัดทำบัญชีควบคุมการรับจ่าย รวมทั้งการ สรุปรายยอดรวมทั้งหมด, จัดเก็บรักษาสิ่งของที่ได้รับบริจาคไว้ และจัดส่งสิ่งของที่ได้รับบริจาคตามผู้อำนวยการศูนย์ฯ มอบหมาย, 4) ฝ่ายทะเบียนข้อมูลผู้ประสบภัย มีหน้าที่ จัดทำทะเบียนผู้ประสบภัย และจัดทำทะเบียนผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ

2. ส่วนสื่อสารและประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ด้านการ สื่อสารและประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย 2 ฝ่าย คือ 1) ฝ่ายสื่อสาร มีหน้าที่ติดตั้งควบคุม กำกับ ดูแลเครื่องมือ อุปกรณ์และระบบการสื่อสารในการติดต่อประสานงานตามเครือข่ายต่างๆ, รับส่งข่าวสารข้อมูลในภารกิจ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์ฯ, ประสานการปฏิบัติในการส่งข้อมูลและข่าวสารแก่หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง, ติดตั้ง ควบคุม ดูแลระบบไฟฟ้า เสียง และแสงสว่างบริเวณศูนย์ฯ, 2) ฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ ประสานงานกับสื่อมวลชนทั้งภาครัฐ และเอกชนในการแถลงข่าวทุกประเภท, จัดสถานที่และทำการแถลง ข่าวเป็นประจำวัน เพื่อแถลงข่าวสื่อมวลชนให้ทราบอย่างต่อเนื่องทุกระยะ แจกจ่ายข่าวสาร และรายงาน สถานการณ์ที่ได้รับจากฝ่ายเลขานุการให้แก่หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป

3. ส่วนปฏิบัติการ (ตามหน้าที่ของแต่ละฝ่ายในศูนย์ บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าแต่ละระดับ) มีหน้าที่ตอบโต้สถานการณ์ภัย ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยประกอบด้วย 1) ส่วนกู้ชีพ มีหน้าที่ให้บริการด้านการแพทย์ฉุกเฉิน, ให้การ รักษาพยาบาลแก่ผู้ประสบภัย และจัดตั้งโรงพยาบาลสนามรองรับคนเจ็บ 2) ส่วนกู้ภัย มีหน้าที่ค้นหา ผู้ประสบภัยและนำออกจากพื้นที่ประสบภัย ด้วยการขนย้ายหรือนำทาง, ปฏิบัติการตอบโต้สถานการณ์ภัย เมื่อได้รับเครื่องมืออุปกรณ์พิเศษเพิ่มเติม 3) ส่วนรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยใน พื้นที่ประสบภัย, จัดการจราจรในพื้นที่ประสบภัย, ควบคุมการเข้าพื้นที่ประสบภัยขององค์กรหรือบุคคลที่ไม่ เกี่ยวข้อง และรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินประชาชน หน่วยงานราชการ ในพื้นที่ประสบภัย 4) ส่วน โครงสร้างพื้นฐาน มีหน้าที่ตรวจสอบความเสียหายของสิ่งสาธารณูปโภคและจัดทำข้อมูลให้ส่วนที่เกี่ยวข้อง, ฟื้นฟูระบบสาธารณูปโภคให้ผู้ประสบภัยสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้, ป้องกันโครงสร้างพื้นฐานจาก สถานการณ์ภัยที่อาจรุนแรงขึ้น หรือภัยที่จะเกิดตามมา เช่น ดินโคลนถล่มภายหลังการเกิดอุทกภัย 5) หน่วย ทหารในพื้นที่ มีหน้าที่รื้อถอนซากปรักหักพังเพื่อเปิดทางให้เจ้าหน้าที่ส่วนอื่นเข้าพื้นที่ประสบภัยได้, สนับสนุนกำลังพล เครื่องมือ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ ยานพาหนะ เมื่อได้รับการร้องขอ และในกรณีที่มีการ ขอรับการสนับสนุนอากาศยานจากฝ่ายทหาร ให้จัดชุดเจ้าหน้าที่ประสานภาคพื้นดินกับอากาศยานด้วย

4 ส่วนแผน ประกอบด้วย 1) ฝ่ายวิเคราะห์ สถานการณ์ มีหน้าที่ติดตามสถานการณ์ภัยอย่างต่อเนื่อง, วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภัย, ประเมิน สถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต, แจ้งเตือนภัย และเก็บข้อมูลในพื้นที่ประสบภัยโดยจัดเจ้าหน้าที่เป็นผู้ สังเกตการณ์ภาคสนามร่วมกับส่วนปฏิบัติการ 2) ฝ่ายทรัพยากร มีหน้าที่รวบรวม/ติดตามทรัพยากร ประเภทต่างๆ, ประเมินศักยภาพทรัพยากรที่ได้รับว่ามีความเหมาะสมสำหรับสถานการณ์ภัยหรือไม่ และจัด

สนับสนุนทรัพยากรให้ส่วนปฏิบัติการ และจัดลำดับความสำคัญของการใช้ทรัพยากรแต่ละประเภท 3) ฝ่ายวิชาการ/ผู้เชี่ยวชาญ (วิทยาการ) มีหน้าที่ให้คำแนะนำส่วนปฏิบัติการก่อนเข้าพื้นที่ประสบภัย เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านสภาพอากาศผู้เชี่ยวชาญด้านระบาดวิทยา และสนับสนุนการปฏิบัติการที่ต้องใช้เจ้าหน้าที่พิเศษ เช่น ชุดตรวจการปนเปื้อนสารเคมีหรือรังสีในอากาศ ชุดเก็บกู้วัตถุระเบิด ชุดตรวจการรั่วไหลของแก๊สมันตรังสี

5. ส่วนสนับสนุน มีหน้าที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า ประกอบด้วย 5.1) ฝ่ายสื่อสาร มีหน้าที่จัดทำแผนการสื่อสาร โดยกำหนดช่องทางการสื่อสาร ยานความถี่ที่ใช้การสื่อสาร ซึ่งครอบคลุมการใช้เครื่องมือสื่อสารของอาสาสมัครและภาคเอกชนที่เข้าร่วมปฏิบัติการกิจของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าด้วย, จัดระบบการสื่อสาร เตรียมอุปกรณ์การสื่อสารแบบประจำที่ แบบติดตั้งบนยานพาหนะและแบบพกพา รวมทั้งอุปกรณ์เสริมและแหล่งจ่ายพลังงานให้อุปกรณ์การสื่อสาร สำหรับการปฏิบัติงานในศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและชุดปฏิบัติการที่เข้าไปในพื้นที่ประสบภัย และซ่อมบำรุงอุปกรณ์การสื่อสาร 5.2) ฝ่ายเสบียง มีหน้าที่วางแผนการจัดเตรียมเสบียงอาหารให้เพียงพอสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและชุดปฏิบัติการที่เข้าไปในพื้นที่ประสบภัย โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ปฏิบัติงาน เช่น พื้นที่ปฏิบัติงานที่มีสภาพอากาศหนาวเย็น ต้องเตรียมอาหารที่ให้ความอบอุ่น พื้นที่ปฏิบัติงานที่มีสภาพอากาศร้อนจัด ต้องจัดเตรียมน้ำและอาหารที่ทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกสดชื่น ทั้งนี้ ให้พิจารณากำหนดรายการอาหารที่สามารถจัดหาวัดุดิบจากแหล่งอาหารในพื้นที่ และวางแผนการแจกจ่ายน้ำดื่มให้พอเพียงต่อการปฏิบัติการกิจของเจ้าหน้าที่ โดยจัดเตรียมน้ำดื่มสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและชุดปฏิบัติการที่เข้าไปในพื้นที่ประสบภัย 5.3) ฝ่ายขนส่ง มีหน้าที่จัดทำแผนการขนส่งสนับสนุนการปฏิบัติการกิจของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและชุดปฏิบัติการที่เข้าไปในพื้นที่ประสบภัย โดยกำหนดแผนการบรรทุก การจัดการจราจร รูปขบวนพาหนะในการเข้าพื้นที่ประสบภัย อัตราความเร็วของพาหนะที่เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ เกณฑ์การใช้เชื้อเพลิงและพลังงานของพาหนะ, ซ่อมบำรุงยานพาหนะ จัดตั้งสถานีจ่ายเชื้อเพลิงและพลังงานให้พาหนะ, สนับสนุนเครื่องมือ เครื่องจักร หรือพาหนะ เพื่อให้ส่วนปฏิบัติการสามารถเข้าสู่พื้นที่ประสบภัยได้ และจัดเตรียมสถานที่จอดพาหนะ กรณีมีการใช้สัตว์เป็นพาหนะในการปฏิบัติการกิจให้เตรียมคอกสัตว์ที่เป็นสัดส่วน 5.4) ฝ่ายรักษาพยาบาล มีหน้าที่จัดทำแผนการรักษาพยาบาลสำหรับเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและชุดปฏิบัติการที่เข้าไปในพื้นที่ประสบภัย, จัดเตรียมเวชภัณฑ์ เพื่อการดูแลรักษาในเบื้องต้นแก่เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและชุดปฏิบัติการที่เข้าไปในพื้นที่ประสบภัย, ตรวจสอบสุขภาพเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและชุดปฏิบัติการที่เข้าไปในพื้นที่ประสบภัย ทั้งในช่วงเกิดและหลังการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงานข้อมูลเจ้าหน้าที่ที่เจ็บป่วย บาดเจ็บหรือพิการทุพพลภาพ จนไม่สามารถปฏิบัติการกิจได้ ให้ส่วนที่เกี่ยวข้อง 5.5) ฝ่ายรับบริจาค มีหน้าที่จัดระบบการรับบริจาคตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยจำแนกเป็น เงินบริจาค สิ่งของบริจาคที่เน่าเสียได้

และสิ่งของบริจาคที่ไม่เน่าเสีย และจัดทำรายงานยอดเงินบริจาคและสิ่งของบริจาคให้ส่วนที่เกี่ยวข้อง 5.6) ฝ่ายการเงิน มีหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างสิ่งที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าในกรณีที่ไม่สามารถขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนได้, บันทึกเวลาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ถูกส่งมาปฏิบัติภารกิจที่ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า, ขดใช้ค่าเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า และประเมินค่าใช้จ่ายสำหรับการปฏิบัติภารกิจของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า 5.7) ฝ่ายระเบียบ กฎหมาย มีหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางกฎหมายที่เกิดขึ้นขณะการปฏิบัติภารกิจของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า และให้คำแนะนำทางกฎหมายแก่ผู้อำนวยการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้าและส่วนต่างๆก่อนปฏิบัติภารกิจ 5.8) ฝ่ายสนับสนุนทั่วไป มีหน้าที่จัดเตรียมสถานที่สำหรับการปฏิบัติภารกิจของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า ที่จอดพาหนะ สุขาที่พักเจ้าหน้าที่ คลังทรัพยากร และสถานที่อื่นที่จำเป็น, รักษาความสะอาด กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลที่เกิดจากกิจกรรมประจำวันของเจ้าหน้าที่และการประกอบการจัดเลี้ยง, รักษาความปลอดภัยสถานที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่โดยจัดเวรยามและจัดวางระบบรักษาความปลอดภัยที่เหมาะสม, ควบคุมระบบไฟฟ้าแสงสว่างสถานที่ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า รวมทั้งซ่อมแซมให้ใช้งานได้ และควบคุมการเบิกจ่ายพัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์สำนักงาน สิ่งของ รวมทั้งซ่อมแซมให้ใช้งานได้

6 ส่วนประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารร่วม รองรับการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารและเพื่อให้ข่าวสารเท่าที่จำเป็นแก่สื่อมวลชนและประชาชน, รับเรื่องราวร้องเรียนจากประชาชนและประสานส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการ และชักจูงให้ประชาชนในพื้นที่ประสพภัยให้ความร่วมมือกับศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า

7 ส่วนประสานงาน มีหน้าที่ประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนทรัพยากรและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อการปฏิบัติงานของศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ส่วนหน้า, ประสานขอรับการสนับสนุนจากอาสาสมัครและองค์กรภาคเอกชน และจัดทำข้อมูลหน่วยงานที่สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้ส่วนที่เกี่ยวข้องวางแผนการดำเนินงาน

2) การปฏิบัติการ

2.1 การปฏิบัติการในสภาวะปกติ

การเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ให้ดำเนินการ

ดังนี้ 1) จัดเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังและติดตามสภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา และคำเตือนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พร้อมทั้งติดตามข้อมูลในเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (www.ndwc.go.th) กรมอุตุนิยมวิทยา (www.tmd.go.th) กรมชลประทาน (www.rid.go.th) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (www.disaster.go.th) ตลอด 24 ชั่วโมง 2) ตรวจสอบข้อมูลปริมาณน้ำฝน ระดับน้ำในแม่น้ำ สูงหรือต่ำกว่าตลิ่ง รวมทั้งบริเวณพื้นที่ลุ่มที่มักเกิดน้ำท่วมขังในพื้นที่เป็นระยะๆ ตลอดจนเฝ้าระวังและประสานการใช้ประโยชน์จากอาสาสมัครต่างๆ เช่น “มิสเตอร์เตือนภัย” ที่ผ่านการฝึกอบรมแล้วเพื่อเตรียมพร้อมเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม และ 3) ประเมินความเสี่ยงภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่ม หรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่ม และ

รายงานข่าวสถานการณ์ไปยัง ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจจังหวัด หน่วยงานหลัก ได้แก่ สถานีอุตุนิยมวิทยา จังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ที่ทำการปกครองจังหวัด ส่วนหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ โครงการชลประทานนครศรีธรรมราช, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด นครศรีธรรมราช

การแจ้งเตือนภัยให้ดำเนินการดังนี้ 1) ตรวจสอบ ข้อมูลและรายงานสถานการณ์ภัยไปยังศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจจังหวัด ทางหมายเลขโทรศัพท์ 0-7535-8440 ทางวิทยุสื่อสาร คลื่นความถี่ 162.800 นามเรียกขาน “นิรภัยนคร” พร้อมทั้งรายงานผู้อำนวยการจังหวัด ทันที 2) แจ้งข่าวเตือนภัยล่วงหน้าผ่านหน่วยงานไปยัง อำเภอ/เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบลที่คาดว่าจะเกิดอุทกภัย ให้เฝ้าระวังและเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ 3) ประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนภัยล่วงหน้าแก่ ประชาชนโดยตรงผ่านข่าวดังกล่าวของทางราชการ สื่อมวลชน วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว ฯลฯ 4) ประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการ และภาคเอกชน ในเขตพื้นที่จังหวัดให้เตรียมพร้อมรับสถานการณ์ อุทกภัยและดินโคลนถล่ม หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด, สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, ที่ทำการปกครองจังหวัด หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัด, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครศรีธรรมราช

2.2 การปฏิบัติการในสภาวะเกิดภัยพิบัติ

2.2.1 การประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่ใด หากเป็นกรณีฉุกเฉินให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศ ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้ ครอบคลุมพื้นที่ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ที่ทำการปกครองจังหวัด โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินไว้ ดังนี้

2.2.1.1 เมื่อเกิดสาธารณภัย

ขนาดเล็ก (ความรุนแรงระดับ 1) ให้ปฏิบัติ ดังนี้คือเมื่อเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่มที่มีสถานการณ์สาธาณ ภัยขนาดเล็ก (ความรุนแรงระดับ1) ซึ่งอาจมีผลกระทบเป็นวงกว้างครอบคลุมพื้นที่หลายตำบล ผู้อำนวยการ ท้องถิ่น ผู้อำนวยการอำเภอ เข้าควบคุมสถานการณ์ ตามลำดับ

2.2.1.2 กรณีเกิดสาธารณภัย

ขนาดกลาง (ความรุนแรงระดับ2) ผู้อำนวยการจังหวัดเข้าควบคุมสถานการณ์เมื่อเกิดอุทกภัยและดินโคลน ถล่มมีความรุนแรงของสาธารณภัยขนาดกลาง (ความรุนแรงระดับ2) ขยายเป็นบริเวณกว้างครอบคลุมพื้นที่ หลายตำบลหรืออำเภอ ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และอำเภอ ได้วิเคราะห์และประเมินศักยภาพในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่มจากทรัพยากรในแต่ละด้านที่มีอยู่ในพื้นที่จนผ่าน พ้นสถานการณ์ภัยพิบัติแล้วเกินขีดความสามารถของผู้อำนวยการท้องถิ่น ผู้อำนวยการอำเภอ ที่จะควบคุม สถานการณ์ได้โดยลำพัง หรือโดยเร็ว ให้ผู้อำนวยการอำเภอขอรับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการจังหวัด เพื่อ พิจารณาเข้าควบคุมสถานการณ์ กรณีผู้อำนวยการจังหวัดเข้าควบคุมสถานการณ์ ให้โอนการบังคับบัญชา

จากผู้อำนวยการท้องถิ่น ผู้อำนวยการอำเภอไปขึ้นกับผู้อำนวยการจังหวัด เมื่อผู้อำนวยการจังหวัดเข้าควบคุมสถานการณ์ ให้จังหวัดสนับสนุนการปฏิบัติในการเผชิญเหตุสาธารณภัยแต่ละด้านอย่างเร่งด่วน พร้อมทั้งสั่งการให้ทุกหน่วยปฏิบัติ ดังนี้ 2.1) ให้ศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจ ระดับจังหวัดที่จัดตั้งขึ้น เป็นศูนย์บัญชาการสั่งการ ควบคุมสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มตามแนวทางการปฏิบัติ ที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2553-2557 2.2) หน่วยงานหลักประจำฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ ฝ่ายแจ้งเตือนภัย เป็นต้น รายงานผลการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้ฝ่ายอำนาจการทราบและให้ฝ่ายอำนาจการสรุปและรวบรวมข้อมูลสถานการณ์ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการสั่งการต่อไป และ 2.3) ตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์และการให้ความช่วยเหลือ พร้อมทั้งความต้องการรับการสนับสนุน (ถ้ามี) และรายงานให้ศูนย์อำนาจการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหามหาภัยและดินโคลนถล่ม กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยทราบทุกวัน จนกว่าสถานการณ์ภัยจะยุติ

2.2.2) การควบคุมสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉินให้เจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครต่างๆที่มาร่วมปฏิบัติงาน เข้ารายงานตัวที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ก่อนรับมอบภารกิจและพื้นที่รับผิดชอบไปปฏิบัติ 1) การปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย 24 ชั่วโมงแรก (1 วัน) เน้นการค้นหาผู้รอดชีวิต การรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บ น้ำดื่ม อาหารปรุงสำเร็จ เสื้อผ้า ให้ปฏิบัติ ดังนี้ 1) กำหนดเขตและกันเขตพื้นที่ประสบภัย ห้ามไม่ให้ผู้ไม่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ เข้าพื้นที่ประสบภัย 2) สนธิกำลังเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยเร็วโดยสั่งการให้หน่วยกู้ชีพกู้ภัยที่มีศักยภาพเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัย และสั่งการให้เครื่องจักร เครื่องมือที่จำเป็น เช่น รถสองล้อ รถยก รถแทรกเตอร์ รถตัก เครื่องมือตัด รถกู้ภัยขนาดใหญ่ รถปิกอัพ เครื่องสูบน้ำขนาดใหญ่ เรือท้องแบน ฯลฯ เข้าปฏิบัติการในพื้นที่ประสบภัย 3) อพยพประชาชนและสัตว์เลี้ยงตามความจำเป็นของสถานการณ์ภัย 4) กรณีพื้นที่ใดเป็นพื้นที่วิกฤติ ไม่สามารถเข้าพื้นที่โดยทางรถยนต์ หรือทางเรือได้ให้ประสานขอรับการสนับสนุนเฮลิคอปเตอร์จากหน่วยทหาร หรือตำรวจในพื้นที่ หรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วน 5) จัดสถานที่อยู่อาศัยชั่วคราวแก่ผู้ประสบภัยที่บ้านเรือนเสียหายอย่างเร่งด่วนเป็นลำดับแรก จัดระเบียบสถานที่อพยพ พร้อมทั้งลงทะเบียนผู้อพยพ 6) ระดมกำลังแพทย์และพยาบาลจากโรงพยาบาลใกล้เคียงเข้าช่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัย 7) กรณีที่โครงสร้างพื้นฐานได้รับความเสียหายให้เร่งซ่อมแซมเส้นทางคมนาคม ระบบสื่อสาร ไฟฟ้า และประปา แล้วแต่กรณี ให้สามารถใช้งานได้ หรือจัดทำระบบสำรองเพื่อให้ชุดปฏิบัติการสามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ 8) จัดเตรียมเครื่องอุปโภคบริโภคพื้นฐานตลอดจนจัดหาอาหารที่ปรุงสำเร็จ น้ำดื่ม เครื่องยังชีพที่จำเป็น ให้แก่ประชาชน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัย ให้เพียงพอและทั่วถึง, 2) การปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย 24-48 ชั่วโมง (1-2 วัน) เน้นการค้นหาผู้รอดชีวิตและทรัพย์สิน สืบหาญาติ จัดตั้งบ้านพักชั่วคราว การรักษาพยาบาล การจัดการศพ อาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค เครื่องครัว ข้อมูลสถานการณ์ ให้ปฏิบัติ ดังนี้ 2.1) สืบหาความต้องการของผู้ประสบภัยในเบื้องต้น เพื่อกำหนดมาตรการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องในช่วงระหว่างเกิดภัยและจัดทำบัญชีการช่วยเหลือผู้ประสบภัย 2.2) สนับสนุนและสง่ามั่งบำรุงด้านเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ด้านการรักษาพยาบาล เช่น โลหิต ยา และเวชภัณฑ์ ที่จำเป็นมายัง

พื้นที่ประสบภัยและเตรียมสถานพยาบาลสำรองให้เพียงพอ 2.3) จัดส่งปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำดื่ม และ เครื่องนุ่งห่ม มายังสถานที่อพยพชั่วคราว 2.4) ตรวจสอบเส้นทางคมนาคมที่รับผิดชอบที่ชำรุด เสียหายจากอุทกภัย หรือน้ำป่าไหลหลาก พร้อมทั้งตัดป้ายเตือนหรือวางแผงปิดกั้นช่องทางการจราจรให้ประชาชนผู้ใช้เส้นทางได้ทราบ จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรืออาสาสมัคร อำนาจความสะดวกการจราจรในจุดอันตราย 2.5) รักษาความสงบเรียบร้อย และจัดการจราจรในพื้นที่ประสบภัย และพื้นที่อพยพ 2.6) ตั้งศูนย์ข้อมูลผู้ประสบภัยจากอุทกภัยขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลและเป็นแหล่งข้อมูล และประสานงานให้ประชาชนสามารถสอบถามข้อมูลผู้บาดเจ็บและเสียชีวิต, 3) การปฏิบัติการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัย 48-72 ชั่วโมง (2-3 วัน) เน้นการค้นหาผู้รอดชีวิต การสืบหาญาติการรักษายาบาล การจัดการศพ การสงเคราะห์เบื้องต้น เงินชดเชย การค้นหาทรัพย์สิน และข้อมูลการให้ความช่วยเหลือ ให้ปฏิบัติ ดังนี้ 3.1) กรณีมีผู้เสียชีวิตจำนวนมากจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์เก็บรักษาศพในระยะแรก (วัดและตู้แช่ศพ) พร้อมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบชั้นสูตรเบื้องต้น บันทึกข้อมูลศพ การเก็บรักษาหลักฐาน และเตรียมข้อมูลทั้งหมดเพื่อการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล 3.2) การจัดหน่วยบริการประกันสังคมเคลื่อนที่และให้บริการทางการแพทย์ 3.3) ติดตามประเมินสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่มอย่างใกล้ชิด ตลอดจนประสานการช่วยเหลือ รับเรื่องราวร้องทุกข์ ประสานรับข้อมูลความเสียหายเบื้องต้น ความต้องการเบื้องต้น และ 4) การปฏิบัติการค้นหาหลังระยะ 72 ชั่วโมง ขึ้นไป (หลัง 3 วันขึ้นไป) ให้พิจารณาสนับสนุนการปฏิบัติการค้นหาในระยะ 24 ชั่วโมงแรก (1 วัน) เป็นลำดับแรกก่อน การปฏิบัติการค้นหาในระยะ 24-48 ชั่วโมง (1-2 วัน) และการปฏิบัติการค้นหาในระยะ 48-72 ชั่วโมง (2-3 วัน) ตามลำดับ โดยเน้นการช่วยเหลือชีวิตคนก่อน ตามด้วยทรัพย์สิน พร้อมทั้งสนับสนุนการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมและทั่วถึง ตลอดจนการสืบเปลี่ยนกำลังพลเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง

2.2.3) การอพยพ เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดภัยในพื้นที่ใดและในพื้นที่นั้นมีผู้อยู่อาศัยจะก่อให้เกิดอันตรายหรือกีดขวางต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้อำนาจการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายมีอำนาจสั่งอพยพผู้อยู่ในพื้นที่นั้นออกไปเฉพาะเท่าที่จำเป็น และเมื่อได้รับแจ้งเตือนภัยจำเป็นต้องอพยพ ให้อำเภอ/ท้องถิ่น เป็นหน่วยงานหลักในการอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัย ให้หน่วยทหารในเขตพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยสนับสนุนการอพยพภายใต้การสั่งการของผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการอำเภอ ผู้อำนวยการท้องถิ่น และเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายตามลำดับแล้วแต่กรณี และปฏิบัติหน้าที่ตามแผนอพยพ ดังนี้ 1) จัดให้มีสถานที่ปลอดภัยและที่อยู่อาศัยชั่วคราวแก่ผู้ประสบภัย ประชาชนและเจ้าหน้าที่ โดยจัดระเบียบพื้นที่อพยพให้เป็นสัดส่วนแต่ละครอบครัว หรือแต่ละชุมชน 2) จัดกลุ่มผู้ประสบภัยโดยแบ่งประเภทของบุคคลตามลำดับเร่งด่วน เช่น ผู้ป่วยทุพพลภาพ คนพิการ คนชรา เด็ก และสตรีตามลำดับ และดำเนินการปฏิบัติตามขั้นตอนการอพยพที่กำหนดไว้ในแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ.2553-2557 3) อพยพประชาชนและสัตว์เลี้ยงไปสู่พื้นที่ปลอดภัย การอพยพประชาชนออกจากพื้นที่อันตรายให้ดำเนินการเท่าที่จำเป็นและไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ให้พิจารณาจัดระดมให้เกิดผลเสียหายทางด้านจิตวิทยามวลชนด้วย 4) จัดระเบียบสถานที่อพยพและอำนวยความสะดวกปลอดภัยและจัดเวรยามรักษาความปลอดภัยในสถานที่อพยพ อาจขอกำลังอาสาสมัครจากผู้

อพยพหรืออาสาสมัครอื่นๆ 5) จัดให้มีสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ข้าวสาร อาหารแห้ง เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค 6) จัดให้มีการลงทะเบียนผู้อพยพ เพื่อเป็นการตรวจสอบจำนวนผู้ที่ยังติดค้างอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย 7) จัดให้การรักษายาบาลและบริการการแพทย์ฉุกเฉินแก่ผู้ประสบภัยในพื้นที่อพยพ 8) อำนวยความสะดวกแก่ผู้อพยพ เช่น อำนวยความสะดวกด้านเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็น การปฐมพยาบาล ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ บริการอาหารน้ำดื่ม การดูแลรักษาความสะอาดให้ถูกสุขลักษณะ จัดสัดส่วนบริเวณปรุงอาหาร จัดระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน จัดระบบการรับของบริจาคให้ทั่วถึงและเป็นธรรม 9) ป้องกัน ฝ้าระวัง และควบคุมโรคที่อาจเกิดขึ้นทั้งร่างกายและจิตใจของประชาชนผู้ประสบภัย 10) แจ้งความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ การเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่มให้ผู้อพยพทราบเป็นระยะๆอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้อพยพคลายความวิตกกังวล และ 11) การอพยพกลับ เมื่อมีข่าวสารยืนยันอย่างชัดเจนจากผู้อำนวยการจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายประกาศยุติสถานการณ์ภัยให้รีบแจ้งผู้อพยพเพื่อเตรียมพร้อมในการอพยพกลับสู่ที่ตั้งต่อไป

4) การรายงานข้อมูลข่าวสารในภาวะฉุกเฉิน ให้ดำเนินการดังนี้ 1) รายงานผลการปฏิบัติงานของฝ่ายปฏิบัติไปยังศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ 2) สรุปลสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม รายงานผู้อำนวยการศูนย์บัญชาการเหตุการณ์ ทราบทุกชั้นตอนเป็นระยะๆจนกว่าภัยจะยุติ และ 3) รายงานและสรุปลสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม ไปยังผู้อำนวยการกลาง เป็นระยะๆเพื่อประสานการปฏิบัติร่วมกันจนกว่าเหตุการณ์จะยุติ หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สาขาทุ่งใหญ่ พิบูล และสาขาสิชล, ที่ทำการปกครองจังหวัด

5) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโดยจัดแถลงข่าวและสรุปลสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม ผ่านสื่อต่างๆให้หน่วยงานทุกภาคส่วน สื่อมวลชน และประชาชนได้รับทราบสถานการณ์ภัยทุกวันเป็นระยะๆเพื่อมิให้เกิดความสับสนและตื่นตระหนกจนกว่าสถานการณ์ภัยจะคลี่คลาย หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด ส่วนหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ หัวหน้าสถานีองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยประจำจังหวัด

6) การรับบริจาค ดำเนินการดังนี้ 1) จัดตั้งศูนย์รับบริจาคและประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกำหนดสถานที่เก็บรักษาสิ่งของบริจาค และวิธีการแจกจ่ายสิ่งของและเงินบริจาค 2) จัดทำบัญชีการรับ-แจกจ่าย สิ่งของรับบริจาคไว้เป็นหลักฐาน และมีระบบควบคุมการรับและใช้จ่ายเงินบริจาคเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบและตามความประสงค์ของผู้บริจาค และ 3) รายงานผลการปฏิบัติให้ผู้อำนวยการจังหวัดทราบ หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัด ส่วนหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานคลังจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1-4

กรณีสาธารณภัยขนาดใหญ่ หรือสาธารณภัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษ (ความรุนแรงระดับ3) เกินขีดความสามารถของผู้อำนวยการจังหวัดที่จะควบคุมสถานการณ์ได้ ให้ดำเนินการดังนี้ 1) เมื่อเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่มขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง หรือสาธารณภัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญหรืออุปกรณ์พิเศษ (ความ

รุนแรงระดับ3) ซึ่งอาจขยายเป็นบริเวณกว้างครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอหรือหลายจังหวัด จังหวัดวิเคราะห์ และประเมินศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยจากอุทกภัยและดินโคลนถล่มจากทรัพยากรในแต่ละด้านที่มีอยู่แล้วพบว่าเกินขีดความสามารถของผู้อำนวยการจังหวัดที่จะควบคุมสถานการณ์ได้โดยลำพัง หรือ โดยเร็ว ให้ผู้อำนวยการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) ร้องขอรับการสนับสนุนการปฏิบัติการจากผู้อำนวยการกลาง (อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) เพื่อพิจารณาเข้าควบคุมสถานการณ์โดยเร็ว 2) กรณีผู้อำนวยการกลาง รองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ เข้าควบคุมสถานการณ์ ให้โอนการบังคับบัญชาจากผู้อำนวยการจังหวัดไปขึ้นกับผู้อำนวยการกลาง รองผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แล้วแต่กรณี

7) ประกาศยุติภัย ดำเนินการดังนี้ 1) เมื่อภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในท้องที่ยุติแล้วให้ประกาศยุติสถานการณ์สาธารณภัยแล้วรายงานให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบ และ 2) ยกเลิกศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจระดับจังหวัด แล้วส่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้หน่วยงานปกติต่อไป

2.3 การปฏิบัติการหลังเกิดภัยพิบัติมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

2.3.1 การให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ดังนี้ 1) แจ้งให้อำเภอ และท้องถิ่น สืบรวจ ตรวจสอบข้อมูลผู้ประสบภัยและความเสียหาย เพื่อให้ความช่วยเหลือต่างๆ ตรงกับข้อเท็จจริง ตลอดจนส่งผู้ประสบภัยกลับภูมิลำเนา 2) ให้อำเภอ และท้องถิ่นให้จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู 3) รักษาพยาบาลผู้ประสบภัยให้กลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติ ตลอดจนป้องกัน ฝึการระวัง และควบคุมโรคระบาดทั้งคนและสัตว์ 4) จัดการที่อยู่อาศัยแบบถาวร และชั่วคราว และประสานความช่วยเหลือจากหน่วยช่วยเหลือต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึง 5) จ่ายค่าชดเชยและเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย และ 6) รายงานข่าวและประชาสัมพันธ์ให้ข่าวสารต่อสาธารณะ หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดโดยมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัดนครศรีธรรมราช เสมียนตราจังหวัด

2.3.2 การประเมินความเสียหายและความต้องการในเบื้องต้นให้ดำเนินการดังนี้ 1) จังหวัดจัดชุดปฏิบัติการพิเศษประสานกับอำเภอและท้องถิ่นให้ตรวจสอบรายละเอียดความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือ และความต้องการเบื้องต้นของผู้ประสบภัย โดยเร็ว 2) ประสานการปฏิบัติกับอำเภอ ให้ประสานการปฏิบัติกับคณะกรรมการการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอให้เร่งสำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยเร็ว เพื่อพิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด และรายงานผลการสำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินต่อคณะกรรมการการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด เพื่อรายงานให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบ หรือเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่อไป และ 3) รายงานสรุปการประเมิน

ความเสียหายและความต้องการในเบื้องต้น ให้ผู้อำนวยการจังหวัด ผู้อำนวยการกลาง และผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติทราบ ตามลำดับ หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ที่ทำการปกครองจังหวัด สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด และมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ อำเภอ ทุกอำเภอ

2.3.3 การฟื้นฟูบูรณะ ประกอบด้วย 1) การฟื้นฟูผู้ประสบภัย โดยดำเนินการจัดตั้งหน่วยบรรเทาทุกข์เพื่อปฏิบัติการในขั้นต้นร่วมกับหน่วยระงับภัยอย่างต่อเนื่อง และให้ปฏิบัติดังนี้ 1.1) ปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บ และผู้ป่วย ที่ประสบภัย 1.2) เลี้ยงดูผู้ประสบภัยที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ในระยะแรก เช่น ดูแลเด็กกำพร้า นักเรียน นักศึกษา คนพิการ และผู้สูงอายุที่ประสบภัย 2) มีโครงการฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ประสบภัย 1.3) จัดหาอาชีพและการฝึกสอนอาชีพ หน่วยงานหลัก ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด โดยมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด 2) การฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการโดย 2.1) ตรวจสอบความเสียหายระบบสาธารณูปโภคและสิ่งสาธารณประโยชน์ต่างๆจนถึงระดับครัวเรือน รวมทั้งจัดทำฐานข้อมูลการสำรวจความเสียหาย 2.2) ซ่อมแซมสถานที่ราชการ โรงเรียน สถานศึกษา วัด โบราณสถาน สถานที่ราชการ และสถานที่ท่องเที่ยว และสาธารณูปโภคต่างๆให้ใช้งานได้ดังเดิม 2.3) ทำความสะอาดบ้านเรือน ชุมชน และสิ่งสาธารณประโยชน์ ในพื้นที่ประสบภัยและขนย้ายขยะมูลฝอย 2.4) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดเหตุ ดำเนินการฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัย ขุดลอกลำน้ำ ปรับสภาพภูมิทัศน์ และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและมลภาวะเป็นพิษ และ 2.5) ฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยว หน่วยงานหลัก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด แขวงการทางจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ 1-2 สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด โดยมีหน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ อำเภอทุกอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3.4 การส่งมอบภารกิจภายหลังเกิดภัย ดำเนินการโดย 1) ประกาศยุติภัยหรือยกเลิกลูกข่ายอำนาจการเฉพาะกิจฯ ภารกิจต่างๆต้องพิจารณาส่งมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมกับภารกิจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เพื่อการดำเนินการช่วยเหลือต่อไปอย่างต่อเนื่อง โดยกองอำนาจการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจะประสานการส่งมอบต่อไป และ 2) จัดทำบัญชีการส่งมอบไว้เป็นหลักฐานเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยระยะยาว ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่ก่อนส่งมอบภารกิจให้ประเมินและสรุปผลการปฏิบัติงานแต่ละด้านก่อน จึงพิจารณาส่งมอบภารกิจต่อไป

2.4 การสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ดำเนินการโดย 1) จัดตั้งศูนย์สื่อสาร และจัดให้มีระบบสื่อสารหลัก ระบบสื่อสารรอง และระบบสื่อสารอื่นๆ ที่จำเป็นให้ใช้งานได้ตลอด 24 ชั่วโมง ให้สามารถเชื่อมโยงระบบสื่อสารดังกล่าวกับหน่วยงานอื่นได้ปกติ โดยเร็ว ทั่วถึงทุกพื้นที่ 2) ใช้โครงข่ายสื่อสารทางโทรศัพท์ โทรสาร และวิทยุสื่อสารเป็นหลักหน่วยงานหลักที่วางระบบสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ สำนักงานจังหวัด โทรศัพท์หมายเลข 0-7535-8440, 0-7531-0192 โทรสารหมายเลข

0-7535-8440 หน่วยงานสนับสนุน ได้แก่ วิทยุชุมชน 104.5 และ 3) คลื่นวิทยุสื่อสารในภาวะฉุกเฉิน ความถี่หลัก 162.800 นามเรียกขาน นีรภัยนคร และความถี่รอง 161.475 นามเรียกขาน ปก.นคร

จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในด้านความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มมีที่มาจากพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558 เป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วยการจัดการภัยพิบัติใน 3 ช่วงระยะเวลา ได้แก่ ช่วงที่ 1 ระยะเวลาก่อนเกิดภัยพิบัติ 2) ระยะเวลาขณะเกิดภัยพิบัติ และ 3) ระยะเวลาหลังเกิดภัยพิบัติ ขณะที่ในระดับปฏิบัติการนั้นผู้วิจัยพบข้อมูลจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยว่ากรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดราชการส่วนกลางมีการจัดทำเค้าโครงสำหรับการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอำเภอ และแผนปฏิบัติการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นมา และส่งมอบให้หน่วยงานของรัฐทั้งระดับจังหวัด และระดับอำเภอ รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆได้ดำเนินการจัดทำแผนให้เป็นที่ไปตามตัวแบบเค้าโครงดังกล่าวแล้ว ซึ่งแผนแต่ละระดับแม้จะมีการกำหนดเค้าโครงในการเขียนเพื่อกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดมาบางส่วนแล้ว แต่ในการปฏิบัติงานจริงทั้งหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจะมีการปฏิบัติงานที่มีรายละเอียดแตกต่างกันไปจากแผนได้ ซึ่งการจะได้รู้ข้อมูลเหล่านั้นผู้วิจัยจึงต้องใช้การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและการลงไปสำรวจพื้นที่จริงอันจะมีความสำคัญมากต่อการร่างยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้อันเป็นวัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยนี้

1.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้ พบว่า

1.1.2.1 ที่มาของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ

ประเด็นที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	จังหวัดนครศรีธรรมราช			จังหวัดระนอง		
	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน
1. นโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน (วาระแห่งชาติในการปฏิรูปประเทศ)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559)	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2550	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด พ.ศ. 2558	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ (ต่อ)

ประเด็นที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	จังหวัดนครศรีธรรมราช			จังหวัดระนอง		
	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน
6. แผนปฏิบัติการหรือแผนเฉพาะกิจในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม ประจำปีของจังหวัด พ.ศ. 2558	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. ความต้องการของประชาชนเพื่อให้รัฐช่วยดูแลในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. ความต้องการของประชาชนให้รัฐจัดทำบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. ความมีศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. นายกรัฐมนตรีมีการสั่งการให้ดำเนินการจัดการเรื่องภัยพิบัติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
11. การร่วมทำงานกันของภาครัฐเป็นเทคนิคหนึ่งในการทำงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12. ความต้องการของภาครัฐเพื่อให้เกิดความประหยังบประมาณ	✓	✓		✓	✓	
13. ประชาชนให้ความสำคัญกับการจัดการภัยพิบัติมากขึ้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14. หน่วยงานภาครัฐต้องมีหน้าที่ดูแลและบริการประชาชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
15. ความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ (ต่อ)

ประเด็นที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	จังหวัดนครศรีธรรมราช			จังหวัดระนอง		
	หน่วย งาน ของ รัฐ	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	ประ ชา ชน	หน่วย งาน ของ รัฐ	องค์กร ปกครอง ส่วน ท้องถิ่น	ประ ชา ชน
16. ความมีศักยภาพในการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	✓	✓	✓	✓	✓	✓
17. ความมีศักยภาพในการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs)			✓			
18. ความมีศักยภาพในการทำงานของกลุ่มองค์กร ภาคประชาชน หรือภาคประชาสังคม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
19. การทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐมีผลดีหลายประการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
20. การหันมาทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากความต้องการของประชาชน						

จากตารางจะเห็นว่าที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ พบว่ามีที่มาจากสองมิติใหญ่ๆ คือ มิติภายในที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ นโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน (วาระแห่งชาติในการปฏิรูปประเทศ), แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2550, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด พ.ศ. 2558, แผนปฏิบัติการ/แผนเฉพาะกิจ ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่มของจังหวัด พ.ศ. 2558 และการสั่งการจากนายกรัฐมนตรีให้มีการจัดการภัยพิบัติ ส่วนมิติภายนอกที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ ความเชื่อว่ารัฐต้องมีหน้าที่ดูแลประชาชน, ความต้องการของประชาชนเพื่อให้รัฐช่วยดูแลในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มและความต้องการของประชาชนให้รัฐจัดทำบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น, ความเชื่อมั่นต่อความมีศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ความรู้ความเข้าใจว่า

การหันมาทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐเกิดจากความต้องการของประชาชน ความต้องการประหยัดงบประมาณของภาครัฐ การทำงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐมีผลดีหลายประการ และการร่วมทำงานกันของภาครัฐเป็นเทคนิคหนึ่งในการทำงาน, ความตระหนักรู้ของประชาชนที่ให้ความสำคัญกับการจัดการภัยพิบัติมากขึ้นและความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติรวมถึงการพิจารณาบทบาทขององค์กรนอกภาครัฐอื่น ๆ ถึงความมีศักยภาพในการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs), ความมีศักยภาพในการทำงานของกลุ่ม องค์กรภาคประชาชน หรือภาคประชาสังคม โดยทั้ง 2 มิติที่ได้กล่าวไปข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นที่มาของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.1.2.2 ความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ประเด็นความความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้	จังหวัดนครศรีธรรมราช			จังหวัดระนอง		
	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน
1. ต้องการให้เกิดการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างเป็นทางการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน		✓	✓		✓	✓
3. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มตามแผนร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ประเด็นความความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้	จังหวัดนครศรีธรรมราช			จังหวัดระนอง		
	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน
5. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดประชุมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกันเป็นประจำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแลกเปลี่ยนใช้บุคลากรในการทำงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการแลกเปลี่ยนใช้วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการใช้ระบบการสื่อสารและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดอบรมและพัฒนาบุคลากรในด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
10. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพิจารณาการใช้งบประมาณในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ประเด็นความความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้	จังหวัดนครศรีธรรมราช			จังหวัดระนอง		
	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน
11. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างนวัตกรรมในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
12.. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดมาตรฐานในการทำงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓
13. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชน/ประชาสังคมเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
14. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
15. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	
16. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันประชาสัมพันธ์เพื่อแสวงหาความร่วมมือกับประชาชนทั่วไปเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ประเด็นความความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้	จังหวัดนครศรีธรรมราช			จังหวัดระนอง		
	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน	หน่วยงานของรัฐ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ประชาชน
17. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเพื่อทำวิจัยด้านจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
18. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยทหารเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
19. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓
20. ต้องการให้หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓

จากตารางจะเห็นว่าความต้องการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดหน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐ พบว่ามีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าต้องการให้เกิดการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างเป็นทางการโดยการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน มีการกำหนดแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มและดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มตามแผน มีการจัดประชุมร่วมกันเป็นประจำ มีการแลกเปลี่ยนใช้

บุคลากร การพัฒนาบุคลากร กำหนดมาตรฐาน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ มีระบบการสื่อสารและเทคโนโลยี และร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชน/ประชาสังคม องค์กรธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) มหาวิทยาลัย โรงเรียน หน่วยทหาร องค์กรทางศาสนา และประชาชนทั่วไปเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการทำวิจัยเพื่อสร้างยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ต่อไป

1.1.3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ภาคใต้

การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ทั้งหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาจากนโยบายของรัฐบาลชุดปัจจุบัน (วาระแห่งชาติในการปฏิรูปประเทศ), แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559), พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2550, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2558, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด พ.ศ. 2558, แผนปฏิบัติการ/แผนเฉพาะกิจ ป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม ของจังหวัด พ.ศ. 2558 ทั้งจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช และการสั่งการจากนายกรัฐมนตรีให้มีการจัดการภัยพิบัติ และความเชื่อของประชาชนว่ารัฐต้องมีหน้าที่ดูแลประชาชน, ความต้องการของประชาชนเพื่อให้รัฐช่วยเหลือและจัดทำบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพ, ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อความมีศักยภาพของหน่วยงานภาครัฐ ทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจว่าการที่หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องหันมาทำงานร่วมกันเป็นเทคนิคหนึ่งซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีหลายประการ นอกเหนือไปจากการประหยัดงบประมาณ และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากความต้องการของประชาชน, ประชาชนมีความตระหนักรู้ต่อความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้มากขึ้น และประชาชนมีการพิจารณาถึงเงื่อนไขเรื่องบทบาทขององค์กรนอกภาครัฐอื่น ๆ ถึงความมีศักยภาพในการทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs), กลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน หรือภาคประชาสังคม เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความต้องการในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้อย่างเป็นทางการ ทั้งการจัดตั้งศูนย์กลางข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มร่วมกัน มีการกำหนดแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มและดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มตามแผนปฏิบัติงาน มีการจัดประชุมร่วมกันเป็นประจำ มีการแลกเปลี่ยนใช้งานบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การกำหนดมาตรฐาน การกำหนดงบประมาณ การมีวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ การมีระบบการสื่อสารและเทคโนโลยี และร่วมกันสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาชน/ประชาสังคม องค์กรธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน

(NGOs) มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล โรงเรียน หน่วยทหาร องค์กรทางศาสนา และประชาชนทั่วไปเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร

1.2.1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยใช้เทคนิค 2S 4M Analysis เพื่อหาปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างและนโยบาย (Structure and Policy)

1.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

1.1.1 สาระสำคัญของนโยบายการจัดการภัยพิบัติภายใต้กรอบพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีลักษณะความเป็นนโยบายแบบบูรณาการในลักษณะของการสร้างการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภาครัฐทุกฝ่ายและสร้างแนวทางการปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ศิริรักษ์ สิงหเสม, 2554)

1.1.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด เพราะว่าแผนคือเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการป้องกันภัย และเมื่อเกิดภัยจะสามารถดำเนินการตามแผนได้ (ชาติรี ประภาณานันท์, 2555)

1.1.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดโครงสร้างองค์การของแต่ละหน่วยงานที่ชัดเจน มีการวางนโยบายและมาตรการการจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้อย่างชัดเจน (อดิเทพ ทองศรี, 2556) โดยเฉพาะหน่วยงานของรัฐในระดับภูมิภาคที่มีอำนาจหน้าที่ชัดเจนตามกฎหมาย ภารกิจงานขึ้นตรงผู้บังคับบัญชาในราชการส่วนกลางจะมีการวางแผนการทำงานที่ดี กำหนดความชัดเจนในหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน (ปักสิงห์, 2553) รวมถึงมีระบบการประเมินการทำงานเป็นรายบุคคลของหน่วยงาน (เกษศิริรินทร์ วงศ์มาลามาศ, 2553) ทำให้บุคลากรมีความต้องการในการพัฒนาตนเอง (ปราณีย์ ยอดมณี, 2552)

1.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีหน่วยกู้ชีพกู้ภัยและมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาชุดกู้ชีพกู้ภัยประจำตำบลเพื่อป้องกันการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากการเกิดภัยพิบัติได้ (อนุสรณ์ สิบบุญเรือง, 2554)

1.1.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการทำงานร่วมกันในด้านเตรียมพร้อมรับภัย ได้แก่ มีการจัดทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำปี มีการจัดทำบัญชีรายชื่อกลุ่มเสี่ยง (ผู้ป่วย ผู้พิการ คนชรา และเด็ก) และมีการเตรียมความพร้อมของกำลังคนในการบรรเทาสาธารณภัย ด้านการจัดการในภาวะฉุกเฉิน ได้แก่ มีการตั้งกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และประสานความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือในการบรรเทาสาธารณภัยและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และมีความคล่องตัวในการ

เบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ด้านการจัดการหลังเกิดภัย ได้แก่ การติดต่อประสานให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยฯ มีการให้เงินชดเชย/วัสดุสิ่งของต่างๆ แก่ผู้ประสบภัยเป็นไปอย่างรวดเร็ว (ภาณุพันธ์ ธนาฤกษ์กมล, 2552)

1.1.6 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับ 3 ภาคส่วน คือ ภาครัฐ ภาคราชการ ภาคเอกชน และภาคองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และมีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อติเทพ ทองศรี, 2556)

1.1.7 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยการกำหนดแนวทางบรรจุโครงการในแผนพัฒนาเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้บริการผ่านทางปัจจัยการบริหาร ด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และบทบาทการจัดการ (อำนาจ ภาไฉตี, 2553)

1.1.8 หน่วยงานของรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมายรองรับการทำงาน (วรรณนภักดิ์ แซงทะเล, 2554)

1.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

1.2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง (วราภรณ์ ศรีละมุล, 2554)

1.2.2 หน่วยงานของรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะแนวตั้ง (วราภรณ์ ศรีละมุล, 2554)

1.2.3 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่มีอำนาจเต็มตามที่ตามโครงสร้างราชการส่วนภูมิภาค (เพชรรัตน์ แสนทวีสุข, 2552)

1.2.4 หน่วยงานของรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ไม่มีพื้นที่ที่เหมาะสมและเพียงพอในการจัดการกับภัยพิบัติ เช่น พื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดเก็บแบบชั่วคราวของซากปรักหักพังและขยะมูลฝอยที่เกิดจากภัยพิบัติ (ศิริพร วงศ์สารสิน, 2553)

1.2.5 หน่วยงานของรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ยังขาดการสำรวจพื้นที่อย่างละเอียดเพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติเพื่อจัดทำมาตรการป้องกันและระบบการเตือนภัยเพื่อลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สิน (ศิริพร วงศ์สารสิน, 2553)

1.2.6 ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจมีหน้าที่สั่งการและควบคุมตามสถานการณ์เท่านั้น ยังไม่สามารถบรรลุการเป็นศูนย์กลางของการประสานงานได้ (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

1.2.7 โครงสร้างของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นโครงสร้างที่มีขนาดใหญ่ทำให้มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ล่าช้า มีขั้นตอนระเบียบ กฎหมายที่กว้างจนทำให้ความช่วยเหลือประชาชนล่าช้า (ศศิภากรษ์ คงคา, 2554)

1.2.8 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดกำหนดแผนงาน และได้ทำตามแผนปฏิบัติของจังหวัด มีการซ่อมแผนปฏิบัติแต่ยังไม่ครอบคลุมบางหน่วยงาน (ชาติรี ประภาธนานันท์, 2555) กระบวนการวางแผนไม่มีการตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนอย่างเป็นทางการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง (วรรณนะภักดิ์ แซงทะเล, 2554) และการฝึกแผนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง (วสันต์ วงศ์คุณ, 2553)

1.2.9 โครงสร้างการทำงานในระดับปฏิบัติการของบุคลากรในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความเป็นระบบ ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน (มนต์เทียน พลเยี่ยม, 2553) ขาดการประสานความร่วมมือกัน (ศิริวรรณ การวิชา, 2554) ไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบการฟื้นฟูแต่ละอย่างให้ชัดเจน ระหว่างการฟื้นฟูผู้ประสบภัยและการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน (สาคร บุญประจันตร์, 2553)

1.2.10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนแต่ไม่ได้ปฏิบัติงานในรูปของคณะกรรมการและไม่มีการแบ่งฝ่ายให้เกิดความชัดเจน (วรรณนะภักดิ์ แซงทะเล, 2554)

1.2.11 ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้กำหนดนโยบายที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเท่าใดนัก นโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจึงไม่มีความชัดเจน เป็นเพียงการดำเนินการเพื่อให้เป็นตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดเท่านั้น (ธงชัย แสงจันทร์, 2553)

1.2.12 ภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีสถานะไม่เท่ากัน ทั้งที่เป็นกอง ฝ่าย ส่วนงาน หรือมีเฉพาะตำแหน่งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเพียงคนเดียว หรือบางแห่งที่มีอัตรากำลังก็ยังไม่มียุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้ (มานิตย์ ภัคดีสอน, 2544)

2. การให้บริการและผลผลิต (Service and Product)

2.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

2.1.1 ผู้ประสบภัยพิบัติส่วนใหญ่พึงพอใจมากต่อวิธีการ ระบบ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในด้านการให้ความช่วยเหลือระหว่างการเกิดภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐ (รวงทิพย์ ขอเอื้องกลาง, 2551) รวมถึงด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ความรวดเร็ว ความก้าวหน้า ด้านความเพียงพอ และด้านความต่อเนื่องด้วย (ฐิตนันท์ อุดมสุข, 2556)

2.1.2 ผู้ประสบภัยพิบัติส่วนใหญ่พึงพอใจมากต่อการจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม โดยเรียงตามความพึงใจมาจากช่วงขณะเกิดภัย

หลังเกิดภัย และช่วงที่ประชาชนพึงพอใจมากแต่ค่าคะแนนน้อยที่สุดคือช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ (ชลนิชา สมภักดี, 2558)

2.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีทีมงานปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว เข้มแข็ง และเน้นเรื่องความปลอดภัยของผู้ประสบภัยเป็นสำคัญ (ยุทธิ ศรีวงศ์, 2554) และให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างครอบคลุม (เกษม จำวงศ์, 2553)

2.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างทั่วถึง (เกษม จำวงศ์, 2553) และมีการจัดทำโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น การจัดทำโครงการจ้างงานเร่งด่วนช่วยเหลือผู้ประสบภัย การจัดทำโครงการสร้างอาชีพใหม่ผู้ประสบภัย เป็นต้น (ปิยนุช แสนนก, 2551)

2.1.5 หน่วยงานของรัฐมีการดำเนินการจัดการประชาสัมพันธ์โดยใช้แผ่นพับ โปสเตอร์ ป้ายเตือน และใช้เว็บไซต์ (วลีรัตน์ อักษรดี, 2557)

2.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

2.2.1 ในปัจจุบันส่วนใหญ่ฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในสังกัดหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือและฟื้นฟูเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า (ชัยยศ ตั้งจิตดำรงรัตน์, 2553) ให้ความสำคัญในด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัยภายหลังเกิดเหตุเท่านั้น (ภูชงค์ เสนานุช, 2543) และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นการดำเนินการตามสถานการณ์โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักวิชาการ (วรรณณะภักดิ์ แซงทะเล, 2554)

2.2.2 การประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนเกษตรกรไม่ทั่วถึง อัตราการช่วยเหลือเป็นเงินจากรัฐบาลน้อยเกินไป สถานที่ติดต่อประกาศรายชื่อผู้ประสบภัยไม่เหมาะสม และการสำรวจความเสียหายมีความล่าช้า (เรืองโร อินชากอง, 2557)

2.2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาความล่าช้าในการจัดการภัยพิบัติ (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557) โดยเฉพาะด้านการให้ความช่วยเหลือล่าช้า (ชาติรี ประภาณานันท์, 2555)

2.2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเบื้องต้นในครัวเรือน (ปกรณ จันทรทรง, 2556) ทำให้ขาดความร่วมมือจากจากประชาชน (ปรีชา มาณะเชษฐ์, 2554)

2.2.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดบุคลากรที่สามารถตอบคำถามหรือข้อสงสัยให้ประชาชนได้เข้าใจชัดเจน (ทศวรรษ ศิลปะนครฤทธิ์, 2553) โดยเฉพาะการให้ข้อมูลแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ

2.2.6 การช่วยเหลือเยียวยาของหน่วยงานรัฐยังมีความล่าช้าและไม่ตรงกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงที่ประชาชนประสบ (เจษฎา ปินตานา, 2556) ทำให้ผู้ประสบภัยเกิดความรู้สึกไม่เป็นธรรม (ชัยยุทธ ชินณะราศี, 2558)

2.2.7 การช่วยเหลือเยียวยาขององค์กรรัฐบางองค์กร ไม่ได้เป็นการช่วยเหลืออย่างแท้จริง เป็นการจัดฉากสร้างภาพเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กรของตนเองเท่านั้น (ชัยยุทธ ชินณะราศี, 2558)

2.2.8 ประชาชนขาดการได้รับการช่วยเหลือฟื้นฟู อย่างเป็นระบบทั้งด้านร่างกาย (กนกรัตน์ อนันตะ, 2556b) ด้านสังคม (มัญญวรรณ ลียุทธานนท์, 2553) และด้านจิตใจ (เจษฎา ปินตนา, 2556) แก่ผู้ที่ประสบภัยพิบัติให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

3. บุคลากร (Personal)

3.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

3.1.1 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐเป็น ข้าราชการประจำเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะมิตำแหน่งแตกต่างกันแต่ล้วนต่างมีความผูกพันในงานในระดับสูง (มนพงา เล็กขาว, 2557) สามารถที่จะทำงานและคิดถึงความก้าวหน้าในงานได้ (ธรรณิศ เทพแพงตา, 2557) ขณะที่บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้าราชการประจำเพียงส่วนน้อย ส่วนใหญ่ที่เป็น ผู้ปฏิบัติงานเป็นลูกจ้างชั่วคราว หรืออาสาสมัคร

3.1.2 บุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการสาธารณภัยเป็นอย่างดี (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558) และมีส่วนร่วมในงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสูง (สมบูรณ์ หงส์สมศรี, 2558)

3.1.3 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีอุดมการณ์ทางวิชาชีพ (สมศักดิ์ เอี่ยมเจริญ, 2555)

3.1.4 พนักงานสามารถปฏิบัติงานได้อย่างรวดเร็วไม่ ก่อให้เกิดปัญหาตามมาภายหลังและสามารถให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างครอบคลุม (เกษม จำวงศ์, 2553)

3.1.5 ความสำเร็จจากการทำงานส่งผลให้เกิดเป็น แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (รุ่งทิวา จันทรวชิต, 2555)

3.1.6 บุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณ ภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปฏิบัติงานมาเป็นระยะเวลานานจะมีความภูมิใจในงานของตนเองส่งต่อ การประสิทธิภาพการปฏิบัติที่เพิ่มมากขึ้น (พรสรวง เกาตะคู, 2550)

3.1.7 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต้องทำงาน ตามระบบป้องกันสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่และเผื่อระวังเตรียมความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมงโดยต้องมีการ จัดเวรยามประจำศูนย์อำนวยการป้องกันภัยเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารการแจ้งเตือนภัยจากระบบเสียง กระจายข่าวไร้สาย (พรชัย แสนเล็ก, 2554)

3.1.8 บุคลากรในหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ด้าน การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจะมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับระเบียบเงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้ประสบภัย

พิบัติสูง ด้วยมีประสบการณ์ทำงานและมีติดตามข้อมูลข่าวสารในเรื่องระเบียบอย่างสม่ำเสมอ (จุฑารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์, 2557)

3.1.9 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเตรียมบุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (หาญชนะ มุลพันธ์, 2553)

3.1.10 หน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการฝึกอบรมโดยเน้นไปที่การฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม เน้นกระบวนการคิด การอบรมอย่างมีความสุข และเน้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ซึ่งจะทำให้การฝึกอบรมบุคลากรมีประสิทธิภาพมากขึ้น (เจษฎา สุกุลเขียว, 2556) เมื่อรับการฝึกอบรมแล้วผู้ปฏิบัติงานมีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พิบูลชัย เหมืองทอง, 2554)

3.1.11 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีความรู้ความเข้าใจในด้านโครงสร้าง คุณสมบัติ สิทธิ และบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี (ศศิวิมล นำผล, 2551) ทำให้มีการปฏิบัติงานตามบทบาทของตนได้เต็มที่ (ประพันธ์พงษ์ โสภารัตน์, 2550)

3.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

3.2.1 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐบาลมีจำนวนน้อยกว่าภารกิจงานที่ได้รับผิดชอบ กำลังคนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขาดอัตรากำลังที่เพียงพอ (เพชรรัตน์ แสนทวีสุข, 2552)

3.2.2 บุคลากรที่เป็นข้าราชการประจำในสังกัดหน่วยงานของรัฐบาลบางส่วนที่ถูกบังคับย้ายตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างงานใหม่ ทำให้ความสามารถและประสบการณ์ไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติใหม่ (ศิริบุรณ์ สุขพัฒน์, 2552) และส่งผลต่อขวัญกำลังใจของบุคลากร รวมทั้งปัญหาการมอบหมายงาน และการประสานงานระหว่างกลุ่มงานต่างๆ ภายในศูนย์ (ศุภเดช เหล็กชูชาติ, 2549) ก่อให้เกิดความขัดแย้งจนส่งผลกระทบต่อความสามัคคีในการปฏิบัติงาน (กฤษกร นิธิเรวดีพร, 2552) และส่งผลต่อความสุขด้านอารมณ์ความรู้สึก ความผูกพันต่อองค์กร ความสุขด้านสังคม และความสุขด้านสติปัญญา (อารีรัตน์ วิจิตรพัชรผล, 2549)

3.2.3 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ (ธีระ สันติเมธี, 2548) และความเชี่ยวชาญภารกิจงานที่ได้รับผิดชอบไม่รอบด้านกับทุกประเภทของภัย และทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติ ทั้งในช่วงก่อนเกิดภัย เช่น ความสามารถในการกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อกำหนดพิภพภัยและคาดการณ์ระดับความรุนแรงไว้ล่วงหน้า และการจัดการระหว่างเกิดภัย เช่น การจัดระบบการคมนาคมขนส่งความช่วยเหลือเข้าไปในพื้นที่ และหลังการเกิดภัยพิบัติ เช่น การประเมินทางสุขภาพของผู้ประสบภัย ขณะที่การดำเนินการฝึกอบรมยังไม่มี ความเหมาะสมกับความต้องการของบุคลากร (บุญเรือง ไถวงเลิศ, 2553)

3.2.4 บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการประจำต้องทำหน้าที่สนองต่อการบริหารของฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่น ผู้บริหารบางคนจึงมองบุคลากรเป็นลูกน้องที่ต้องรู้จักเอาใจใส่ผู้บังคับบัญชา (ปรีชา มาชะเซ็นต์, 2554)

3.2.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่เป็นข้าราชการประจำในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้บุคลากรผู้ปฏิบัติด้านสาธารณภัยและเจ้าหน้าที่ประจำเป็นบุคคลเดียวกัน การออกปฏิบัติหน้าที่หรือการให้บริการพบว่ามีประสิทธิภาพต่ำ เนื่องจากไม่มีบุคลากรที่เพียงพอในการให้ความช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทั่วถึง (กัญญารัตน์ พันดวง, 2554a)

3.2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่บุคลากรของฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีไม่พอเพียง (อดิเทพ ทองศรี, 2556) และไม่เพียงพอ (เกษม จำวงศ์, 2553) ต่อปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบ (อำนาจ ภาไฉดี, 2553)

3.2.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับเบื้องต้น (วรรณนงศ์ แขงทะเล, 2554) ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ (เกษม จำวงศ์, 2553) ความสามารถ (รณชัย มณีอินทร์, 2555) เฉพาะด้านตามภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (อำนาจ ภาไฉดี, 2553) ความชำนาญ (ยุทธ ศรีวงศ์, 2554), (สาคร บุญประจันต์, 2553) ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน (ธนวัฒน์ นนทะน่าน, 2556) และการไม่รู้ปัญหาของพื้นที่โดยแท้จริง (ชาติรี ประภาธนานันท์, 2555) โดยเฉพาะบุคลากรประจำ และบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมทั้งบุคลากรระดับปฏิบัติการ (ชัยยศ ตั้งจิตดำรงรัตน์, 2553) ขาดความพร้อมในการปฏิบัติงาน ด้วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (วสันต์ วงศ์คุณ, 2553) ทำให้ส่งผลต่อเวลาในการปฏิบัติงาน (ประเชิญ พรหมณี, 2552) และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันภัยจากภัยธรรมชาติได้ (เยาวภา พูลพิพัฒน์, 2550)

3.2.8 ผู้บริหารของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนยังขาดความรู้ในการบริหารศูนย์ อปพร.ที่เป็นระบบเท่าที่ควรทำให้การประสานงานล่าช้า (ศศิภากรษ์ คงคา, 2554)

3.2.9 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีทักษะ ความรู้ และการใช้วัสดุอุปกรณ์น้อย (กัณทพล อ่องสัน, 2554) ได้รับการพัฒนาทักษะในการทำงานค่อนข้างน้อย (เพชรรัตน์ แสนทวิสุข, 2552)

3.2.10 หน่วยงานของรัฐขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย (นิติกร) และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติเฉพาะทาง เช่น สารเคมีรั่วไหล ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557) และขาดความพร้อมในการแก้ไขปัญหาภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตรายเนื่องจากมีเหตุเกิดไม่บ่อยจึงขาดโอกาสที่จะเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (เกษม จำวงศ์, 2553)

3.2.11 บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีแรงจูงใจในการปฏิบัติงานเท่าที่ควร เนื่องมาจากทั้งปัจจัยด้านสวัสดิการ การกำกับดูแล และการ

บังคับบัญชาที่มีผู้สั่งการหลายคนทำให้การปฏิบัติงานขาดเอกภาพ (ชัยพร สีสมภู, 2557) และไม่คิดว่าจะทำงานเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตลอดไป (อดิสร บำรุงญาติ, 2550)

3.2.12 บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มาจากการอาสาจากประชาชนที่อาสาสมัครเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนซึ่งมีค่าตอบแทนน้อยและค่าตอบแทนที่ได้รับจำนวนเงินและเวลาไม่แน่นอน ไม่มีสวัสดิการเพิ่ม หรือหากมีก็ไม่เป็นรูปธรรม (อดิเทพ ทองศรี, 2556) ไม่มีระบบการช่วยเหลือด้านเงินสงเคราะห์กรณีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนปฏิบัติหน้าที่จนเกิดความพิการ ทุพพลภาพ (สุรสิทธิ์ ภูกุดแก้ว, 2552) เมื่อเป็นงานอาสาทำให้แต่ละคนต้องทำงานเลี้ยงชีพของตนส่งผลให้ อปพร.บางส่วนไม่สามารถเข้ารายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาในทันทีที่เกิดภัยหรือเมื่อได้รับคำสั่ง (วิทยา ภูโยธสาร, 2552) ไม่มีอุปกรณ์ที่ช่วยในงานบรรเทาสาธารณภัย และแทบไม่มีการเข้าร่วมเพื่อแสดงบทบาทในการประชุม หรือให้คำปรึกษาหารือ (ตระกูล เอี่ยมศิริ, 2558) ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหาร (อดิสร บำรุงญาติ, 2550) ส่งผลให้ขาดความกระตือรือร้น ขาดระเบียบวินัย และขาดจิตบริการสาธารณะได้ (ธงชัย แสงจันทร์, 2553)

3.2.13 บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความสามารถในการติดต่อสื่อสารในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติ ในด้านการส่งสาร และด้านข่าวสารที่นำเสนอไปยังผู้รับสาร (เจริญพร อาจสังข์, 2554) ขณะที่บุคลากรบางคนไม่สามารถใช้วิทยุสื่อสารประสานงานได้ (ศศิภากรย์ คงคา, 2554)

3.2.14 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐที่เป็นข้าราชการประจำยังมีความต้องการสวัสดิการช่วยเหลือค่าครองชีพ และที่อยู่อาศัย ควรมีการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีความยุติธรรมในการประเมิน ควรมีการเลื่อนตำแหน่งเมื่อผลงานที่โดดเด่น ควรได้รับความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานในการปรึกษาหารือต่างๆ ควรมีการพิจารณาเพื่อเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งตามผลงานหรือความสามารถ และควรมีการวางแผนความก้าวหน้าในสายอาชีพให้กับบุคลากร (ธรรณิศ เทพแพงตา, 2557) และบุคลากรต้องการผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ มีการให้โอกาส กับบุคลากรในการพัฒนาตนเอง เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ และต้องการความยุติธรรมในองค์การด้วย (ปัญจภรณ์ ฆารเจริญ, 2557) รวมถึงบุคลากรควรได้รับการดูแลด้านสภาพการทำงาน โอกาสความก้าวหน้า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน ความยุติธรรมในการประเมิน และรายได้และสวัสดิการที่ควรเหมาะสมกับวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน (สิปปภา พิพล, 2554)

3.2.15 การคัดเลือกบุคลากรเข้าปฏิบัติงานไม่ได้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะคติของบุคคล (ปรีชา มาชะเซ็นต์, 2554) ส่งผลต่อการจัดคนเข้าทำงานที่มีความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน (วนิดา บุญจนะ, 2554) และมีการเลือกปฏิบัติเฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (เกรียงไกร กิจประเสริฐ, 2551) ซึ่งส่งผลเสียต่อการมีมนุษยสัมพันธ์กันภายในองค์กร (โสภณ อนันตทรัพย์, 2552)

3.2.16 การปฏิบัติงานของบุคลากรฝ่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยต้องเกิดเหตุซ้ำจึงจะช่วยให้บุคลากรมีองค์ความรู้เพิ่มขึ้น (เกษม จำวงศ์, 2553)

3.2.17 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการพัฒนาศักยภาพในเรื่องการออกไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ชาติชาย โพธิ์วีโลศิริกุล, 2545) จากหน่วยงานอื่นเพื่อนำมาพัฒนาโดยการถอดบทเรียน (อดิเทพ ทองศรี, 2556) เพื่อเปรียบเทียบ ทดสอบการป้องกันสาธารณภัยที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดในพื้นที่ (ปกรณ์ จันทร์ทรง, 2556)

3.2.18 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดทักษะในการรายงานและขาดความชำนาญด้านงานเอกสาร (วรรณนะภักดิ์ แซงทะเล, 2554)

3.2.19 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการฝึกอบรมน้อยทั้งในด้านความรู้ในส่วนที่ขาดหายไปและการอบรมเพิ่มเติมในส่วนที่ได้รับการอบรมไว้แล้ว (วาสนา นิมยังดี, 2553) ไม่ได้ฝึกทบทวนอย่างต่อเนื่อง (วันเพ็ญ นพโธสง, 2552)

3.2.20 บุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้มีการจัดตั้งหัวหน้าชุดทีมปฏิบัติการเฉพาะด้านให้ชัดเจน (วาสนา นิมยังดี, 2553)

3.2.21 ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่ตระหนักถึงการป้องกันที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งไกลตัวซึ่งต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาและเหตุการณ์ไปพร้อมกัน (ชนิษฐา พุกกะฉนวนนท์, 2551)

3.2.22 บุคลากรด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดทัศนคติในการปฏิบัติงานด้วยความร่วมแรงร่วมใจ และขาดทักษะการทำงานเป็นทีม (อาภรณ์ ศิริจำปา, 2553)

3.2.23 บุคลากรระดับปฏิบัติการด้านป้องกันและบรรเทาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ทำงานมาเป็นระยะเวลาน้อยกว่าห้าปี หรือมากกว่าสิบปีจะมีส่วนร่วมในการทำงานน้อยกว่าบุคลากรที่ทำงานระหว่างห้าปีถึงสิบปี (สมจิตร เสาะสมบุรณ์, 2548) และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่น้อยคือการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและสังคม (งามศิลป์ แห่งสถิต, 2553)

3.2.24 บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะมีความเครียดจากการปฏิบัติงานได้ (ฉัตรณรงค์ อุตสาหกุล, 2549)

4. งบประมาณ (Money)

4.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

4.1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันส่งผลต่อการใช้งบประมาณของแต่ละองค์กร (เพชรรัตน์ แสนทวีสุข, 2552)

4.1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า (เกษม จำวงศ์, 2553)

4.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณเพียงพอที่จะให้การสนับสนุน (วรรณนระภัค แซงทะเล, 2554)

4.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเตรียมงบประมาณด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (หาญชนะ มุลพันธ์, 2553)

4.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

4.2.1 งบประมาณของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านรายจ่ายประจำทำให้งบประมาณเพื่อการพัฒนางานด้านการจัดการภัยพิบัติมีไม่เพียงพอจำนวนงบประมาณไม่มีความเหมาะสม (บุญเรือง ไกลเลิศ, 2553)

4.2.2 งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลือจากรายจ่ายประจำโดยส่วนใหญ่จะเน้นไปใช้ด้านการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนางานด้านการจัดการภัยพิบัติ ทำให้มีงบประมาณในการจัดการภัยพิบัติค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับรายจ่ายประจำปี (ทวีศักดิ์ แสนอินทร์, 2554)

4.2.3 เนื่องจากพื้นที่ที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มมักอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก มีงบประมาณจำกัด งบประมาณส่วนใหญ่มาจากการอุดหนุนของรัฐบาล (กัญญารัตน์ พันดวง, 2554a)

4.2.4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558) โดยเฉพาะปัญหาการจัดให้มีเงินสงเคราะห์สำหรับผู้ประสบสาธารณภัยอย่างถูกต้องเหมาะสม (เกรียงไกร กิจประเสริฐ, 2551)

4.2.5 ส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาด้านการตั้งงบประมาณ (วรรณนระภัค แซงทะเล, 2554) จำนวนงบประมาณ (สาคร บุญประจันต์, 2553) ได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับแก้ปัญหาน้อยเกินไป (เกษม จำวงศ์, 2553) มีงบประมาณไม่เพียงพอ (รณชัย มณีอินทร์, 2555) ต่อการช่วยเหลือและบรรเทาเหตุสาธารณภัยในพื้นที่ (อำนาจ ภาไจดี, 2553) ทำให้การจัดสรรงบประมาณไม่ครอบคลุมภารกิจสำคัญ (อดิเทพ ทองศรี, 2556) การประสบปัญหาด้านงบประมาณ มีงบประมาณที่จำกัดไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มกำลังความสามารถ (วนิดา ลาสอน, 2555) มีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูหลังเกิดเหตุ (ศศิภากรษ์ คงคา, 2554) และขาดแคลนงบประมาณในการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (วสันต์ วงศ์คุณ, 2553)

5. วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี (Material)

5.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

5.1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (หาญชนะ มูลพันธ์, 2553)

5.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

5.2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาในเรื่องปัจจัยในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์แค่พอใช้ (วรรณนะภักดิ์ แสงทะเล, 2554) มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ (ยุทธิ์ ศรีวงศ์, 2554) จำนวนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่มีอยู่ในหน่วยงานไม่เพียงพอ (ธนะ พรหมดวง, 2541) เครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558) อุปกรณ์-วัสดุเก่า (สุพจน์ ชูรัตน์, 2553) ไม่ทันสมัย (เกษม จำวงศ์, 2553) ขึ้นมีอายุการใช้งานมานานกว่า 10 ปี (ธงชัย แสงจันทร์, 2553) และไม่มีประสิทธิภาพ (วสันต์ วงศ์คุณ, 2553), (สาคร บุญประจันทร์, 2553) การขาดแคลนเครื่องจักรกล (ปรีชา พูลมาศ, 2554) การขาดแคลนเครื่องมือเครื่องใช้ใน การปฏิบัติงาน (รณชัย มณีอินทร์, 2555) วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีจำนวนน้อยเกินไป และมีอุปกรณ์บางอย่างไม่พร้อมใช้งานไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงานในกรณีเกิดมีผู้ประสบภัยหลายคน (ศศิภากรษ์ คงคา, 2554) การมีเครื่องมือเครื่องใช้ไม่เพียงพอและไม่มีประสิทธิภาพ (ปรีชา มาชะเซ็นต์, 2554) ไม่ครอบคลุมเมื่อเทียบกับประเภทของภัยและพื้นที่ที่รับผิดชอบ (อำนาจ ภาไฉดี, 2553)

5.2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณจำกัดทำให้การจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ได้อย่างจำกัด (กัญญารัตน์ พันดวง, 2554b)

5.2.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดแคลน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน (อดิเทพ ทองศรี, 2556)

5.2.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดอาคารสถานที่ (วิศิษฐ์ เมธาสุนทรพจน์, 2553) หรือหากมีก็อยู่ในสภาพที่ไม่ดี สถานที่ทำงานมีปัญหาอาคารเก่าชำรุด คับแคบ แออัด และขาดสถานที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์และการซ่อมบำรุงเครื่องมือเครื่องใช้ที่เสียหายเพียงเล็กน้อย (ธงชัย แสงจันทร์, 2553) ที่อยู่ในการเตรียมพร้อมยังไม่สะดวกเท่าที่ควร (ชัยพร สีสมภู, 2557) เครื่องจักรชำรุดเพราะมีอายุการใช้งานนาน (ชาติรี ประภาธนานันท์, 2555)

5.2.5 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยยังมีทรัพยากรในการทำงานและระบบสารสนเทศไม่สมบูรณ์ (เพชรรัตน์ แสนทวีสุข, 2552)

5.2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีข้อจำกัดในการใช้ช่องทางในการติดต่อสื่อสารในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติ (เจริญพร อาจสังข์, 2554)

5.2.7 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการพัฒนาเครื่องมือให้เป็นสื่อในการสร้างประสบการณ์แก่ประชาชน เช่น เครื่องมือจำลองสถานการณ์ เป็นต้น (บุรฉัตร กันตะกะนิษฐ์, 2555)

5.2.8 หน่วยงานของรัฐยังคงมีปัญหาด้านความพร้อมของระบบสื่อสารและการให้ข้อมูลแก่สาธารณะ (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556) ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการพัฒนาข้อมูลสถานการณ์ภัยพิบัติ และระบบการสื่อสาร (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557)

5.2.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดวิทยุสื่อสารศูนย์ อปพร.มีวิทยุสื่อสารไม่เพียงพอกับบุคลากรจึงทำให้การประสานงานในการปฏิบัติงานล่าช้า (ศศิภากรย์ คงคา, 2554)

5.2.10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมียานพาหนะสำหรับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีไม่เพียงพอ (ทะนงศักดิ์ แก้วทอง, 2553) หรือจำนวนน้อยและอยู่ในสภาพการใช้งานได้ไม่สมบูรณ์ จึงให้การรับ-ส่งผู้ประสบภัยเกิดความล่าช้า หรือขาดยานพาหนะให้แสงสว่างน้อยต่อการปฏิบัติงาน (ศศิภากรย์ คงคา, 2554) หรือขาดรถน้ำเพื่อช่วยบรรเทาภัยพิบัติในหน้าแล้ง (ธนวัฒน์ นนทะน้า, 2556) หรือขาดรถกู้ภัย (สุพรรณ โภชน์เจริญ, 2555) หรือมีรถดับเพลิงแต่ไม่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน (โสภณ อนันตทรัพย์, 2552) และขาดเรือยนต์กู้ภัย (ทวิศักดิ์ แสนอินทร์, 2554)

5.1.11 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความพร้อมของระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณภัยที่เป็นปัจจุบัน และไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน (ปกรณ์ จันทร์ทรง, 2556)

6. การจัดการ (Management)

6.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

6.1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความร่วมมือกันเป็นอย่างดีเพื่อการปฏิบัติงานในรูปแบบการบูรณาการการทำงานร่วมกัน (เพชรรัตน์ แสนทวิสุข, 2552)

6.1.2 ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ค่อนข้างดี ทั้งการให้การส่งเสริมงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พัฒนาจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการระงับเหตุสาธารณภัย สนับสนุนกิจการ อปพร. (ชัยพร สีสมภู, 2557)

6.1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็กมีอิสระในการใช้ดุลพินิจมากกว่าหน่วยงานอื่น (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าความเป็นอิสระในการจัดการตนเองเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557) เกิดการระดมทรัพยากรเพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันภัยพิบัติ และบริหารจัดการภัยพิบัติได้อย่างต่อเนื่อง

6.1.4 เริ่มมีการทำงานร่วมกันระหว่างองค์การเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

6.1.5 การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติให้ความสำคัญกับการจัดการภัยพิบัติโดยฐานชุมชน (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

6.1.6 การทำงานร่วมกันระหว่างองค์การเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติจะเน้นการสร้างควมไว้วางใจต่อกันโดยใช้ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ ข้อมูลข่าวสารต้องผ่านการตรวจสอบจากแหล่งที่เป็นทางการมีความน่าเชื่อถือและตรวจสอบผ่านเครือข่ายที่หน่วยงานไว้วางใจโดยใช้ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

6.1.7 ความสามารถของผู้นำมีผลต่อการจัดการภัยพิบัติได้ (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557) ความมีภาวะผู้นำของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำให้การจัดการภัยพิบัติมีประสิทธิภาพได้ (ณัฐรดา ศิลปอุดม, 2554)

6.1.8 หน่วยงานของรัฐมีการบริหารเชิงกลยุทธ์ใน 3 ขั้นตอน คือ การวางแผน การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมประเมินผล (ยุทธพงษ์ วงศ์ไชย, 2553)

6.1.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมแผนการแก้ไขปัญหาปัญหาสาธารณภัยไว้ล่วงหน้า (เกษม จำวงศ์, 2553)

6.1.10 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการรณรงค์การป้องกันภัยอยู่เสมอ (เกษม จำวงศ์, 2553)

6.1.11 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเวทีรับฟังปัญหาสาธารณภัยจากผู้นำชุมชน (อดิเทพ ทองศรี, 2556)

6.1.12 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการฝึกซ้อมแผนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง (อดิเทพ ทองศรี, 2556)

6.1.13 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการส่งเสริมภาคประชาชนให้จัดการปัญหาสาธารณภัยด้วยตนเอง (อดิเทพ ทองศรี, 2556)

6.2.14 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีการร่วมมือกันแล้วจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือด้านบรรเทาสาธารณภัยแล้ว (บุญคง จันทราคา, 2553)

6.2.15 การสั่งการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยยังไม่มีเอกภาพมีความยุ่งยากซับซ้อน ต้องใช้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคล (ชัยวัฒน์ สวัสดิเวช, 2553)

6.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

6.2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานเชิงรับในการจัดการกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นแล้วมากที่สุดเป็นการทำงานแบบตั้งรับสถานการณ์มากกว่าการเตรียมความพร้อมหรือการป้องกัน (ฤทธิชัย ธรรมแสง, 2553) ภารกิจงานจึงเน้นการจัดการหลังภัยพิบัติขึ้นแล้วเป็นสำคัญ (ปรกรณ์ จันทร์ทรง, 2556) เป็นสำคัญอันส่งผลให้ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการทำงานด้านการจัดการภัยพิบัติจะอยู่ในระดับปานกลาง (สมเดช มาบางยาง, 2550) อันส่งผลต่อความเชื่อมั่นต่อศักยภาพในการทำงานที่อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน (ปฐม สายเส็ง, 2554) มากกว่าการเน้นการบูรณาการในเชิงรุกเพื่อเตรียมการป้องกันเพื่อลดผลกระทบที่เกิดจากภัยต่างๆ (พงศ์เทพ เทพพุทธางกูร, 2552) เช่น การเข้าไปตรวจสอบถังและระบบหัวจ่ายแก๊สหุงต้มตามบ้านเรือน

(ธนวัฒน์ นนทะน้า, 2556) หรือการออกตรวจพื้นที่ในยามวิกาล หรือการรณรงค์ป้องกันกำจัดลูกน้ำยุงลาย (ขวัญชัย โคตรสีหา, 2557) เป็นต้น อันเป็นการทำงานเชิงรุก ขณะเดียวกันก็เป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปในเวลาเดียวกัน เป็นต้น

6.2.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมองข้ามความสำคัญของการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน (วราภรณ์ ศรีละมุล, 2554)

6.2.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดแนวร่วมในการทำงานที่หลากหลาย เนื่องจากเครือข่ายที่จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ต้องมีการสร้างแนวร่วมที่หลากหลาย (วราภรณ์ ศรีละมุล, 2554) และแม้จะมีการสร้างแนวร่วมขึ้นมาแต่ก็ยังคงขาดการประสานงานอย่างเป็นระบบทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ (ภูซงค์ เสนานุช, 2543)

6.2.4 ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (สุพรรณ โภชน์เจริญ, 2555) มีทัศนคติที่เป็นไปในทางลบแก่ตัวเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ปฏิบัติงานของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มองเห็นว่าเจ้าหน้าที่ป้องกันฯเองยังไม่ค่อยมีความรับผิดชอบต่องานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเท่าที่ควร (ชัยพร สีสมภู, 2557) ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาอุปสรรคในการทำงานเกิดจากการขาดระเบียบวินัยของบุคลากร และขาดการฝึกซ้อม ขณะที่ผู้บริหารบางคนไม่เข้าใจภารกิจและวิธีการของการป้องกันภัยจึงสั่งการโดยไม่มีแบบแผน (ปรีชา มาชะเซ็นต์, 2554)

6.2.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจประกาศเขตภัยพิบัติเบื้องต้นได้ทันที (พันกรณ์ ชีวะวุฒิวัดานวิทย์, 2554) ส่งผลต่อการเข้าไปจัดการภัยพิบัติในพื้นที่อันส่งผลต่อการใช้บุคลากรและงบประมาณ โดยอำนาจในการประกาศนี้เป็นของหน่วยงานของรัฐ

6.2.6 หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เน้นการสื่อสารแนวราบ (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558)

6.2.7 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการประสานงานการจัดทำแผนงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ (ชัยยศ ตั้งจิตดำรงรัตน์, 2553)

6.2.8 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดคู่มือการปฏิบัติงานและแผนการประสานงานร่วมกับหน่วยงานอื่นๆอย่างบูรณาการ (ชัยยศ ตั้งจิตดำรงรัตน์, 2553)

6.2.9 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ยังขาดการบูรณาการทางบทบาทหน้าที่ให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เนื่องจากเงื่อนไขทางทรัพยากรในการบริหารจัดการยังมีความไม่ลงรอยกันอยู่ ส่งผลให้มีการแสดงบทบาทหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน และเกิดความสับสนเปลืองทางทรัพยากรในการบริหารจัดการภัยพิบัติจากอุทกภัย ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นในขณะเกิดภัยอยู่ในเพียงระดับของการประสาน

การปฏิบัติร่วมกันเท่านั้นซึ่งไม่ได้เป็นไปตามโครงสร้างการบริหารจัดการที่ถูกกำหนดไว้ในขั้นต้น ส่งผลให้การจัดการภัยพิบัติจากอุทกภัยยังไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางนโยบายและการจัดการที่ต้องการให้เกิดความร่วมมือของเหล่าหน่วยงานในระดับพื้นที่ในสถานการณ์จริง (ศิริรักษ์ สิงหเสน, 2554)

6.2.10 หน่วยงานภาครัฐไม่ได้มีการวางแผนการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมในการระดมเจ้าหน้าที่และทรัพยากรไปใช้ในระดับปฏิบัติการ (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

6.2.11 หน่วยงานของรัฐมีการแบ่งงานออกเป็น ส่วนๆ และมีเป้าหมายเฉพาะ ทำให้เกิดการปิดกั้นความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น และไม่คอยเต็มใจรับมอบงานและแบ่งงาน (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

6.2.12 หน่วยงานของรัฐมุ่งเน้นการทำงานแบบสั่งการและการควบคุมมากกว่าการประสานงาน (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

6.2.13 หน่วยงานของรัฐยังขาดการการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีการยกระดับการเป็นบุคคลใฝ่เรียนรู้ การสร้างรูปแบบจำลองทางความคิด การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม และการคิดอย่างระบบ (นันทะกร ตาตะคุ, 2553)

6.2.14 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการประสานงานกับหน่วยงานภายในและนอก (เกษม จำวงศ์, 2553) ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงาน (สาคร บุญประจันต์, 2553) ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรเครือข่ายในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ชนัดดา เพ็ชรการณ, 2553) มีข้อจำกัดจากการประสานงานเครือข่ายสื่อสารไม่ครอบคลุม (อำนาจ ภาไฉตี, 2553) รวมทั้งมีช่องทางในการติดต่อสื่อสารน้อย (วรรณนงศ์ แขงทะเล, 2554)

6.2.15 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการบูรณาการการทำงานและการสนธิกำลังกันในการทำงาน (กนกรัตน์ อนันตะ, 2556a) และไม่ได้ทำงานร่วมกันเป็นทีมในการบริหารจัดการสาธารณภัย (กัญชล อ่องสัน, 2554) โดยการทำงานเป็นทีมจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้วย (พรสรวง เกาตะคุ, 2550)

6.2.16 หน่วยงานของรัฐยังไม่คอยเน้นเรื่องการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสาธารณภัยแก่อาสาสมัครเฝ้าระวังภัยของชุมชน (กมลวรรณ อุมะมานิต, 2556) และไม่ได้เน้นการจัดที่ร่วมกับผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับการป้องกันสาธารณภัยผ่านช่องทางต่างๆในชุมชนเท่าที่ควร (พรรณวิภา ประภาสุข, 2555)

6.2.17 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาจากฝ่ายการเมืองในเรื่องนโยบายและความต่อเนื่องของการบริหาร (อำนาจ ภาไฉตี, 2553)

6.2.18 ส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ (ชนัดดา เพ็ชรการณ, 2553)

6.2.19 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดการจัดทำฐานข้อมูล เช่น ข้อมูลกำลังพล และอุปกรณ์ ตลอดจนองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง (อารียา จันทรจวง, 2553) เพื่อสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ครอบคลุมทุกฐานข้อมูล (ชนิดดา เพ็ชรการณ, 2553)

6.2.20 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีการร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือด้านบรรเทาสาธารณภัยแล้ว แต่มีปัญหาในด้านการจัดทำฐานข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในการบริหารศูนย์ ปัญหาการทำการระเบียบหรือบันทึกข้อตกลงความร่วมมือของศูนย์ ปัญหาการจัดทำแผนการดำเนินงาน ปัญหางบประมาณ ปัญหาการจัดทำบัญชี ปัญหาบุคลากร ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ และปัญหาการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน (บุญคง จันทราคา, 2553)

1.2.1.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยใช้เทคนิค PESTEL Analysis เพื่อหาปัจจัยที่เป็นโอกาสและภัยคุกคามที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. ประชากร (Population)

1.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

1.1.1 ประชาชนเชื่อว่าการรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรชุมชนเป็นหัวใจของกระบวนการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยมีชุมชนเป็นฐาน (ศิรินันต์ สุวรรณโมลี, 2553) ซึ่งจะส่งผลต่อการช่วยกันสอดส่อง ดูแล และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ที่ทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย (ชนิษฐา พุกกะณานนท์, 2551) การจัดการภัยพิบัติที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชนในการจัดการภัยพิบัติทั้งด้านการวางแผน การติดตามตรวจสอบและประเมินผล และด้านการดำเนินการจัดการปัญหาภัยพิบัติ (กิตติศักดิ์ เอี่ยมระหงษ์, 2557) จะส่งผลต่อความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่องานด้านการจัดการสาธารณภัยของหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย (องอาจ คำสุวรรณ, 2550)

1.1.2 ประชาชนส่วนใหญ่มีความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากขึ้น (อำมรงค์ ทองแดง, 2550) มีการรับรู้ ความตระหนัก และความตื่นตัวของประชาชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและพื้นที่ใกล้เคียงที่เคยเกิดภัยพิบัติต่อเรื่องภัยพิบัติมีสูงขึ้นทั้งด้านสาเหตุของการเกิด ความรุนแรง และด้านการบรรเทาความรุนแรง

1.1.3 ประชาชนในพื้นที่ที่เสี่ยงและพื้นที่ใกล้เคียงที่เคยเกิดภัยพิบัติมีการปรับตัวในระดับสูง จะยอมรับความสูญเสีย เรียนรู้วิธีการลดความสูญเสีย และมีการแสวงหาทางเลือกใหม่เพื่อบรรเทาความรุนแรงจากภัยพิบัติ (สิทธิศักดิ์ เท่าธูรี, 2546) รวมถึงตอบสนองต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐในระดับสูง โดยก่อนเกิดภัยพิบัติ ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำระบบเตือนภัย (ปรีชา รัตนสิงห์, 2553) ได้ตรวจดูระบบการช่วยตัวเอง ได้แก่ อาหาร น้ำดื่ม ของใช้ที่จำเป็น คอยติดตามข่าวสาร และการรายงานสถานการณ์ปริมาณน้ำฝน การตอบสนองระหว่างเกิดภัยพิบัติ

น้ำท่วม ประชาชนได้ตรวจสอบการระบายน้ำ เมื่อเห็นว่าสถานการณ์น้ำจะท่วมแน่ก็แจ้งเตือนให้คนในครอบครัว ญาติพี่น้อง คนในชุมชนเตรียมตัวอพยพ และหลังเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมประชาชนได้ประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้น และร่วมกันประเมินผลกระทบของการเตือนภัย เป็นต้น (พิมพ์นิภา กันทะธง, 2556) รวมถึงมีการพัฒนาความพร้อมในการดูแลตนเองตามกระบวนการพัฒนาความพร้อมในการดูแลตนเองด้วยการเสริมสร้างพลังอำนาจชุมชน (ศรัณยู เรือนจันทร์, 2556) และมีการใช้วิธีอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้หรือการปลูกป่าทดแทนเพื่อให้สามารถลดความรุนแรงและผลกระทบจากภัยพิบัติได้ (มิ่งขวัญ ม่วงอยู่, 2555)

1.1.4 ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมและการฝึกซ้อมแผนการบริหารจัดการภัยพิบัติจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้ (ชวงค์ อุบลี, 2551)

1.1.5 ประชาชนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจะมีพลังในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัยรุ่นที่เคยมีประสบการณ์ด้านภัยพิบัติมาแล้วจะมีความสามารถในการฟื้นฟูพลังภายหลังประสบภัยมาก (นภชนก สุขประเสริฐ, 2553)

1.1.6 ประชาชนที่มีความรู้สึกผูกพันในวิถีชีวิตหรือที่อยู่อาศัยเดิมจะให้การตอบสนองต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งในช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ ช่วงขณะเกิดภัยพิบัติ และหลังเกิดภัยพิบัติ (ภาณุพงศ์ สว่างวงศ์, 2555)

1.1.7 ประชาชนทั่วไปเห็นว่าการมีส่วนร่วมแบบเป็นเครือข่ายถือเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการภัยพิบัติได้ดี (สาธิตา ต้นเจริญ, 2554) และมีประสิทธิภาพ (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557) และการมีส่วนร่วมนั้นต้องให้ประชาชนในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้คิดและมีส่วนร่วมในการทำงานตั้งแต่เริ่มกำหนดโครงการจนถึงขั้นตอนสุดท้ายในการติดตามประเมินผล ประชาชนจะเห็นความสำคัญของการจัดการภัยพิบัติอันจะนำไปสู่การบริหารจัดการภัยพิบัติที่เป็นระบบสัมพันธ์กันแบบครบวงจร (อเนกพงศ์ ธรรมาธิวัฒน์, 2557)

1.1.8 ประชาชนมีความสามารถสูงในการช่วยเหลือหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแจ้งข้อมูลข่าวสารเมื่อเกิดปัญหาภัยพิบัติขึ้น (จิราภรณ์ ศรีเสริม, 2551)

1.1.9 ประชาชนที่เคยประสบภัยพิบัติและยังอาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการภัยพิบัติมาก (รพีพร อีร์ภัทรมงคล, 2557) และจะมีการปรับตัวได้มาก เช่น เกษตรกรที่เคยประสบภัยจะมีการรวมกลุ่ม มีการวางแผน มีการเรียนรู้ เพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่มีผลต่อด้านเศรษฐกิจ (วิทยา สุขลา, 2553)

1.1.10 ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติส่วนใหญ่จะมีความรู้ความเข้าใจต่อปัญหาภัยพิบัติสูง (อรพิน พวงมาลัย, 2557)

1.1.10 ประชาชนส่วนใหญ่ที่เคยมีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมภัยจากดินโคลนถล่มจะติดตามข่าวสารและทำหน้าที่สื่อสารภายในชุมชนได้ดี (ชาติ เบญจวงศ์, 2549)

1.1.11 ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรภาครัฐมีประสิทธิผล (สุรวิทย์ ประมวลทรัพย์, 2558) และมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรภาครัฐมีประสิทธิผล (กฤษณพล พัฒนาศุณย์, 2557)

1.1.12 ประชาชนส่วนใหญ่รู้จักอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และคิดว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีประโยชน์ต่อสังคม/ชุมชนมาก (กานต์ชนิต นุชนิยม, 2553)

1.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

1.2.1 ประชาชนยังไม่เห็นความชัดเจนในด้านภาพลักษณ์ความเป็นหน่วยงานกลางด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงภาพลักษณ์ความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558)

1.2.2 ประชาชนยังขาดการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างเสริมเจตคติ (อัครเดช โชติพงษ์, 2550) เกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติและการเตรียมตัวเพื่อรับภัยที่จะเกิดขึ้นต่างๆอย่างต่อเนื่อง (พงศ์เทพ เทพพุทธางกูร, 2552)

1.2.3 ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติ (ไอศูรย์ เรื่องรัตนอัมพร, 2552), (สุพล ทองเรืองศรี, 2555) และการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลให้กับตนเองเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และขาดความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยพิบัติ (ชวงค์ อุบลี, 2551)

1.2.4 ประชาชนไม่มีการเตรียมความพร้อม ทำให้ขาดศักยภาพที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้น (ชวงค์ อุบลี, 2551) เพราะประชาชนส่วนใหญ่จะเน้นแต่การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเป็นสำคัญ (ชนวัฒน์ นนทะน้า, 2556) และเมื่อประชาชนเข้าร่วมกับการทำงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ก็จะมีปัญหาในเรื่องการติดตามตรวจสอบและประเมินผลน้อยที่สุด (กิตติศักดิ์ เอี่ยมระหงษ์, 2557)

1.2.5 ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติ (สาคร บุญประจันท์, 2553) บทบาทของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เช่น การมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังสถานที่ที่คาดว่าไม่ปลอดภัยในชุมชน การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านต่างๆเบื้องต้น และส่วนที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิจิตร ประชาชาติ, 2556)

1.2.6 ประชาชนคาดหวังกับผู้นำในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ โดยคุณลักษณะสำคัญของผู้นำคือ ต้องมีสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ (จิราภรณ์ ศรีเสริม, 2551)

1.2.7 ผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นผู้นำแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้สูงอายุ ประธานสตรีประจำหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย (อิทธิพงศ์ ชำนาญ, 2550)

1.2.8 ประชาชนยังไม่ตระหนักถึงการป้องกันที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากเห็นว่าเป็นสิ่งไกลตัวซึ่งต้องใช้เวลาในการทำ ความเข้าใจและเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับปัญหาและเหตุการณ์ไปพร้อมกัน (ชนิษฐา พุกกะณานนท์, 2551)

1.2.9 ประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าสิ่งจูงใจที่สำคัญที่สุดที่ทำให้คนเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ได้แก่ การมีสิทธิแต่งเครื่องแบบ การมีสิทธิใช้วิทยุสื่อสาร และเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ และมองภาพพจน์ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนว่าอยากเทท์ (กานต์ชนิด นุชนิยม, 2553)

2. เศรษฐกิจ (Economic)

2.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

2.1.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานในส่วนกลางได้ (ธนะ พรหมดวง, 2541)

2.1.2 ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่ส่งผลให้หากเกิดภัยพิบัติขึ้นแล้วก็ไม่สามารถย้ายถิ่นฐานไปอยู่ที่อื่นได้มีผลต่อการตอบสนองต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ภาณุพงศ์ สว่างวงศ์, 2555)

2.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

3. ค่านิยมสังคม (Social Value)

3.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

3.1.1 พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่มมักเป็นพื้นที่ชนบทห่างไกลทำให้ประชาชนมีการรวมตัวกันเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง สามารถใช้แนวความคิดการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานได้ (กัญญารัตน์ พันดวง, 2554a)

3.1.2 ประสบการณ์ของประชาชนจะส่งผลต่อการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ (ภาณุพงศ์ สว่างวงศ์, 2555) โดยขั้นตอนที่ประชาชนที่เคยประสบภัยพิบัติมีส่วนร่วมมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมคิด (ฐิติภักธา คำผางแดง, 2553)) ค่านิยมร่วมที่เกิดจากประสบการณ์ปรับตัวของผู้ประสบภัยพิบัติแผ่นดินถล่มมี 5 ประเด็นดังนี้ 1) กระเสือกกระสนเอาชีวิตรอด 2)

ไม่มีวามอดแต่ไร้ซึ่งทรัพย์สิน 3) ได้กินได้อยู่จากผู้ช่วยเหลือ 4) เริ่มฟื้นตัวพึ่งตนเอง และ 5) ไม่สนใจสร้างชีวิตใหม่ (ปภาดา ชมพูนิตย, 2550)

3.1.3 ค่านิยมการร่วมมือระหว่างคนในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดผ่านระบบครอบครัว เครือญาติ เพื่อนฝูง ทำให้มีการแก้ไขปัญหาาร่วมกันเป็นกระบวนการจัดการตนเองในการฟื้นฟูชุมชนหลังภัยพิบัติด้วยการสร้างชุมชนใหม่อย่างเป็นธรรมชาติหรือความเป็นวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ที่ไม่เป็นแบบทางการ (สุวิมล มีแสง, 2554)

3.1.4 คำสอนของพระพุทธศาสนามีจุดเหมือนกับแนวคิดเรื่องภัยพิบัติ ทั้งด้านความหมาย, ด้านลักษณะ ด้านประเภท ด้านผลกระทบ และด้านแนวทางแก้ไข (พระวีระพงษ์ อธิจิตโต, 2556) สามารถประยุกต์ใช้คำสอนเรื่องอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรของหน่วยงานของรัฐได้ (ชาติรี แนวจำปา, 2553) และในงานวิจัยพบว่า การฟื้นฟูสภาพของผู้สูงอายุหลังภัยพิบัติมีการอาศัยธรรมะของพุทธศาสนาเป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจด้วย (ธัญลักษณ์ แสนสุข, 2551)

3.1.5 ค่านิยมการสร้างที่อยู่อาศัยให้มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมเพื่อให้อยู่ร่วมกับพื้นที่และสามารถปกป้องภัยพิบัติได้ (วิจิษณ์ นุ่มนึ่ง, 2554)

3.1.6 หลังเกิดภัยพิบัติประชาชนมีการหันมารวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพ จัดตั้งเป็นกลุ่มสหกรณ์เพื่อช่วยเหลือกันทางเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้นเพื่อฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน (กรรกริรมย์ กลับดี, 2550)

3.1.7 การยอมรับนับถือจากประชาชนที่มีต่อตัวผู้ปฏิบัติงานส่งผลต่อการเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (รุ่งทิวา จันทรวชิต, 2555)

3.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

3.2.1 ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งด้านการจัดการช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติโดยมีการใช้ระบบเตือนภัย (พันกรณ์ ชีวะวุฒิวัดนาวิทย์, 2554) โดยเฉพาะความคาดหวังของกลุ่มเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการทำมาหากินในพื้นที่ประสบภัยโดยตรง (ดำรง ปลั่งกลาง, 2552) ช่วงระหว่างกาเกิดภัย ในด้านเครื่องอุปโภคบริโภค (พันกรณ์ ชีวะวุฒิวัดนาวิทย์, 2554) ของใช้ในครัวเรือน และช่วงหลังการเกิดภัยพิบัติ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ด้านการจ่ายเงินชดเชยในชีวิตและทรัพย์สินที่เหมาะสมโดยคิดจากต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการติดตั้งระบบเตือนภัย ด้านการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ด้านและด้านการดำเนินการทางกฎหมาย และต้องมีการดำเนินการให้ด้วยความรวดเร็ว (ประสิทธิ์ ไหมสีเสน, 2551) เพราะภัยพิบัติที่เกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกสาขาอาชีพในพื้นที่ประสบภัย ทั้งยังมีผลต่อด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลการหารายได้ (อรพรรณ ขุนทอง, 2548)

3.2.2 ประชาชนส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นแล้วเป็นหน้าที่ของหน่วยงานราชการที่ต้องเข้ามาให้ความช่วยเหลือ (ฐิติภัทรา คำผางแดง, 2553)

4. เทคโนโลยี (Technology)

4.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

4.1.1 การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558)

4.1.2 การมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ราคาถูกลง แต่มีศักยภาพในการติดต่อสื่อสารได้รวดเร็วทำให้ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารเรื่องภัยพิบัติกันได้ ผ่านโปรแกรมต่างๆ เช่น การใช้ www.facebook.com ของคนรุ่นใหม่ในการสื่อสารสถานการณ์ภัยพิบัติ (ทศดาว กลีบพิกุล, 2556)

4.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

4.2.1 รัฐบาลไม่สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องในการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์สามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและรณรงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558)

5. สิ่งแวดล้อม (Environment)

5.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

5.1.1 องค์กรพัฒนาเอกชนสามารถช่วยทำงานเชิงลี้กวางรากฐานการจัดการตนเองให้ชุมชนได้ (ศิรินันต์ สุวรรณโมลี, 2553) และสามารถเป็นที่พึ่งพาเพื่อให้เกิดความตื่นตัวและเสริมสร้างความเข้มแข็งของงานด้านการจัดการภัยพิบัติได้ (อติเทพ ทองศรี, 2556)

5.1.2 ยุทธศาสตร์การดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใหม่ แม้สาระสำคัญยังคงสอดคล้องกับวิสัยทัศน์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสากล แต่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือกับต่างประเทศเป็นการเพิ่มเติมจากเดิม (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558)

5.1.3 สภากาชาดไทยมีเป้าหมายในการทำงานคือการเข้าถึงภัยพิบัติอย่างรวดเร็ว มีฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการภัยในพื้นที่ต่างๆ และเปิดรับการมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน (แนนน้อย จุไรสง, 2549)

5.1.4 กิจกรรมวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ มีบทบาทในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้เป็นอย่างดีโดยอาศัยเครื่องมือสื่อสารวิทยุสมัครเล่นเป็นหัวใจสำคัญในการประสานงานระหว่างสมาชิกวิทยุสมัครเล่นด้วยกันและติดต่อสื่อสารไปยังหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (พัทธยา ไชยนาแพง, 2552)

5.1.5 หน่วยทหารในพื้นที่ มีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรในหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ด้านขั้นตอน และการปฏิบัติ ด้านบทบาทในการปฏิบัติการของหน่วย ด้านระเบียบปฏิบัติ ด้านการจัดองค์กร และด้านยุทธโศปกรณ์และงบประมาณ (ขันติรักษ์ ตันติเฉลิม, 2549) เพื่อให้ระบบบริหารจัดการทรัพยากรของหน่วยทหารสามารถให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ และความต้องการของผู้ประสบภัยพิบัติ (ชัยฤทธิ์ ขวัญสอน, 2549) กองทัพอากาศไทยมีขีดความสามารถและความพร้อมในด้านบรรเทาภัยพิบัติขั้น

การช่วยเหลือเร่งด่วนฉุกเฉินและขั้นการฟื้นฟู โดยมีความพร้อมด้านกำลังพลและความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็ว (ปัญญา ศรีสิงห์, 2556) และมีบทบาทในการปฏิบัติงานบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและเกิดผลสัมฤทธิ์ได้จริง (ธนาพรรณ ปานศักดิ์, 2556) ตามหลักนิยมในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ที่ประกอบด้วยมีเอกภาพในการบังคับบัญชา หลักการประสานงานสอดคล้อง และหลักความรู้ความสามารถของคน (ปรีชา จันทรโอชา, 2550)

5.1.6 การจัดตั้งและการบริหารงานของศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ที่ทำหน้าที่รวบรวมรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานในประเทศ และหน่วยงานต่างประเทศ แล้วดำเนินการกระจายข่าวตามขั้นตอนดังนี้ การแจ้งข่าว การแจ้งเตรียมพร้อมเฝ้าระวัง การแจ้งเตือนภัย และการยกเลิกสถานการณ์ (พัฒน์พงศ์ หยกพรพยนต์, 2552)

5.1.7 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมความเป็นชุมชน ผ่านกระบวนการพัฒนาตามหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ในการแก้ไขปัญหาบนความสอดคล้องของชุมชนท้องถิ่น (สุวิมล มีแสง, 2554)

5.1.8 โรงเรียน เยาวชนมีความต้องการการเรียนรู้ด้านภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ชนินทร์ สุขเจริญ, 2551) โดยเฉพาะภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อตนเอง โดยผู้สอนต้องมีการพัฒนาโปรแกรมเพื่อเสริมสร้างมโนธรรมสำนึกเกี่ยวกับภัยพิบัติ และมีการออกแบบพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติโดยเน้นภาพประกอบประเภท ภาพการ์ตูน (ภัทรศักดิ์ สิมโสง, 2554), หรือการประยุกต์การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ต่อความรู้ความตระหนักและทักษะในการเตรียมความพร้อมรับภัยพิบัติเป็นโปรแกรมในการจัดการเรียนการสอน หรือมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อเพิ่มกระบวนการเรียนรู้เรื่องภัยพิบัติ (กิงเพชร ศิริบุญลักษณ์, 2552) หรือสร้างรายวิชาเพิ่มเติม เรื่องการเตรียมความพร้อมในการเผชิญภัยพิบัติ ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องสามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้จริง (ปิยวรรณ ทองสุข, 2557)

5.1.9 หลายสาขาวิชาจากหลายสถาบันการศึกษา ให้ความสนใจทำการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ ทั้งช่วงก่อนเกิดภัย เช่น การพัฒนาแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยพิบัติสำหรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ไพรัช สุขวิญญู, 2552) การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติแผ่นดินถล่ม (บุญชูบ บุ่งทอง, 2544), (โชคสมบุญกุล, 2541) การวิจัยเรื่องการพัฒนาป้ายสัญลักษณ์เพื่อการสื่อสารเรื่องการเตือนภัยพิบัติในประเทศไทย (พรธีรา อิ่มสุวรรณสาคร, 2555) และการวิจัยเรื่องแนวทางการปรับปรุงกฎหมายด้านสถาปัตยกรรมเพื่อลดความเสียหายจากภัยพิบัติ (ตระการ ลิฬหรวงศ์, 2552) เป็นต้น ช่วงระหว่างเกิดภัยพิบัติ เช่น การวิจัยเรื่องการออกแบบระบบลอจิสติกส์สำหรับภาวะฉุกเฉินโดยแบบจำลองพลวัตของระบบเพื่อทำให้ระบบการช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีประสิทธิภาพมากขึ้น (น้ำฝน ยुरยาตร์สัมพันธ์, 2551) และการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลบาดแผลเพื่อป้องกันการติดเชื้อจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (สมฤดี ชัชเวช, 2550) เป็นต้น และช่วงหลังการเกิดภัยพิบัติ เช่น การวิจัยเรื่องการประเมินผลกระทบทางสุขภาพของผู้ประสบภัย (ชัยรัตน์ เสนีย์, 2550) การวิจัยเรื่องการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงเชิงวัตถุหลังเกิดภัยพิบัติ

ช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประเมินความเสียหายของอาคารหลังเกิดภัยพิบัติได้ (สุพรรณิ ตะทะทอง , 2552) และงานวิจัยเรื่องผลของโปรแกรมการฝึกพูดทางบวกต่อภาวะซึมเศร้าในเยาวชนผู้รอดชีวิตจากภัยพิบัติ (หทัยรัตน์ คุณเกษมกิจ, 2550) การสร้างเสริมสุขภาพเพื่อสุขภาพที่เพียงพอของประชาชนที่ประสบภัย (ณิชาริ ใจคำวัง, 2558) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผาสุกของผู้สูงอายุที่ประสบภัยพิบัติสึนามิ (วาสนา เพ็ชรภักดี, 2550) เป็นต้น

5.1.10 ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับเขต มีความพร้อมสูงในการทำงานทั้งด้านยุทธศาสตร์และการจัดการ ด้านงานป้องกันและปฏิบัติการ ด้านงานสนับสนุนทรัพยากรภัย ด้านงานฝึกอบรม และด้านงานบริหารทั่วไป (พรรัชชล อึ้งสุวรรณค์, 2552)

5.1.11 ภาพอนาคตและความเป็นไปได้ในอีก 20-30 ปีข้างหน้าของประชาคมอาเซียนมีแนวโน้มที่จะเกิดความร่วมมือด้านความมั่นคงภายใต้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจะเป็นการร่วมกันสร้างเครื่องมือต่างๆใช้ต่อสู้กับภัยคุกคามที่ไม่ส่งผลกระทบในด้านการเมืองและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การบรรเทาภัยพิบัติขนาดใหญ่ เป็นต้น (ปัญญา ศรีสิงห์, 2556)

5.1.12 แนวโน้มของภัยพิบัติมีความถี่และความรุนแรงเพิ่มขึ้น ทำให้งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รับความตระหนักและยอมรับว่ามีความสำคัญ (วารณนระภักดิ์ แชนทะเล, 2554)

5.1.13 โรงพยาบาล มีความพร้อมของบุคลากรและระบบการแพทย์ฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติ (วิริยา โพธิ์ขวาง-ยุสท์, 2552) มีประสบการณ์ในการจัดการสาธารณภัยของบุคลากร (ปรารธนา ยามานนท์, 2550) และมีการพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนาสมรรถนะการพยาบาลของบุคลากร (อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย, 2552) รวมทั้งมีการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร ทั้งด้านความตระหนัก ความรู้ และทักษะด้านการจัดการภัยพิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมตลอดเวลา (รุ่งนภา จันทรา, 2556)

5.1.14 คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ขยายกรอบอัตรากำลังเพิ่มให้แก่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้าง ภารกิจหน้าที่ และสถานการณ์ปัจจุบัน (ฤทธิชัย ธรรมแสง, 2553)

5.1.15 ภาคธุรกิจเอกชนให้ความช่วยเหลือในการจัดการภัยพิบัติโดยการระดมเงินบริจาค การจัดส่งสิ่งของ และการช่วยกระจายเพื่อความช่วยเหลือไปยังผู้ประสบภัย (ณฐมน ราชฤทธิ์, 2549)

5.1.16 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกันหันมาร่วมมือกันเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นการสร้างความร่วมมือกันแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ มูลเหตุและเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเงื่อนไขที่สำคัญคือการประสบปัญหาาร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปัญหาด้านงบประมาณขององค์กร ทั้งขาดงบประมาณความคุ้มทุนในการลงทุนในบางกิจกรรม (พนิดา พูลพิพิธ, 2548)

5.1.17 ในพื้นที่ที่เคยเกิดปัญหาพิบัติภัยดินถล่มจะมีหลายหน่วยงานเข้าไปร่วมกันหาแนวทางการจัดการปัญหาให้ (สันติ ไทยยืนวงษ์, 2557)

5.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

5.2.1 การนำเสนอข่าวสารเชิงลบของสื่อมวลชน (อินทิรา วุฒิสุมบูรณ์, 2549) ต่อบทบาทของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติให้กับสาธารณชนได้รับทราบ

5.2.2 บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างพื้นที่บางแห่งดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่มีประสิทธิภาพจนเป็นตัวแบบให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ต้องปรับตัวเพื่อแข่งขัน เช่น บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีการจัดทำโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมักูชีพกู้ภัยจนส่งผลให้เกิดการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติได้ (ศรีวัฒนา บุรวิศิษฐ์, 2552)

5.2.3 บุคลากรของกระทรวงกลาโหมยังมีความรู้และทักษะวิธีการในการจัดการภัยพิบัติน้อย (ทิพชัย ทิพยุทธ์, 2557) ขณะเดียวกันอุปสรรคสำคัญในระดับผู้ปฏิบัติ คือ ยุทธูปกรณ์ เนื่องจากยุทธูปกรณ์ที่มีอยู่นั้นไม่ได้ออกแบบมาเพื่อการบรรเทาภัยพิบัติที่ยืดเยื้อ (วุฒิสาร เหลืองจินดา, 2555) และมีอุปสรรคในการจัดหาเครื่องมือ/อุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพสนับสนุนภารกิจ, การบริหารจัดการภัยพิบัติที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ, ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ตลอดจนการประสานระหว่างหน่วยงาน เป็นต้น (ปัญญา ศรีสิงห์, 2556)

5.2.4 สภากาชาดไทยยังขาดการได้รับการประสานงานจากพื้นที่ที่ประสบภัย (วิระดา แสงศรี, 2550)

5.2.5 กองทัพไทย ยังไม่ได้มีองค์กรโดยเฉพาะที่ถูกตั้งขึ้นมาในกองทัพที่มีภารกิจหลักในการประสานงานกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยอย่างใกล้ชิด เพื่อติดตามการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศ (ไชยมงคล ประโลมรัมย์, 2553) และยังไม่มีการกำหนดโครงสร้างและรูปแบบการปฏิบัติงานร่วมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ ขั้นตอนการปฏิบัติ การติดต่อสื่อสาร ที่ชัดเจนทำให้เกิดความซ้ำซ้อน ไม่ครอบคลุม ไม่มีการฝึกซ้อมกำลังพล และทำให้การดำเนินการจัดการภัยพิบัติล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ (วัชรวิศ อุไรมาลัย, 2553)

5.2.6 ภาครัฐกิจเอกชนให้ความช่วยเหลือในการจัดการภัยพิบัติได้เฉพาะช่วงเวลาหนึ่งเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า แต่ในระยะยาวยังไม่มี ความชัดเจนพอ ทั้งในเชิงระบบและการปฏิบัติงาน (ณัฐมน ราชฤทธิ, 2549)

5.2.7 การช่วยเหลือเยียวยาขององค์กรเอกชนบางองค์กร ไม่ได้เป็นการช่วยเหลืออย่างแท้จริง เป็นการจัดฉากสร้างภาพเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กรของตนเองเท่านั้น (ชัยยุทธ ชินณะราศี, 2558)

6. นโยบาย กฎหมาย (Legal)

6.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

6.1.1 นโยบายของรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับสาธารณสุขในเรื่องใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของบ้านเมืองเป็นหลัก (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558)

6.1.2 นโยบายการกระจายอำนาจ ที่ภาครัฐต้องมีการถ่ายโอนทรัพยากรด้านการจัดการภัยพิบัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557) จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการภัยพิบัติมากขึ้น (ฤชพงศ์ สัตยัญโชติ, 2551)

6.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

6.2.1 กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558) โดยเฉพาะระเบียบในการให้ความช่วยเหลือในการซ่อมแซมอาคารสำนักงานและที่อยู่อาศัยของผู้ประสบภัยของทางราชการมีข้อจำกัด (วสันต์ วงศ์คุณ, 2553) ส่งผลให้เกิดปัญหาการล่าช้า (สุพรรณ โภชนเจริญ, 2555) ในการให้ความช่วยเหลือเนื่องจากติดขัดกับระเบียบทางราชการ (ชัยยศ ตั้งจิตดำรงรัตน์, 2553)

6.2.2 พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายหลักที่กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้เป็นของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งไม่ได้บัญญัติให้ครอบคลุมถึงการให้สิทธิแก่ภาคเอกชน ด้วยเหตุนี้การใช้สิทธิของภาคเอกชนในการป้องกัน ฟื้นฟู เยียวยาภัยพิบัติและความเสียหายจากภัยพิบัติอาจเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นหรือเป็นการขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายอื่นได้ อีกทั้งภาคประชาชนไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐในการป้องกันภัยพิบัติ และไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (กิตติสัมพันธ์ ช่างทอง, 2555)

6.2.3 อุปสรรคสำคัญในระดับนโยบายคือเรื่องกฎหมายและโครงสร้าง โดยบทบาทของทหารในการบรรเทาภัยพิบัตินั้นถูกกำหนดให้เป็นหน่วยสนับสนุนนั้นหมายความว่ากองทัพไทยจะต้องปฏิบัติภายใต้การร้องขอจากหน่วยงานอื่นๆ (วุฒิสสาร เหลืองจินดา, 2555)

6.2.4 ข้อบังคับหรือนโยบายการทำงานแบบเครือข่ายจากทางราชการยังไม่มีชัดเจน ทำให้หน่วยงานภาครัฐระดับปฏิบัติต้องประสบความล้มเหลวจากการแก้ปัญหาแต่เพียงลำพัง (อดิเทพ ทองศรี, 2556)

6.2.5 กฎหมายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศจากองค์การระหว่างประเทศต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติไม่สามารถดำเนินการได้ตอบสนองต่อสิทธิทั้งหมดของผู้ที่ได้รับผลกระทบได้โดยตรงและเบ็ดเสร็จ (ภัทรระ ลิ้มปิติระ, 2553)

6.2.6 กฎหมายไม่เอื้อต่อการปฏิบัติ (ชนิดดา เพ็ชรการณ์, 2553) ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานมากกว่าด้านอื่นๆ (ประสิทธิ์ ไชยเวช, 2550)

1.2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

1.2.2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดยใช้เทคนิค 2S 4M Analysis เพื่อหาปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างและนโยบาย (Structure and Policy)

1.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

1.1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงาน มีแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 มีแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประจำปี พ.ศ. 2558 ของจังหวัด มีแผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม จังหวัดระนอง พ.ศ. 2558 และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี 2558 ขณะที่ในระดับท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการทำแผนปฏิบัติการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นการเฉพาะของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

1.1.2 จากการมีกฎหมายและแผนในระดับชาติระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่นส่งผลให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดโครงสร้างองค์การด้านการจัดการภัยพิบัติที่ชัดเจนและมีการกำหนดกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย

1.1.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับส่วนงานราชการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และกับธุรกิจเอกชน

1.1.4 หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ มีการทำแผนพัฒนาองค์การโดยรวมทั้งด้านการบริหาร ด้านงบประมาณ บุคลากร เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งรวมถึงการพัฒนางานด้านการจัดการภัยพิบัติด้วย เช่น การทำโครงการหน่วยกู้ชีพกู้ภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

1.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

1.2.1 สถานะของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด ที่ต้องเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการเรื่องภัยพิบัติในจังหวัดเป็นเพียงส่วนงานหนึ่งของราชการส่วนกลางคือกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้รับการแบ่งอำนาจมาให้ตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดจึงไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคล ดังนั้นจึงไม่มีอำนาจในการกำหนดและบริหารบุคลากร งบประมาณ เพื่อการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่

1.2.2 สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไม่มี

ส่วนงานที่เป็นราชการส่วนภูมิภาคในระดับอำเภอ

1.2.3 สถานะของจังหวัดเป็นราชการส่วนภูมิภาคมี

ฐานะเป็นนิติบุคคล มีผู้ว่าราชการจังหวัดใช้อำนาจหน้าที่ดูแลจังหวัด สามารถกำหนดงบประมาณ และบริหารบุคลากรที่เป็นราชการส่วนภูมิภาคที่มาตั้งในเขตจังหวัดได้ แต่ภารกิจของจังหวัดต้องทำหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะหลากหลายด้าน รวมถึงด้านการจัดการภัยพิบัติให้กับประชาชนในจังหวัดตามแผนพัฒนาจังหวัด

1.2.4 สถานะของอำเภอเป็นราชการส่วนภูมิภาคไม่มี

ฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นส่วนงานหนึ่งของจังหวัด มีนายอำเภอดูแลและพัฒนาอำเภอ สามารถกำหนดงบประมาณ และบริหารบุคลากรที่เป็นราชการส่วนภูมิภาคที่มาตั้งในเขตอำเภอได้ แต่ภารกิจของอำเภอต้องทำหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะหลากหลายด้าน รวมถึงด้านการจัดการภัยพิบัติให้กับประชาชนในอำเภอตามแผนพัฒนาอำเภอ

1.2.5 สถานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น

องค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ถูกควบคุมดูแลจากราชการส่วนภูมิภาค มีอำนาจในการจัดทำบริการสาธารณะหลากหลายด้านตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงภารกิจด้านการจัดการภัยพิบัติให้กับประชาชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.6 สถานะของงานป้องกันและบรรเทาสาธารณ

ภัยในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเพียงส่วนงานหนึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งในอีกหลายภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชนในพื้นที่

1.2.7 หน่วยงานของรัฐ ทั้งจังหวัด อำเภอ และ

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาคมีความสัมพันธ์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่นในลักษณะแนวตั้ง

1.2.8 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นไม่มีอำนาจเต็มที่ในการจัดการพื้นที่ที่อยู่ในการครอบครองของประชาชน เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติซึ่งต้องผ่านการสำรวจจนมีหลักฐานข้อมูลแน่ชัด และต้องประกาศขอความร่วมมือเพื่อเข้าสำรวจและเข้าไปจัดการพื้นที่ ซึ่งมีหลายขั้นตอนการทำงาน และที่สำคัญต้องได้รับการอนุญาตของประชาชนหรือเอกชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่ด้วย

1.2.9 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในพื้นที่ไม่มีพื้นที่ที่เหมาะสมและเพียงพอในการจัดการกับภัยพิบัติ ทั้งช่วงก่อนเกิดภัย เช่น การจัดซ้อมแผน การฝึกอบรม ช่วงหลังเกิดภัย เช่น พื้นที่ในการจัดเก็บขยะ เป็นต้น

1.2.10 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นในพื้นที่ยังขาดศักยภาพในการสำรวจพื้นที่อย่างละเอียดเพื่อกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทาง

ธรรมชาติเพื่อจัดทำมาตรการป้องกันและระบบการเตือนภัยเพื่อลดความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สิน

1.2.11 ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจที่เกิดขึ้นทั้งในระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่สั่งการและควบคุมตามสถานการณ์เท่านั้น ยังไม่สามารถบรรลุการเป็นศูนย์กลางของการประสานงานได้อย่างต่อเนื่อง

1.2.12 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดกำหนดแผนงาน และได้ทำตามแผนปฏิบัติของจังหวัด มีการซ้อมแผนปฏิบัติ แต่ยังไม่ครอบคลุมบางส่วนงาน ขณะที่กระบวนการวางแผนไม่มีการตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง และขาดการฝึกแผนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.13 โครงสร้างการทำงานในระดับปฏิบัติการของบุคลากรในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นระบบ แต่ไม่ค่อยได้บูรณาการการทำงานร่วมกัน ไม่มีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบการฟื้นฟูแต่ในแต่ละด้านให้ชัดเจน

1.2.14 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้กำหนดนโยบายที่ให้ความสำคัญและให้ความชัดเจนเกี่ยวกับการพัฒนางานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้เป็นเพียงการดำเนินการเพื่อให้เป็นตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนด

1.2.15 ภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีสถานะไม่เท่ากัน ทั้งที่เป็นกอง ฝ่าย ส่วนงาน หรือมีเฉพาะตำแหน่งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เป็นเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการเพียงคนเดียว แม้ทุกแห่งมีอัตรากำลังแต่ก็ยังไม่มียุคลากรเข้ามาปฏิบัติงานในตำแหน่งนี้

2. การให้บริการและผลผลิต (Service and Product)

2.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

2.1.1 ประชาชนมีความเชื่อมั่นว่าหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามาดำเนินการจัดการภัยพิบัติอย่างแน่นอน ทั้งในช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติ เช่น การประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้ ผ่านการฝึกอบรม ช่วงระหว่างเกิดภัย ได้แก่ การเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วงหลังเกิดภัยพิบัติ ที่มีการช่วยเหลือฟื้นฟู และจ่ายเงินสงเคราะห์ให้

2.1.2 ผู้ประสบภัยพิบัติส่วนใหญ่พึงพอใจมากต่อวิธีการ ระบบ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในด้านการให้ความช่วยเหลือระหว่างการเกิดภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐ รวมถึงด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค ความรวดเร็ว ความก้าวหน้า ด้านความเพียงพอ และด้านความต่อเนื่องด้วย

2.1.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดทำเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์การทำงาน และเผยแพร่การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการภัยพิบัติ

2.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

2.2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการดำเนินงานด้านการช่วยเหลือระหว่างเกิดภัยเป็นสำคัญ และทำงานเพื่อการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ให้ความสำคัญในด้านการสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัยภายหลังเกิดภัยพิบัติมากกว่าการเน้นด้านการป้องกันเหตุภัยพิบัติ

2.2.2 ภาพลักษณ์ของระบบราชการไทย ส่งผลให้ประชาชนไม่เชื่อมั่นต่อบริการสาธารณะด้านการจัดการภัยพิบัติที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดทำให้ว่ามีคุณภาพดี และคิดไปว่าการช่วยเหลือเยียวยาขององค์กรรัฐบาลองค์กร ไม่ได้เป็นการช่วยเหลืออย่างแท้จริง เป็นแค่การจัดฉากสร้างภาพเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กร

2.2.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ขณะที่สื่อประชาสัมพันธ์ในการให้ความรู้ของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการจัดการภัยพิบัติไม่มีความน่าสนใจและเข้าใจได้ยาก

2.2.4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาความล่าช้าในการจัดการภัยพิบัติ โดยเฉพาะด้านการให้ความช่วยเหลือช่วงหลังเกิดภัยพิบัติ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.2.5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดบุคลากรที่สามารถตอบคำถามหรือข้อสงสัยให้ประชาชนได้เข้าใจชัดเจนโดยเฉพาะการให้ข้อมูลแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ

3. บุคลากร (Personal)

3.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

3.1.1 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐเป็นข้าราชการประจำเป็นส่วนใหญ่ มีความผูกพันในงาน และสามารถคิดถึงความก้าวหน้าในงานได้ ขณะที่บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้าราชการประจำเพียงส่วนน้อย ส่วนใหญ่ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานเป็นงานฝากของฝ่ายงานอื่น เป็นลูกจ้างชั่วคราว หรือเป็นอาสาสมัคร

3.1.2 บุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการสาธารณภัย และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.1.3 บุคลากรในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสมัครใจเข้าทำงานเพื่อเฝ้าระวังเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติตลอดทั้ง 24 ชั่วโมง

3.1.4 บุคลากรในหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจะมีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับระเบียบเงินอุดหนุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นอย่างดี

3.1.5 หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแนวทางการฝึกอบรมโดยเน้นไปที่การฝึกอบรมแบบมีส่วนร่วม เน้นกระบวนการคิด การอบรมอย่างมีความสุข และเน้นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ซึ่งจะทำให้การฝึกอบรมบุคลากรมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

3.2.1 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนน้อยกว่าภารกิจงานที่รับผิดชอบ กำลังคนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

3.2.2 บุคลากรที่เป็นข้าราชการประจำในสังกัดหน่วยงานของรัฐและสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการโอนย้ายไปต่างพื้นที่เพื่อรับตำแหน่งที่สูงขึ้นทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่

3.2.3 บุคลากรที่เป็นข้าราชการประจำในสังกัดหน่วยงานของรัฐมีบางส่วนที่ถูกบังคับย้ายตามการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างงานใหม่ ทำให้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ไม่สอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติใหม่ ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ชั่วฉิวและกำลังใจของบุคลากรในการปฏิบัติงาน

3.2.4 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐยังขาดความเชี่ยวชาญภารกิจงานที่รับผิดชอบไม่รอบด้านกับทุกประเภทของภัย และทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติ ทั้งในช่วงก่อนเกิด ระหว่างเกิดภัย และหลังการเกิดภัยพิบัติ

3.2.5 บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการประจำต้องทำหน้าที่สนองต่อการบริหารของฝ่ายการเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่เป็นข้าราชการประจำในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้ภารกิจด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นงานฝากให้กับบุคลากรในตำแหน่งงานอื่น

3.2.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในระดับเบื้องต้น ขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ความชำนาญเฉพาะด้านตามภารกิจป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

3.2.8 หน่วยงานของรัฐยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกฎหมาย (นิติกร) และบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติเฉพาะทาง เช่น สารเคมีรั่วไหล เป็นต้น

3.2.9 บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มาจากการอาสาจากประชาชนที่อาสาสมัครเข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนซึ่งมีค่าตอบแทนน้อยและค่าตอบแทนที่ได้รับจำนวนเงินและเวลาไม่แน่นอน ไม่มีระบบการช่วยเหลือด้านเงินสงเคราะห์กรณีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนปฏิบัติหน้าที่จนเกิดความพิการ ทุพพลภาพ หรือเสียชีวิต

3.2.10 บุคลากรในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางส่วนยังขาดความสามารถในการติดต่อสื่อสารในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติ ในด้านการสื่อสาร และด้านข่าวสารที่นำเสนอไปยังผู้รับสาร และขาดความชำนาญด้านงานเอกสาร

3.2.11 บุคลากรในสังกัดหน่วยงานของรัฐที่เป็นข้าราชการประจำยังมีความต้องการสวัสดิการช่วยเหลือค่าครองชีพ ที่อยู่อาศัย ความยุติธรรมในการประเมินความไว้วางใจจากเพื่อนร่วมงานในการปรึกษาหารือต่างๆ

3.2.12 บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บางส่วนยังขาดการพัฒนาศักยภาพโดยการออกไปศึกษาดูงานเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจากหน่วยงานอื่นเพื่อนำมาพัฒนา

4. งบประมาณ (Money)

4.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

4.1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันส่งผลต่อการใช้งบประมาณของแต่ละองค์กรอยู่บ้าง

4.1.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นประจำทุกปี

4.1.3 หน่วยงานของรัฐมีงบประมาณเพิ่มเติมจากแผนพัฒนาจังหวัด

4.1.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อสนับสนุนงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรได้

4.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

4.2.1 งบประมาณของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านรายจ่ายประจำทำให้งบประมาณเพื่อการพัฒนางานด้านการจัดการภัยพิบัติมีไม่เพียงพอและความเหมาะสมกับภารกิจ

4.2.2 งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เหลือจากรายจ่ายประจำโดยส่วนใหญ่จะเน้นไปใช้ด้านการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าการใช้งบประมาณเพื่อการพัฒนางานด้านการจัดการภัยพิบัติ ทำให้มีงบประมาณในการจัดการภัยพิบัติค่อนข้างน้อย

4.2.3 เนื่องจากพื้นที่ที่เสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ซึ่งมีงบประมาณในการจัดทำบริการสาธารณะจำกัด

5. วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี (Material)

5.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

5.1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

5.2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี มีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ เก่า ไม่ทันสมัย ชำรุด และยังขาดแคลนวิทยุสื่อสาร เครื่องจักรกล ยานพาหนะที่เหมาะสมกับภารกิจที่รับผิดชอบ

5.2.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่ไม่รองรับกับภัยพิบัติขนาดใหญ่ หรือไม่รองรับต่อภัยพิบัติใหม่ๆ เช่น ภัยพิบัติที่เกิดจากสารเคมีรั่วไหล

5.2.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดช่องทางการสื่อสารผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งเป็นช่องทางการสื่อสารหลักที่มีประชาชนติดตามมากที่สุด

5.2.4 หน่วยงานของรัฐยังคงมีปัญหาด้านความพร้อมของระบบสื่อสารและระบบการให้ข้อมูลแก่สาธารณะ ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดการพัฒนาฐานข้อมูลสถานการณ์ภัยพิบัติ และระบบการสื่อสารให้มีความทันสมัย และไม่ได้การเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกัน

6. การจัดการ (Management)

6.1 ปัจจัยที่เป็นจุดแข็ง

6.1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล

6.1.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน

6.1.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีที่ตั้งที่สามารถเข้าถึงพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดการภัยพิบัติได้รวดเร็ว

6.1.4 ผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการดำเนินงานตามแผนงานและตามตัวบทกฎหมายที่กำหนดขึ้น

6.1.5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเริ่มมีการจัดการระบบฐานข้อมูลเพื่อสร้างระบบเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติร่วมกันในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ

6.1.6 การสื่อสารระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการสื่อสารแนวตั้ง

6.1.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการจัดการตนเองสามารถระดมทรัพยากรเพื่อเตรียมพร้อมในการป้องกันภัยพิบัติ และบริหารจัดการภัยพิบัติได้

6.1.8 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการให้ความสำคัญกับการจัดการภัยพิบัติโดยฐานชุมชน

6.1.9 การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ สร้างความไว้วางใจต่อกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

6.1.11 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีผู้นำองค์กรที่มีภาวะผู้นำในการทำงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

6.1.12 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการเตรียมแผนการแก้ไขปัญหาปัญหาสาธารณภัยไว้ล่วงหน้า มีการจัดกิจกรรมรณรงค์การป้องกันภัยพิบัติ จัดเวทีรับฟังปัญหาสาธารณภัยจากผู้นำชุมชน และฝึกซ้อมแผนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานอื่นอย่างต่อเนื่อง

6.1.13 หน่วยงานของรัฐมีความต่อเนื่องในการทำงานด้วยเป็นราชการส่วนภูมิภาคที่ต้องขึ้นตรงต่อราชการส่วนกลาง ทำให้ภารกิจงานมีความเฉพาะเจาะจง

6.2 ปัจจัยที่เป็นจุดอ่อน

6.2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานเชิงรับกับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นแล้วมากกว่าการเตรียมความพร้อมหรือการป้องกัน ภารกิจงานจึงเน้นการจัดการหลังภัยเกิดภัยพิบัติขึ้นแล้วเป็นสำคัญ

6.2.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดการระบบฐานข้อมูลเพื่อสร้างระบบเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติร่วมกันแต่ยังเป็นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการอันส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้

6.2.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันเป็นการทำงานแนวตั้งที่หน่วยงานของรัฐในฐานะราชการส่วนภูมิภาคมีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2.4 หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เน้นการสื่อสารแนวราบ

6.2.5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ยังขาดการบูรณาการทางบทบาทหน้าที่ให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในระดับปฏิบัติการ เนื่องจากเงื่อนไขทางทรัพยากรในการบริหารจัดการของแต่ละองค์กร

6.2.6 หน่วยงานของรัฐมุ่งเน้นการทำงานแบบสั่งการและการควบคุมมากกว่าการประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหาจากฝ่ายการเมืองในเรื่องนโยบายและความต่อเนื่องของการบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

6.2.8 ส่วนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดการศึกษาค้นคว้าวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ

6.2.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดการจัดทำฐานข้อมูล เช่น ข้อมูลกำลังพล และอุปกรณ์ ตลอดจนองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้ครอบคลุมทุกฐานข้อมูล

1.2.2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก โดยใช้เทคนิค PESTEL Analysis เพื่อหาปัจจัยที่เป็นโอกาสและภัยคุกคามที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีองค์ประกอบในการวิเคราะห์ 6 ด้านดังต่อไปนี้

1. ประชากร (Population)

1.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

1.1.1 จำนวนประชากรในวัยแรงงานมากขึ้นทำให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโอกาสคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและความสนใจที่จะเข้ามาทำงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ได้มากขึ้น

1.1.2 ประชาชนเชื่อว่าการรวมกลุ่มกันเป็นองค์กรชุมชนเป็นหัวใจของกระบวนการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยมีชุมชนเป็น

1.1.3 ประชาชนส่วนใหญ่มีการรับรู้และมีความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมากขึ้น

1.1.4 ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงและพื้นที่ใกล้เคียงที่เคยเกิดภัยพิบัติมีความรู้ความเข้าใจและมีการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติในระดับสูง จะติดตามข่าวสาร และมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1.5 ประชาชนส่วนใหญ่รู้จักอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเชื่อว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีประโยชน์ต่อชุมชน

1.1.6 ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมและการฝึกซ้อมแผนการบริหารจัดการภัยพิบัติจะเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นได้

1.1.7 ประชาชนทั่วไปเห็นว่าการมีส่วนร่วมแบบเป็นเครือข่ายกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องจะเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

1.2.1 คนนอกพื้นที่ที่มีการย้ายเข้ามาปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยและประกอบกิจการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.2.2 ชาวต่างด้าวที่เข้ามารับจ้างใช้แรงงานด้านภาคการเกษตรและปลูกสร้างที่พักในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.2.3 ประชาชนยังไม่เห็นความชัดเจนในด้านภาพลักษณ์ความเป็นหน่วยงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมถึงภาพลักษณ์ความเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2.3 ประชาชนยังขาดการส่งเสริมและให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างเสริมเจตคติเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติและการเตรียมตัวเพื่อรับภัยที่จะเกิดขึ้นต่างๆอย่างต่อเนื่อง และการเตรียมความพร้อมในระดับบุคคลให้กับตนเองเพื่อที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และขาดความรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยพิบัติ

1.2.4 ประชาชนในเขตชุมชนที่มีคนนอกชุมชนเข้ามาประกอบอาชีพ อยู่อาศัย ไม่ได้ผูกติดกับพื้นที่ ไม่มีประสบการณ์กับภัยพิบัติ ไม่มีความรู้สึกเป็นชุมชนสามารถอพยพย้ายถิ่นฐานได้ ประชาชนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะไม่มีความรู้เรื่องความเสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่มากนัก

1.2.5 ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติน้อย และบทบาทของประชาชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามที่ได้รับคำร้องขอมาจากผู้นำชุมชนทั้งที่เป็นผู้นำแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2. เศรษฐกิจ (Economic)

2.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

2.1.1 ราคาขายพาราทั้งในและนอกประเทศลดลงส่งผลต่อการลดปริมาณการบุกรุกเข้าไปทำลายพื้นที่ป่าไม้ดั้งเดิมซึ่งเป็นพืชที่มีรากลึกเพื่อทำสวนยางพาราซึ่งเป็นพืชรากตื้นยึดหน้าดินได้ต่ำ ทำให้อัตราการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มลดลงตามไปด้วย

2.1.2 รัฐบาลให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการจัดการภัยพิบัติมากขึ้น เพิ่มโอกาสให้หน่วยงานของรัฐสามารถขอขบประมาณสนับสนุนจากแผนพัฒนาจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของขบประมาณสนับสนุนจากขบุดหนุน

2.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

2.2.1 ภาวะการณ์ถดถอยทางด้านเศรษฐกิจของประเทศและโลกทำให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีโอกาสได้รับงบประมาณในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มจากรัฐบาลน้อยลง

2.2.2 การตรวจสอบการใช้งบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากหน่วยงานส่วนกลางเน้นการใช้งบประมาณให้เป็นไปตามระเบียบที่ส่วนกลางกำหนดเพียงอย่างเดียว หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ขาดความเป็นอิสระในการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและความเหมาะสมต่อสภาพพื้นที่

2.2.3 ในช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติประชาชนส่วนใหญ่จะเน้นการทำมาหากินเป็นสำคัญ ส่งผลต่อการให้เวลากับการดำเนินการด้านการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ค่านิยมสังคม (Social Value)

3.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

3.1.1 ความสนใจของประชาชนทั่วไปในเรื่องภัยพิบัติในพื้นที่ก่อให้เกิดความต้องการให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาจัดการเรื่องภัยพิบัติดินโคลนถล่มมากขึ้น โดยเฉพาะประชาชนที่เคยประสบภัยพิบัติที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงภัยพิบัติ

3.1.2 การช่วยเหลือเกื้อกูลกันของคนไทยทำให้ภายหลังการเกิดภัยพิบัติจะได้รับการบริจาคสิ่งของและเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

3.1.3 ค่านิยมการร่วมมือระหว่างคนในชุมชนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดผ่านระบบครอบครัว เครือญาติ เพื่อนฝูง ทำให้มีการแก้ไขปัญหาร่วมกันเป็นกระบวนการจัดการตนเองในการฟื้นฟูชุมชนหลังภัยพิบัติด้วยการสร้างชุมชนใหม่อย่างเป็นธรรมชาติหรือความเป็นวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น ที่ไม่เป็นแบบทางการ

3.1.4 ค่านิยม เรื่อง “บาบุญคุณโทษ” เป็นค่านิยมหลักของสังคมไทยส่งผลต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีต่อประชาชนด้วย คือ ค่านิยม “บุญคุณต้องทดแทน” และ “การสร้างบุญด้วยการช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก” ยิ่งการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในช่วงเวลาที่เกิดภัยพิบัติซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความทุกข์ ผู้ที่เคยได้รับความช่วยเหลือจะถือเป็นบุญคุณที่ต้องตอบแทนไม่ว่าจะด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม หรือการสนับสนุนการดำเนินการเพื่อจัดการภัยพิบัติ

3.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

3.2.1 ค่านิยมและภาพลักษณ์เชิงลบที่มีต่อการจัดทำบริการสาธารณะของระบบราชการ ซึ่งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่อาจปฏิเสธได้

3.2.2 ลัทธิปัจเจกชนนิยมของคนในยุคทุนนิยมส่งผลต่อความเป็นชุมชนและการให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมส่วนรวมที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.3 ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อระบบราชการในการเข้ามาจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย

4. เทคโนโลยี (Technology)

4.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

4.1.1 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้ง่ายมากขึ้น

4.1.2 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและมีราคาถูกลงทำให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้เป็นช่องทางดำเนินความสัมพันธ์ติดต่อสื่อสารกันได้สะดวกรวดเร็วมมากขึ้น

4.1.3 รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะโดยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่

4.1.4 การมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีศักยภาพในการติดต่อกันด้วยความเร็วสูงขึ้น และราคาถูกลง ทำให้ประชาชนสามารถติดต่อสื่อสารเรื่องภัยพิบัติกันเองได้ผ่านโปรแกรมต่างๆ เช่น การใช้โปรแกรม LINE โปรแกรม FACEBOOK หรือหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้โปรแกรมดังกล่าวประสานความร่วมมือในการทำงานร่วมกันได้

4.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

4.2.1 ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้บุคลากรในหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องใช้เวลาในการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเรียนรู้ระบบสารสนเทศ

4.2.2 รัฐบาลให้การสนับสนุนงบประมาณด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอ

4.2.3 รัฐบาลไม่สนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาการใช้เทคโนโลยี

5. สิ่งแวดล้อม (Environment)

5.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

5.1.1 นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ภาคใต้ลงมาในพื้นที่เพื่อทำการศึกษาวิจัยเรื่องภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.1.2 ภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเข้ามาศึกษาดูงานจากหน่วยงานส่วนกลางระดับกระทรวง กรม

5.1.3 องค์การภาคเอกชนขนาดใหญ่ในระดับชาติ และข้ามชาติให้ความสนใจสนับสนุนการจัดกิจกรรมด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1.4 สื่อมวลชนระดับชาติให้ความสนใจเข้ามาทำข่าวการเคลื่อนไหวในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.1.5 สถานศึกษาในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติมีนักเรียน ซึ่งเป็นคนในพื้นที่เข้ามาเรียน หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้พื้นที่ และจัดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ เกิดจิตสำนึก ตระหนักต่อภัยพิบัติ รวมถึงการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการทำงาน การเจาะลึกข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อวิเคราะห์ความเสี่ยงของภัยพิบัติ การให้ประสบการณ์ การให้นักเรียนทดลองลงมือปฏิบัติจริง รวมถึงให้นักเรียนมีบทบาทในการถ่ายทอดความตระหนักต่อภัยพิบัติให้กับผู้ปกครอง และญาติพี่น้องในชุมชน

5.1.6 วัดในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติที่มีพระสงฆ์เป็นที่เคารพของคนในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติจะมีบทบาทในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนในชุมชนในการร่วมมือกันดำเนินการจัดการภัยพิบัติได้

5.1.7 หน่วยทหารในพื้นที่มีขีดความสามารถและความพร้อมด้านกำลังพลและความสามารถในการเข้าถึงพื้นที่ภัยพิบัติได้อย่างรวดเร็วในด้านบรรเทาภัยพิบัติขั้นการช่วยเหลือเร่งด่วนฉุกเฉิน

5.1.8 ภาคธุรกิจเอกชนให้ความช่วยเหลือในการจัดการภัยพิบัติโดยการระดมเงินบริจาค การจัดส่งสิ่งของเพื่อการจัดการภัยพิบัติ

5.1.9 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงกัน หันมาร่วมมือกันเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นการสร้างความร่วมมือกันแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ

5.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

5.2.1 องค์การนอกภาครัฐ (NGOs) บางองค์การที่เข้ามาดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2.2 การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมีฝนตกมากเกินไปจะส่งผลทำให้เกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้ง่ายมากขึ้น

5.2.3 การรวมตัวกันของประชาชนชุมชนบางแห่งที่เข้มแข็งและมีศักยภาพในการได้รับการสนับสนุนจากองค์การพัฒนาเอกชนในเรื่องงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยีเองได้จะปฏิเสธไม่ให้ความร่วมมือกับการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดการภัยพิบัติของสถาบันการศึกษาต่างๆยังมีลักษณะกระจาย และเข้าถึงได้ยาก

5.2.5 การนำเสนอข่าวสารเชิงลบของสื่อมวลชนต่อบทบาทของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติให้กับสาธารณชนได้รับทราบ

5.2.6 ภาครัฐกิจเอกชนให้ความช่วยเหลือในการจัดการภัยพิบัติได้เฉพาะช่วงเวลาหนึ่งเป็นการช่วยเหลือเฉพาะหน้า แต่ในระยะยาวยังไม่มีความชัดเจนพอทั้งในเชิงระบบและการปฏิบัติงาน

5.2.7 การช่วยเหลือเยียวยาขององค์กรเอกชนบางองค์กร ไม่ได้เป็นการช่วยเหลืออย่างแท้จริง เป็นการจัดการฉากสร้างภาพเพื่อประชาสัมพันธ์องค์กรของตนเองเท่านั้น

6. นโยบาย กฎหมาย (Legal)

6.1 ปัจจัยที่เป็นโอกาส

6.1.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – พ.ศ. 2559) มีการกำหนดเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ เป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องการเตรียมความพร้อมรองรับกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

6.1.2 การจัดการภัยพิบัติถูกกำหนดไว้ในวาระปฏิรูปที่ 26 ว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติภาวะโลกร้อน ของสภาปฏิรูปแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2558

6.1.3 การรวมกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียนส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียนขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

6.1.4 มีการจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และมีการกำหนดแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดการภัยพิบัติของชาติ

6.2 ปัจจัยที่เป็นภัยคุกคาม

6.2.1 ความไม่มีเสถียรภาพของรัฐบาลส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านการบริหารจัดการ ด้านนโยบาย ด้านกฎหมายที่จะมีผลต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2.2 ราชการส่วนกลางใช้อำนาจในการบังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐอย่างเคร่งครัด ทำให้หน่วยงานของรัฐต้องใช้อำนาจบังคับบัญชามากกว่าการกำกับดูแลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2.3 ข้อบังคับหรือนโยบายการทำงานแบบ
เครือข่ายจากทางราชการยังไม่มี ความชัดเจน ทำให้หน่วยงานภาครัฐระดับปฏิบัติต้องประสบความล้มเหลว
จากการแก้ปัญหาแต่เพียงลำพัง

6.2.4 ระเบียบกฎหมายบางส่วนไม่เอื้อต่อการที่
หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะนำไปปฏิบัติ ทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคในการ
ดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติ

1.2.3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติ
ดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ แสดงผลตามตารางที่ 4.7 ดังมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 21 ผลการสังเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
S1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติ	W1 การทำงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดขัดกับตัวบทกฎหมาย
S2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน	W2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุก
S3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น	W3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะแนวตั้ง
S4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน	W4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานในฐานะหน่วยงานราชการ
S5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย	W5 การประชาสัมพันธ์ภารกิจของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ทั่วถึง
S6 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดภารกิจของหน่วยงานไว้ชัดเจน	W6 ภารกิจที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการภัยพิบัติมีการเกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว
S7 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบุคลากรที่มีความตั้งใจและเสียสละ	W7 บุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนน้อย และมีความรู้และความเชี่ยวชาญน้อย
S8 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นประจำทุกปี	W8 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณในการดำเนินงานจำกัด
S9 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีพอที่จะใช้ปฏิบัติงานได้	W9 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย
S10 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน	W10 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการกับภาคส่วนอื่นๆ

ตารางที่ 21 ผลการสังเคราะห์ SWOT (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threats)
O1 ประชาชนให้ความรู้ ความเข้าใจ และมีความสนใจเรื่องภัยพิบัติมากขึ้น	T1 ประชาชนมีความเชื่อว่าการจัดการภัยพิบัติเป็นหน้าที่ของรัฐ
O2 ประชาชนมีค่านิยมในการเข้าไปร่วมกิจกรรมของชุมชน	T2 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่รวดเร็วทำให้นวัตกรรมพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง
O3 ราคายางพาราตกต่ำลงทำให้การบุกรุกเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงภัยน้อยลง	T3 คนวัยแรงงานในพื้นที่นิยมออกมาทำงานนอกพื้นที่
O4 เทคโนโลยีการสื่อสารมีความก้าวหน้ารวดเร็ว และมีราคาถูกลง	T4 ประชาชนเข้าถึงไม่ถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ
O5 มีสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยสนใจศึกษาวิจัยการจัดการภัยพิบัติ	T5 การตรวจสอบการใช้งบประมาณตามตัวอักษรในระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ
O6 มีหน่วยงานของรัฐอื่นๆ เช่น หน่วยทหาร ตำรวจที่สามารถให้ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติได้	T6 งบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจจากรัฐบาล
O7 มีองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่	T7 การใช้อำนาจควบคุมบังคับบัญชาจากราชการส่วนกลางทั้งต่อหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
O8 มีองค์กรธุรกิจเอกชนในพื้นที่ที่ให้การสนับสนุนด้านการจัดการภัยพิบัติ	T8 กฎหมายมีบทบัญญัติที่ไม่รองรับกับปรากฏการณ์และการปฏิบัติงาน
O9 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีการกำหนดเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้	T9 ความต่อเนื่องในการสนับสนุนการจัดการจากรัฐบาล
O10 รัฐบาลบรรจุเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ในวาระการปฏิรูปประเทศ	T10 ภาพลักษณ์เชิงลบของหน่วยงานในระบบราชการ

จากตารางแสดงให้เห็นการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ อันนำไปสู่การดำเนินการวิเคราะห์ทางเลือกเพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์โดยใช้เทคนิค TOWS Matrix ดังมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 22 ผลการสังเคราะห์ TOWS Matrix

	โอกาส (Opportunities)	ภัยคุกคาม (Threats)
TOWS Matrix	<p>O1 ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสนใจเรื่องภัยพิบัติมากขึ้น</p> <p>O2 ประชาชนมีค่านิยมในการเข้าไปร่วมกิจกรรมของชุมชน</p> <p>O3 ราคาขายพาราตกต่ำลงทำให้การบุกรุกเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงภัยน้อยลง</p> <p>O4 เทคโนโลยีการสื่อสารมีความทันสมัย รวดเร็ว และมีราคาถูกลง</p> <p>O5 มีสถาบันการศึกษาทุกระดับ ประถมศึกษา มัธยม ศึกษา และมหาวิทยาลัยที่สนใจศึกษาเรื่องการจัดการภัยพิบัติ</p> <p>O6 มีหน่วยงานของรัฐอื่นๆ เช่น หน่วยทหาร ตำรวจ ที่สามารถให้ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติได้</p> <p>O7 มีองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่</p> <p>O8 มีองค์กรธุรกิจเอกชนในพื้นที่ที่ให้การสนับสนุนด้านการจัดการภัยพิบัติ</p> <p>O9 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีการกำหนดเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้</p> <p>O10 รัฐบาลบรรจุเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ในวาระการปฏิรูปประเทศ</p>	<p>T1 ประชาชนมีความเชื่อว่าการจัดการภัยพิบัติเป็นหน้าที่ของรัฐ</p> <p>T2 ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่รวดเร็ว ทำให้บุคลากรพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง</p> <p>T3 คนวัยแรงงานในพื้นที่นิยมออกมาทำงานนอกพื้นที่มากขึ้น</p> <p>T4 ประชาชนเข้าถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>T5 การตรวจสอบการใช้งบประมาณตามตัวอักษรในระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ</p> <p>T6 งบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจจากรัฐบาล</p> <p>T7 การใช้อำนาจควบคุมบังคับบัญชาจากราชการส่วนกลางทั้งต่อหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>T8 กฎหมายมีบทบัญญัติที่ไม่รองรับกับปรากฏการณ์และการปฏิบัติงาน</p> <p>T9 ความต่อเนื่องในการสนับสนุนการจัดการจากรัฐบาล</p> <p>T10 ภาพลักษณ์เชิงลบของหน่วยงานราชการ</p>

ตารางที่ 22 ผลการสังเคราะห์ TOWS Matrix (ต่อ)

จุดแข็ง	ยุทธศาสตร์เชิงรุก (SO Strategy)	ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ST Strategy)
S1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีหน้าที่เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติ	1. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเพื่อ	1. พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดการภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
S2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน	2. พัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความ	2. ปรับปรุงแนวทางการให้
S3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น	พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติ	ข้อมูล และการประชาสัมพันธ์งานด้านการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบได้ง่ายและทั่วถึงเพื่อลดภาพลักษณ์เชิงลบที่มีต่อระบบราชการ
S4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน	3. สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม และการดำเนินกิจกรรมการจัดการภัยพิบัติให้กับประชาชนในชุมชน	3. ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนว่าภัยพิบัติเป็นเรื่องที่หน่วยงานภาครัฐกับประชาชนต้องร่วมมือกัน
S5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย	4. สร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติกับสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา	4. สร้างแนวทางการตั้งงบประมาณร่วมกันระหว่างงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ
S6 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดภารกิจของหน่วยงานไว้ชัดเจน	มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย	5. สร้างแนวทางการจัดซื้อ
S7 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความตั้งใจและเสียสละ	5. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ	วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบการใช้งานงบประมาณ
S8 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีพอที่จะใช้ปฏิบัติงานได้	อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ องค์กรภาคประชาสังคม และ	
S9 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน	องค์กรธุรกิจเอกชนในพื้นที่	

ตารางที่ 22 ผลการสังเคราะห์ TOWS Matrix (ต่อ)

จุดอ่อน	ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข (WO Strategy)	ยุทธศาสตร์เชิงรับ (WT Strategy)
<p>W1 การทำงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดขัดกับตัวบทกฎหมาย</p> <p>W2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นทำงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุก</p> <p>W3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะแนวตั้ง</p> <p>W4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานในฐานะหน่วยงานราชการ</p> <p>W5 การประชาสัมพันธ์ภารกิจของหน่วยงานของรัฐและ อปท.ไม่ทั่วถึง</p> <p>W6 ภารกิจที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการภัยพิบัติมีการเกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว</p> <p>W7 บุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนน้อย และมีความรู้ และความเชี่ยวชาญน้อย</p> <p>W8 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณในการดำเนินงานจำกัด</p> <p>W9 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย</p> <p>W10 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการกับภาคส่วนอื่นๆ</p>	<p>1. สร้างระบบสวัสดิการให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>2. สนับสนุนการทำวิจัยและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมในการทำงานจัดการภัยพิบัติร่วมกัน</p> <p>3. สร้างระบบการทำงานแบบพันธมิตรกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>4. สร้างแนวทางการระดมทุนเพื่อนำมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติจากประชาชนและองค์กรธุรกิจเอกชน</p> <p>5. แสวงหาความร่วมมืออย่างเป็นทางการกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใกล้เคียง และภาคส่วนอื่นๆ</p>	<p>1. สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามาร่วมเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>2. สร้างระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ที่ครอบคลุมรอบด้านและสามารถนำออกมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างรวดเร็ว</p> <p>3. สร้างช่องทางการสื่อสารในการให้ความรู้ ข่าวสาร และติดต่อประสานความร่วมมือผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารยุคใหม่</p> <p>4. ผลักดันการสร้างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>5. ผลักดันการกำหนดนโยบายและแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรจุเรื่องการจัดการภัยพิบัติเข้าไปด้วย</p>

จากตารางการสังเคราะห์ TOWS Matrix นำไปสู่การสร้างยุทธศาสตร์ 4 แนวทางคือ

1. ยุทธศาสตร์เชิงรุก (SO Strategy) ประกอบด้วย

- 1.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับประชาชนในชุมชนท้องถิ่นเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ
- 1.2 พัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนการปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติ
- 1.3 สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่ม และการดำเนินกิจกรรมการจัดการภัยพิบัติให้กับประชาชนในชุมชน
- 1.4 สร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติกับสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย
- 1.5 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ องค์กรภาคประชาสังคม และองค์กรธุรกิจเอกชนในพื้นที่

2. ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ประกอบด้วย

- 2.1 พัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดการภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.2 ปรับปรุงแนวทางการให้ข้อมูล และการประชาสัมพันธ์งานด้านการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบได้ง่ายและทั่วถึงเพื่อลดภาพลักษณ์เชิงลบที่มีต่อระบบราชการ
- 2.3 ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนว่าภัยพิบัติเป็นเรื่องที่หน่วยงานภาครัฐกับประชาชนต้องร่วมมือกัน
- 2.4 สร้างแนวทางการตั้งงบประมาณร่วมกันระหว่างงานด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานของรัฐ
- 2.5 สร้างแนวทางการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติที่ถูกต้องตามระเบียบการใช้งบประมาณ

3. ยุทธศาสตร์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ประกอบด้วย

- 3.1 สร้างระบบสวัสดิการให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.2 สนับสนุนการทำวิจัยและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมในการทำงานจัดการภัยพิบัติร่วมกัน
- 3.3 สร้างระบบการทำงานแบบพันธมิตรกันระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3.4 สร้างแนวทางการระดมทุนเพื่อนำมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติจากประชาชนและองค์กรธุรกิจเอกชน

3.5 แสวงหาความร่วมมืออย่างเป็นทางการกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียง และภาคส่วนอื่นๆ

4. ยุทธศาสตร์เชิงรับ (WT Strategy) ประกอบด้วย

4.1 สร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามาร่วมเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.2 สร้างระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ที่ครอบคลุมรอบด้าน และสามารถนำออกมาใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างรวดเร็ว

4.3 สร้างช่องทางการสื่อสารในการให้ความรู้ ข่าวสาร และติดต่อประสานความร่วมมือผ่านเทคโนโลยีการสื่อสารยุคใหม่

4.4 ผลักดันการสร้างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.5 ผลักดันการกำหนดนโยบายและแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้บรรจุเรื่องการจัดการภัยพิบัติเข้าไปด้วย

ตอนที่ 2 ผลการประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 18 คน ตามแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผลการสัมภาษณ์สามารถสรุปเป็นด้านต่างๆได้ดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ในการพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย

1.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัยพิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล

1.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกันเพื่อการจัดการภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัยพิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

1.4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ

1.5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัยพิบัติให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน

2. ด้านพันธกิจในการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย

2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

2.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตรกันอย่างเป็นทางการ

2.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการจัดตั้ง สนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน

2.4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคองค์กรพัฒนาเอกชนในการร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติ

2.5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

3. ด้านจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย

3.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

3.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันอย่างเป็นทางการในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตร

3.3 ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ อย่างเป็นรูปธรรม

3.5 ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ด้านวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย

4.1 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4.2 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ

4.3 เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

4.5 เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 31 กลยุทธ์

5.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ ประชากรในที่อยู่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงและนำมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.2 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.3 พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.4 พัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.5 สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.6 สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.7 สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.8 สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการจัดการภัยพิบัติเพื่อให้ประชาชนมีความรู้เบื้องต้น ตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือเมื่อเกิดภัยพิบัติ

5.9 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้อย่างทั่วถึง

5.10 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน

5.11 สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่

- 5.12 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.13 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทาน ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.14 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.15 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.16 สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.17 สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.18 สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.19 สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรเพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ
- 5.20 ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.21 สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.22 สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกถากถางทำลายไป
- 5.23 พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆเพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้ว่าจะต้องทำอะไรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติดินโคลนถล่มขึ้น
- 5.24 ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.25 สนับสนุนการจัดกิจกรรมซักซ้อมการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ
- 5.26 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.27 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ

5.28 สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.29 สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีและมีความเป็นเอกภาพในการทำงานร่วมกันของบุคลากร

5.30 สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย

5.31 สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6. ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 20 กลยุทธ์

6.1 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.2 พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้

6.3 สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ที่ได้รับรู้สถานการณ์

6.4 สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น

6.5 สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.6 สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.7 สนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และซ่อมบำรุงสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.8 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.9 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.10 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.11 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.12 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.13 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.14 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

6.15 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.16 สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.17 สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.18 สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของ จากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.19 พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7. ยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 16 กลยุทธ์

7.1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.2 สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.3 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

7.4 พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว

7.5 พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด

7.6 สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.7 สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.8 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.9 สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนในการบริจาค หรือเข้ามาให้ความช่วยเหลือ หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.10 สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.11 สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามาตรวจสอบข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมถึงอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.12 สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.13 สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้ามาช่วยกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.14 สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

7.15 สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.16 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสำหรับแนวโน้มความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

การวิจัยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยยังคงกำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดียวกับรอบแรกสำหรับตอบคำถามในการสอบถามความคิดเห็น ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วงคะแนน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Model) ค่าพิสัยควอไทล์ (Interquatile Range) เป็นรายชื่อเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไป คือ แนวโน้มที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไปและแนวโน้มที่มีความสอดคล้องกันของความเห็นผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 ขึ้นไป และค่าความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานที่มีค่าไม่เกิน 1.0 ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านวิสัยทัศน์

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ด้านวิสัยทัศน์									
1	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัย พิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
2	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการสร้าง ความร่วมมือกันเพื่อการจัดการภัยพิบัติ อย่างมีประสิทธิภาพ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
3	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัย พิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
4	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วน ต่างๆ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
5	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัย พิบัติให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 23 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสความเป็นไปได้ด้านวิสัยทัศน์
สำหรับการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
อยู่ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) และมีความเห็นสอดคล้องกันในข้อกระทงแนวโน้ม ($Mo.-Md. \leq 1.00$, $Q.R. \leq 1.50$) จำนวนทุกข้อจากจำนวนแนวโน้มทั้งหมด 5 ข้อ ($Md. = 4.00$, $Mo.-Md. = 0.00$, $Q.R. \leq 1.25$)

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านพันธกิจ

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ด้านพันธกิจ									
1	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
2	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตรกันอย่างเป็นทางการ	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
3	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการจัดตั้งสนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
4	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคองค์กรพัฒนาเอกชนในการร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านพันธกิจ (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสร้าง ยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความ เป็นไปได้	ผล ความ สอดคล้อง
ด้านพันธกิจ									
5	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัย พิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง ของประชาชน	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 24 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสความเป็นไปได้ด้านพันธกิจสำหรับการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ อยู่ในระดับมาก (Md. ≥ 3.50) และมีความเห็นสอดคล้องกันในข้อกระทงแนวโน้ม (Mo.-Md. ≤ 1.00 , Q.R. ≤ 1.50) จำนวนทุกข้อจากจำนวนแนวโน้มทั้งหมด 5 ข้อ (Md. = 4.00, Mo.-Md. = 0.00, Q.R. ≤ 1.25)

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านจุดมุ่งหมาย

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความ เป็นไปได้	ผล ความ สอดคล้อง
ด้านจุดมุ่งหมาย									
1	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติ เป็นไปตามกฎหมายและแผนการ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แห่งชาติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านจุดมุ่งหมาย (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความ เป็นไปได้	ผล ความ สอดคล้อง
ด้านจุดมุ่งหมาย									
2	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่าง กันอย่างเป็นทางการในการ ดำเนินการจัดการภัยพิบัติในแบบ พันธมิตร	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3	ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติ ร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
4	หน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัย ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความ ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ อย่างเป็นรูปธรรม	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
5	ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลน ถล่มพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติ ของหน่วยงานของรัฐและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 25 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสความเป็นไปได้ด้านจุดมุ่งหมาย
สำหรับการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
อยู่ในระดับมาก ($Md. \geq 3.50$) และมีความเห็นสอดคล้องกันในข้อกระทงแนวโน้ม ($Mo.-Md. \leq 1.00$, $Q.R. \leq 1.50$) จำนวนทุกข้อจากจำนวนแนวโน้มทั้งหมด 5 ข้อ ($Md. = 4.00$, $Mo.-Md. = 0.00$, $Q.R. \leq 1.25$)

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านวัตถุประสงค์

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ด้านวัตถุประสงค์									
1	เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
2	เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3	เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
4	เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
5	เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 26 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสความเป็นไปได้ด้านวัตถุประสงค์สำหรับการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ อยู่ในระดับมาก (Md. ≥ 3.50) และมีความเห็นสอดคล้องกันในข้อกระทงแนวโน้ม (Mo.-Md. ≤ 1.00 , Q.R. ≤ 1.50) จำนวนทุกข้อจากจำนวนแนวโน้มทั้งหมด 5 ข้อ (Md. = 4.00, Mo.-Md. = 0.00, Q.R. ≤ 1.00)

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนัน พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
1	พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการ สำรวจพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ ประชากร ในที่อยู่อาศัยในพื้นที่ เพื่อประเมิน ความเสี่ยงและนำมาใช้ในการ จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.50	5.00	0.50	5.00	4.00	1.00	มาก ที่สุด	สอดคล้อง
2	สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
3	พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการ การทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของ การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
4	พัฒนาบุคลากรผ่านการฝึกอบรม และการศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากร มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
5	สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากร ที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
6	สร้างระบบการให้รางวัลแก่การ ทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ ให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการ จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
7	สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะ พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้าน การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนัน พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม									
8	สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรม ให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการ จัดการกำนันพิบัติเพื่อให้ประชาชนมี ความรู้เบื้องต้น ตระหนัก และ เตรียมความพร้อมต่อการรับมือ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
9	ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรม การจัดการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม ให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ได้รับรู้อย่างทั่วถึง	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
10	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ โรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการ จัดการกำนันพิบัติกับนักเรียน	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
11	สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำ วิจัยด้านการจัดการกำนันพิบัติดินโคลน ถล่มในพื้นที่	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
12	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ องค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อ ร่วมกันจัดการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
13	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อ ร่วมกันจัดการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
14	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ องค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกัน จัดการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนัน พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม									
15	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ องค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในพื้นที่และ นอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการกำนันพิบัติ ดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
16	สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนา นวัตกรรมในการทำงานของบุคลากร ที่ปฏิบัติด้านการจัดการกำนันพิบัติ ดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
17	สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความ สะดวกในการปฏิบัติกำนันพิบัติ ดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
18	สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชน ทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วน ต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้การกำนันพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
19	สร้างแนวทางการใช้งบประมาณของ องค์กรเพื่อให้มีความถูกต้องกับ ระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
20	ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการกำนันพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
21	สนับสนุนการกำหนดนโยบายและ การกำหนดแผนขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการ ดำเนินงานด้านการจัดการกำนันพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
22	สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่า ทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกถากถาง ทำลายไป	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
23	พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณ ต่างๆเพื่อเตือนภัยและให้บุคลากร และประชาชนเรียนรู้ว่าจะต้องทำ อย่างไรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติขึ้น	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
24	ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุก พื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัย พิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
25	สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวน การดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับ บุคลากรและประชาชนอย่าง สม่ำเสมอ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
26	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ องค์การทางศาสนาเพื่อร่วมกัน จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
27	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับ สื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริง ที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับ ทราบ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
28	สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็น แหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆใน การดำเนินการจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
29	สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสาน ความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคี และมีความเป็นเอกภาพในการ ทำงานร่วมกันของบุคลากร	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
30	สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำ ให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน สามารถเข้าใจได้ง่าย	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
31	สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของ บุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 27 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสความเป็นไปได้ด้านยุทธศาสตร์การ
จัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม สำหรับการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดิน
โคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ อยู่ในระดับมาก (Md. ≥ 3.50) และมีความเห็นสอดคล้องกันใน
ข้อกระทงแนวโน้ม (Mo.-Md. ≤ 1.00 , Q.R. ≤ 1.50) จำนวนทุกข้อจากจำนวนแนวโน้มทั้งหมด 31 ข้อ (Md.
= 4.00, Mo.-Md. = 0.00, Q.R. ≤ 1.25)

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
1	สนับสนุนการจัดทำ จัดซื้อ เทคโนโลยี เตือนภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
2	พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนใน พื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถใน การคาดคะเนสถานการณ์	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
3	สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนใน พื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ ได้รับรู้สถานการณ์	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
4	6.4 สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะ เพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัย พิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
5	สร้างระบบการทำงานในการค้นหา บุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มี ความสามารถในการค้นหาบุคคล เพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
6	สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและ พัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถใน การกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
7	สนับสนุนการจัดทำ จัดสร้าง และ ซ่อมบำรุงสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัย พิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
8	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการพิสูจน์ เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้น	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนัน พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความ เป็นไปได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
9	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการให้การพยาบาล เบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
10	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการรักษาความสงบ เรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
11	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการประเมินความ เสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัย	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
12	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการสำรวจความ ต้องการเบื้องต้นของประชาชนและ บุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานใน สถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
13	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสารข้อมูล การปฏิบัติงานภายในองค์กรใน สถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
14	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสารกับ ภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยให้ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
15	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำรายงาน สถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความ เป็นไปได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
16	สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
17	สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
18	สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือ วัสดุสิ่งของ จากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชน เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
19	พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงิน ทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 28 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสความเป็นไปได้ด้านยุทธศาสตร์ระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม สำหรับการสร้างยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ อยู่ในระดับมาก (Md. ≥ 3.50) และมีความเห็นสอดคล้องกันในข้อกระทงแนวโน้ม (Mo.-Md. ≤ 1.00 , Q.R. ≤ 1.50) จำนวนทุกข้อจากจำนวนแนวโน้มทั้งหมด 20 ข้อ (Md. = 4.00, Mo.-Md. = 0.00, Q.R. ≤ 1.25)

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การกำบังพิบัติดินโคลนถล่ม

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบัง พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความเป็นไป ได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การกำบังพิบัติดินโคลนถล่ม									
1	พัฒนาระบบการประเมินความ ต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัย	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
2	สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณ สนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัย	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
3	สร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลน ถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
4	พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงิน ชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัย พิบัติให้เป็นที่ไปด้วยความรวดเร็ว	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
5	พัฒนาระบบการประเมินความ เสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้อง กับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัย	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
6	สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อ ดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
7	สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการ เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคาร สถานที่ที่ได้รับความเสียหายจาก เหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
8	สร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ภาครัฐ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการ ซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคาร สถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนัน พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธย ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธย ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความ เป็นไปได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
9	สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจ เอกชนในการบริจาค หรือเข้ามาให้ ความช่วยเหลือ หรือเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการฟื้นฟูภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง
10	สร้างความร่วมมือกับ สถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัย ในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
11	สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนา เอกชนเพื่อเข้าร่วมสำรวจข้อมูล ความต้องการและให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย รวมถึงอาคารสถานที่ที่ ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
12	สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อ นำเสนอข่าวสารการฟื้นฟู ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง
13	สร้างความร่วมมือกับองค์กรทาง ศาสนาเพื่อเข้าร่วมกำหนดแนว ทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ประสบภัย	4.00	4.00	0.00	4.00	4.00	0.00	มาก	สอดคล้อง
14	สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียน ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็น ประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง	4.00	4.00	0.00	4.25	4.00	0.25	มาก	สอดคล้อง
15	สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่ เกิดขึ้นจากภัยพิบัติ ทั้งในส่วนของ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ ในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติ	4.00	4.00	0.00	5.00	4.00	1.00	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อ ที่	ความเป็นไปได้ในการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ ในพื้นที่ภาคใต้	มัธ ฐาน	ฐาน นิยม	ฐาน นิยม - มัธ ฐาน	ควอ ไทล์ 3	ควอ ไทล์ 1	ค่าพิสัย ระหว่าง ควอไทล์	โอกาส ความ เป็นไปได้	ผล ความ สอดคล้อง
ยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม									
16	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอด บทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลน ถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติที่ อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต	4.00	4.00	0.00	5.00	3.75	1.25	มาก	สอดคล้อง

จากตารางที่ 29 ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าแนวโน้มที่มีโอกาสความเป็นไปได้ด้านยุทธศาสตร์หลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม สำหรับการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ อยู่ในระดับมาก (Md. ≥ 3.50) และมีความเห็นสอดคล้องกันในข้อกระทงแนวโน้ม (Mo.-Md. ≤ 1.00 , Q.R. ≤ 1.50) จำนวนทุกข้อจากจำนวนแนวโน้มทั้งหมด 16 ข้อ (Md. = 4.00, Mo.-Md. = 0.00, Q.R. ≤ 1.25)

2.3 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านวิสัยทัศน์ คือ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายเพื่อความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

2. ด้านพันธกิจ ประกอบด้วย 5 พันธกิจดังนี้

2.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

2.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม ดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตรกันอย่างเป็นทางการ

2.3 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม ดำเนินการจัดตั้ง สนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน

2.4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม ดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชนในการร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติ

2.5 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่ม ดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

3. ด้านจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย 5 จุดมุ่งหมายดังนี้

3.1 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

3.2 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันอย่างเป็นทางการในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตร

3.3 ชุมชนในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆเป็นรูปธรรม

3.5 ประชาชนพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ด้านวัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 5 วัตถุประสงค์ดังนี้

4.1 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ

4.2 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ

4.3 เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.4 เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

4.5 เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 31 กลยุทธ์

- 5.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ ประชากรในที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงและนำมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.2 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.3 พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.4 พัฒนาบุคลากรผ่านการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.5 สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.6 สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.7 สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.8 สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการจัดการภัยพิบัติเพื่อให้ประชาชนมีความรู้เบื้องต้น ตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือเมื่อเกิดภัยพิบัติ
- 5.9 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ได้รับความรู้อย่างทั่วถึง
- 5.10 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน
- 5.11 สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่
- 5.12 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.13 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ อุตุฯ นิยมวิทยา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทาน ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.14 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.15 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 5.16 สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.17 สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.18 สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์การภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.19 สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรเพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ

5.20 ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.21 สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.22 สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกถากถางทำลายไป

5.23 พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆเพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้ว่าจะต้องทำอะไรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติดินโคลนถล่มขึ้น

5.24 ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.25 สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวนการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

5.26 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.27 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ

5.28 สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

5.29 สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีและมีความเป็นเอกภาพในการทำงานร่วมกันของบุคลากร

5.30 สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย

5.31 สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ

6. ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 19 กลยุทธ์

6.1 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติ

6.2 พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้

- 6.3 สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ที่ได้รับรู้สถานการณ์
- 6.4 สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น
- 6.5 สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.6 สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.7 สนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และซ่อมบำรุงสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.8 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.9 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.10 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.11 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.12 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.13 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.14 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- 6.15 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.16 สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.17 สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
- 6.18 สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของ จากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

6.19 พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7. ยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 16 กลยุทธ์

7.1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติ

7.2 สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ

7.3 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

7.4 พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว

7.5 พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด

7.6 สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.7 สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.8 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.9 สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนในการบริจาค หรือเข้ามาให้ความช่วยเหลือ หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.10 สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.11 สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามาร่วมสำรวจข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมถึงอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ

7.12 สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.13 สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้ามาร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

7.14 สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

7.15 สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติ

7.16 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

ตอนที่ 3 ผลการสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.1.1 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านวิสัยทัศน์

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านวิสัยทัศน์

ข้อที่	ด้านวิสัยทัศน์	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มโดยมีชุมชนเป็นฐานและสร้างเครือข่ายเพื่อความร่วมมือกับทุกภาคส่วน	เห็นด้วย	- เปลี่ยนจากคำว่า “สร้าง” เป็น “บูรณาการ” - ตัดคำว่า “เพื่อ” ออกไป

จากตารางที่ 30 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความเห็นว่าวิสัยทัศน์ที่ได้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม แต่มีความคิดเห็นเพิ่มเติมควรเปลี่ยนข้อความเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มโดยมีชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน” และเสนอว่าทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบรรลุภารกิจในการทำงานตามอำนาจหน้าที่ก่อนที่จะก้าวไปสู่การสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ

3.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ด้านพันธกิจ

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านพันธกิจ

ข้อที่	ด้านพันธกิจ	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	เห็นด้วย	- เปลี่ยนคำว่า “การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ” ไปเป็นคำว่า “การปฏิบัติงาน” แทน เพราะการทำงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำงานหลายแผนงาน
2	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตรกันอย่างเป็นทางการ	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “ในรูปแบบพันธมิตรกันอย่างเป็นทางการ” ออกไป เพราะดำเนินการได้ยาก
3	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดตั้งสนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อม	เห็นด้วย	- เติมคำว่า “ช่วย” จัดตั้ง - ตัดคำว่า “สนับสนุน” ออกไป
4	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคองค์กรพัฒนาเอกชนในการร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติ	เห็นด้วย	- ย้ายคำว่า “ในการจัดการภัยพิบัติ” มาวางกลางข้อความแล้วตัด “การร่วมมือ” ในตอนท้ายออกไป - ตัดคำว่า “หน่วยงานของรัฐอื่นๆ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาคองค์กรพัฒนาเอกชนในการร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติ” ออกไป แล้วใช้คำว่า “ภาคส่วนอื่นๆ” แทน
5	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน	เห็นด้วย	- เพิ่มคำว่า “เสี่ยงภัย” นำหน้าคำว่า “พื้นที่” - เพิ่มคำว่า “ในชุมชน” ไปในตอนท้ายของข้อความให้สอดคล้องกับการใช้ชุมชนเป็นฐาน

จากตารางที่ 31 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความเห็นว่าพันธกิจที่ได้สร้างขึ้นจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำทั้ง 5 ข้อให้เป็นดังนี้ ข้อที่ 1 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน” ข้อที่ 2 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ” ข้อที่ 3 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มช่วยดำเนินการจัดตั้งและส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน” ข้อที่ 4 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติกับภาคส่วนอื่นๆ” และข้อที่ 5 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน”

3.1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ในด้านในด้านจุดมุ่งหมาย

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านจุดมุ่งหมาย

ข้อที่	ด้านจุดมุ่งหมาย	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ” ออกไป แล้วใช้คำว่า “แผนปฏิบัติงาน” แทน
2	หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันอย่างเป็นทางการในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตร	เห็นด้วย	- เพิ่มคำว่า “ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ” - ตัดคำว่า “ในรูปแบบพันธมิตร” ออกไป
3	ชุมชนในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและ อปท.	เห็นด้วย	- เพิ่มเติมคำว่า “ประชาชนใน” ตอนต้นข้อความ - ตัดคำว่า “ใน” ออกไป

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านจุดมุ่งหมาย (ต่อ)

ข้อที่	ด้านจุดมุ่งหมาย	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
4	หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆอย่างเป็นรูปธรรม	เห็นด้วย	- เปลี่ยนคำว่า “หน่วยงานของรัฐ” เป็น “ภาคส่วน”
5	ประชาชนพึงพอใจต่อการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เห็นด้วย	-

จากตารางที่ 32 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายที่ได้สร้างขึ้นจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำ 4 ข้อให้เป็นดังนี้ ข้อที่ 1 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการกำบังพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน” ข้อที่ 2 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการดำเนินการจัดการกำบังพิบัติ” ข้อที่ 3 ควรเปลี่ยนเป็น “ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการกำบังพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ข้อที่ 4 ควรเปลี่ยนเป็น “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆอย่างเป็นรูปธรรม” ส่วนข้อที่ 5 ใช้ข้อความเดิม “ประชาชนพึงพอใจต่อการจัดการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

3.1.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ในด้านวัตถุประสงค์

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำบังพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านวัตถุประสงค์

ข้อที่	ด้านวัตถุประสงค์	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการกำบังพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ	เห็นด้วย	-

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านวัตถุประสงค์ (ต่อ)

ข้อที่	ด้านวัตถุประสงค์	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
2	เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและอปท.ในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ	เห็นด้วย	-
3	เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เห็นด้วย	- เติมคำว่า “ประชาชนใน” เข้าไปข้างหน้าข้อความ - ตัดคำว่า “ใน” ออกไป
4	เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและ อปท.กับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
5	เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและ อปท.	เห็นด้วย	-

จากตารางที่ 33 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ที่ได้สร้างขึ้นจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำในข้อที่ 3 ให้เปลี่ยนเป็น “เพื่อให้ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ส่วนอีก 4 ข้อ เห็นควรให้ใช้ข้อความเดิมดังนี้ ข้อที่ 1 ใช้ข้อความเดิมคือ “เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ” ข้อที่ 2 ใช้ข้อความเดิมคือ “เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ” ข้อที่ 4 ใช้ข้อความเดิมคือ “เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” และ ข้อที่ 5 ใช้ข้อความเดิมคือ “เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”

3.1.5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ในด้านยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ ประชากรในที่อยู่อาศัยในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงและนำมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “และนำมาใช้” ออกไป - เปลี่ยนจากคำว่า
2	สนับสนุนการจัดทำ จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ จิตวิทยาสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
3	พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติ	เห็นด้วย	-
4	พัฒนาบุคลากรผ่านการฝึกอบรมและการศึกษาดูงาน เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	- เปลี่ยนจากคำว่า “ผ่าน” เป็น “ด้วย”
5	สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
6	สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
7	สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
8	สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการจัดการภัยพิบัติเพื่อให้ประชาชนมีความรู้เบื้องต้น ตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือเมื่อเกิดภัยพิบัติ	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “แก่ประชาชน” ด้านการจัดการภัยพิบัติ เพื่อให้ประชาชนมี - ตัดคำว่า “เบื้องต้น” ออกไป - ตัดคำว่า “เมื่อเกิด” ออกไป - เพิ่มคำว่า “ดินโคลนถล่ม” ให้กับประชาชน” ในตอนท้าย

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
9	ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้อย่างทั่วถึง	เห็นด้วย	-
10	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน	เห็นด้วย	-
11	สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่	เห็นด้วย	-
12	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการกำนันพิบัติ	เห็นด้วย	-
13	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
14	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
15	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการกำนันพิบัติ	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “พื้นที่” ออกไป
16	สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการกำนันพิบัติ	เห็นด้วย	-
17	สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการกำนันพิบัติ	เห็นด้วย	-
18	สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
19	สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรเพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ	เห็นด้วย	- เพิ่มคำว่า “ปกครองส่วนท้องถิ่น” - เปลี่ยนคำว่า “กับ” เป็นคำว่า “ตาม”

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
20	ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
21	สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
22	สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกถากถางทำลายไป	เห็นด้วย	- เปลี่ยนคำว่า “ถากถาง” เป็นคำว่า “บุกรุก”
23	พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆ เพื่อเตือนภัย และให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้ว่าจะต้องทำอย่างไรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติดินโคลนถล่มขึ้น	เห็นด้วย	ตัดคำว่า “ว่าจะต้องทำอย่างไรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติดินโคลนถล่มขึ้น” แล้วใช้คำว่า “การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม”
24	ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติ	เห็นด้วย	-
25	สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวนการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ	เห็นด้วย	-
26	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
27	สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ	เห็นด้วย	- เพิ่มคำว่า “ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม”
28	สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
29	สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีและมีความเป็นเอกภาพในการทำงานร่วมกันของบุคลากร	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “และมีความเป็นเอกภาพ” - เพิ่มคำว่า “ที่ปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม”
30	สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากรประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย	เห็นด้วย	-
31	สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-

จากตารางที่ 34 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติที่ได้สร้างขึ้นจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำใน ข้อที่ 1 ให้เปลี่ยนเป็น “พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 4 ให้เปลี่ยนเป็น “พัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 8 ให้เปลี่ยนเป็น “สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ ความตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชน” ข้อที่ 15 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 19 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีความถูกต้องตามระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ” ข้อที่ 22 ให้เปลี่ยนเป็น “สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกบุกรุกทำลายไป” ข้อที่ 23 ให้เปลี่ยนเป็น “พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆ เพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 27 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ” และข้อที่ 29 ให้เปลี่ยนเป็น “สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่ปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ส่วนข้ออื่นๆให้ใช้ข้อความเดิมดังนี้ ข้อที่ 2 “สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 3 “พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 5 “สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 6 “สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลน

ถ่ม” ข้อที่ 7 “สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่
 ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 9 “ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัย
 พิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้อย่างทั่วถึง” ข้อที่ 10 “สร้างเครือข่ายความ
 ร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน” ข้อที่ 11 “สร้างความ
 ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มใน
 พื้นที่” ข้อที่ 12 “สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ
 ดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 13 “สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร
 ตำรวจ สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทาน ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลน
 ถ่ม” ข้อที่ 14 “สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลน
 ถ่ม” ข้อที่ 16 “สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการ
 จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 17 “สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความ
 สะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 18 “สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป
 ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่
 20 “ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลน
 ถ่ม” ข้อที่ 21 “สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้
 สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 24 “ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากร
 ธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 25 “สนับสนุนการจัด
 กิจกรรมซักซ้อมการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ” ข้อที่ 26 “สร้าง
 เครือข่ายความร่วมมือกับองค์การทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 28 “สร้างศูนย์
 การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆในการ
 ดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 30 “สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร
 ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย” และข้อที่ 31 “สร้างระบบ
 การทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม”

3.1.6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม
 ของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ในด้านยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	สนับสนุนการจัดทำ จัดซื้อเทคโนโลยีเตือนภัยพิบัติ	เห็นด้วย	-
2	พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยได้	เห็นด้วย	-
3	สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากรประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้สถานการณ์	เห็นด้วย	-
4	สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น	เห็นด้วย	-
5	สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
6	สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติ	เห็นด้วย	-
7	สนับสนุนการจัดทำ จัดสร้าง และซ่อมบำรุงสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “ซ่อม” เติมคำว่า “รักษา”
8	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติ	เห็นด้วย	-
9	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
10	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
11	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติ	เห็นด้วย	-
12	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติ งานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
13	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
14	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	เห็นด้วย	-
15	พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
16	สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “เพื่อระดมความช่วยเหลือ” - เพิ่มคำว่า “กับ”
17	สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	- ตัดคำว่า “เพื่อระดมความช่วยเหลือ” - เพิ่มคำว่า “กับ”
18	สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของ จากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
19	พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินทศวรรษราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-

จากตารางที่ 35 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติที่ได้สร้างขึ้นจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำใน ข้อที่ 7 ให้เปลี่ยนเป็น “สนับสนุนการจัดหาจัดสร้าง และบำรุงรักษาสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 16 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” และข้อที่ 17 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ส่วนข้ออื่นๆให้ใช้ข้อความเดิมดังนี้ ข้อที่ 1 “สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 2 “พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้” ข้อที่ 3 “สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้สถานการณ์” ข้อที่ 4 “สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น” ข้อที่ 5 “สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนา

บุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 6 “สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 8 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 9 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 10 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 11 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 12 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 13 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 14 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน” ข้อที่ 15 “พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 18 “สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของ จากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” และข้อที่ 19 “พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินทศรพระราชทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม”

3.1.7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ในด้านยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1	พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
2	สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	เห็นด้วย	-
3	สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ	เห็นด้วย	-
4	พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว	เห็นด้วย	-

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในด้านยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม (ต่อ)

ข้อที่	ยุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
16	จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการกำนันพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต	เห็นด้วย	-

จากตารางที่ 36 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการกำนันพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความเห็นว่ายุทธศาสตร์การกำนันพิบัติดินโคลนถล่มที่ได้สร้างขึ้นจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสม แต่ควรมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำใน ข้อที่ 6 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 7 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขพื้นที่อาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 9 ให้เปลี่ยนเป็น “สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำนันพิบัติดินโคลนถล่ม” และข้อที่ 11 “สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมสำรวจข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ส่วนข้ออื่นๆให้ใช้ข้อความเดิมดังนี้ ข้อที่ 1 “พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 2 “สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 3 “สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ” ข้อที่ 4 “พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว” ข้อที่ 5 “พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด” ข้อที่ 8 “สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 10 “สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 12 “สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 13 “สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ที่ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” ข้อที่ 14 “สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” ข้อที่ 15 “สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของกำนันพิบัติของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม” และข้อที่ 16 “จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการกำนันพิบัติดินโคลน

ถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต”

3.2 ผลการสังเคราะห์ข้อสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.2.1 ผลการสังเคราะห์ข้อสรุปยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง พ.ศ. 2558 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2558 แผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาคูทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม จังหวัดระนอง พ.ศ. 2558 แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาคูทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่ม จังหวัดนครศรีธรรมราช พ.ศ. 2558 ซึ่งทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อยู่เดิมแล้ว ร่างยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นนี้จึงมีความเหมาะสมกับแผนปฏิบัติการหลักที่มีอยู่ ส่วนที่เพิ่มเติมอย่างชัดเจนคือ ส่วนของกลยุทธ์ในการดำเนินการที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาใหม่ให้การปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการดำเนินการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของพื้นที่เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการกับจัดทำบริการสาธารณะด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ให้มีประสิทธิภาพได้มากขึ้น อันจะทำให้บรรลุต่อวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น

3.2.2 ผลการสังเคราะห์ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มผู้ที่สังกัดหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ มีข้อเสนอดังนี้

1.1 ควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามกลยุทธ์ต่างๆ ให้ชัดเจนเพื่อให้การปฏิบัติงานสามารถบรรลุต่อยุทธศาสตร์

1.2 ควรกำหนดแผนปฏิบัติ หรือมีตัวอย่างโครงการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ได้เลย

1.3 ควรกำหนดดัชนีชี้วัดในแต่ละกลยุทธ์เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการวัดและประเมินการดำเนินการตามยุทธศาสตร์

1.4 ยุทธศาสตร์เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานควรจะต้องมีความตระหนัก และต้องมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเชิงรุกด้วย

1.5 ยุทธศาสตร์เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกซึ่งต้องให้ผู้บริหารงานทั้งจากราชการส่วนกลาง และผู้บริหารหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ที่ต้องเจตคติที่ดีต่อการทำงานเชิงรุกด้วย

2. กลุ่มผู้ที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ มีข้อเสนอ ดังนี้

2.1 ควรเสนอโครงการและประมาณการงบประมาณในการดำเนินการตามกลยุทธ์ที่เสนอในยุทธศาสตร์ด้วย

2.2 ควรพิจารณาสภาพการณ์ของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดี เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน

2.3 ยุทธศาสตร์เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก ดังนั้นผู้ปฏิบัติงานทั้งเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนควรจะต้องมีความตระหนัก และต้องมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเชิงรุกด้วย

2.4 ยุทธศาสตร์เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกซึ่งผู้บริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานเชิงรุกด้วย

2.5 ควรเพิ่มรายละเอียดกลยุทธ์ในด้านการจัดสวัสดิการในการทำงานให้กับอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนให้ชัดเจนขึ้น

3. กลุ่มผู้ที่เป็นประชาชนและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ มีข้อเสนอ ดังนี้

3.1 ควรเพิ่มเติมเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้านให้ชัดเจนลงไป ในยุทธศาสตร์หรือในส่วนของกลยุทธ์ด้วย

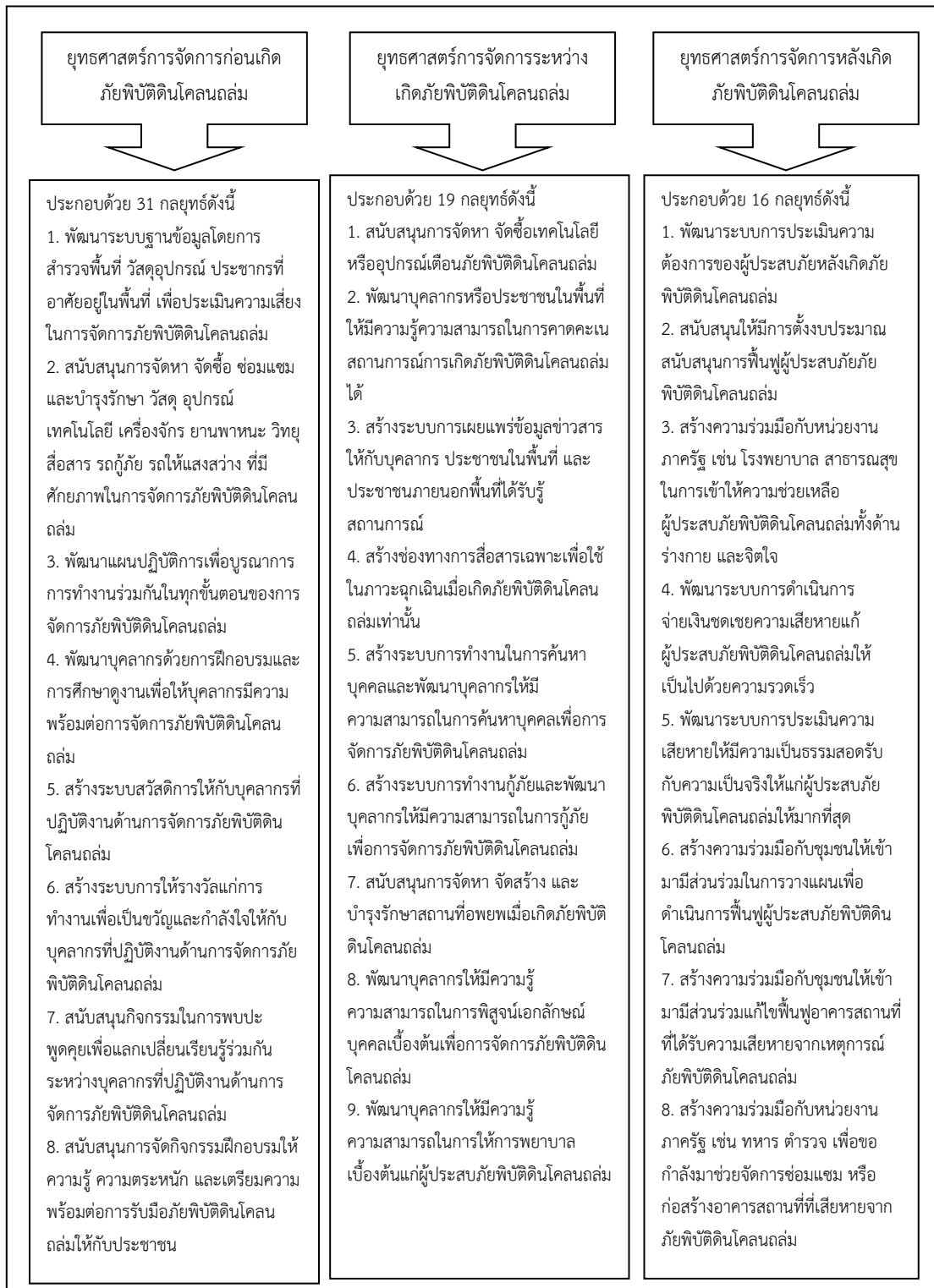
3.2 ควรเพิ่มเติมเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงลงไปในการส่วนของโครงการตามกลยุทธ์ด้านการป้องกันภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

3.3 ควรเพิ่มเติมเรื่องการใช้อำนาจอย่างมีศีลธรรม และจริยธรรมในการดำเนินการของข้าราชการด้วย

จากการสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเสนอเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้วิจัยนำข้อค้นพบดังกล่าวมาสังเคราะห์เพื่อสรรค์สร้างยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเหมาะสมต่อการนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ โดยประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์ ดังมีรายละเอียดดังภาพนี้

<p>วิสัยทัศน์</p> <p>หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มโดยมีชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน</p>
<p style="text-align: center;">พันธกิจ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน 2. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ 3. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มช่วยดำเนินการจัดตั้งและส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน 4. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติกับภาคส่วนอื่นๆ 5. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน
<p style="text-align: center;">จุดมุ่งหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน 2. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ 3. ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆอย่างเป็นรูปธรรม 5. ประชาชนพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
<p style="text-align: center;">วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ 2. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ 3. เพื่อให้ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4. เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 5. เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

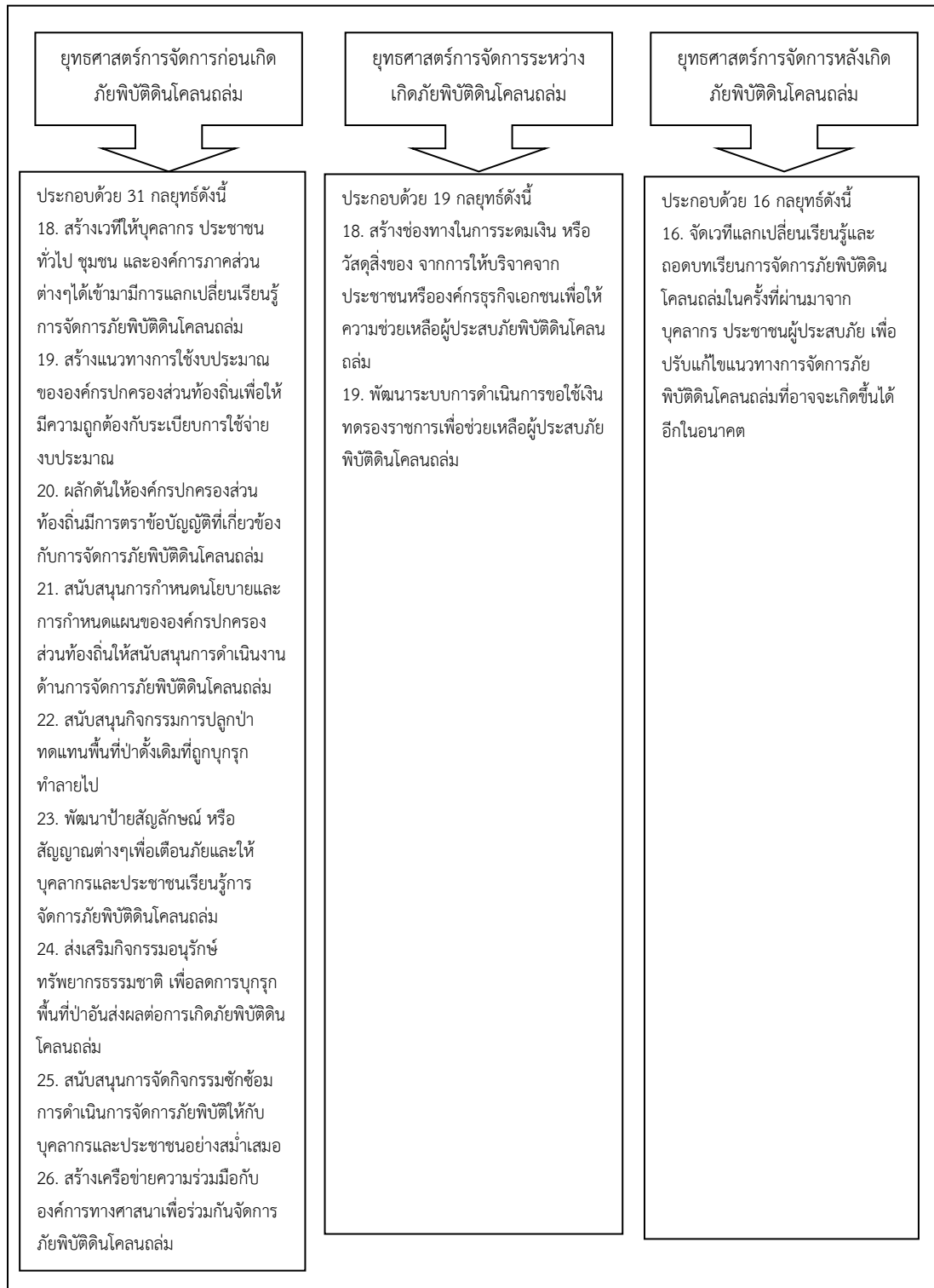
ภาพที่ 30 การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

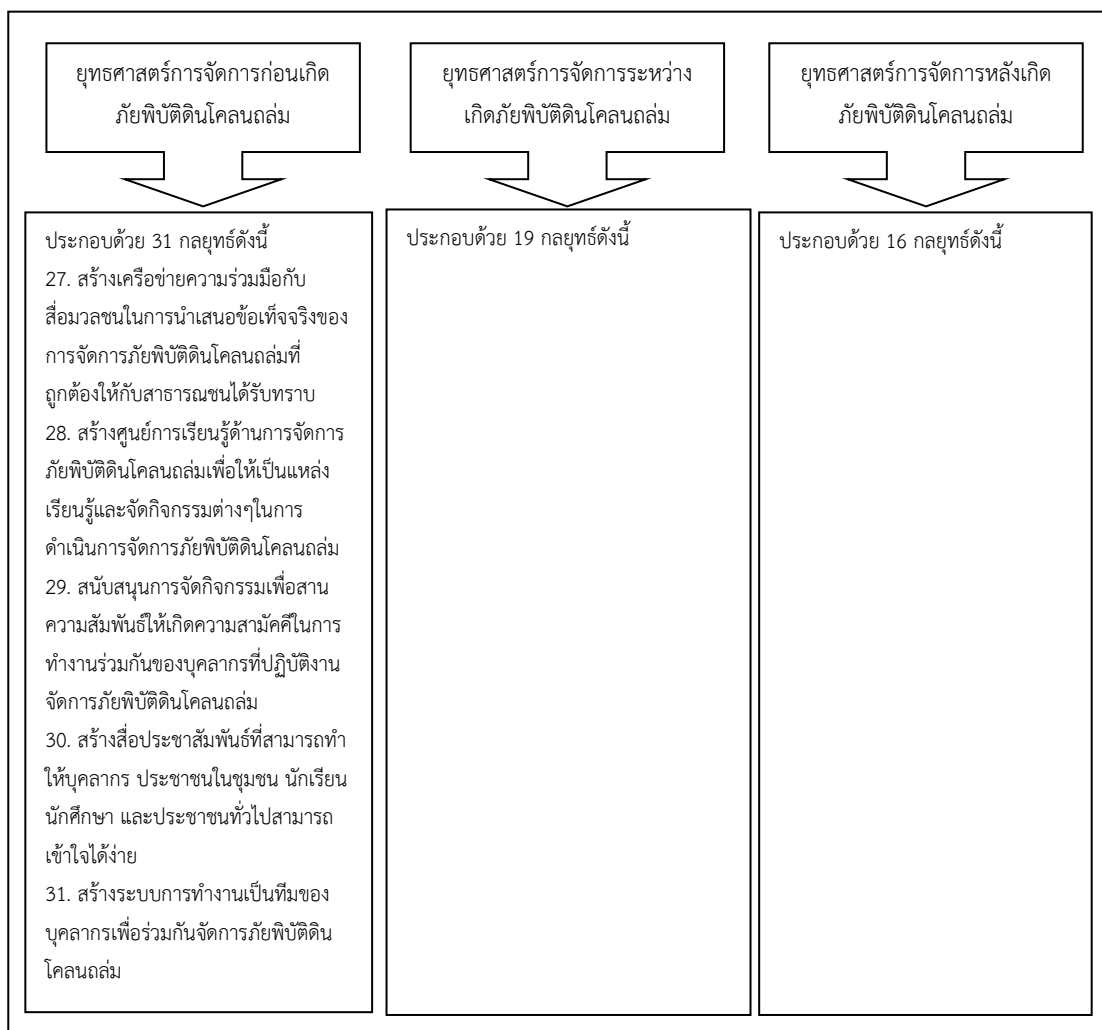
ภาพที่ 30 การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ (ต่อ)

ภาพที่ 30 การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ (ต่อ)

ภาพที่ 30 การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ (ต่อ)

ภาพที่ 30 การสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ (ต่อ)

จากการสังเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ผู้วิจัยนำกลยุทธ์ในประเด็นยุทธศาสตร์ทั้ง 3 ยุทธศาสตร์มาจัดลำดับความสำคัญเพื่อให้หน่วยงานรัฐ ทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลยุทธ์ออกเป็น 2 กลุ่มกลยุทธ์ คือ กลุ่มกลยุทธ์เร่งด่วนและกลุ่มกลยุทธ์ระยะกลาง เพื่อให้หน่วยงานรัฐ ทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความต้องการจำเป็นในการนำกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นไปดำเนินการปฏิบัติ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. กลยุทธ์ระยะเร่งด่วน หมายถึง กลยุทธ์ที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการภายในระยะเวลา 1 ปี มีดังนี้

1.1 กลยุทธ์ด้านการจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย

1.1.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.2 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.3 พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.4 พัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.5 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้อย่างทั่วถึง

1.1.6 สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.7 สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.8 สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ ความตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชน

1.1.9 สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.10 สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่ปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.1.11 สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย

1.2 กลยุทธ์ด้านการจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย

1.2.1 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.2.2 พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้

1.2.3 สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น

1.2.4 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.2.5 สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.2.6 พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินทศรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.3 กลยุทธ์ด้านการจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย

1.3.1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.3.2 สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

1.3.3 พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว

1.3.4 พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด

1.3.5 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

2. กลยุทธ์ระยะกลาง หมายถึง กลยุทธ์ที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรดำเนินการภายในระยะเวลา 5 ปี มีดังนี้

2.1 กลยุทธ์ด้านการจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย

2.1.1 สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.2 สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีความถูกต้องตามระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.1.3 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน

2.1.4 สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่

2.1.5 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.6 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทาน ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.7 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.8 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.9 สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.10 ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.11 สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.12 สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกบุกรุกทำลายไป

2.1.13 พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆ เพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้ว่าการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.14 ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.15 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.16 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ

2.1.17 สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.18 สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.19 สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.1.20 สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวนการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ

2.2 กลยุทธ์ด้านการจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย

2.2.1 สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่และประชาชนภายนอกพื้นที่ที่ได้รับรู้สถานการณ์

2.2.2 สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.3 สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.4 สนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และบำรุงรักษาสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.5 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.6 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.7 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.8 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.9 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.10 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2.11 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.12 สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.2.13 สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของ จากการให้บริการจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3 กลยุทธ์ด้านการจัดการหลังภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย

2.3.1 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ

2.3.2 สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.3 สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.4 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.5 สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฟื้นฟูภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.6 สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.7 สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามาร่วมสำรวจข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.8 สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.9 สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้ามาร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ที่ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.3.10 สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

2.3.11 สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ดังนั้นหน่วยงานรัฐ ทั้งหน่วยงานของรัฐทั้งในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรนำผลการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียไปพิจารณา และหากหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมควรดำเนินการตามกลยุทธ์ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและควรดำเนินการภายในระยะเวลา 1 ปี และหากหน่วยงานของรัฐมีความพร้อมด้านทรัพยากรมากยิ่งขึ้นควรดำเนินการตามกลยุทธ์ระยะกลางที่มีภายในระยะเวลา 5 ปี เพื่อให้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเกิดความยั่งยืนต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในระยะยาวต่อไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และเพื่อสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบาย (Policy Research) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Future Research)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ขั้นตอนที่ 2 ประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ และขั้นตอนที่ 3 สรุปหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ กลุ่มที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลหลักเพื่อประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ กลุ่มที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลหลักในการสรุปและแสวงหาข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ เครื่องมือการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 ใช้แบบบันทึกข้อมูลและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เทปบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ ขั้นตอนที่ 2 รอบที่ 1 ใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง เทปบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ รอบที่ 2 ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และขั้นตอนที่ 3 ใช้แบบบันทึกข้อมูล การสัมภาษณ์ เทปบันทึกเสียง และกล้องบันทึกภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ การวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 6 คน ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลในรอบที่ 1 ผู้วิจัยเข้าสนามการวิจัยเพื่อค้นหาผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ในสังกัดหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 18 คน และดำเนินการติดต่อด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้น พร้อมทั้งอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย แล้วดำเนินการสัมภาษณ์ การเก็บข้อมูลวิจัยรอบที่ 2 ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติดิน

โคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 18 คน เพื่อดำเนินการนำส่งแบบสอบถามความคิดเห็นที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์รอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ได้พิจารณากรอกข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 การเข้าสนามเพื่อสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการและประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 12 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ ขั้นตอนที่ 2 รอบที่ 1 ผู้วิจัยใช้การพรรณนาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามในรอบที่ 2 มาทำการวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เป็นรายชื่อแล้วเลือกแนวโน้มที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป หาค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ความแตกต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยใช้การพรรณนาวิเคราะห์เพื่อเสนอผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยออกเป็น 4 ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ทั้งจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏรูปแบบของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มจากแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของจังหวัด โดยจังหวัดระนองมีการจัดทำแผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่มของจังหวัดระนอง ปี พ.ศ. 2558 ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราชมีการจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่มของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2558 เมื่อพิจารณาจากแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของทั้งสองจังหวัดดังกล่าวพบว่าแผนของทั้งสองจังหวัดมีความสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ที่ถูกกำหนดขึ้นจากคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติอันเป็นองค์ระดบนโยบาย คณะกรรมการชุดนี้ถูกตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ดังกล่าวจึงมีสถานะเป็นแผนยุทธศาสตร์หลักในการจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย และเป็นแผนที่มีลักษณะเป็นแนวคิดการปฏิบัติในการจัดการภัยพิบัติทุกประเภท ในแผนนี้มีการกำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอันเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการเพื่อจัดการภัยพิบัติโดยภาพรวมของประเทศ ขณะที่หน่วยงานรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคนั้น แผนมีการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดมีฐานะเป็นผู้อำนวยการ

จังหวัด และนายอำเภอเป็นผู้อำนวยความสะดวก ส่วนหน่วยงานรัฐในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นนั้น แผนมีการกำหนดให้นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้อำนวยความสะดวก โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานรัฐต้องใช้แผนนี้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ และต้องมีการดำเนินการอย่างบูรณาการให้เป็นระบบการทำงานที่มีความสอดคล้องรับกันในทุกระดับ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 นั้นมีการกำหนดให้หน่วยงานรัฐต้องมีการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 3 ช่วงระยะเวลา คือ ช่วงที่ 1 การจัดการในระยะก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ช่วงที่ 2 การจัดการในระยะขณะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และ ช่วงที่ 3 การจัดการในระยะหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ส่วนความแตกต่างกันของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของจังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพิจารณาผ่านแผนเฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มแล้วพบว่ามีส่วนของสถานการณ์ทั่วไปตามลักษณะของภูมิประเทศอันส่งผลต่อแนวโน้มความเสี่ยง และระดับความรุนแรงของภัยพิบัติดินโคลนถล่มของแต่ละจังหวัดเท่านั้น

2. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

2.1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน เพื่อหาปัจจัยที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อน มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

2.1.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ 1) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีหน้าที่เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติ 2) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น 4) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน 5) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย 6) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการกำหนดภารกิจของหน่วยงานไว้ชัดเจน 7) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีความตั้งใจและเสียสละ 8) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเป็นประจำทุกปี 9) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีพอที่จะใช้ปฏิบัติงานได้ 10) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชน

2.1.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ 1) การทำงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดขัดกับตัวบทกฎหมาย 2) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุก 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะแนวดิ่ง 4) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเน้นการทำงานในฐานะหน่วยงานราชการ 5) การประชาสัมพันธ์ภารกิจของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ทั่วถึง 6) ภารกิจที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการภัยพิบัติมีการเกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนได้รวดเร็ว 7) บุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนน้อย มีความรู้ และความเชี่ยวชาญน้อย 8) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นมีงบประมาณในการดำเนินงานจำกัด 9) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย 10) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการกับภาคส่วนอื่นๆ

2.2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อหาปัจจัยที่เป็นโอกาสและภัยคุกคามมีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

2.2.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ 1) ประชาชนให้ความรู้ความเข้าใจ และมีความสนใจเรื่องภัยพิบัติมากขึ้น 2) ประชาชนมีค่านิยมในการเข้าไปร่วมกิจกรรมของชุมชน 3) ราคาขายพาราตกลดต่ำลงทำให้การบุกรุกเข้าไปในพื้นที่เสี่ยงภัยน้อยลง 4) เทคโนโลยีการสื่อสารมีความทันสมัย รวดเร็ว และมีราคาถูกลง 5) มีสถาบันการศึกษาทุกระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยสนใจศึกษาวิจัยการจัดการภัยพิบัติ 6) มีหน่วยงานของรัฐอื่นๆ เช่น หน่วยทหาร ตำรวจ ที่สามารถให้ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติได้ 7) เมืองครุภาคประชาสังคมในพื้นที่ 8) เมืองครุธุรกิจเอกชนในพื้นที่ให้การสนับสนุนด้านการจัดการภัยพิบัติ 9) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีการกำหนดเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ 10) รัฐบาลบรรจุเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ในวาระการปฏิรูปประเทศ

2.2.2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นภัยคุกคาม ได้แก่ 1) ประชาชนมีความเชื่อว่าการจัดการภัยพิบัติเป็นหน้าที่ของรัฐ 2) ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่รวดเร็วทำให้บุคลากรพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง 3) คนวัยแรงงานในพื้นที่นิยมออกมาทำงานนอกพื้นที่ 4) ประชาชนเข้าถึงไม่ถึงข้อมูลและการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานภาครัฐ 5) การตรวจสอบการใช้งบประมาณตามตัวอักษรในระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ 6) งบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจจากรัฐบาล 7) การใช้อำนาจควบคุมบังคับบัญชาจากราชการส่วนกลางทั้งต่อหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 8) กฎหมายมีบทบัญญัติที่ไม่รองรับกับปรากฏการณ์และการปฏิบัติงาน 9) ความต่อเนื่องในการสนับสนุนการจัดการจากรัฐบาล 10) ภาพลักษณ์เชิงลบของหน่วยงานในระบบราชการ

3. ผลการประมวลแนวคิดในการสรรค์สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มีรายละเอียดดังนี้

3.1 วิสัยทัศน์ของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ คือ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม โดยมีชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน

3.2 พันธกิจของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย 1) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน 2) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ 3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มช่วย

ดำเนินการจัดตั้งและส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน 4) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติกับภาคส่วนอื่นๆ และ 5) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน

3.3 จุดมุ่งหมายของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย 1) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน 2) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ 3) ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ เป็นรูปธรรม และ 5) ประชาชนพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย 1) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ 2) เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ 3) เพื่อให้ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆ ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 5) เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มี 3 ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม มี 31 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 2) สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 3) พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 4) พัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 5) สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 6) สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 7) สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 8) สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ ความตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือภัยพิบัติดิน

โคลนถล่มให้กับประชาชน 9) ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้อย่างทั่วถึง 10) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน 11) สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ 12) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 13) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ สำนักงานอุตุนิยมวิทยา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทานในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 14) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 15) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 16) สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 17) สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 18) สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 19) สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ 20) ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 21) สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 22) สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกบุกรุกทำลายไป 23) พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆเพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 24) ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติเพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 25) สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวนการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ 26) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 27) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ 28) สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 29) สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่ปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 30) สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย และ 31) สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม มี 19 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 2) พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้ 3) สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้สถานการณ์ 4) สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดิน

โคลนถล่มเท่านั้น 5) สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 6) สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 7) สนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และบำรุงรักษาสถานที่อยู่พวยเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 8) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 9) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 10) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 11) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 12) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 13) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 14) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน 15) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 16) สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 17) สร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 18) สร้างช่องทางในการระดมเงินหรือวัสดุสิ่งของ จากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และ 19) พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์การจัดการหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม มี 16 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 2) สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 3) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ 4) พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว 5) พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรม สอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด 6) สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 7) สร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 8) สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 9) สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฟื้นฟูภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 10) สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 11) สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามาร่วมสำรวจข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 12) สร้างความ

ร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 13) สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้าร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ที่ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 14) สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง 15) สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และ 16) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

4. ผลการสรุปและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

4.1 ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ยุทธศาสตร์มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต มีความครอบคลุมในหลักการ สอดรับกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด พ.ศ. 2558

4.2 ข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มีดังนี้ 1) ควรกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามกลยุทธ์ 2) ควรกำหนดแผนปฏิบัติการในแต่ละกลยุทธ์ 3) ควรเสนอโครงการและงบประมาณการดำเนินงานตามกลยุทธ์ต่างๆ 4) ควรกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละกลยุทธ์ 5) ควรสร้างเสริมเจตคติต่อการทำงานเชิงรุกให้กับผู้ปฏิบัติงาน 6) ควรนำแนวคิดด้านภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ 7) ควรนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ และ 8) ควรนำแนวคิดเรื่องการใช้อำนาจอย่างมีศีลธรรมมาใช้

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยค้นพบสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่าการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ทั้งจังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ปรากฏรูปแบบของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มผ่านแผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่มของจังหวัดระนอง ปี พ.ศ. 2558 และแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินโคลนถล่มของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2558 ซึ่งแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของทั้งสองจังหวัดมีความสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 ที่ถูกกำหนดขึ้นจากคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติอันเป็นองค์กรระดับนโยบายที่ถูกแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

แห่งชาติจึงมีสถานะเป็นผู้บริหารระดับสูงขององค์การรัฐไทย มีหน้าที่โดยตรงในการตัดสินใจระดับสูงสุดขององค์การสอดคล้องกับหลักการจัดระบบราชการสากลที่ต้องมีการกำหนดให้ราชการส่วนกลางมีบทบาทในฐานะผู้วางหลักนโยบาย (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2545) แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 มีสถานะเป็นยุทธศาสตร์ระดับองค์การ (Corporate Strategy) และมีลักษณะเป็นยุทธศาสตร์การเจริญเติบโต (Growth Strategy) ด้วยเพราะก่อนหน้านี้จะมีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 ขึ้นบังคับใช้ ประเทศไทยไม่มีการดำเนินภารกิจด้านนี้ด้วยการตั้งคณะกรรมการระดับนโยบายมาก่อน การก่อตั้งคณะกรรมการชุดนี้ขึ้นมาจึงมีลักษณะของการแสดงถึงความเจริญเติบโตขึ้นขององค์การรัฐไทย แต่การขยายตัวนั้นมีลักษณะการขยายตัวขององค์การในแนวตั้ง (Vertical Growth Strategy) ผ่านการใช้อำนาจตามกฎหมายของราชการส่วนกลางที่ใช้ในอำนาจการบังคับบัญชาต่อราชการส่วนภูมิภาค และการใช้อำนาจที่มากกว่าการกำกับดูแลในระดับปฏิบัติการต่อราชการส่วนท้องถิ่น

กล่าวคือตามหลักการแบ่งอำนาจปกครอง (Deconcentration) ซึ่งหมายถึงการที่ราชการส่วนกลางมอบอำนาจในการดำเนินการและวินิจฉัยสั่งการบางส่วนให้แก่เจ้าหน้าที่ของส่วนกลางที่ส่งออกไปประจำปฏิบัติราชการตามเขตการปกครองต่างๆของประเทศ แต่เจ้าหน้าที่เหล่านั้นเป็นผู้ที่ราชการส่วนกลางแต่งตั้งทั้งสิ้นและอยู่ในบังคับบัญชาของราชการส่วนกลางซึ่งเป็นผู้วางระเบียบแบบแผนไว้เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในแนวเดียวกัน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552) จากความหมายดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลางกับราชการส่วนภูมิภาคในรูปแบบของการบังคับบัญชา แผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มระดับจังหวัดและแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มระดับอำเภอมีลักษณะเป็นแผนที่ราชการส่วนกลางมีอำนาจเต็มต่อการจัดกระทำแผนขึ้นของราชการส่วนภูมิภาค ทั้งด้านการจัดทำเค้าโครงของแผนที่ในระดับจังหวัดและระดับอำเภอให้โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และการใช้อำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อแผนในระดับอำเภอและระดับจังหวัดของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งหากแผนไม่ได้รับความเห็นชอบแล้วทั้งหน่วยงานรัฐระดับจังหวัดและหน่วยงานรัฐระดับอำเภอต้องมีการดำเนินการแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาในสังกัดราชการส่วนกลาง ปราบกฎการณ์นี้แสดงถึงการใช้อำนาจได้อย่างกว้างขวางที่ผู้บังคับบัญชาสามารถควบคุมได้มากกว่าความชอบด้วยกฎหมาย (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547) ดังนั้นทั้งในด้านการกำหนดภารกิจ บุคลากร และงบประมาณของราชการส่วนภูมิภาคในการจัดทำแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในระดับจังหวัดและระดับอำเภอจึงขึ้นอยู่กับการใช้อำนาจในการควบคุมบังคับบัญชาอย่างเคร่งครัดจากราชการส่วนกลางซึ่งสอดคล้องกับหลักการปฏิบัติที่พึงจะเป็น

ส่วนแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันได้แก่เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ราชการส่วนกลางต้องมีการเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ได้ตามหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) ซึ่งหมายถึงวิธีการที่รัฐมอบอำนาจปกครองบางส่วนไปให้กับองค์กรอื่นนอกจากองค์การของราชการส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะ

บางอย่างโดยมีความอิสระตามสมควร ไม่ต้องขึ้นอยู่กับบัญชาของราชการส่วนกลาง เพียงแต่อยู่ในความควบคุมดูแลเท่านั้น ไม่ได้เข้าไปบังคับบัญชาสั่งการ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552) (ราชบัณฑิตยสถาน, 2552: 92) การใช้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องดำเนินการให้อยู่ในกรอบของกฎหมายอันได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 อันเป็นลักษณะของการใช้อำนาจของราชการส่วนกลางในการกำกับดูแลราชการส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการตามกรอบของกฎหมาย (สมคิด เลิศไพฑูรย์, 2547) แต่หากพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐ (Intergovernmental Relations) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในระดับปฏิบัติงาน (Working Relationships) แล้วกลับพบว่าแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทางกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำหน้าที่ร่างเค้าโครงการจัดทำแผนมาให้และเมื่อถูกกำหนดขึ้นโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้วจะต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบของนายอำเภอในฐานะผู้อำนวยการอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดด้วย ซึ่งการใช้อำนาจของราชการส่วนภูมิภาคซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของราชการส่วนกลางนี้เป็นการใช้อำนาจอย่างกว้างขวางมากเกินกว่ากรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจบังคับบัญชามากกว่าการใช้อำนาจกำกับดูแลตามหลักการที่ควรจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงขาดความเป็นอิสระในการบริหารงานโดยส่วนราชการส่วนภูมิภาคเข้มงวดกับตรวจสอบการทำงานมากกว่าให้พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง (จ. ว. อุดม ทุมไชษิต, จำลอง โพธิ์บุญ, 2548) ดังนั้นเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐผ่านแผนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นแล้วก็จะเห็นถึงสถานะความเป็นรัฐเดี่ยว (Unitary State) ของรัฐไทยที่เน้นการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางโดยปริยายและภาพจะยิ่งชัดเจนมากขึ้นเมื่อพิจารณาถึงสถานะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยว่ามีความสัมพันธ์ในแบบตัวแทน (Agent Model) กับราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาค โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นเพียงหน่วยปฏิบัติการที่นำเอานโยบายจากกระทรวงส่วนกลางไปปฏิบัติภายใต้การกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเท่านั้น จึงเป็นผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจน้อย (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2553)

ลักษณะของแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจึงมีลักษณะเป็นยุทธศาสตร์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานย่อยภายในองค์การรัฐไทยได้ตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การได้ในระยะสั้นในระดับกลยุทธ์ (Tactical) และหากพิจารณาจากแนวคิดของ Judith Gordon และคณะ (R., 1990) แล้วจะพบว่าแผนยุทธศาสตร์การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นมีฐานะเป็นยุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการ (Operational Level) ที่ถูกกำหนดขึ้นจากองค์การที่มีฐานะเป็นหน่วยงานย่อยที่สุดขององค์การซึ่งอยู่ในระดับปฏิบัติการ

ด้วยลักษณะของแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 มีลักษณะดังที่กล่าวไป แผนฉบับนี้จึงเป็นแผนที่มีลักษณะเป็นแนวคิดการปฏิบัติในการจัดการภัยพิบัติทุกประเภทของภัยพิบัติและกระบวนการดำเนินการตามแผนเป็นรูปแบบการจัดการแบบบนลงล่าง (Top-Down Management)

โดยในแผนนี้มีการกำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอันเป็นหน่วยงานราชการส่วนกลางเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยทำหน้าที่เป็นผู้บัญชาการเพื่อจัดการภัยพิบัติโดยภาพรวมของประเทศ ขณะที่หน่วยงานรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคนั้น แผนมีการกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ว่าราชการจังหวัดมีฐานะเป็นผู้อำนวยการจังหวัด และนายอำเภอเป็นผู้บัญชาการอำเภอ ส่วนหน่วยงานรัฐในสังกัดราชการส่วนท้องถิ่นทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลนั้น แผนมีการกำหนดให้นายกเทศมนตรี หรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บัญชาการท้องถิ่น โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานรัฐต้องใช้แผนนี้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ และต้องมีการดำเนินการอย่างบูรณาการให้เป็นระบบการทำงานที่มีความสอดคล้องรับกันในทุกระดับด้วย เมื่อใช้แนวคิดของ Robert S. Kaplan และ David P. Norton (K. R. S. a. N. D. P., 2005) ที่ได้เสนอหลักการจัดทำยุทธศาสตร์ที่ดีไว้ก็พบว่า แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติที่เป็นแผนยุทธศาสตร์หลักในการจัดการภัยพิบัติของประเทศในปัจจุบันมีการใช้กระบวนการวิเคราะห์ทางยุทธศาสตร์ (Strategic Analysis) ก่อให้เกิดความเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ดีได้ในทั้ง 5 ขั้นตอนคือ 1) ต้องให้ผู้บริหารระดับสูงขององค์การเข้ามาเป็นผู้ที่รวบรวมพลังในการขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขององค์การ 2) ต้องมีการนำยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้มาแปลงเป็นแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมที่สามารถนำมาปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม 3) ต้องมีการบูรณาการยุทธศาสตร์ร่วมกันของฝ่ายต่างๆให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์การในภาพรวม 4) ต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรในองค์การเกิดความรับผิดชอบงานตามยุทธศาสตร์ที่ได้กำหนดไว้ 5) ต้องมีการวางระบบและกระบวนการเพื่อให้การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558 นั้นมีการกำหนดให้หน่วยงานรัฐในพื้นที่ทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม 3 ช่วงระยะเวลา คือ ช่วงที่ 1 การจัดการในระยะก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ช่วงที่ 2 การจัดการในระยะขณะเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และ ช่วงที่ 3 การจัดการในระยะหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการภัยพิบัติในระดับสากลที่มีการจัดการภัยพิบัติใน 3 ช่วงระยะเวลาคือ การจัดการก่อนเกิดภัยพิบัติ (pre-incident) การจัดการระหว่างเกิดภัย (during incident) และการจัดการหลังเกิดภัย (post-incident) และสอดคล้องประเภทของภัยพิบัติด้วย เนื่องจากภัยพิบัติดินโคลนถล่มนั้นเป็นภัยพิบัติที่มีลักษณะเป็นภัยซ้อนภัย (Compound Hazards) คือภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้จะเป็นภัยที่เกิดหลังจากการเกิดอุทกภัย และวาตภัยที่เป็นภัยเกิดขึ้นมาก่อนหน้า ส่งผลให้ปริมาณน้ำในดินมากเกินไปที่ดินจะอุ้มน้ำได้ไหวจึงพังทลายลงมาเกิดเป็นภัยพิบัติดินโคลนถล่มขึ้นได้ในที่สุด

2. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ Certo and Peter (Certo, 1990) ที่กล่าวว่า การได้มาซึ่งยุทธศาสตร์นั้นต้องผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อม (Environment Factor Analysis) เพื่อพิจารณาปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับองค์การ อันได้แก่ การพิจารณาจุดแข็ง (Strengths: S) จุดอ่อน (Weaknesses: W) ภายในองค์การมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญอะไรบ้างภายในองค์การ และการพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกองค์การที่เป็นโอกาส (Opportunities: O) และอุปสรรค (Threats: T) ต่อ

องค์การ โดยผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้นี้ ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง ได้แก่ หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์การที่มีหน้าที่เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติ โดยหน่วยงานรัฐระดับจังหวัดมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอันเป็นราชการส่วนภูมิภาคในสังกัดกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยอันเป็นราชการส่วนกลาง ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้วยเช่นกันแต่มีฐานะเป็นเพียงส่วนงานหนึ่งขององค์การเท่านั้น การจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อการจัดทำบริการสาธารณะด้านอื่นด้วย ทั้งนี้ทั้งหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างมีการจัดโครงสร้างองค์การภายในขององค์กรที่มีความชัดเจน มีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่รองรับการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับท้องถิ่น และทุกกระบวนการทำงานจัดการภัยพิบัติมีความเป็นระบบทั้งช่วงก่อนเกิดภัย ระหว่างเกิดภัย และหลังเกิดภัย ว่าหน่วยงานรัฐแต่ละหน่วยงานต้องมีการปฏิบัติงานอย่างไร หน่วยงานใดต้องรับผิดชอบหลักหรือเป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดทำภารกิจนั้นๆ ไว้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกันการจัดการภัยพิบัตินั้นเป็นภารกิจที่มีความซับซ้อนและมีพลวัตปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์บุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีบุคลากรที่มีความสมัครใจ มีความตั้งใจ และมีความเสียสละในการปฏิบัติงานสูง ด้านงบประมาณหน่วยงานรัฐได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นประจำทุกปี โดยหน่วยงานของรัฐได้รับการจัดสรรงบประมาณจากราชการส่วนกลางในการนำงบประมาณมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นงบประมาณด้านการจัดการภัยพิบัติของท้องถิ่นมาจากการจัดสรรของผู้บริหารองค์การซึ่งได้งบประมาณเป็นที่แน่นอน ส่วนงบประมาณจะมากหรือน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับการใช้อำนาจพิจารณาของผู้บริหารองค์การที่เล็งเห็นความสำคัญของภารกิจด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนในด้านวัสดุ อุปกรณ์นั้นหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีพอที่จะใช้ปฏิบัติงานได้เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ และด้วยความที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หน่วยงานรัฐเหล่านี้จึงมีความใกล้ชิดกับประชาชน

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน ได้แก่ การทำงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่พบการติดขัดต่อบทกฎหมายซึ่งไม่สามารถทำให้หน่วยงานรัฐปฏิบัติการเพื่อจัดการภัยพิบัติได้ทันทั่วถึง และด้วยลักษณะการทำงานของระบบราชการแบบเก่าของไทยที่เน้นการทำงานเชิงรับมากกว่าเชิงรุกส่งผลต่อการจัดการภัยพิบัติซึ่งมี 3 ช่วงระยะเวลา กล่าวคือ การจัดการระหว่างเกิดภัยพิบัติในด้านการให้ความช่วยเหลือมีประสิทธิภาพดี แม้จะมีการติดขัดจากต่อบทกฎหมายที่ราชการส่วนกลางกำหนดมาให้ปฏิบัติอยู่บ้างแต่ที่สุดก็สามารถดำเนินการปฏิบัติได้ต่อไปแม้จะใช้เวลานานขึ้นก็ตาม ขณะที่การจัดการช่วงก่อนเกิดภัยพิบัติอันเป็นการปฏิบัติงานเพื่อการป้องกันและการลดผลกระทบจากภัยพิบัติแม้หน่วยงานรัฐยังคงดำเนินการอย่างต่อเนื่องแต่เป็นไปในลักษณะของการปฏิบัติตามภารกิจหน้าที่ที่

ได้รับมอบหมายจากราชการส่วนกลาง ขณะที่การจัดการช่วงหลังเกิดภัยพิบัติอันเป็นภารกิจด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยและการชดเชยความเสียหายยังมีความล่าช้าด้วยดีดใจของตัวบทกฎหมายที่มีการกำหนดไว้จากราชการส่วนกลาง ด้วยหน่วยงานของรัฐทั้งในระดับราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กันในลักษณะแนวดิ่ง ระบบปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเน้นการทำงานในฐานะหน่วยงานราชการที่มีอำนาจหน้าที่และทำงานประจำ ส่งผลต่อการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนรับทราบได้ไม่มีความทั่วถึง และด้วยภารกิจที่รับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการภัยพิบัตินั้นเป็นภารกิจที่มีสภาพพลวัตคือการเกิดขึ้นและปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็วทำให้ระบบการทำงานแบบราชการดั้งเดิมที่เน้นการทำงานประจำไม่มีศักยภาพเพียงพอต่อการรองรับภัยพิบัติได้ ขณะเดียวกันบุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนน้อย โดยบุคลากรในสังกัดหน่วยงานรัฐระดับจังหวัดมีผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการด้านการจัดการภัยพิบัติของจังหวัดไม่ได้เป็นบุคลากรที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญในการจัดการภัยพิบัติโดยตรง แต่ในระดับจังหวัดนั้นมีสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดทำหน้าที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนให้ช่วยให้ช่วยแบ่งเบาภารกิจของผู้ว่าราชการจังหวัดลงไปแต่อย่างไรก็ตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบหลักยังคงอยู่ที่ตัวของผู้อำนวยการจังหวัดเช่นเดิม ส่วนระดับอำเภอมีนายอำเภอเป็นผู้อำนวยการอำเภอเพื่อจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ของอำเภอ นายอำเภอไม่ได้เป็นบุคลากรที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการจัดการภัยพิบัติ ขณะเดียวกันส่วนงานสนับสนุนที่เป็นสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับอำเภอยังไม่มีการจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับภารกิจสนับสนุนการทำงานของผู้อำนวยการอำเภอขึ้น ทำให้ปลัดอำเภอในฐานะผู้ช่วยนายอำเภอตามกฎหมายคนใดคนหนึ่งต้องรับหน้าที่สนับสนุนการจัดการภัยพิบัติของนายอำเภอ ซึ่งปลัดอำเภอนั้นก็ไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการภัยพิบัติเป็นการเฉพาะแต่อย่างใดอันส่งผลต่อการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่อำเภอได้ ส่วนระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นบุคลากรที่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือผู้บริหารทั้งนายกเทศมนตรีของเทศบาล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งไม่ได้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการจัดการภัยพิบัติ ขณะเดียวกันอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนอกเหนือจากการจัดการภัยพิบัติแล้วยังต้องดำเนินการจัดการทรัพยากรภายในองค์กรให้จัดทำบริการสาธารณะอีกหลายด้านซึ่งบัญญัติไว้เป็นกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ บุคลากรที่ต้องทำหน้าที่เฉพาะด้านการจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งหลายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม้จะมีอัตราการบริหารบุคลากรในส่วนงานนี้ไว้แต่ไม่มีบุคลากรบรรจุหรือรับย้ายเข้ามา ส่งผลให้งานด้านการจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่ขาดเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต้องให้งานด้านนี้ถูกมอบหมายเป็นงานฝากให้กับบุคลากรในส่วนงานอื่นเข้ามารับผิดชอบแทน เช่น นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน เจ้าพนักงานทะเบียนและบัตร หรือหัวหน้าสำนักปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีเจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในองค์กรแล้ว แต่บุคลากร

เหล่านี้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะในการจัดการภัยพิบัติและด้วยความที่เป็นเพียงบุคลากรคนหนึ่งในองค์กรที่ต่างคนต่างมีภาระงานเฉพาะ และงานการจัดการภัยพิบัติไม่ใช่งานที่มีลักษณะนั่งโต๊ะอยู่แต่ในสำนักงานทำให้เจ้าหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยถูกมองให้กลายเป็นอื่นด้วยความไม่เข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่และภารกิจของบุคลากรในส่วนงานอื่นขององค์กรได้ รวมถึงบุคลากรด้านฝ่ายบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนส่งผลต่อการจัดสรรงบประมาณในงานด้านการจัดการภัยพิบัติขององค์กร ขณะที่บุคลากรที่ทำหน้าที่ช่วยเหลืองานด้านการจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการทำงานประจำและมีจำนวนมาก คือบุคลากรที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ซึ่งไม่ได้เป็นข้าราชการประจำในองค์กร และเป็นเพียงประชาชนทั่วไปที่มีจิตอาสา มีความเสียสละเข้ามาช่วยเหลือการทำงานด้านการจัดการภัยพิบัติให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น สถานะของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจึงเป็นเพียงคนนอก ไม่มีบทบาทในการใช้อำนาจการตัดสินใจใดๆขององค์กรแต่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามการเรียกใช้ของผู้บริหารองค์กรเท่านั้น ด้านงบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการจัดการภัยพิบัติมีงบประมาณในการดำเนินงานค่อนข้างจำกัดทำให้ส่งผลต่อการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีมีไม่เพียงพอและวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่มีอยู่เดิมไม่ทันสมัย และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสร้างความร่วมมือแบบไม่เป็นทางการกับภาคส่วนอื่นๆโดยใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับบุคลากรในสังกัดภาคส่วนอื่นๆเพื่อให้เข้ามาร่วมกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ สอดรับกับผลการวิจัยของกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2556) ที่พบว่าหน่วยงานสร้างความไว้วางใจต่อกันโดยใช้ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญต่อการนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ ข้อมูลข่าวสารต้องผ่านการตรวจสอบจากแหล่งที่เป็นทางการมีความน่าเชื่อถือและตรวจสอบผ่านเครือข่ายที่หน่วยงานไว้วางใจโดยใช้ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการ (กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2556)

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส ได้แก่ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสนใจเรื่องภัยพิบัติมากขึ้นด้วยเป็นพื้นที่ที่เคยเผชิญสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มมาก่อนด้วยและประชาชนในชุมชนท้องถิ่นมีค่านิยมในการเข้าไปร่วมกิจกรรมของชุมชนด้วยเป็นพื้นที่ที่ประชาชนส่วนใหญ่ตั้งถิ่นฐานมานานเกิดความสัมพันธ์กันเป็นเครือญาติ สอดรับกับงานวิจัยของเพิ่มพร รามเมฆ (2557) ที่ค้นพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การจัดการภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เพิ่มพร รามเมฆ, 2557) ด้านเศรษฐกิจในปัจจุบันเกิดปัญหาราคายางพาราตกต่ำลงทำให้การบุกรุกเข้าไปในพื้นที่ป่าเพื่อทำลายป่าดั้งเดิมแล้วใช้เป็นพื้นที่นั้นเพาะปลูกยางพาราใหม่น้อยลง ซึ่งยางพาราเป็นพืชต่างถิ่นและมีรากตื้นไม่อาจยึดหน้าดินให้หนาแน่นได้ดังพืชประจำถิ่นในป่าดั้งเดิมทำให้มีโอกาสที่พื้นที่เหล่านั้นจะกลายเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้ง่ายมากขึ้นดังนั้นเมื่อราคายางพาราต่ำลงการบุกรุกทำลายป่าก็ลดลงโดยปริยายพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่มก็ลดลงไปจากเดิม ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความหนาแน่น รวดเร็ว และมีราคาถูกลงส่งผลการซื้อหามาครอบครองของประชาชนทั่วไปรวมถึงบุคลากรของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยที่สามารถนำเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้เป็น

ช่องทางในการติดต่อสื่อสารและจัดส่งข้อมูลการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มถึงกันได้อย่างรวดเร็วผ่านระบบ LINE และ Facebook ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งในจังหวัดระนองและจังหวัดนครศรีธรรมราชมีสถาบันการศึกษาทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยสนใจศึกษาวิจัยการจัดการภัยพิบัติมาลงพื้นที่มากขึ้น รวมทั้งในพื้นที่มีหน่วยงานของรัฐอื่นๆ เช่น หน่วยทหาร ตำรวจ ที่มีกำลังพล ยุทโธปกรณ์ และเทคโนโลยีบางอย่างของหน่วยงานเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้ สอดรับกับแนวคิดของ Richard H. Hall ที่ให้ความหมายคำว่าการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร (interorganization relationship) ว่าหมายถึงสถานะที่องค์กรตั้งแต่สององค์กรขึ้นไปเข้ามามีความสัมพันธ์กันในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยที่แต่ละองค์กรไม่ได้ปฏิบัติงานได้ในระดับที่ดีกว่าการไม่เข้ามาร่วมกันทำงาน (Hall, 1996) ขณะที่ในพื้นที่เสี่ยงภัยมีองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันเองของประชาชนเพื่อจัดทำกิจกรรมสาธารณะในชุมชน และในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติดินโคลนถล่มมีองค์กรธุรกิจเอกชนในพื้นที่และนอกพื้นที่ที่เข้ามาบริจาคสิ่งของ ทำกิจกรรมขององค์กร และให้การสนับสนุนด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ในลักษณะของการทำงานร่วมกันเป็นเครือข่ายความร่วมมือสอดคล้องกับแนวคิดของวีระศักดิ์ เครือเทพ เรื่องเครือข่ายความร่วมมือ (วีระศักดิ์ เครือเทพ, 2550) ว่าเป็นทางเลือกที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการพึ่งพาทรัพยากรขององค์กร การเข้าถึงปัญหาในระดับชุมชน ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต สวัสดิการสังคม การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความตื่นตัวและความเข้มแข็งของภาคเอกชน ภาคชุมชน และประชาสังคมที่มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำบริการสาธารณะในท้องถิ่น และเหตุจากข้อบังคับและแนวนโยบายจากภาครัฐ ภาคการเมือง และภาคราชการที่ส่งผลให้เกิดความล้มเหลวในการจัดทำบริการสาธารณะให้กับประชาชน ขณะที่ในระดับชาตินั้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 มีการกำหนดเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนด้วยโดยกำหนดไว้เป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ความว่า “การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติด้วยการจัดทำแผนที่และจัดลำดับพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและจังหวัด ยกระดับการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การสื่อสารโทรคมนาคม ส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติ พัฒนาระบบงานอาสาสมัครของประเทศอย่างจริงจัง และให้มีมาตรฐานตามหลักสากล สนับสนุนภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงเรียน และท้องถิ่นให้มีการเตรียมความพร้อมและจัดทำแผน ปฏิบัติการรองรับภัยพิบัติ” และรัฐบาลชุดปัจจุบันมีการบรรจุเรื่องการจัดการภัยพิบัติไว้ในวาระการปฏิรูปที่ 26 ว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติภาวะโลกร้อน โดยมีการกำหนดประเด็นการศึกษาเรื่องภัยพิบัติดินโคลนถล่มลงไปในรายละเอียดของการดำเนินการเพื่อแสวงหาแนวทางในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนในประเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นภัยคุกคาม ได้แก่ ประชาชนทั่วไปมักมีความเชื่อว่าการจัดการภัยพิบัติเป็นหน้าที่ของรัฐเท่านั้น ทั้งการจัดการภัยพิบัติในช่วงก่อนเกิดภัยเพื่อลดความเสี่ยงและลด

ผลกระทบที่จะเกิดภัยพิบัติขึ้น และการดำเนินการระหว่างการเกิดภัยประชาชนจะให้ความสำคัญกับการป้องกันความเสียหายจากภัยพิบัติที่อาจจะเกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สินของตนเองมากส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อการจัดการภัยพิบัติกับหน่วยงานรัฐได้ ขณะที่ประชาชนในวัยแรงงานในพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มนิยมออกไปทำงานนอกพื้นที่กันมากขึ้นทำให้ในพื้นที่ที่มีเพียงแคเด็กและผู้สูงอายุซึ่งมีศักยภาพในการดำเนินการเพื่อการจัดการภัยพิบัติน้อยกว่า ส่วนด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วทำให้บุคลากรของหน่วยงานรัฐพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ ในด้านการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐนั้นพบว่าประชาชนยังเข้าไม่ถึงข้อมูลการประชาสัมพันธ์การจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานรัฐ ขณะที่หน่วยงานรัฐเองก็ประสบปัญหาการเข้ามาใช้อำนาจตรวจสอบการใช้งบประมาณของหน่วยงานรัฐโดยสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินที่เน้นการตรวจตามตัวอักษรในระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณเป็นสำคัญส่งผลให้เกิดการลดทอนความเป็นอิสระในการใช้อำนาจในการดำเนินการกิจด้านการจัดการภัยพิบัติซึ่งการจัดซื้อ จัดจ้าง และจัดทำกิจกรรมบางอย่างซึ่งมีความเหมาะสมกับประชาชนและสภาพพื้นที่ และมีลักษณะของการดำเนินการเชิงรุกแต่ไม่มีระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณของกระทรวงการคลังมารองรับทำให้ต้องมีการคืนเงินกลับ ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการดำเนินการด้านการจัดการภัยพิบัติเชิงรุกของบุคลากรของหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ด้านงบประมาณของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นขึ้นอยู่กับอำนาจการตัดสินใจจากรัฐบาลเป็นสำคัญ โดยหน่วยงานของรัฐในสังกัดราชการส่วนภูมิภาคมีงบประมาณหลักมาจากราชการส่วนกลางเป็นผู้กำหนดให้ ขณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น แม้จะมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้เองได้บางส่วนแต่รายได้ที่จัดเก็บเองยังเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับรายได้รวมที่ได้รับ ด้วยต้องรอการจัดสรรงบประมาณที่ราชการส่วนกลางจัดเก็บแล้วส่งมอบให้ และอีกส่วนหนึ่งมาจากงบอุดหนุนทั้งงบอุดหนุนทั่วไปและงบอุดหนุนเฉพาะกิจซึ่งถูกกำหนดการใช้มาจากราชการส่วนกลางซึ่งแสดงถึงแนวโน้มการใช้อำนาจควบคุมบังคับบัญชาจากราชการส่วนกลางทั้งต่อหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าการใช้อำนาจในการกำกับดูแลซึ่งเป็นหลักการสากลทั่วไปที่ราชการส่วนกลางต้องจัดกระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านกฎหมายมีบทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติราชการที่ไม่รองรับกับปรากฏการณ์และการปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติของหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งต้องปฏิบัติงานในพื้นที่ ด้านความต่อเนื่องในการสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติจากรัฐบาลซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงไปจากปัจจุบันได้หากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ในอนาคตซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิรันดร์ ไชยรัตน์ ที่ค้นพบว่านโยบายของรัฐบาลจะให้ความสำคัญกับสาธารณภัยในเรื่องใดนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของบ้านเมืองเป็นหลัก (นิรันดร์ ไชยรัตน์, 2558) และด้านสุดท้ายคือการทำที่ประชาชนทั่วไปมีภาพลักษณ์เชิงลบของหน่วยงานในระบบราชการว่าต้องการดำเนินงานที่มีการคอร์ปชั่นส่งผลต่อความไม่ไว้วางใจเพื่อเข้าร่วมการดำเนินการของหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติได้

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

3.1 ด้านวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผู้วิจัยพบว่า

วิสัยทัศน์ของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ คือ “หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มโดยมีชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วน”

พันธกิจของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย พันธกิจที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน พันธกิจที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ พันธกิจที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มช่วยดำเนินการจัดตั้งและส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน พันธกิจที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติกับภาคส่วนอื่นๆ และพันธกิจที่หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน โดยพันธกิจทั้ง 5 พันธกิจนี้มีความสอดคล้องกับนิยามคำว่ายุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ที่ให้ความหมายคำว่า ยุทธศาสตร์ ไว้ว่าหมายถึง ทิศทางและขอบเขตที่องค์กรจะดำเนินไปในระยะยาวนั้นเป็นอย่างไร อันเปรียบเทียบกับเข็มทิศขององค์กรที่มีความชัดเจนหรือไม่ จากนั้นจะศึกษาว่าองค์กรเรานั้นอยู่ที่ไหน ในขณะที่พันธกิจของเราคืออะไร พันธกิจของเราควรเป็นอย่างไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา (คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2554)

จุดมุ่งหมายของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย จุดมุ่งหมายในการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนปฏิบัติงาน จุดมุ่งหมายในการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติ จุดมุ่งหมายในการพัฒนาให้ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จุดมุ่งหมายในการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆอย่างเป็นรูปธรรม และจุดมุ่งหมายในการพัฒนาให้ประชาชนพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดรับกับแนวคิดของ Stephen P. Robbins ที่กล่าวไว้ว่า ยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์กรไว้ล่วงหน้าด้วย (R. S. P., 1990)

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ วัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีเอกภาพ วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในชุมชนพื้นที่ดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับ

หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วัตถุประสงค์ทั้ง 5 ประการสอดคล้องกับแนวคิดของวันชัย มีชาติ ที่กล่าวไว้ว่า “การวางแผนยุทธศาสตร์ หมายถึง การกำหนดเป้าหมายรวมขององค์กรและวิธีการดำเนินงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (วันชัย มีชาติ, 2556)

3.2 ด้านประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่ายุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้ที่สรรสร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกับนิยามคำว่ายุทธศาสตร์ของ Henry Mintzberg ที่ได้ให้ความหมายของยุทธศาสตร์โดยใช้หลัก 5 Ps ดังนี้ 1) ยุทธศาสตร์ คือ แบบแผนด้านพฤติกรรมในการปฏิบัติงาน 2) ยุทธศาสตร์ คือ รูปแบบพฤติกรรมในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลา 3) ยุทธศาสตร์ คือ การกำหนดฐานะหรือตำแหน่ง 4) ยุทธศาสตร์ คือ ทิศนภาพจากการพิจารณาสภาพที่แท้จริงภายในองค์กร และการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่ต้องการให้คนในองค์กรยึดถือร่วมกัน และ 5) ยุทธศาสตร์ คือ กลวิธีในการเดินหมากอย่างเฉพาะเจาะจงในสถานการณ์ (Mintzberg, 1994) ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มี 3 ยุทธศาสตร์สำคัญ โดยสามารถอธิบายในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

3.2.1 ยุทธศาสตร์ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 31 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุอุปกรณ์ ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการและศูนย์การศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้ความตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชน กลยุทธ์การส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้อย่างทั่วถึง กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มแก่นักเรียน กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน

ภาครัฐอื่นๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ สำนักงานอุดมศึกษา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทาน ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในและนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆ ได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ กลยุทธ์การผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกบุกรุกทำลายไป กลยุทธ์การพัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆ เพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวนการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์การทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ กลยุทธ์การสร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีในการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่ปฏิบัติงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย และกลยุทธ์การสร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

3.2.2 ยุทธศาสตร์ระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 19 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การสนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้ กลยุทธ์การสร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้สถานการณ์ กลยุทธ์การสร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น กลยุทธ์การสร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และบำรุงรักษาสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์

การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กลยุทธ์การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างระบบการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของ จากการใช้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และกลยุทธ์การพัฒนากระบวนการดำเนินการขอใช้เงินทศวรรษราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

3.2.3 ยุทธศาสตร์หลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ประกอบด้วย 16 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับ ความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามาร่วมสำรวจข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์การสร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้ามาร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม กลยุทธ์

การสร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง กลยุทธ์การสร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม และกลยุทธ์การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากรประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต

4. ข้อเสนอและข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ จากผลการวิจัยพบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากงานวิจัยนี้เป็นยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและเป็นไปได้ต่อการนำไปปฏิบัติเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในอนาคต และมีความครอบคลุมในหลักการของการจัดการภัยพิบัติตามแนวคิดของ ทวีดา กมลเวช ประกอบด้วย การบริหารจัดการระหว่างหน่วยงานที่มีการจัดชั้นลำดับการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการมีการจัดการการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน การมีเครือข่ายชุมชน การเรียนรู้ด้วยตัวเองหรือการสร้างความสามารถในการปรับตัว การสร้างองค์ความรู้แบบบูรณาการในการจัดการเกี่ยวกับภัย และการสร้างการมีส่วนร่วมระดับต่างๆ (ทวีดา กมลเวช, 2554) นอกจากนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังมีความเห็นว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550, แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558, และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด พ.ศ. 2558 ซึ่งผลสรุปดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดของ Henry Mintzberg กับ Jame Quinn ที่กล่าวว่ายุทธศาสตร์ คือ แผนที่แสดงถึงเป้าหมาย นโยบาย และการปฏิบัติการขององค์กรที่มีความเป็นเอกภาพ” (J.B., 1996) ดังนั้นแม้ว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากงานวิจัยนี้จะมีลักษณะของการเป็นยุทธศาสตร์ในระดับปฏิบัติการ (Operational Level Strategy) ซึ่งถูกกำหนดขึ้นจากผู้ปฏิบัติงานในระดับปฏิบัติการในพื้นที่เพื่อนำมาใช้กับองค์กรที่เป็นหน่วยงานย่อยที่สุดขององค์กรซึ่งอยู่ในระดับปฏิบัติการแต่มีศักยภาพพอที่จะมีผลเป็นความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ระดับองค์กร (Corporate Level Strategy) ซึ่งถูกกำหนดขึ้นโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กรที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการตัดสินใจระดับสูงสุดในองค์กรด้วย

ส่วนข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย ข้อเสนอว่าควรกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามกลยุทธ์ ข้อเสนอว่าควรกำหนดแผนปฏิบัติการในแต่ละกลยุทธ์ ข้อเสนอว่าควรเสนอโครงการและงบประมาณการดำเนินงานตามกลยุทธ์ต่างๆ ข้อเสนอว่าควรกำหนดตัวชี้วัดของแต่ละกลยุทธ์ ข้อเสนอเหล่านี้เป็นข้อเสนอที่ตั้งอยู่บนความคาดหวังว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้จะนำไปสู่การเป็นการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ (Strategy Implementation) โดยการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน (Action Plan) ให้เป็นไปตามรายละเอียดของกลยุทธ์ที่กำหนดเพื่อนำไปสู่

ความสำเร็จได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งส่วนนั้นเกินไปกว่าขอบเขตของงานวิจัยขึ้นนี้ที่กำหนดไว้เพียงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Factor Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยต่างๆที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับองค์การตามกรอบการวิเคราะห์ด้วย SWOT Analysis อันได้แก่ การพิจารณาจุดแข็ง (Strengths: S) จุดอ่อน (Weaknesses: W) ภายในองค์การว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สำคัญอะไรบ้างภายในองค์การ และการพิจารณาถึงปัจจัยภายนอกองค์การที่เป็นโอกาส (Opportunities: O) และอุปสรรค (Threats: T) ต่่องค์การ เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางขององค์การ (Establishing Organizational Direction) อันเป็นการพิจารณาถึงขอบเขต และภารกิจหลักขององค์การที่ดำเนินการด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้นโดยเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การอย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุดแล้วกำหนดเป็นกลยุทธ์ (Strategy Formulation) ต่างๆขึ้นให้เป็นกลยุทธ์ที่องค์การกำหนดขึ้นเอง และให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ตามแนวคิดของ Richard L. Daft ที่กล่าวว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การที่องค์การจะต้องใช้ความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลซึ่งประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานในองค์การในฐานะผู้ถือหุ้น (L., 1992) ประชาชนในฐานะผู้รับบริการและผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐได้พิจารณาคัดเลือกกลยุทธ์แต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางดำเนินงานขององค์การอันเป็นการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการนำไปปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงการจัดการ

หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ควรดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มขององค์การดังนี้

1.1. หน่วยงานของรัฐต้องขอสนับสนุนจากราชการส่วนกลางให้มีการจัดสรรตำแหน่งเพื่อเพิ่มจำนวนบุคลากรและเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้รอบด้านมากขึ้น รวมถึงการขอเพิ่มงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยเพื่อรองรับกับสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในพื้นที่เสี่ยงภัย เน้นการเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญอย่างชัดเจนในด้านการจัดการภัยพิบัติและลดบทบาทการใช้อำนาจในรูปแบบการกำกับดูแลต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้น้อยลงโดยหันมาใช้วิธีการจูงใจผ่านการให้ความรู้เพื่อสร้างความร่วมมือ และดำเนินการให้การสนับสนุนต่อการจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบความเป็นเครือข่ายกันให้มากขึ้น

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการผลักดันให้ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหันมาสนับสนุนด้านการบรรจุบุคลากรหรือการสนับสนุนกิจกรรมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล

เรือนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติเพิ่มขึ้น และเสนอตั้งแผนงานในการจัดทำงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย รวมถึงการใช้การทำงานเชิงรุกด้วยการกระตุ้นและจูงใจให้ภาคประชาชนเข้ามาเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

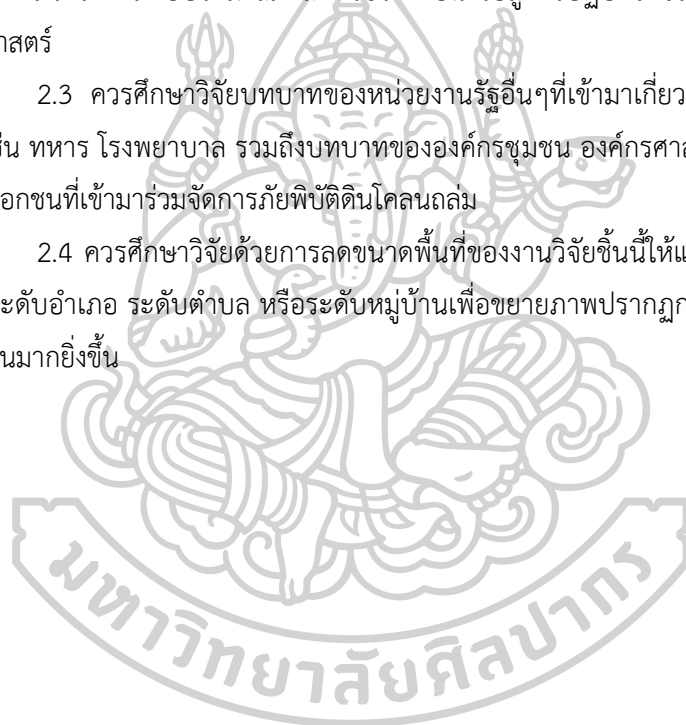
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในภูมิภาคอื่นๆ ของประเทศเพื่อนำไปสู่การเปรียบเทียบจุดดีจุดด้อยและทำให้เห็นภาพรวมของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของประเทศไทย

2.2 ควรศึกษาวิจัยด้วยการต่อยอดงานวิจัยชิ้นนี้ให้ต่อเนื่องไปจากกลยุทธ์ที่ได้สู่การสร้างเป็นแผนปฏิบัติการ โครงการ งบประมาณ และตัวชี้วัดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง รวมถึงการประเมินเพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์

2.3 ควรศึกษาวิจัยบทบาทของหน่วยงานรัฐอื่นๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับหน่วยงานหลักในพื้นที่ เช่น ทหาร โรงพยาบาล รวมถึงบทบาทขององค์กรชุมชน องค์กรศาสนา องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคธุรกิจเอกชนที่เข้ามาร่วมจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

2.4 ควรศึกษาวิจัยด้วยการลดขนาดพื้นที่ของงานวิจัยชิ้นนี้ให้แคบลงจากระดับภูมิภาคสู่ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล หรือระดับหมู่บ้านเพื่อขยายภาพปรากฏการณ์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- Abraham, S. C. (2006). *Strategic planning a practical guide for competitive success*. California: Thomson South West.
- Anderson, W. (1960). *Intergovernmental relations in review*. Minneapolis MN: University of Minnesota Press.
- Babbie, E. (2004). *The Practice of Social Research*. USA: Thomson Wadsworth.
- Bevir, M. (2011). *The SAGE Handbook of Governance*. Bangalor, India: Glyph International Ltd.
- Bryson, J., M. and Farnum K. Alston. (2005). *Creating and implementing your strategic plan*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Certo, S. C., and Peter, J. P. (1990). *Strategic management: Concept and applications*. New York: McGraw-Hill.
- Denhardt, R. B. (1991). *Public Administration: An Action Orientation*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole.
- Denzin, N. K. (1978). *The research act: Theoretical introduction to sociological method*. New York: Mc Graw Hill Book company.
- Erramilli, B. P. (2008). *Disaster Management in India: Analysis of Factors Impacting Capacity Building*. (doctoral dissertation), Georgia State University.
- Fialaire, J. (1998). *Le Droit des Service publics Locaux*. Paris: L.G.D.J.
- Fisher, H. W. (2003). *The sociology of disaster: Definition, research question, & measurements in a post-September 11, 2001 environment*. Paper presented at the The Annual Meeting of the America Sociological Association, Atlanta, GA.
- Goodstein, L., Nolan, T., and Pfeifer, J. W. (1993). *Applied strategic planning: How to develop a plan that really works*. New York: McGraw-Hill.
- Gregory G., a. M. (1993). *Strategic Management*. Singapore: McGraw-Hill, Inc.
- Guba, E. G. a. L. Y. S. (1989). *Fourth generation evaluation*. Newbury Park: Sage.
- Hall, R. H. (1996). *Organizations structures, process and outcomes*. Englewood Cliffs New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Han, K. T. M. (2008). *Community-based disaster management in Myanmar: the case of*

- cyclone Nagis affected communities in Bogale township, Ayeyarwady division.* (Master's Degree thesis), Chulalongkorn University.
- Have, S. t. (2003). *Key Management Models*. London: Prentice-Hall.
- J.B., M. H. a. Q. (1996). *The Strategic Process concepts, context, cases*. New Jersey: Printice-Hall International.
- Jenn-Jaw, S. (2016). *An Analysis of Disaster Management Systems in the Government Civil Society Alternative and International Organization: The Case of Taiwan.* (Master's Degree thesis), Eastern Asia University.
- Jones, G. W. (1980). *New Approaches to the Study of Central-Local Government Relationship*. Farnborough: Gower.
- Khalid, M. S. B. a. S., Shazwani Binti. (2015). Flood Disaster Management in Malaysia: An Evaluation of the Effectiveness Flood Delivery System. *International Journal of Social Science and Humanity*, 5(4, April), 398-402.
- Klijn, E.-H. (2005). *Network and Interorganization Management: Challenging, Steering, Evaluation, and The Role of Public Actors in Public Management*. New York, USA: Oxford University Press Inc.
- Krane, D., & D. S. Wright. (1998). *Intergovernmental relations* (Vol. 2). Boulder, CO: Westview Press.
- Kushma, J. A. (2001). *Preparing Disaster: Implementing Emergency Management Programs*. (doctoral dissertation), University of Texas at Arlington.
- L., D. R. (1992). *Organizational Theory and Design*. Singapore: West Publishing Company.
- Lind, N. S. L., P. (2008). *Hurricane Hugo: Two State' Responses to the Disaster*. Boca Raton, FL: CRC Press.
- Macher, J. (2016). *Disaster Risk Reduction Sector: A Case Study of Schools Affected by Typhoon Haiyan (Yolanda) in Philippines.* (Master's Degree thesis), Chulalongkorn University.
- Martin, E. P. (1999). *Improving the Implementation of Disaster Management Policy Through*. (doctoral dissertation), The Fielding Institute, Santa Barbara, CA.
- Medury, U. (2008). *Toward disaster resilient communities: A new approach for South Asia and Africa*. Boca Raton, FL: CRC Press.
- Mintzberg, H. (1994). *The rise and fall of strategic planning*. New York: Prentice-Hall.

- Opeskin, D. (1998). *The reform of intergovernmental fiscal relations in developing and emerging market economies*. Washington, D.C.: The World Bank.
- P., K. R. S. a. N. D. (2005). The Office of Strategy Management. *Harvard Business Review*, 83(10 (October)), 72-80.
- P., R. S. (1990). *Organization Theory: structure designs and applications*. Englewood Cliffs New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Petal, W. J. (1985). Emergency management: A challenge for public administration. *Public Administration Review*, 45(1), 3-7.
- Pitts, R. A., and David Lei. (2006). *Strategic management building and sustaining competitive advantage*. USA: Thomson South West.
- R., G. J. (1990). *Management and Organizational Behavior*. Massachusetts: Needham Heights.
- Rhodes, R. A. W. (1997). *Understanding Governance: Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability*. Maidenhead: Open University Press.
- Rubin, A. a. B. E. R. (2005). *Research Method for Social Work*. USA: Thomson Wadsworth.
- Russell, I. (2009). *Intergovernmental Cooperation and Coordination Within Canadian Disaster and Emergency Management-What Make It*. Victoria, Canada: Royal Roads University.
- Saito, T. (2015). *Disaster Management of Local Government in Japan*. Japan: Building Research Institution.
- Tanvir, C. C. (2016). *Education for Disaster Risk Reduction: The Case of The 'Climate Change Academy' In Albay Province, Philippines*. (Master's Degree thesis), Chulalongkorn University.
- Tavida, K. (2006). *The Integration of Interagency Coordination, Information Technology, and Communication Management in Response to Immediate Crisis: The Search for Collaborative Emergency Management*. (doctoral dissertation), University of Pittsburg.
- Thornhill, C. (2002). *An overview of IGR in Africa: Southern Africa development community (SADC)*. Pretoria: SAFPUM Publishers.
- Thornhill, C. D., H.G. van. (2002). The functioning of the Southern African Development Community (SADC) and the primary characteristics of the member states.

Journal of Public Administration, 37(3), 187-211.

- V., M. P. (1990). Network Data and Measurement. *Annual Review of Sociology*, 16, 435-462.
- Van der Walt, G. D. T., D. F. P. (1997). *Managing for excellence in the public sector*. Cape Town: Juta & Co.
- Waterman, R. J., Peters, T. & Phillips, J.R. (1980). Structure Is Not Organization. *Business Horizons*, 23(3), 14-26.
- Wheelen, T. L., and Hunger J.D. (2000). *Strategic Management and Business Policy*. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Wilson, D. a. G., Chris. (1998). *Local Government in the United Kingdom*. London: Macmillan.
- Wright, D. S. (1982). *Understanding intergovernmental relations*. Brooks: Cole Publishing Company.
- Wright, D. S. (1988). *Understanding Intergovernmental Relations*. North Scituate: Duxbury Press.
- Wright, D. S. (1994). *Federalism, Intergovernmental Relations, and Intergovernmental Management: Historical Reflections and Conceptual Comparison*. New York: McGraw-Hill.
- กนกรัตน์ อนันตะ. (2556a). สภาพปัญหาการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุโขทัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- กนกรัตน์ อนันตะ. (2556b). สภาพปัญหาการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสุโขทัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, บัณฑิตวิทยาลัย.
- กมลวรรณ อุมะมานิต. (2556). ความพึงพอใจของครัวเรือนต่อคุณลักษณะในการลดความเสียหายจากการเกิดดินโคลนถล่ม ภายใต้ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี. (ปริญญา มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2557). สถิติภัยพิบัติย้อนหลัง 10 ปี. Retrieved from <http://tcijthai.com/tcijthainews/view.php?ids=4465>
- กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2559a). แผนที่ที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่ม มาตราส่วน 1:250000. Retrieved from

http://www.dmr.go.th/main.php?filename=landslide_map_25

กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2559b). แผนที่ที่แสดงพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดิน

ถล่ม มาตราส่วน 1:250000. Retrieved from

http://www.dmr.go.th/main.php?filename=landslide_map_25

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. (2557). การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน.

Retrieved from

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกระทรวงมหาดไทย. (2557). การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน.

กรุงเทพฯ: สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ สำนักงานประเทศไทย.

กรรกริรมย์ กลับดี. (2550). การศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมจากเหตุการณ์ภัยพิบัติสึนามิของ

สมาชิกสหกรณ์ประมงสุกนิมิตสินามิบ้านน้ำเค็ม จำกัด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กฤษกร นิธิเรวัตพิพร. (2552). การเปิดรับและความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการสื่อสารภายในองค์กร

ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

กฤษณพล พัฒนาศูนย์. (2557). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การ

บริหารส่วนตำบลไชยราช จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

กอบกุลณ์ คำปลอด. (2557). การจัดการสาธารณภัยด้านอุทกภัยของเทศบาลที่มีพื้นที่ติดต่อกันในจังหวัดเชียงใหม่.

(ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

กัญญารัตน์ พันดวง. (2554a). การบริหารเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหาร

ส่วนตำบลเขามิเกียรติ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย.

กัญญารัตน์ พันดวง. (2554b). การบริหารเครือข่ายการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล

เขามิเกียรติ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย.

กัณฑพล อ่องสัน. (2554). การพัฒนาสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ป้องกันบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล

เกาะลันตาใหญ่ อำเภอลันตา จังหวัดกระบี่. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กันตา วิลาชัย. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐในการบริหารงานผังเมืองของจังหวัดภูเก็ต. Paper

presented at the การประชุมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2556). การนำนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาเฉพาะในเขต

พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติสึนามิ 6 จังหวัด. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กานต์ชนิด นุชนิยม. (2553). บทบาทของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เทศบาลเมืองบางศรีเมืองใน

มุมมองของประชาชน. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กิ่งเพชร ศิริบุญรักษ์กิติ. (2552). กระบวนการเรียนรู้การเฝ้าระวังอุทกภัยและดินโคลนถล่มสำหรับเด็กและเยาวชน ตำบล

- นานากก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุล. (2550). การวิจัยเชิงคุณภาพในสวัสดิการสังคม: แนวคิดและวิธีวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิตติศักดิ์ เอี่ยมระหงษ์. (2557). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยชุมชนในการจัดการด้านอุทกภัยของจังหวัดอ่างทอง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กิตติสัมพันธ์ ช่างทอง. (2555). ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิของภาคเอกชนเพื่อป้องกันฟื้นฟูเยียวยาภัยพิบัติและเสียหายกรณีอุทกภัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เกรียงไกร กิจประเสริฐ. (2551). สภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนต่อการบริหารด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลบ้านแก่ง อำเภอดรอน จังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- เกษม จำวงศ์. (2553). ประสิทธิภาพในการจัดการสาธารณภัยของเทศบาลตำบลต้นเปา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น, บัณฑิตวิทยาลัย.
- เกษศิริพันธ์ วงศ์มัลลามาต. (2553). ทักษะของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยต่อการนำระบบการประเมินรายบุคคลใช้ในองค์กร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โกวิท พวงงาม. (2548). การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- กนิษฐา พุกกะณานนท์. (2551). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบางปลา อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ขวัญชัย โคตรสีหา. (2557). ความคิดเห็นของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลขนายง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ขันดิรัช ตันติเฉลิม. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานบรรเทาสาธารณภัยของข้าราชการสำนักโยธาธิการกลาโหม. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. (2558). แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ: กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย.
- คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2554). เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องแนวคิดเรื่องการบริหารจัดการร่วมกัน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.
- งามศิลป์ แห่งสถิต. (2553). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตำบลศรีวิชัย
- อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราภรณ์ ศรีเสริม. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฬารัตน์ สุทธิวิริยาภรณ์. (2557). ความรู้ความเข้าใจระเบียบเงินตรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยของข้าราชการ

- กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในพื้นที่ภาคใต้. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- จุมพล หนีมพานิช. (2548). การบริหารจัดการภาครัฐใหม่: หลักการ แนวคิด และกรณีตัวอย่างของไทย. นนทบุรี: สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เจริญพร อาจสังข์. (2554). รูปแบบการติดต่อสื่อสารในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติน้ำท่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล สีสูก อำเภोजักราช จังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เกษม ปินตานา. (2556). ความรู้ความเข้าใจของชุมชนในการจัดการความเสี่ยงจากภัยดินถล่ม: กรณีศึกษาบ้านดอนชัย ตำบลแม่ทา อำเภอแม่ออน จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เกษม สุกุลเชียว. (2556). การฝึกอบรมของข้าราชการสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉัตรณรงค์ อุตสาหกุล. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนิดดา เพ็ชรการณ์. (2553). แนวทางในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลโคกสูง อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนินทร์ สุขเจริญ. (2551). การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างมโนธรรมสำนึกเกี่ยวกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ สำหรับเยาวชนที่อาศัยอยู่บนเกาะบริเวณอ่าวไทย. (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลนิชา สมภักดิ์. (2558). ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองตะเคียนบอน จังหวัดสระแก้ว. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยพร สีสัมภู. (2557). กระบวนการกำหนดแนวทางการพัฒนาด้านสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานของบุคลากรงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลตำบลเสริมงาม จังหวัดลำปาง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ชัยยศ ตั้งจิตดำรงรัตน์. (2553). ความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชัยยุทธ ชินณะราศี, ส. บ., บำเพ็ญ เขียวหวาน, ปาลีรัตน์ การดี. (2558). การจัดการภัยพิบัติจากน้ำหลาก-ดินโคลนถล่มที่เหมาะสมกับประเทศไทยโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน. วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, 38(4 (ตุลาคม-ธันวาคม)), 327-343.
- ชัยรัตน์ เสนีย์, ว. อ., เสง์ อินทวงศ์. (2550). การประเมินผลกระทบทางสุขภาพของผู้ประสบภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มน้ำป่าไหลหลาก บ้านน้ำลี บ้านน้ำต๊ะ อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชัยฤทธิ์ ขวัญสอน. (2549). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามความคิดเห็นของบุคลากรหน่วยทหารบก. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยวัฒน์ สวัสดิเวช. (2553). ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดภูเก็ต. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.

- ชาติรี แนวจำปา. (2553). การประยุกต์ใช้อิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชาติรี ประภาณานันท์. (2555). การพัฒนาการบริการด้านสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาติชาย โพธิ์วิไลศิริกุล. (2545). แนวทางการพัฒนาศักยภาพสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2552). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์ พรินตติ้ง.
- ชาติ เบญจวงศ์. (2549). การรับรู้ภัยจากดินถล่มและการเตรียมความพร้อมรับมือภัยจากดินถล่มของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดหนองบัวลำภู. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชวงส์ อุบลี. (2551). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการภัยพิบัติ: กรณีศึกษาอาคารเคหะชุมชน เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- โชคสมบุรณ์กุล, พ. (2541). การกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติบริเวณลุ่มน้ำปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ไชยมงคล ประโลมรัมย์. (2553). การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกองบัญชาการกองทัพไทย. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐิตินันท์ อุดมสุข. (2556). ความพึงพอใจของผู้ประสบภัยพิบัติต่อคุณภาพการให้ความช่วยเหลือของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดตราด. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฐิติภัทรา คำผางแดง. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน กรณีศึกษาตำบลชมพู อำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐมน ราชฤทธิ์, บ. ศ., สำเร็จ เกตุนิล. (2549). การวิเคราะห์ระบบการช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีศึกษาผู้ประสบอุทกภัยและดินถล่ม จังหวัดอุดรธานี. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐรดา ศิลป์อุดม. (2554). แนวทางการบริหารงานช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัย: กรณีศึกษาสำนักช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครและสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดสุพรรณบุรี. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณิชาริ ใจคำวัง. (2558). รายงานวิจัยเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อสุขภาวะที่เพียงพอของประชาชนที่ประสบอุทกภัยน้ำป่าและโคลนถล่ม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ดำรง ปลั่งกลาง. (2552). ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์ ปี 2550. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ตระการ ลิ้นหวรงค์. (2552). แนวทางการปรับปรุงกฎหมายด้านสถาปัตยกรรมเพื่อลดความเสียหายจากภัยพิบัติคลื่นสึนามิ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตระกูล เอี่ยมศิริ. (2558). การมีส่วนร่วมของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลหนองแวง อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ),

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2538). ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทวิตา กมลเวช. (2552). ศาสตร์ด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ. รัฐศาสตร์สาร, รัฐศาสตร์ ธรรมศาสตร์ 60 ปี/รัฐศาสตร์สาร 30 ปี(3), 340-392.

ทวิตา กมลเวช. (2554). คู่มือการจัดการภัยพิบัติท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

ทวิตา กมลเวช. (2556a). “น้ำท่วม ตอผุด” ถอดรหัสการจัดการอุทกภัย. Paper presented at the นานา-นาวา-ประชา-รัฐ รวมบทความสัมมนาประจำปี 2555 คณะรัฐศาสตร์

ทวิตา กมลเวช. (2556b). มองหาแผนเผชิญเหตุในการจัดการภัยพิบัติประเทศไทย. รัฐศาสตร์สาร 34(2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)), 250-278.

ทวิตา กมลเวช. (2557). หรือว่าศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) ไร้ความหมายในเครือข่ายการบริหารจัดการอุทกภัย 2554. รัฐศาสตร์สาร, 35(2 (พฤษภาคม-สิงหาคม)), 184-231.

ทวิตา กมลเวช. (2558). การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมในนโยบายสาธารณสุข. กรุงเทพฯ: มุลินธิเพื่อการศึกษา ประชาธิปไตยและการพัฒนา.

ทวีศักดิ์ ธนเดโชพล. (2558). ความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย กรณีศึกษา: จังหวัดชุมพรและจังหวัดสงขลา. (ปริญาญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทวีศักดิ์ แสนอินทร์. (2554). การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการสาธารณภัยที่มีความเสี่ยงในพื้นที่เทศบาลตำบลชนบท อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. (ปริญาญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทศพร ศิริสัมพันธ์ และคณะ. (2546). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบและกลไกของการตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทะนงศักดิ์ แก้วทอง. (2553). แนวทางการปรับปรุงการดำเนินงานศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของเทศบาลเมืองกันทรลักษ์ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. (ปริญาญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทัตดาว กลีบพิกุล. (2556). การใช้สื่อใหม่ (*new media*) รายงานภาวะภัยพิบัติธรรมชาติ กรณีศึกษาเว็บไซต์ www.facebook.com เรื่องการสื่อสารสถานการณ์แผ่นดินไหวและสึนามิในประเทศญี่ปุ่น. (ปริญาญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทัตวรรณ ศิลปะนครฤทธิ์. (2553). การพัฒนางานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลท่าว้าอ้อย อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์. (ปริญาญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทิพย์ ทิพย์ฤทธิ์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติของกระทรวงกลาโหม. (ปริญาญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

ธงชัย แสงจันทร์. (2553). แนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่เทศบาลนครระยอง อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. (ปริญาญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชนวัฒน์ นนทะนา. (2556). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหว่า อำเภอบัวลาย จังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชนะ พรหมดวง. (2541). ปัญหาในการใช้จ่ายเงินตรงราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ: ศึกษากรณีอำเภอเมืองสมุทรปราการ และอำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ธนาพรรณ ปานศักดิ์. (2556). บทบาทการปฏิบัติการบรรเทาสาธารณภัยในเหตุอุทกภัย กรณีศึกษาการช่วยเหลือของกองทัพบกในพื้นที่จังหวัดลพบุรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ปริญญามหาบัณฑิต.
- ธรมิต เทพแพงตา. (2557). ความผูกพันต่อองค์การของบุคลากรศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 14 อุดรธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธัญลักษณ์ แสนสุข. (2551). ประสบการณ์การฟื้นฟูสภาพของผู้สูงอายุที่ประสบภัยพิบัติสึนามิ. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉำมรงค์ ทองแดง. (2550). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลเทพารักษ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระ สันติเมธี. (2548). แนวทางการบูรณาการการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยระดับจังหวัด. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2546). ความสัมพันธ์รัฐกับท้องถิ่น และโครงสร้างรัฐส่วนตรงกลาง: ศึกษาวิชาการส่วนภูมิภาคของประเทศไทยและรัฐเดี่ยวบางประเทศ. รัฐศาสตร์สาร, 24(ฉบับพิเศษ), 144-182.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2551). การกระจายอำนาจและการจัดการปกครองเขตพื้นที่พิเศษ: ศึกษาประเทศไทย. สหราชอาณาจักรและประเทศญี่ปุ่น. รัฐศาสตร์สาร, ฉบับพิเศษ, 81-125.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2545). รายงานการศึกษาวิจัยฉบับสมบูรณ์เรื่องทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- นภชนก สุขประเสริฐ. (2553). ประสบการณ์ภัยพิบัติสึนามิและการฟื้นฟูพลังของวัยรุ่นที่ได้รับผลกระทบภัยพิบัติสึนามิ พ.ศ. 2547. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทะกร ตาตะคุ. (2553). ลักษณะองค์การแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสระแก้ว. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- น้ำฝน ยุธยาตร์สัมพันธ์. (2551). การออกแบบระบบบล็อกจิสติกส์สำหรับภาวะฉุกเฉินโดยแบบจำลองพลวัตของระบบกรณีศึกษา: ภัยพิบัติสึนามิ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2558). ทฤษฎีองค์การและการออกแบบในคริสต์ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิรันดร์ ไชยรัตน์. (2558). นโยบายการสื่อสารการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในประเทศไทย. (ปริญญาดุษฎีบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา ชูโต. (2548). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัทพรินต์โพร.

- แน่น้อย จุโธสง. (2549). แนวทางการพัฒนาคุณภาพการบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยพิบัติของสำนักงานบรรเทาทุกข์และ
ประชาชนมัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญคง จันทราคา. (2553). การจัดตั้งศูนย์ความร่วมมือด้านบรรเทาสาธารณภัยระหว่างเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด องค์การ
บริหารส่วนตำบลเหนือเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลรอบเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลดงลาน:
สภาพปัญหา เงื่อนไข และแนวทางแก้ไข. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชู บุ่งทอง. (2544). การวิเคราะห์พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดภัยพิบัติแผ่นดินถล่มในจังหวัดจันทบุรี. (ปริญญา
มหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญเรือง ไถวงเลิศ. (2553). การประเมินโครงการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของ
จังหวัดกำแพงเพชร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บุรฉัตร กันตะกะนิษฐ์. (2555). การเตรียมความพร้อมรับมือภัยพิบัติจากแผ่นดินไหวของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบล
สันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปกรณ์ จันทรังษ. (2556). การบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน
เขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปฐม สายเส็ง. (2554). ศักยภาพในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพล
เรือนเทศบาลตำบล ในจังหวัดราชบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปฐมภรณ์ บุชประจักษ์. (2555). การจัดการภัยพิบัติ: ปรัชญาสวัสดิการและการประยุกต์. วารสารราชบัณฑิตยสถาน,
37 (3 (กรกฎาคม-กันยายน)), 48-73.
- ปกาศา ชมพูนิตย์. (2550). ประสบการณ์ปรับตัวของผู้ประสบภัยพิบัติแผ่นดินถล่มตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัด
อุตรดิตถ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2535). นโยบายและการวางแผน: หลักการและทฤษฎี. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ประเชิญ พรหมณี. (2552). บทบาทและหน้าที่ในการปฏิบัติงานของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนของ
อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบลบัวลอย อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2526). การปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประพันธ์พงษ์ ไสภรัตน์. (2550). การปฏิบัติงานตามบทบาทของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)
ในเขตอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประสิทธิ์ ไชยเวช. (2550). ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบอัคคีภัยของ
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประสิทธิ์ ไหมสีเสน. (2551). ความต้องการและความพึงพอใจต่อการได้รับความช่วยเหลือของผู้ประสบภัยพิบัติคลื่น
ยักษ์สึนามิ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปราณี ยอดมณี. (2552). ทักษะต่อการพัฒนาตนเองของบุคลากรกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ส่วนกลาง).
(ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรารณา ยามานนท์. (2550). ประสบการณ์การจัดการสาธารณภัยของพยาบาลวิชาชีพในเหตุการณ์สึนามิ. (ปริญญา

มหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรีชา จันทร์โอชา, ช. น., สุขะชัย ตันยะเวช. (2550). การนำเสนอแนวทางการปฏิบัติงานกิจการพลเรือนด้านการบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพภาคที่ 3. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรีชา พูลมาศ. (2554). การส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลเลิงนกทา อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรีชา มาชะเซ็นต์. (2554). แนวทางการพัฒนาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลเมืองพล จังหวัดขอนแก่น. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรีชา รัตนสิงห์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำระบบเตือนภัยสำหรับพื้นที่เสี่ยงน้ำหลาก - ดินถล่มบริเวณพื้นที่ลาดเชิงเขา กรณีศึกษาเขต อ.เมือง อ.แม่สรวย และ อ.เวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ปักสิงห์, เ. (2553). การบริหารศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 10 ลำปาง ภายหลังจากปรับปรุงโครงสร้าง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ปัญญากรณ์ ฆารเจริญ. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคคลสังกัดศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 6 ขอนแก่น. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ปัญญา ศรีสิงห์. (2556). ภาพอนาคตของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนด้านการบรรเทาภัยพิบัติเพื่อการพัฒนาศักยภาพกองทัพไทย. (ปริญญาดุขฎฐบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ปิยนุช แสนนง, ภ. ห., วชิรานี ธนกุลกิจ. (2551). การประเมินผลโครงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและดินโคลนถล่ม อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปิยวรรณ ทองสุข. (2557). การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่องการเตรียมความพร้อมในการเผชิญภัยพิบัติน้ำท่วมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พงศ์เทพ เทพพุทธางกูร. (2552). การจัดการโครงการซ่อมแซมอาคารที่เสียหายหลังจากเกิดภัยพิบัติแผ่นดินเคลื่อนตัว: กรณีศึกษาประเทศไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พนิดา พูลพิพิธ. (2548). ความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชัย แสนเล็ก. (2554). การบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคำ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรธีรา อิมสุวรรณสาคร. (2555). การพัฒนาป้ายสัญลักษณ์เพื่อการสื่อสารเรื่องการเตือนภัยพิบัติในประเทศไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณวิภา ประภาสุข. (2555). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประชาชนในเขตจังหวัดความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 3 ปราจีนบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พรชชวล อั้งสุวรรณค์. (2552). การจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- เขต 8 กำแพงเพชร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พรสวรรค์ เกาตะคุ. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลตำบลในจังหวัดนครปฐม. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระวีระพงษ์ อธิจิตโต. (2556). การศึกษาเปรียบเทียบสภาพการณ์และแนวทางแก้ไขภัยพิบัติในพุทธศาสนากับสังคมปัจจุบัน. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พัฒนพงศ์ หยกพรพยนต์. (2552). การจัดตั้งและการบริหารศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติของประเทศไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พัทธยา ไชยนาแพง, ร. ค., จีรนุช อิมจิตร,. (2552). การศึกษากิจการวิทยุสมัครเล่นกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในเขตจังหวัดพิษณุโลก. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- พันกรณ ชีวะวุฒิวัฒนวิทย์. (2554). การใช้มาตรการควบคุมอาคารสำหรับการฟื้นฟูอาคารในเขตภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2538). รัฐประศาสนศาสตร์ ทฤษฎีและแนวการศึกษา. (ค.ศ. 1970 – ค.ศ. 1980). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิทยา บวรวัฒนา. (2556). ระบบราชการ (*Bureaucracy*). กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- พิบูลชัย เหมืองทอง. (2554). สัมฤทธิ์ผลของวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย วิทยาเขตเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมพ์นิภา กันทะธง. (2556). การรับรู้และการตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วม: กรณีศึกษาตำบลนาพูนอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พชรวิมล ศชรรัตน์. (2557). นาเหรงโมเดล: ความสำเร็จในการรับมือภัยพิบัติ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เพชรรัตน์ แสนทวีสุข. (2552). การบริหารงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดอุบลราชธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เพิ่มพร รามเมฆ. (2557). การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานภายใต้นโยบายการกระจายอำนาจ: กรณีศึกษาเทศบาลนครปากเกร็ด. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรัช สุขวิญญู. (2552). การพัฒนาแผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยพิบัติสำหรับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกรณีศึกษา: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ภัทรศักดิ์ สิมโสง. (2554). การออกแบบพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติในสภาวะฉุกเฉินสำหรับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภัทรระ ลิம்பีระ. (2553). ปัญหาและลู่ทางว่าด้วยพัฒนาการทางกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับความช่วยเหลือระหว่างประเทศต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติธรรมชาติ. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ภาณุพันธ์ ธนาฤกษ์กมล. (2552). ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานในการบริหารจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดหนองคาย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภาณุพงศ์ สว่างวงศ์. (2555). การตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วม: กรณีศึกษาดำบลหนองหอย อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภิมพศ น้อมชอบ. (2550). การบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตเทศบาลนคร. (ปริญญาดุขุภักดิ์), มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.
- ภุชงค์ เสนานุช. (2543). รายงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ปัญหาและนโยบายด้านการจัดการสาธารณภัยในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียว.
- ภุชพงศ์ สัญญโชติ. (2551). การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาเพลิงไหม้ของเจ้าหน้าที่ดับเพลิง สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มนต์เขียน พลเยี่ยม. (2553). การมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน: กรณีศึกษา ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มนพะงา เล็กขาว. (2557). ความยึดมั่นผูกพันและการปฏิบัติงาน: กรณีศึกษากรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (ปริญญาดุขุภักดิ์), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มัญจวรรณ ลียุทธานนท์, ผ. อ., วิชญา โรจนรักษ์. (2553). รายงานการวิจัยการพัฒนารูปแบบการดูแลช่วยเหลือด้านจิตใจและด้านสังคมสำหรับผู้ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี.
- มานิตย์ ภักดิ์สอน. (2544). ปัญหากฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรุงเทพมหานคร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มิ่งขวัญ ม่วงอยู่. (2555). การรับรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเตรียมความพร้อมรับภัยดินถล่ม: กรณีศึกษาบ้านแม่มูล ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ยุทธ ศรีวงศ์. (2554). ความสามารถในการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุทธชัย อนุศักดิ์พันธุ์, พ. ๓., ธัญภัค พงษ์สุรพิพัฒน์, บัณฑิต อนุรักษ์. (2550). การศึกษาพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมและดินถล่มของประเทศไทย. Paper presented at the การประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 45: สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ สาขาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- ยุทธพงษ์ วงศ์ไชย. (2553). การบริหารเชิงกลยุทธ์ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพะเยา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- เยาวภา พูลพิพัฒน์. (2550). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันภัยจากธรรมชาติของจังหวัดปัตตานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, สาขาวิชารัฐ

ประวัติศาสตร์

- รณชัย มณีอินทร์. (2555). บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในจังหวัดสุพรรณบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รพีพร ธีรภัทรมงคล. (2557). การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่ประสบภัยน้ำท่วมต่อเนื่อง: กรณีศึกษาตำบลท่าตูม จังหวัดปราจีนบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- รงทพิทย์ ขอเยื้องกลาง. (2551). ความพึงพอใจของผู้ประสบภัยต่อการให้ความช่วยเหลือของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดจันทบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- รุ่งทิวา จันทรวชิต. (2555). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ของเทศบาลตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งนภา จันทรา, อ. ศ., โศตริย์ แพน้อย. (2556). รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะด้านภัยพิบัติสำหรับพยาบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี.
- เรืองโร อินซากอง. (2557). ความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับภัยพิบัติทางการเกษตรในตำบลวังเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2556). การจัดการภาครัฐแนวใหม่. อุบลราชธานี: บพิธการพิมพ์.
- ฤทธิชัย ธรรมแสง. (2553). กระบวนการจัดการปัญหาอุทกภัยของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดในความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 16 ชัยนาท. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วนิดา บุญจนะ. (2554). แนวทางพัฒนาการบริหารป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วนิดา ลาสอน. (2555). การบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณดี สุทธิรักษาร. (2556). การวิจัยเชิงคุณภาพ: การวิจัยในกระบวนการทัศน์ทางเลือก. กรุงเทพฯ: สยามปริทัศน์.
- วรรณนะภักดิ์ แซงทะเล. (2554). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวศาลา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรารณ ศรีละมุล. (2554). การบริหารจัดการเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลตำบลคลองสี่ อำเภอมือง จังหวัดตรัง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วลีรัตน์ อักษรดี. (2557). การรับรู้และทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์เตือนภัยพิบัติในประเทศไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วสันต์ วงศ์คุณ. (2553). รูปแบบการบริหารจัดการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือนองค์การบริหารส่วนตำบลกาบิน อำเภอภูซำบูน จังหวัดอุบลราชธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2548). การจัดการภาครัฐแนวใหม่กับการบริหารปกครองในระบอบประชาธิปไตย: สองกระแสความคิดในการบริหารงาน ภาครัฐ (ลูกค้า) หรือ “พลเมือง”? รัฐศาสตร์สาร, 26 (2), 35-86.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์. (2553). การบริหารปกครองกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์, & . (2553). การบริหารปกครองกับความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานของรัฐ ใน การบริหารปกครองสาธารณะ: การบริหารรัฐกิจในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชริต อุไรมาลย์. (2553). รูปแบบการปฏิบัติการร่วมโครงการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่ของกองทัพไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วันชัย มีชาติ. (2556). การบริหารองค์การ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ นพโรสง. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วาสนา นิมยงดี. (2553). การศึกษาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางเสาธง อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วาสนา เพ็ชรภักดี. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผาสุกของผู้สูงอายุที่ประสบภัยพิบัติสึนามิปี 2547 อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิจักขณ์ นุ่มนึ่ง. (2554). สถาปัตยกรรมที่ตอบสนองต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจิตรา ประชาชาติ. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนกับประสิทธิภาพการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิทยา ภูโยसार. (2552). การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านแฮด อำเภอบ้านแฮด จังหวัดขอนแก่น. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิทยา สุขลา. (2553). การปรับตัวด้านอาชีพของเกษตรกรชาวสวนทุเรียนบ้านผามูบ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ภายหลังสถานการณ์อุทกภัยและดินโคลนถล่ม. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิระดา แสงศรี. (2550). ประสบการณ์การจัดการพยาบาลสาธารณภัยของพยาบาลวิชาชีพ สำนักบรรเทาทุกข์และประชานามัยพิทักษ์ สภากาชาดไทย. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิริยา โพธิ์ขวาง-ยุทธ, อ. ศ., รุ่งนภา จันทรา., (2552). รายงานการวิจัยความพร้อมของบุคลากรและระบบบริหารการแพทย์ฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติ. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี.
- วิศิษฐ์ เมธาสุนทรพจน์. (2553). แนวทางการพัฒนาศักยภาพของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมืองป่าตอง อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2550). เครือข่าย: นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ซีโน ดีไซน์.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2544). การกระจายอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วุฒิสาร เหลืองจินดา. (2555). บทบาทของทหารในการบรรเทาภัยพิบัติ กรณีศึกษาในความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพบก
ไทยและหน่วยงานภาครัฐในอุทกภัยพื้นที่กรุงเทพฯ ปี 2554. (ปริญญามหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2546). การกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีณญู เรือนจันทร์. (2556). การพัฒนารูปแบบความพร้อมในการดูแลตนเองของชุมชนที่เสี่ยงภัยพิบัติน้ำท่วมและดิน
ถล่มในจังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ศรีวัฒนา บุรวิศิษฐ์. (2552). ความพึงพอใจและบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการจัดการภัย
พิบัติ กรณีศึกษาโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ชีพกู้ภัย จังหวัดอุบลราชธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศศิภากรษ์ คงคา. (2554). การพัฒนาการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์กรบริหารส่วนตำบลหนอง
กุลา ตำบลหนองกุลา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศศิวิมล นำผล. (2551). ระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สมาชิกอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) องค์กร
บริหารส่วนตำบลหนองแหง อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิรินันต์ สุวรรณโมลี. (2553). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยชุมชนเป็นฐานจาก
ภาคประชาชนสังคม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านน้ำเค็ม ต.บางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา. (ปริญญามหาบัณฑิต),
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ศิริบุรณ์ สุขพัฒน์ธี. (2552). การพัฒนาคุณภาพทีมงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกรมป้องกันและ
บรรเทาสาธารณภัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริพร วงศ์สารสิน. (2553). การหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดเก็บแบบชั่วคราวของซากปรักหักพังและขยะมูลฝอยที่เกิด
จากภัยพิบัติ ภายในอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริรักษ์ สิงหเสม. (2554). เครือข่ายนโยบายและการจัดการภัยพิบัติจากอุทกภัย: กรณีศึกษาเฉพาะจังหวัดนครราชสีมา
และจังหวัดชัยภูมิ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศิริรัตน์ ชุมหคาลัย. (2558). การบริหารจัดการองค์การตามทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวรรณ การวิชา, บ. ค., ทศนา เอื้ออวยชัย,. (2554). การจัดการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่องค์การบริหาร
ส่วนตำบลบางซ้าย อำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อโลลวงกรณ์.
- ศุภชัย ยาวะประภาส, ป. ท. (2555). นโยบายสาธารณะระดับท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ศุภเดช เหล็กชูชาติ. (2549). สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของบุคลากรที่มีผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ

- องค์กร: กรณีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 6 ขอนแก่น. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2552). การกระจายอำนาจและการจัดการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย: ปัญหาอุปสรรคกับการดำเนินการกระจายอำนาจในประเทศไทย. รัฐศาสตร์สาร รัฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ 60 ปี/รัฐศาสตร์สาร 30 ปี(1), 341-402.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สมจิตร์ เสาะสมบุรณ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะ อปพร. ในงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมเดช มาบางยาง. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนต่องานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลตำบลบ้านซุ้มป่าหมาย อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมบุรณ์ หงส์สมศรี. (2558). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย องค์การบริหารส่วนตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สมฤดี ชัชเวช. (2550). การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลบาดแผลเพื่อป้องกันการติดเชื้อจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมศักดิ์ เอี่ยมเจริญ. (2555). ความพร้อมในการบริหารจัดการอัคคีภัยในทัศนะของเจ้าหน้าที่งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลเมืองมาบตาพุด จังหวัดระยอง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สันติ ไทยยืนวงษ์, ธ. น., อภิเสกภู สุวรรณสะอาด,. (2557). รายงานการวิจัยเรื่องการประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในพื้นที่ตำบลกรุงชิง จังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- สาคร บุญประจันต์. (2553). การพัฒนาการบริหารจัดการสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลลาดยาว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สาธิตา ตันเจริญ. (2554). การประเมินการดำเนินงานของเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยล่วงหน้าเรื่องดินถล่มของกรมทรัพยากรธรณีในพื้นที่ตำบลเวียงตาล และตำบลห้างฉัตร อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สิทธิศักดิ์ เท่าธูรี. (2546). การรับรู้และการปรับตัวของประชาชนบ้านน้ำก้อภายหลังเกิดภัยพิบัติจากอุทกภัย ในปี พ.ศ. 2544. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สิปปภา พิพล. (2554). ขวัญในการปฏิบัติงานของพนักงานราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพจน์ ชูรัตน์. (2553). รูปแบบการบริหารงานป้องกันและบรรเทาภัยแล้งที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาหว้าใหญ่ อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สุพรรณ โภชน์เจริญ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เทศบาลตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยพะเยา.
- สุพรรณณี ตะทะทอง. (2552). การตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงเชิงวัตถุหลังเกิดภัยพิบัติ: กรณีสึนามิ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สุพล ทองเรืองศรี. (2555). กลยุทธ์การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านอัคคีภัยของเทศบาลนครสงขลา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2549). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรวิทย์ ประมวลทรัพย์. (2558). ประสิทธิผลการบริหารงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- สุรสิทธิ์ ภูกุดแก้ว. (2552). การบริหารงานของศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) เทศบาลตำบลหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2555). สังคมวิทยายภัยพิบัติและวิกฤติการณ์. วารสารสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 42(2 (กรกฎาคม-ธันวาคม)), 47-66.
- สุวิมล มีแสง. (2554). กระบวนการจัดการตนเองในการฟื้นฟูชุมชนหลังภัยพิบัติด้วยการสร้างชุมชนใหม่: กรณีศึกษาบ้านม่อนบ่อเหาะ ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- โสภณ อนันตทรัพย์. (2552). ศักยภาพในการจัดการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หทัยรัตน์ คุณเกษมกิจ. (2550). ผลของโปรแกรมการฝึกพูดทางบวกต่อภาวะซึมเศร้าในเยาวชนผู้รอดชีวิตจากภัยพิบัติจังหวัดอุตรดิตถ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หาญชนะ มูลพันธ์. (2553). ผลสำเร็จของอาสาสมัครป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยฝ่ายพลเรือนของเทศบาลตำบลในเขตอำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- องค์อาจ นัยพัฒน์. (2551a). การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์อาจ นัยพัฒน์. (2551b). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา.
- องอาจ คำสุวรรณ. (2550). ความพึงพอใจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้างที่มีต่อการจัดการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเฉพาะปัญหาน้ำท่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอบางกล่ำ จังหวัดสงขลา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อดิเทพ ทองศรี. (2556). ความสำเร็จในการจัดการเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลเวียงตาล อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อดิศร บำรุงญาติ. (2550). การมีส่วนร่วมของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ในการป้องกันและบรรเทาสา

- ธารณภัย ศึกษากรณีของอำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนุสรณ์ สีนุญเรือง. (2554). การวิจัยตรวจสอบยุทธศาสตร์การพัฒนาชุดกู้ชีพกู้ภัยประจำตำบลเพื่อป้องกันการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจากการเกิดภัยพิบัติ จังหวัดลำปาง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อเนกพงศ์ ธรรมาธิวัฒน์, เ. ท., ณรงค์ศักดิ์ แผงสาย, นิสิต งามอาจ, (2557). รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างระบบเตือนภัยและเฝ้าระวังภัยพิบัติของจังหวัดเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2553). ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ. ขอนแก่น: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อรพรรณ ขุนทอง. (2548). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการฟื้นฟูชุมชนด้านอาชีพภายหลังประสบภัยพิบัติคลื่นยักษ์สึนามิ: กรณีศึกษาหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเขตจังหวัดภูเก็ต. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- อรพิน พวงมาลัย. (2557). ศักยภาพการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาการจัดการไฟฟ้าขององค์การบริหารส่วนตำบลป่าติง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- อัครเดช โชติพงษ์. (2550). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลนามน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อัครพงศ์ อั่นทอง, อ. จ., นรินทร์ พันธุ์เขียว, (2552). การประเมินมูลค่าความเสี่ยงของประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่ม. เชียงใหม่: ลีออคอินดีไซน์เวิร์ค.
- อัมพร อารังลักษณ์. (2551). องค์การ ทฤษฎี โครงสร้าง และการออกแบบ. ปทุมธานี: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อาภรณ์ ศิริจำปา. (2553). สมรรถนะการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยองค์การบริหารส่วนตำบลมะเกลือเก่า อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อาริยา จันท์จวง. (2553). การดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารีรัตน์ วิจิตรพัชรผล. (2549). ความสุขสมบูรณ์ ความผูกพันต่อองค์การ และคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความเป็นข้าราชการที่ดีของข้าราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำนาจ ภาใจดี. (2553). การศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาบริการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสาลี อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อิทธิพงศ์ ชำนาญ. (2550). การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา จังหวัดระยอง. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อินทรา วุฒิสุมบูรณ์. (2549). การประชาสัมพันธ์เพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชายฝั่งอันดามันของไทยหลังประสบภัยพิบัติสึนามิ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภูมิภาคยุโรป. (ปริญญามหาบัณฑิต),

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุดม ทุมโฆษิต. (2552). การปกครองท้องถิ่นสมัยใหม่: บทเรียนจากประเทศที่พัฒนาแล้ว. กรุงเทพฯ: บริษัท แชนท์ โฟร์พรีนติ้ง จำกัด.

อุดม ทุมโฆษิต, จ. ว., จำลอง โพธิ์บุญ,. (2548). รายงานการวิจัยเรื่องขอบเขตอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ตลอดจนรูปแบบที่เหมาะสมขององค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

อุบลรัตน์ โพธิ์พัฒนชัย, อ. ศ., รุ่งนภา จันทรา,. (2552). รายงานการวิจัยเรื่องความพร้อมของบุคลากรและระบบบริหารการแพทย์ฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติ. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี.

ไอศูรย์ เรืองรัตน์อัมพร. (2552). การวางแผนเพื่อบรรเทาภัยพิบัติจากคลื่นซัดชายฝั่งในพื้นที่เสี่ยงภัย: กรณีศึกษา อ.เมือง จ.สมุทรปราการ. (ปริญญามหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์
แบบสัมภาษณ์กิ่งโครงสร้าง

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีการกำหนดผู้ให้สัมภาษณ์เชิงลึกไว้ 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน ได้แก่ นายวรรณชัย ภูมิสถิต จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดระนอง และนายโสภณ ทองไสย จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน ได้แก่ นายชัยวุฒิ จำเริญ จากองค์การบริหารส่วนตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง และนางศุภรัตน์ หาญณรงค์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยน อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มที่ 3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 1 คน รวม 2 คน ได้แก่ นายพงศกร ศรีสุวรรณ อ.กระบุรี จังหวัดระนอง และนายกิตติศักดิ์ หาญณรงค์ อ.สิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้

ประเด็นในการสัมภาษณ์

1. ข้อมูลพื้นฐานในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้
2. สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ภาคใต้
3. ความต้องการด้านการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

วัน / เวลาในการสัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ-นามสกุล

ตำแหน่ง

ประสบการณ์ในการทำงานจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

แนวคำถามเรื่องข้อมูลพื้นฐานในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่ภาคใต้

1. ที่มาของตนเองในการทำงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

.....

.....

.....

.....

.....

2. แนวคิดในการทำงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. สถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. สภาพการทำงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ในปัจจุบันหน่วยงานรัฐได้ทำงานสอดคล้องกับแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ในปัจจุบันหน่วยงานรัฐได้ทำงานสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย น้ำป่าไหลหลากและดินโคลนถล่มของจังหวัดหรือไม่ อย่างไร

.....

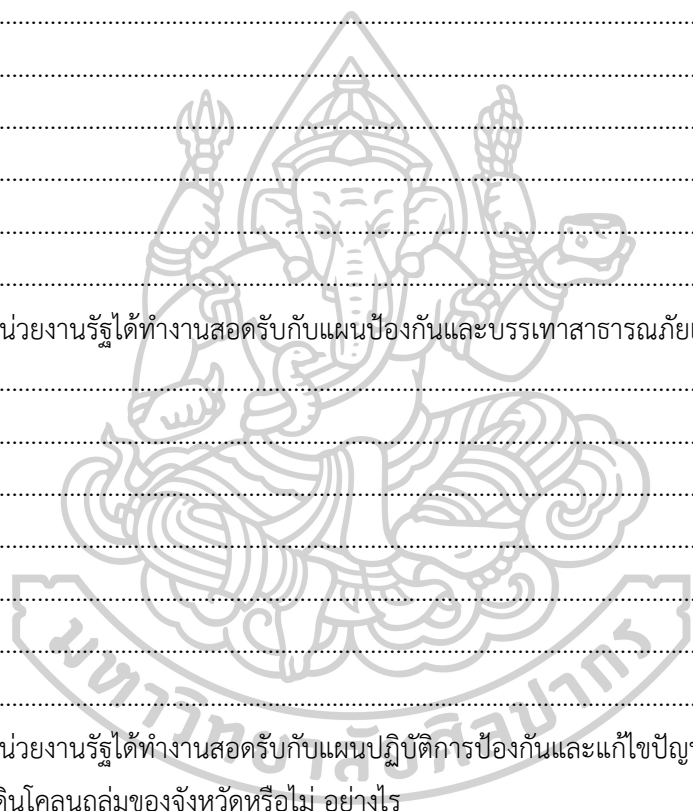
.....

.....

.....

.....

.....

11. จุดแข็งในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. จุดอ่อนในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. โอกาสในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. ภัยคุกคามในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15. การวิเคราะห์ปัจจัยภายในของหน่วยงานรัฐ (2S 4M Analysis)

15.1 ด้านโครงสร้างและนโยบายของหน่วยงาน (Structure and Policy)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15.2 ด้านผลผลิตและการให้บริการ (Service and Product)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15.3 ด้านบุคลากร (Man)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15.4 ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15.5 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

15.6 ด้านการบริหารจัดการ (Management)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16. การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกของหน่วยงานรัฐ (PESTEL Analysis)

16.1 ด้านประชากร (Population)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16.2 ด้านเศรษฐกิจ (Economic)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16.3 ด้านค่านิยมของสังคม (Social Value)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16.4 ด้านเทคโนโลยี (Technology)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16.5 ด้านสภาพแวดล้อม (Environment)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16.6 ด้านกฎหมายและการเมือง (Legal and Politics)

.....

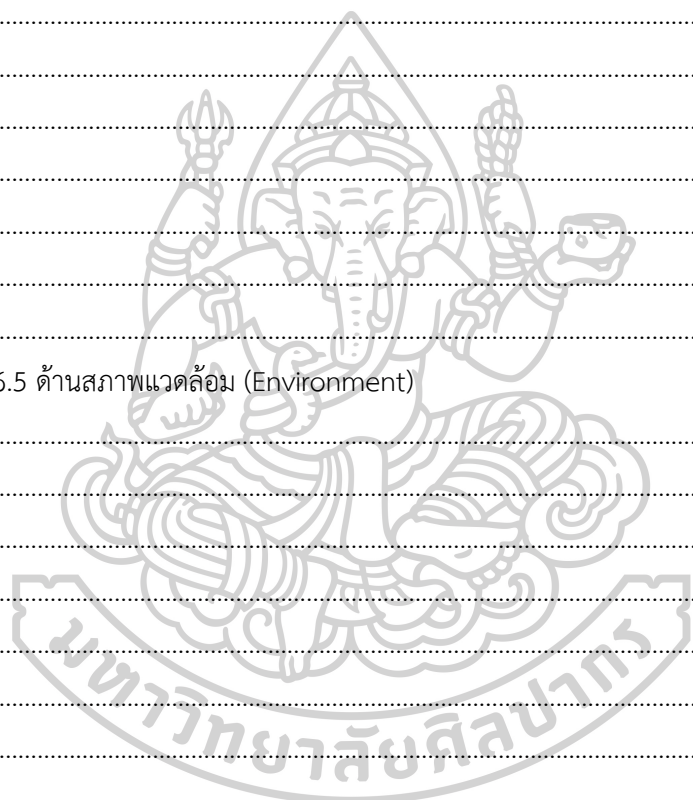
.....

.....

.....

.....

.....

17. ยุทธศาสตร์ของการจัดการภัยพิบัติในประเทศไทยมีเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

18. ลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานรัฐในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. ความต้องการในการแก้ไขปัญหาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20. ความต้องการการส่งเสริมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้มีการกำหนดผู้ให้เชี่ยวชาญไว้ 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง ได้แก่ นายวรรณชัย ภูมิสถิต จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด นายสาวพัฒน์นิยา บุญธรรม จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และนายสุทธิพงษ์ ทองเรือง ปลัดอำเภอกระบุรี ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ นายพาโชค ศักดิ์จิระพาพงษ์ จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด นายบุญสงค์ สิทธิยุโณ ปลัดอำเภอนบพิตำ และนายทรงวิทย์ ไกรนรา ปลัดอำเภอสิชล

กลุ่มที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง ได้แก่ นายวิโรจน์ คชสิงห์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลปากจั่น อำเภอกระบุรี นายภุชณะ แสงศิลป์ จากเทศบาลตำบลละอุ่น อำเภอละอุ่น และนายสานิตย์ จายพันธ์ เทศบาลตำบล จ.ป.ร.อำเภอกระบุรี ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ สิบเอกสมศักดิ์ จันทโชติ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเทพราช อำเภอสิชล นายวิทยา สุขแก้ว จากองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ และนายณรงค์ มังหิรัญ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยนอำเภอสิชล

กลุ่มที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญจากภาคประชาชนที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 3 คน รวม 6 คน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง ได้แก่ อาจารย์ศักดิ์ดา ขจรบุญ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ นายจรูญ ขำเกิด ตัวแทนจากภาคประชาชน อำเภอกระบุรี และนายสุวรรณ แซ่หลี ตัวแทนจากภาคประชาชน อำเภอกระบุรี ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ อาจารย์ ดร.พิเชตวุฒินิลละออ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ นายกัมพล จิตตะนังค์ จากศูนย์จัดการภัยพิบัติมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และนายสุรชัย วรรณชัย จากเครือข่ายเฝ้าระวังภัยพิบัติและช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรุงชิง

ที่ ศธ 6818 /

0875

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
เลขที่ 1 หมู่ที่ 3 ตำบลสามพระยา
อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี 76120

๒๙ กันยายน 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Delphi Futures Research: EDFR)

เรียน หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดนครศรีธรรมราช

ด้วย นายกฤษฏา พรณราย นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการจัดการภัยพิบัติจากดินถล่มในพื้นที่ภาคใต้ของไทย” มีความประสงค์ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Delphi Futures Research: EDFR) เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะฯ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้เชี่ยวชาญวิจัยเชิงอนาคต (Ethnographic Delphi Futures Research: EDFR) ให้กับนักศึกษารายดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์ทางการศึกษา และหากมีรายละเอียดเพิ่มเติม ขออนุญาตให้นายกฤษฏา พรณราย หมายเลขโทรศัพท์ 09-8982-6652 เป็นผู้ประสานงานโดยตรงต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ ทั้งนี้ คณะฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โทร. 032-594-031

โทรสาร. 032-594-023

แบบสอบถามประกอบการวิจัย
เรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
(The Strategy for Developing Landslide Disasters Management
of State Agency in Southern Region)

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาแนวโน้มเกี่ยวกับการพัฒนายุทธศาสตร์ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Ethnographic Future Research) สำหรับประกอบการวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

ลักษณะและวิธีการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยกลุ่มข้อความที่แสดงแนวโน้มด้านต่างๆเพื่อนำมาสรรค์สร้างการพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ ขอท่านได้โปรดอ่านแต่ละด้านเป็นรายข้อแล้วพิจารณาว่าแนวโน้มนั้นมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด

เกณฑ์พิจารณาว่าแนวโน้มมีโอกาสเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้

5	หมายถึง	แนวโน้มนั้นมีโอกาสที่จะเป็นไปได้มากที่สุด
4	หมายถึง	แนวโน้มนั้นมีโอกาสเป็นไปได้มาก
3	หมายถึง	แนวโน้มนั้นมีโอกาสเป็นไปได้ปานกลาง
2	หมายถึง	แนวโน้มนั้นมีโอกาสเป็นไปได้น้อย
1	หมายถึง	แนวโน้มนั้นมีโอกาสเป็นไปได้น้อยที่สุด

ดังนั้นในแต่ละข้อผู้วิจัยใครขอให้ท่านได้โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน และหากท่านมีความเห็นอื่นต่อประเด็นต่างๆเพิ่มเติม สามารถแสดงความเห็นลงในช่อง “ข้อคิดเห็นอื่น” ได้

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายกฤษฎา พรรณราย
 นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรคสร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
1. ด้านวิสัยทัศน์						
1.1 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัย มุ่งเน้นการจัดการภัยพิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล						
1.2 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มมุ่งเน้นการสร้างร่วมมือกันเพื่อการจัดการภัย พิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ						
1.3 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัยพิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน						
1.4 หน่วยงานของรัฐและอปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มมุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วน ต่างๆ						
1.5 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มมุ่งเน้นการจัดการภัยพิบัติให้เป็นที่ยอมรับของ ประชาชน						
2. ด้านพันธกิจ						
2.1 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตาม อำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยแห่งชาติ						
2.2 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการ ดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตรกันอย่างเป็น ทางการ						
2.3 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มดำเนินการจัดตั้ง สนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพ ของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน						
2.4 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน ของรัฐอื่นๆ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และภาค องค์กรพัฒนาเอกชนในการร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติ						

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
2.5 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่ แท้จริงของประชาชน						
3. ด้านจุดมุ่งหมาย						
3.1 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและ แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ						
3.2 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดิน โคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันอย่างเป็นทางการในการ ดำเนินการจัดการภัยพิบัติในแบบพันธมิตร						
3.3 ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความพร้อม ต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและ อปท.						
3.4 หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยมี เครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอย่างเป็นรูปธรรม						
3.5 ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยพึงพอใจต่อการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและ อปท.						
4. ด้านวัตถุประสงค์						
4.1 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยง ภัยมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ						
4.2 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยง ภัยดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม อย่างมีเอกภาพ						
4.3 เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มเป็น ฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและ อปท.						
4.4 เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง หน่วยงานของรัฐและ อปท.กับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่ม						
4.5 เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุน การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและ อปท.						

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
5. ยุทธศาสตร์ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.1 พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่ วัสดุ อุปกรณ์ ประชากรในที่อยู่อาศัยในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยง และนำมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.2 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และ บำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการ ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.3 พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงาน ร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.4 พัฒนาบุคลากรผ่านการฝึกอบรมและการศึกษา งานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติ						
5.5 สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.6 สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็น ขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัย						
5.7 สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการ จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.8 สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่ ประชาชนด้านการจัดการภัยพิบัติเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ เบื้องต้น ตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือ						
5.9 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัย พิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึง						
5.10 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มกับนักเรียน						
5.11 สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและ นอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติ						
5.12 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาค ประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนากิจการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
5. ยุทธศาสตร์ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.13 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ อื่นๆ เช่น โรงพยาบาล ทหาร ตำรวจ สำนักงานอุตุวิทยวิทยา ทางหลวง ที่ดิน ชลประทาน ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ						
5.14 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนา เอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.16 สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม ในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติ						
5.15 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจ เอกชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ						
5.17 สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลน ถล่ม						
5.18 สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การ จัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.19 สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กร เพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ						
5.20 ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตรา ข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.21 สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนด แผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการ ดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.22 สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่า ดั้งเดิมที่ถูกถากถางทำลายไป						
5.23 พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆเพื่อ เตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้ว่าจะต้องทำ อย่างไรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติดินโคลนถล่มขึ้น						
5.24 ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัยพิบัติ						

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรคสร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
5.25 สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวนการดำเนินการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ						
5.26 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์การทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.27 สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ						
5.28 สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
5.29 สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสานความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีและมีความเป็นเอกภาพในการทำงานร่วมกันของบุคลากร						
5.30 สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากรประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย						
5.31 สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6. ยุทธศาสตร์ระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.1 สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.2 พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยได้						
6.3 สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ที่ได้รับรู้สถานการณ์						
6.4 สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น						
6.5 สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรคสร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
6. ยุทธศาสตร์ระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.6 สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้ มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.7 สนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และซ่อมบำรุง สถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.8 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ พิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติ						
6.9 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้ การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.10 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ รักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.11 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ ประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติ						
6.12 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ สำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้า ร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.13 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ สื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัย พิบัติดินโคลนถล่ม						
6.14 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ สื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน						
6.15 พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการ จัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.16 สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดม ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐทั้งกำลังทหาร ตำรวจเพื่อ ระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.17 สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดม ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
6.18 สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของ จากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
6.19 พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินตรง ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7. ยุทธศาสตร์หลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.1 พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของ ผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.2 สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการ ฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.3 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ						
7.4 พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความ เสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว						
7.5 พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความ เป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติ ดินโคลนถล่มให้มากที่สุด						
7.6 สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วน ร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติ						
7.7 สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วน ร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจาก เหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.8 สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือ ก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.9 สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนในการ บริจาค หรือเข้ามาให้ความช่วยเหลือ หรือเข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการฟื้นฟูภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						

แนวโน้มความเป็นไปได้สำหรับการสรรค์สร้าง ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของ หน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้	โอกาสที่เป็นไปได้					ข้อคิดเห็นอื่น
	5	4	3	2	1	
7. ยุทธศาสตร์หลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.10 สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.11 สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้าร่วมสำรวจข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมถึงอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.12 สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.13 สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้าร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ที่ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.14 สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง						
7.15 สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม						
7.16 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากรประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต						

.....ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ.....

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

การวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้ได้มีการกำหนดผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง ได้แก่ นายวรรณชัย ภูมิสถิต จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, นายอนุพงษ์ มุจลินทร์ จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ นายสุทธิศักดิ์ มโนดำ ปลัดอำเภอนบพิตำ และนายโสภณ ทองไสย จากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระนองกับจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง ได้แก่ นายสันติย์ จายุพันธ์ จากเทศบาลตำบล จ.ป.ร. และนายกฤษณะ แสงวงศิลป์ จากเทศบาลตำบลละอุ่น ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ นางศุภรัตน์ หาญณรงค์ จากองค์การบริหารส่วนตำบลเปลี่ยน และนายวิทยา สุขแก้ว จากองค์การบริหารส่วนตำบลกรุงชิง

กลุ่มที่ 3 ประชาชนทั่วไปที่มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดระนอง และจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดละ 2 คน รวม 4 คน ประกอบด้วย จังหวัดระนอง ได้แก่ นายพงศกร ศรีสุวรรณ และนายวรรณลอง สุวรรณพงศ์ อ.กระบุรี ส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ นายกิตติศักดิ์ หาญณรงค์ จาก อ.สิชล และนายวิรพล คงทอง จาก อ.นบพิตำ

(ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ภาคใต้
(The Strategy for Developing of Landslide Disaster Management
of State Agency in Southern Region)

1. ด้านวิสัยทัศน์ (Vision)	
หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเสาหลักในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มโดยใช้ชุมชนเป็นฐานและบูรณาการเครือข่ายเพื่อความร่วมมือกับทุกภาคส่วน	
ความคิดเห็น	
ข้อเสนอแนะ	

2. ด้านพันธกิจ (Mission)	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม ดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่รอบด้านครอบคลุมตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ		
2. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม ดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตรกันอย่างเป็นทางการ		
3. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่ม ดำเนินการจัดตั้ง สนับสนุน และส่งเสริมศักยภาพของชุมชนให้มีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน		

2. ด้านพันธกิจ (Mission)	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
4. หน่วยงานของรัฐและ อปท.ในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ภาคธุรกิจ เอกชน ภาคประชาสังคม และภาคองค์กรพัฒนาเอกชนในการร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติ		
5. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มดำเนินการจัดการภัยพิบัติที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของประชาชน		

3. ด้านจุดมุ่งหมาย (Goals)	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามกฎหมายและแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ		
2. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความร่วมมือระหว่างกันอย่างเป็นทางการในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติในรูปแบบพันธมิตร		
3. ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
4. หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐอื่นๆ อย่างเป็นทางการ		
5. ประชาชนพึงพอใจต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		

4. ด้านวัตถุประสงค์ (Objectives)	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีการจัดการภัยพิบัติเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ		
2. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มมีความร่วมมือกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มอย่างมีประสิทธิภาพ		
3. เพื่อให้ชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยดินโคลนถล่มเป็นฐานในการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานของรัฐและ อปท.		
4. เพื่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับภาคส่วนอื่นๆในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
5. เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจและสนับสนุนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		

ประเด็นด้านยุทธศาสตร์ (Strategies)

1. ยุทธศาสตร์ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยการสำรวจพื้นที่วัสดุอุปกรณ์ ประชากรในที่อยู่อาศัยในพื้นที่ เพื่อประเมินความเสี่ยงและนำมาใช้ในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
2. สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อ ซ่อมแซม และบำรุงรักษา วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี เครื่องจักร ยานพาหนะ วิทยุสื่อสาร รถกู้ภัย รถให้แสงสว่าง ที่มีศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
3. พัฒนาแผนปฏิบัติการเพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกขั้นตอนของการจัดการภัยพิบัติ		

1. ยุทธศาสตร์ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
4. พัฒนาบุคลากรผ่านการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมต่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
5. สร้างระบบสวัสดิการให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
6. สร้างระบบการให้รางวัลแก่การทำงานเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
7. สนับสนุนกิจกรรมในการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
8. สนับสนุนการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนด้านการจัดการภัยพิบัติเพื่อให้ประชาชนมีความรู้เบื้องต้น ตระหนัก และเตรียมความพร้อมต่อการรับมือเมื่อเกิดภัยพิบัติ		
9. ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้กับประชาชนและภาคส่วนต่างๆได้รับรู้อย่างทั่วถึง		
10. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อให้ความรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติกับนักเรียน		
11. สร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยทั้งในและนอกพื้นที่ในการเข้ามาทำวิจัยด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในพื้นที่		
12. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ		
13. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ในพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติ		
14. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
15. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่เพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		

1. ยุทธศาสตร์ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
16. สนับสนุนการทำวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
17. สร้างช่องทางการสื่อสารผ่าน facebook หรือ line เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
18. สร้างเวทีให้บุคลากร ประชาชนทั่วไป ชุมชน และองค์กรภาคส่วนต่างๆได้เข้ามามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
19. สร้างแนวทางการใช้งบประมาณขององค์กร เพื่อให้มีความถูกต้องกับระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณ		
20. ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการตราข้อบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ		
21. สนับสนุนการกำหนดนโยบายและการกำหนดแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการภัยพิบัติ		
22. สนับสนุนกิจกรรมการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าดั้งเดิมที่ถูกถากถางทำลายไป		
23. พัฒนาป้ายสัญลักษณ์ หรือสัญญาณต่างๆเพื่อเตือนภัยและให้บุคลากรและประชาชนเรียนรู้ว่าจะต้องทำอะไรเมื่อเกิดเหตุภัยพิบัติขึ้น		
24. ส่งเสริมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่ป่าอันส่งผลต่อการเกิดภัย		
25. สนับสนุนการจัดกิจกรรมชักชวนการค้าเนิมนการจัดการภัยพิบัติให้กับบุคลากรและประชาชนอย่างสม่ำเสมอ		
26. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
27. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสื่อมวลชนในการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ถูกต้องให้กับสาธารณชนได้รับทราบ		

1. ยุทธศาสตร์ก่อนเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
28. สร้างศูนย์การเรียนรู้ด้านการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มเพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้และจัดกิจกรรมต่างๆในการดำเนินการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
29. สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดความสามัคคีและมีความเป็นเอกภาพในการทำงานร่วมกันของบุคลากร		
30. สร้างสื่อประชาสัมพันธ์ที่สามารถทำให้บุคลากร ประชาชนในชุมชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย		
31. สร้างระบบการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเพื่อร่วมกันจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		

ความคิดเห็นอื่นๆเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

.....

2. ยุทธศาสตร์ระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. สนับสนุนการจัดหา จัดซื้อเทคโนโลยี หรืออุปกรณ์เตือนภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
2. พัฒนาบุคลากรหรือประชาชนในพื้นที่ให้มีความรู้ความสามารถในการคาดคะเนสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มได้		
3. สร้างระบบการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้กับบุคลากร ประชาชนในพื้นที่ และประชาชนภายนอกพื้นที่ได้รับรู้สถานการณ์		
4. สร้างช่องทางการสื่อสารเฉพาะเพื่อใช้ในภาวะฉุกเฉินเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่มเท่านั้น		
5. สร้างระบบการทำงานในการค้นหาบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการค้นหาบุคคลเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		

2. ยุทธศาสตร์ระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
6. สร้างระบบการทำงานกู้ภัยและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการกู้ภัยเพื่อการจัดการภัยพิบัติ		
7. สนับสนุนการจัดหา จัดสร้าง และซ่อมบำรุงสถานที่อพยพเมื่อเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
8. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลเบื้องต้นเพื่อการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
9. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการให้การพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ		
10. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสถานการณ์ภัยพิบัติ		
11. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ภัยพิบัติ		
12. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสำรวจความต้องการเบื้องต้นของประชาชนและบุคลากรที่เข้าร่วมการปฏิบัติงานในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
13. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารข้อมูลการปฏิบัติงานภายในองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
14. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารกับภายนอกองค์กรในสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน		
15. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำรายงานสถานการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
16. สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐที่กำลังทหาร ตำรวจเพื่อระดมกำลังเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
17. สร้างระบบการประสานความร่วมมือเพื่อระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคประชาสังคมเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		

2. ยุทธศาสตร์ระหว่างเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
18. สร้างช่องทางในการระดมเงิน หรือวัสดุสิ่งของจากการให้บริจาคจากประชาชนหรือองค์กรธุรกิจเอกชนเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ		
19. พัฒนาระบบการดำเนินการขอใช้เงินทศรพระราชทานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		

ความคิดเห็นอื่นๆเพิ่มเติม (ถ้ามี)

.....

.....

.....

3. ยุทธศาสตร์หลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
1. พัฒนาระบบการประเมินความต้องการของผู้ประสบภัยหลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
2. สนับสนุนให้มีการตั้งงบประมาณสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ประสบภัยภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
3. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น โรงพยาบาล สาธารณสุข ในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ		
4. พัฒนาระบบการดำเนินการจ่ายเงินชดเชยความเสียหายแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว		
5. พัฒนาระบบการประเมินความเสียหายให้มีความเป็นธรรมสอดคล้องกับความเป็นจริงให้แก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มให้มากที่สุด		
6. สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนเพื่อดำเนินการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
7. สร้างความร่วมมือกับชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมแก้ไขฟื้นฟูอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		

3. ยุทธศาสตร์หลังเกิดภัยพิบัติดินโคลนถล่ม	ความคิดเห็น	ข้อเสนอแนะ
8. สร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น ทหาร ตำรวจ เพื่อขอกำลังมาช่วยจัดการซ่อมแซม หรือก่อสร้างอาคารสถานที่ที่เสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
9. สร้างความร่วมมือกับองค์กรธุรกิจเอกชนในการบริจาค หรือเข้ามาให้ความช่วยเหลือ หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการฟื้นฟูภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
10. สร้างความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาเพื่อเข้ามาทำวิจัยในด้านการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
11. สร้างความร่วมมือกับองค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อเข้ามาร่วมสำรวจข้อมูลความต้องการและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย รวมถึงอาคารสถานที่ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
12. สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อนำเสนอข่าวสารการฟื้นฟูผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
13. สร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาเพื่อเข้ามาร่วมกำหนดแนวทางการฟื้นฟูจิตใจแก่ผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่ม		
14. สร้างกิจกรรมออกเยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยพิบัติดินโคลนถล่มเป็นประจำและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง		
15. สร้างฐานข้อมูลความเสียหายที่เกิดขึ้นจากภัยพิบัติดินโคลนถล่ม ทั้งในส่วนของ การดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในส่วนของผู้ประสบภัยพิบัติ		
16. จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มในครั้งที่ผ่านมาจากบุคลากร ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อปรับแก้ไขแนวทางการจัดการภัยพิบัติดินโคลนถล่มที่อาจจะเกิดขึ้นได้อีกในอนาคต		

ภาคผนวก ง
ภาพประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาพถ่ายพิบัติดินโคลนถล่มในจังหวัดระนอง จากการเข้าไปเก็บข้อมูลวิจัย

ภาพถ่ายพีบัติดินโคลนถล่มในจังหวัดนครศรีธรรมราช จากการเข้าไปเก็บข้อมูลวิจัย

ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในจังหวัดระนอง

ผู้วิจัยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ที่เชี่ยวชาญการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในจังหวัดระนอง

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้ที่เชี่ยวชาญการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการภัยพิบัติดินถล่มในจังหวัดระนอง

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการภัยพิบัติในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายกฤษฎา พรรณราย
วัน เดือน ปี เกิด	18 กันยายน 2521
สถานที่เกิด	พัทลุง
วุฒิการศึกษา	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี เลขที่ 31 หมู่ที่ 6 ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000

